

Diagnoza
Lokalnych Zagrożeń Społecznych
Miasta Piastów
- 2023 -

SPIS TREŚCI

I WPROWADZENIE	5
II PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE.....	6
II 1. Lokalizacja	6
II. 2. Demografia	6
III POMOC SPOŁECZNA	10
IV PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ	12
V LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	13
V 1. Grupa badana i metodologia.....	13
V 2. Ocena problemów społecznych w środowisku lokalnym	15
V 3. Uzależnienia – zagadnienia ogólne.....	17
V 4. Uzależnienia – alkohol	20
V 5. Uzależnienia – substancje psychoaktywne.....	27
V 6. Uzależnienia – nikotyna.....	30
V 7. Uzależnienia – hazard	30
V. 8. Przemoc a wychowanie	32
VI LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII SPREDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	35
VI 1. Grupa badana i metodologia.....	35
VI 2. Wyniki badań.....	36
VII LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII KADRY MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W PIASTOWIE	45
VII 1. Grupa badana i metodologia.....	45
VII 2. Ogólna ocena lokalnych problemów społecznych.....	45
VII 3. Potrzebne wsparcie dla mieszkańców	47
VII 4. Uzależnienia	50
VII 5. Przemoc domowa.....	52
VIII LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII KADRY OŚWIATY	54
VIII 1. Grupa badana i metodologia.....	54
VIII 2. Ogólna ocena problemów w środowisku szkolnym	54
VIII 3. Alkohol, narkotyki i przemoc wśród uczniów	56
VIII 4. Stosunek uczniów do obowiązku szkolnego i relacje w szkole.....	60
VIII 5. Reakcja nauczycieli na niepokojące zdarzenia.....	62
VIII 6. Profilaktyka i współpraca z rodzicami.....	63
IX LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII UCZNIÓW	67
IX 1. Grupa badana	67
IX 2. Relacje z innymi osobami	67
IX 3. Uzależnienia – zagadnienia ogólne.....	70

IX 4. Alkohol.....	75
IX 5. Papierosy	81
IX 6. Narkotyki i dopalacze.....	83
IX 7. Uzależnienie od mediów i urządzeń elektronicznych.....	87
IX 8. Przemoc	91
IX 9. Czas wolny	94
IX 10. Napoje energetyczne.....	96
IX 11. BADANIA ESPAD – PORÓWNANIE WYNIKÓW UCZNIÓW Z WYNIKAMI PRÓBY OGÓLNOPOLSKIEJ Z 2019 ROKU.....	97
IX. 11. 1. Metodologia	97
IX. 11. 2. Cel badania	98
IX. 11.3. Grupa badana	98
IX. 11. 4. Wyniki.....	99
IX. 11.4.1. Alkohol.....	99
IX. 11.4.2. Papierosy	110
IX. 11.4.3. Substancje psychoaktywne	112
IX. 11.4.4. Urządzenia medialne	116
IX. 11.4.5. Hazard.....	119
IX. 11.5. ESPAD – podsumowanie.....	121
X. LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII RODZICÓW.....	123
X.1. Czas spędzany z dziećmi	123
X.2. Problemy dzieci z uzależnieniami w opinii rodziców	123
X.3. Edukacja dzieci w szkole w opinii rodziców	130
X.4. Relacje dzieci w szkole z innymi uczniami	132
X.5. Oczekiwana przez rodziców pomoc w procesie wychowawczym	133
XI. ANALIZA SWOT na podstawie zebranych w diagnozie danych.....	134
XII PODSUMOWANIE	136
XII 1. Dorośli mieszkańcy	136
XII 2. Sprzedawcy napojów alkoholowych.....	138
XII 3. Kadra MOPS w Piastowie	139
XII 4. Kadra oświaty	140
XII 5. Uczniowie	142
XII 6. Rodzice.....	145
XIII REKOMENDOWANE DZIAŁANIA.....	146
XIII 1. Rekomendowane działania dla Gminy Piastów i jej mieszkańców:.....	146
XIII 2. Rekomendowane działania dla sprzedawców napojów alkoholowych	147
XIII 3. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA DLA KADRY POMOCY SPOŁECZNEJ	148

XIII 4. Rekomendowane działania dla środowiska szkolnego:	148
XIV ANALIZA PORÓWNAWCZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH W 2019 ROKU ORAZ 2023 ROKU.....	149
XIV 1. Analiza porównawcza sytuacji dorosłych mieszkańców	149
XIV 2. Analiza porównawcza sytuacji sprzedawców napojów alkoholowych	150
XIV 3. Analiza porównawcza sytuacji uczniów	151
Spis tabel i wykresów	154

I WPROWADZENIE

Raport ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w drugiej połowie 2023 roku. Obejmuje on podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Miasto Piastów wśród grup reprezentujących sześć lokalnych środowisk:

- a) dorośli mieszkańcy,
- b) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu,
- c) pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piastowie,
- d) nauczyciele ze szkół podstawowych i szkoły ponadpodstawowej (LO),
- e) dzieci i młodzież szkolna,
- f) rodzice.

Na początku każdego z rozdziałów przedstawiono liczebność grupy badanej oraz zastosowaną metodologię, która opiera się na badaniu ankietowym w formie kwestionariusza ankiety papierowej i internetowej (metoda PAPI i CAPI).

Ponadto w pierwszych rozdziałach dokonano ogólnej charakterystyki Miasta Piastowa pod względem demografii, pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy domowej. W tym celu posłużono się danymi z zasobów GUS i lokalnych instytucji (USC, MOPS).

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagrożenia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagrożenia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagrożenia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagrożenia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagrożenia związane z przemocą w rodzinie;
- zagrożenia związane z uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

II PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

II 1. Lokalizacja

Piastów to miasto leżące w centralnej Polsce. W podziale administracyjnym kraju przynależy do województwa mazowieckiego i powiatu pruszkowskiego. Jest siedzibą gminy miejskiej Piastów.

Piastów jest miastem położonym na Nizinie Mazowieckiej 14 km od centrum m. st. Warszawy (współrzędne geograficzne: 52°10'N i 20°50'E), sąsiaduje z dzielnicą Warszawy - Ursusem, miastem Pruszków oraz miastem i gminą Ożarów Mazowiecki.

Po reformie z 1999 r. Piastów przynależy w zasadniczym podziale administracyjnym do powiatu pruszkowskiego, który znajduje się w województwie mazowieckim.

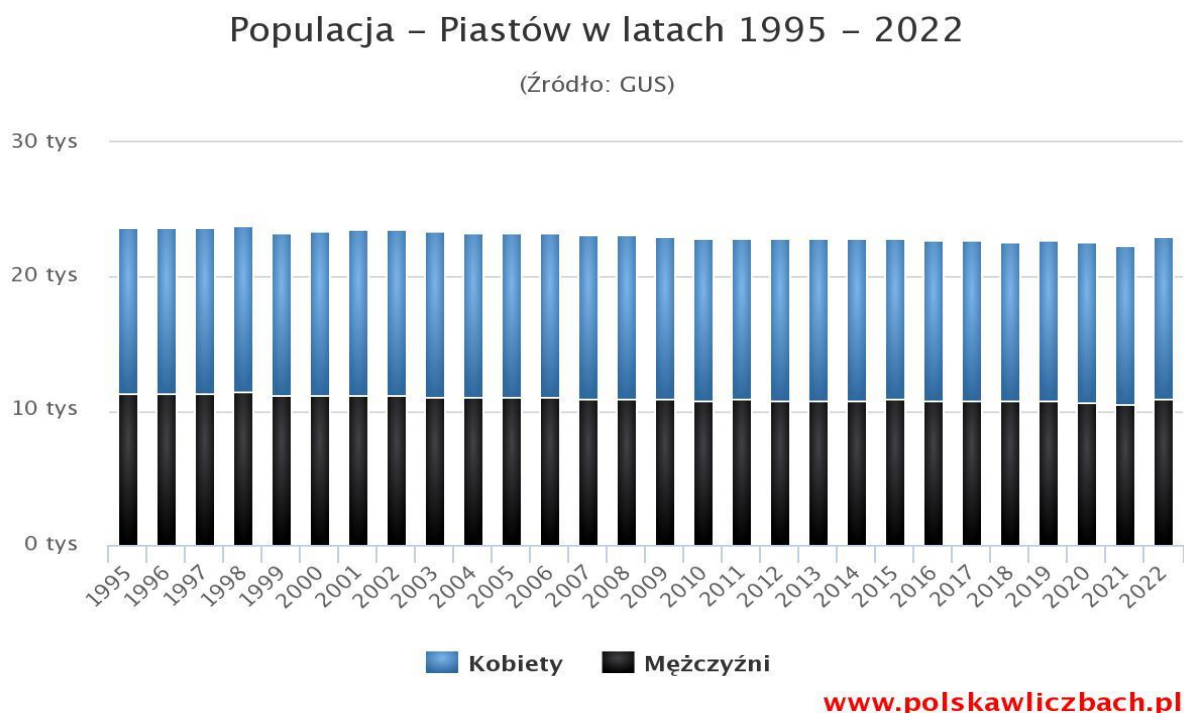
Piastów jest typowym osiedlem podstołecznym, miastem zależnym od życiowego rytmu aglomeracji warszawskiej. Pozytywem tego funkcjonalnego uzależnienia jest przyzwoite połączenie ze stolicą (kolejowe i autobusowe). Trasa szybkiego ruchu Warszawa - Pruszków umożliwia dotarcie do centrum w kilkanaście minut.

Piastów obszarowo jest najmniejszą gminą w województwie (5,76 km²; 576 ha) i jednocześnie najgęściej zaludnioną (4007 os./km²- 2008r.). Miasto Piastów jest częścią zwanego zespołu aglomeracji stołecznej.

II. 2. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, Piastów na dzień 31.12.2022 r. liczył **23 065 mieszkańców**, z czego 52,8% stanowią kobiety, a 47,2% mężczyźni¹. **W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 1,8%.**

Wykres 1. Populacja m. Piastów w l. 1995-2022

¹ Dane za GUS. Więcej: <https://www.polskawliczbach.pl/Piastow>

Średni wiek mieszkańców wynosi 42,6 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego (41,6) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,1).

Wykres 2. Piramida wieku mieszkańców Piastowa

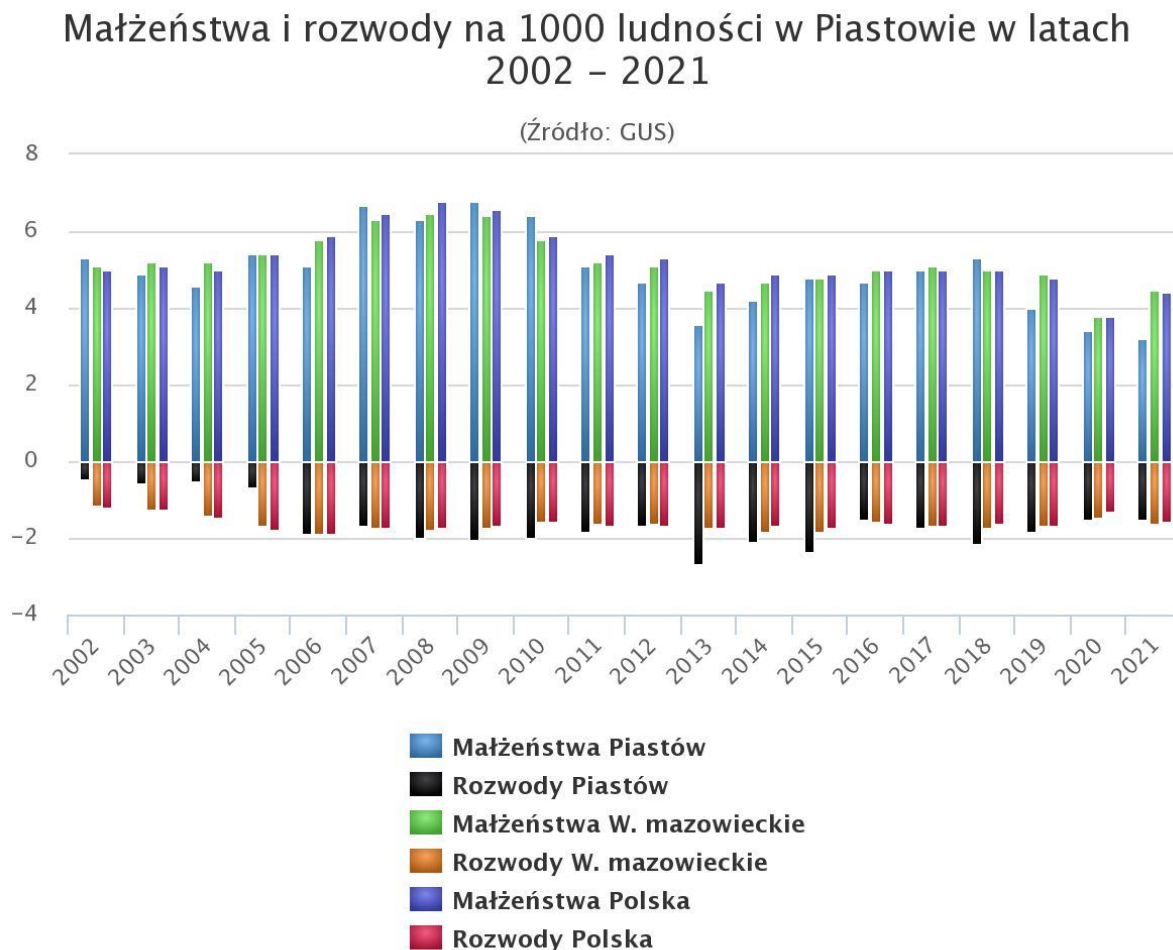

www.polskawliczbach.pl

Mieszkańcy Piastowa zawarli w 2021 roku 75 małżeństw, co odpowiada 3,2 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa mazowieckiego (4,5) oraz nieznacznie mniej od wartości dla kraju (4,4).

Największa część populacji żyje w związku małżeńskim (54,6%). Blisko 1/3 (27,5%) mieszkańców Piastowa jest stanu wolnego, 8,4% mieszkańców jest po rozwodzie, natomiast 7,3% to wdowy/wdowcy.

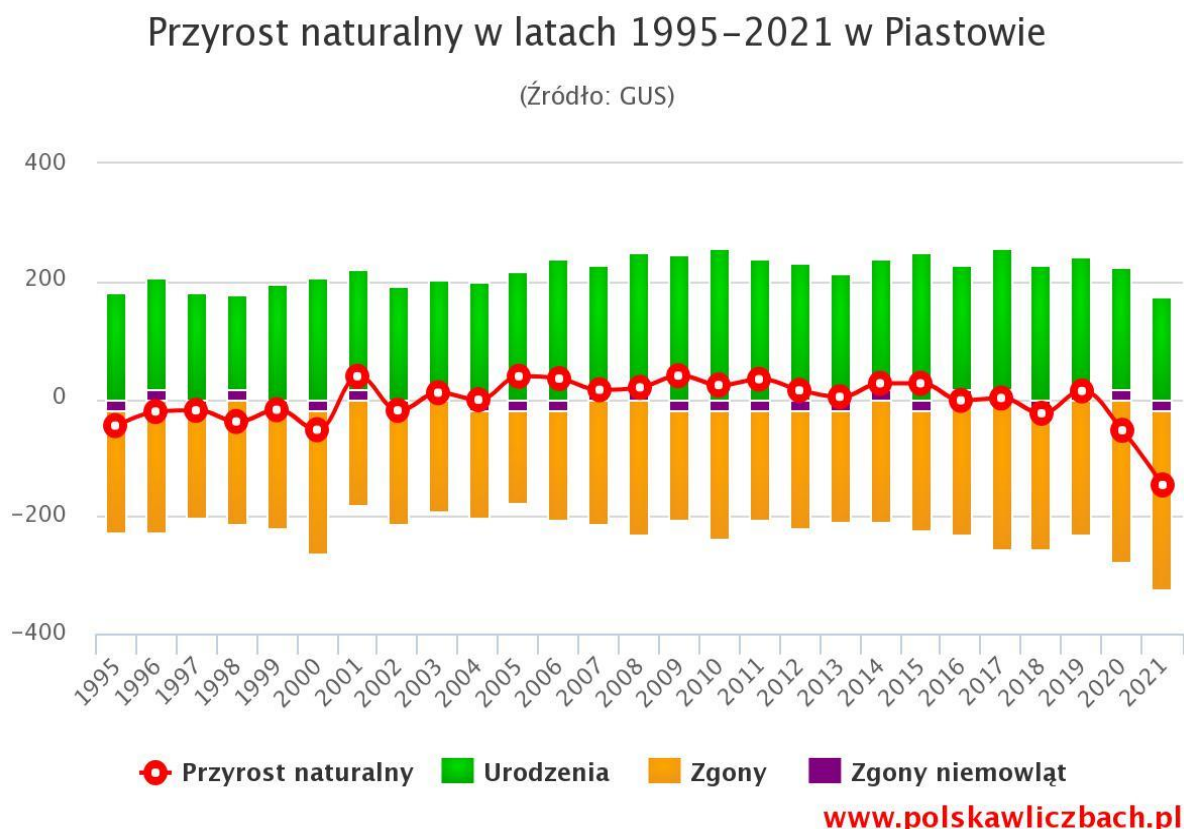
Wykres 3. Małżeństwa i rozwody w Piastowie w l. 2002-2021

www.polskawliczbach.pl

Piastów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -147. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,33 na 1000 mieszkańców Piastowa. W 2021 roku urodziło się 174 dzieci, w tym 47,1% dziewczynek i 52,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 379 gramów. **Współczynnik dynamiki demograficznej**, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów **wynosi 0,91** i jest znacznie większy od średniej dla województwa (0,8) oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju (0,68).

Wykres 4. Przyrost naturalny w Piastowie w l. 1995-2021

W 2021 roku 28,2% zgonów w Piastowie spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 19,7% zgonów w Piastowie były nowotwory, a 5,6% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego.

Na 1000 ludności Piastowa przypada 13,82 zgonów. Jest to nieznacznie więcej od wartości średniej dla województwa mazowieckiego (13,3) oraz wartość porównywalna do wartości średniej dla kraju (13,7).

W 2021 roku zarejestrowano 241 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 400 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Piastowa -159. W tym samym roku 15 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 2 wymeldowania za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 13.

Ponad połowa (56,5%) mieszkańców Piastowa jest w wieku produkcyjnym, 18,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 24,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

III POMOC SPOŁECZNA

Zadaniem statutowym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piastowie jest realizacja polityki społecznej, której elementem jest pomoc społeczna, opiera się również na aktywizowaniu różnych grup społecznych. Wartością podstawową jest w tej kwestii fakt, iż w Gminie od wielu lat tworzy się takie warunki, by sprzyjały one rozwojowi indywidualnemu oraz były odpowiedzią na najistotniejsze kwestie wskazywane przez poszczególne grupy społeczne. Organizacje społeczne, stowarzyszenia i grupy samopomocowe, uzupełniają swą ofertą te obszary potrzeb, które nie znajdują zabezpieczenia. Zakres działań w naszej ocenie nie zaspokaja wszystkich potrzeb w tym zakresie, ale konsekwentnie oferta miasta dla mieszkańców ulega poszerzeniu.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Piastowie zmalała o 18%. Jednocześnie liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS z powodu alkoholizmu i narkomanii zmniejszyła się o 6,25%, a od 2021 utrzymuje się na tym samym poziomie.

Tabela 1. Rodziny korzystające z pomocy społecznej w Piastowie w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba rodzin ogółem	287	278	236
W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu uzależnienia od alkoholu/narkotyków	16	15	15

Źródło: MOPS w Piastowie

Zdecydowanie najczęstszymi powodami korzystania przez rodziny w Piastowie z pomocy społecznej w latach 2020-2022 pozostają: długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo.

W przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby widać ogólną tendencję malejącą, z wyjątkiem roku 2021, kiedy to liczba rodzin przekroczyła poziom z roku 2020, aby już w roku następnym, tj. 2022 zmaleć poniżej poziomu sprzed dwóch lat. Taką właściwość można wiązać z panującym wówczas stanem epidemii koronawirusa. Z kolei w przypadku ubóstwa rysuje się stała i wyraźna tendencja spadkowa (na przestrzeni ostatnich trzech lat o 40, 56%).

Najbardziej zwraca uwagę i niepokoi przyrost korzystania z pomocy społecznej z powodu bezdomności (o 81,81% w ciągu trzech lat).

Tabela 2. Powody korzystania przez rodziny z pomocy społecznej w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Ubóstwo	106	91	63
Sieroctwo	0	0	1
Bezdomność	11	12	20
Bezrobocie	43	46	36
Niepełnosprawność	65	70	67
Długotrwała lub ciężka choroba	112	150	108

Przemoc w rodzinie	2	2	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	24	14	9
Bezradność w sprawach op.-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	18	10	8
Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	1	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK	1	1	2
Alkoholizm lub narkomania	16	14	15
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	5	17	9
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: MOPS w Piastowie

Wśród wszystkich rodzajów pomocy udzielanej osobom przez MOPS w Piastowie zdecydowanie dominują świadczenia pieniężne. W ciągu ostatnich trzech lat ogólna liczba świadczeń udzielanych osobom przez MOPS zmniejszyła się o 21,54%.

Tabela 3. Rodzaje pomocy udzielanej osobom przez MOPS w I. 2020-2022

	2020	2021	2022
Świadczenia rzeczowe dla osób	0	0	0
Świadczenia pieniężne dla osób	339	218	184
Świadczenie porad dla osób	44	63	13
OGÓŁEM – liczba osób	427	402	335

Źródło: MOPS w Piastowie

IV PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

W gminie Piastów działa Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej. W jego skład wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, funkcjonariusze policji, członkowie GKRPA, przedstawiciele służby zdrowia, oświaty, organizacji społecznych, a także kuratorska służba zawodowa Sądu Rejonowego w Pruszkowie. W ramach posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych podejmowane są indywidualne działania wobec każdej rodziny, w której istnieje podejrzenie występowania przemocy. Pracami całego Zespołu Interdyscyplinarnego i jego grup kieruje przewodniczący.

W ciągu ostatnich 3 lat liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” zmalała o 10%. Policja jest główną instytucją, która inicjuje tą procedurę.

Tabela 4. Procedura Niebieskie Karty w I. 2020-2022 na terenie Miasta Piastowa

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:			
Wpłynęło ogółem formularzy NK	21	19	12
Wpłynęło z MOPS	4	5	2
Wpłynęło z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-	-	-
Wpłynęło z placówek służby zdrowia	-	2	-
Wpłynęło z Policji	17	10	9
Wpłynęło z placówek oświaty	-	2	1
Wpłynęło z innego OPS	-	-	-

Źródło: MOPS w Piastowie

Jak wynika z zebranych danych osobami doświadczającymi przemocy domowej są zdecydowanie najczęściej kobiety, a stosującymi przemoc są mężczyźni.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała o 53% liczba kobiet doświadczających przemocy domowej w Piastowie.

Szczególnie niepokoi powolny, ale stały wzrost liczby dzieci doświadczających przemocy domowej.

Od 2020 r. zmniejszyła się o 53% liczba mężczyzn stosujących przemoc domową.

Tabela 5. Osoby doświadczające i stosujące przemoc domową w Piastowie w I. 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba kobiet doświadczających przemocy domowej	19	16	9
Liczba mężczyzn doświadczających przemocy domowej	2	1	0

Liczba dzieci doświadczających przemocy domowej	0	2	3
Liczba kobiet stosujących przemoc domową	2	1	0
Liczba mężczyzn stosujących przemoc domową	19	16	9

Źródło: MOPS w Piastowie

W latach 2020-2022 rysuje się wyraźna tendencja spadkowa w liczbie rodzin, w których stwierdzono przemoc domową i które otrzymały pomoc w celu wyeliminowania niepożądanych zjawisk przemocowych. Liczba ta zmalała o 43%.

Tabela 6. Liczba rodzin, w których stwierdzono przemoc domową i które otrzymały pomoc w celu wyeliminowania tego zjawiska.

	2020	2021	2022
Liczba rodzin, w których stwierdzono przemoc domową i które otrzymały pomoc w celu wyeliminowania tego zjawiska	21	19	12

Źródło: MOPS w Piastowie

V LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

V 1. Grupa badana i metodologia

W badaniu wzięło udział 245 pełnoletnich mieszkańców gminy Piastów. Średni wiek respondentów wyniósł 37 lat.

W toku badania uzyskano bardzo wyrównane proporcje płci z nieznaczną przewagą kobiet (55%) nad mężczyznami (45%).

Badania były przeprowadzone w formie kwestionariusza ankiety papierowej i internetowej (metoda PAPI i CAPI) przeznaczonej dla mieszkańców Piastowa - osób, które ukończyły 18 rok życia.

150 pełnoletnich mieszkańców Piastowa zostało przebadanych za pomocą ankiety papierowej przez ankietera podczas sondy ulicznej. Dodatkowo udostępniono link internetowy zawierający kwestionariusz ankiety dla osób dorosłych i umieszczono go na stronach internetowych Urzędu Miejskiego w Piastowie, Biblioteki Miejskiej, Spółdzielni

Mieszkaniowej, Świetlicy Środowiskowo-Integracyjnej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, szkół podstawowych i szkoły ponadpodstawowej.

95 osób wypełniło ankietę w formie elektronicznej (CAPI).

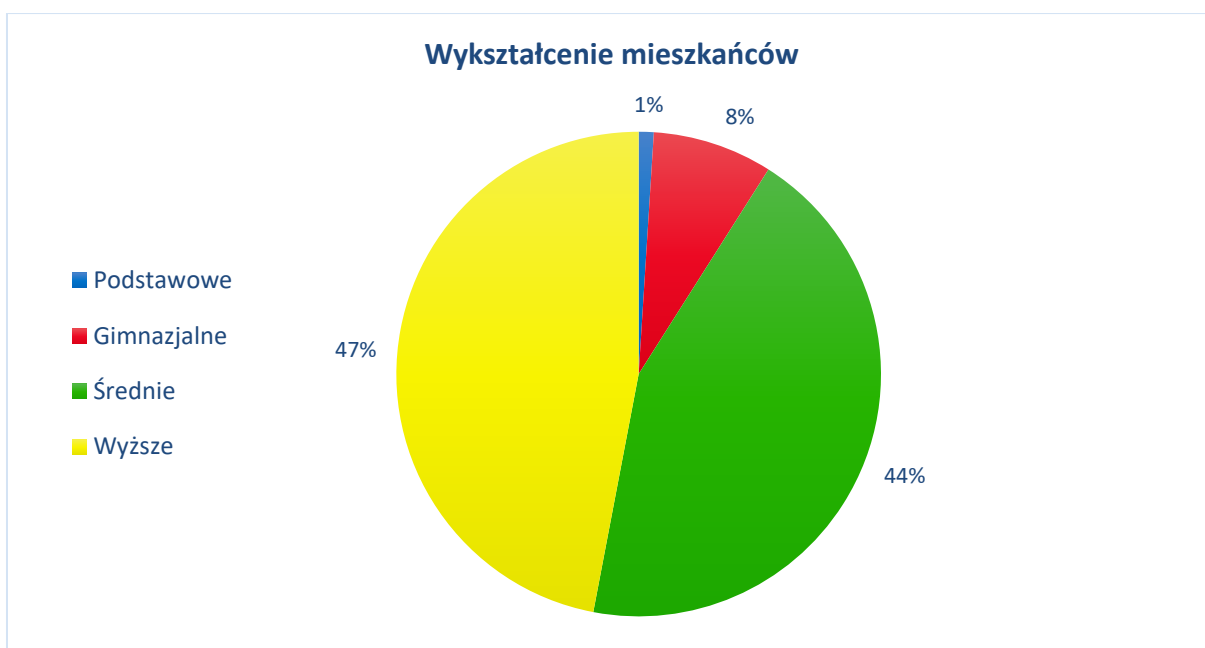
Wykres 5. Płeć ankietowanych dorosłych mieszkańców gminy Piastów

Największa część badanych (47%) posiada wykształcenie wyższe, a druga najliczniejsza grupa badanych tytułuje się wykształceniem średnim (44%).

Pozostałe łącznie 9% ankietowanych ma wykształcenie gimnazjalne (8%) lub podstawowe (1%).

Wykres 6. Wykształcenie dorosłych mieszkańców gminy Piastów

V 2. Ocena problemów społecznych w środowisku lokalnym

Największa część badanych wskazała na zjawisko uzależnienia od alkoholu jako główny problem społeczny w lokalnym środowisku. Tego zdania jest łącznie 61% badanych, w tym 39% uważa, że alkoholizm jest problemem raczej istotnym, a 22%, że bardzo istotnym.

Ponad połowa ankietowanych wymieniła również dwa inne zjawiska społeczne:

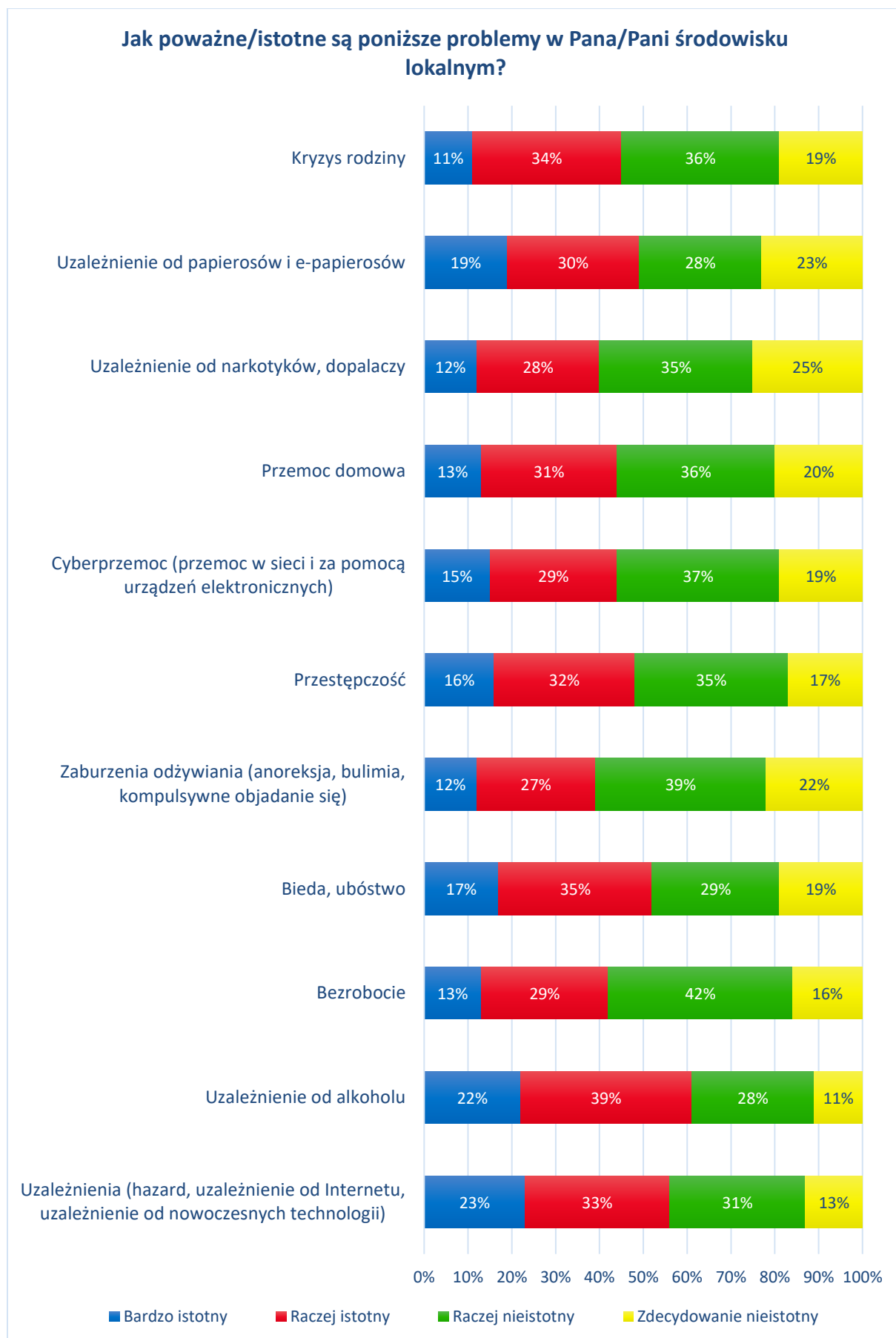
- uzależnienia behawioralne (łącznie 56%, w tym 23% uważa to za problem bardzo istotny, a 33% za raczej istotny),
- bieda, ubóstwo (łącznie 52%, w tym 17% uważa to za problem bardzo istotny, a 35% za raczej istotny),

Pozostałe z wymienionych negatywnych zjawisk społecznych nie uzyskało więcej niż 50% odpowiedzi, liczonych łącznie jako problem bardzo istotny lub raczej istotny.

Z drugiej strony mieszkańcy uznali za najmniej rozpowszechnione w ich otoczeniu zjawiska:

- zaburzenia odżywiania (np. anoreksja, bulimia, kompulsywne objadanie się) – tak uważa łącznie 61% badanych, w tym 39% uważa to za problem raczej nieistotny, a 22% za zdecydowanie nieistotny,
- uzależnienie od narkotyków i dopalaczy – tak wskazało w sumie 60% ankietowanych, w tym 35% uważa to za problem raczej nieistotny, a 25% za zdecydowanie nieistotny.

Wykres 7. Istotne problemy w środowisku lokalnym

V 3. Uzależnienia – zagadnienia ogólne

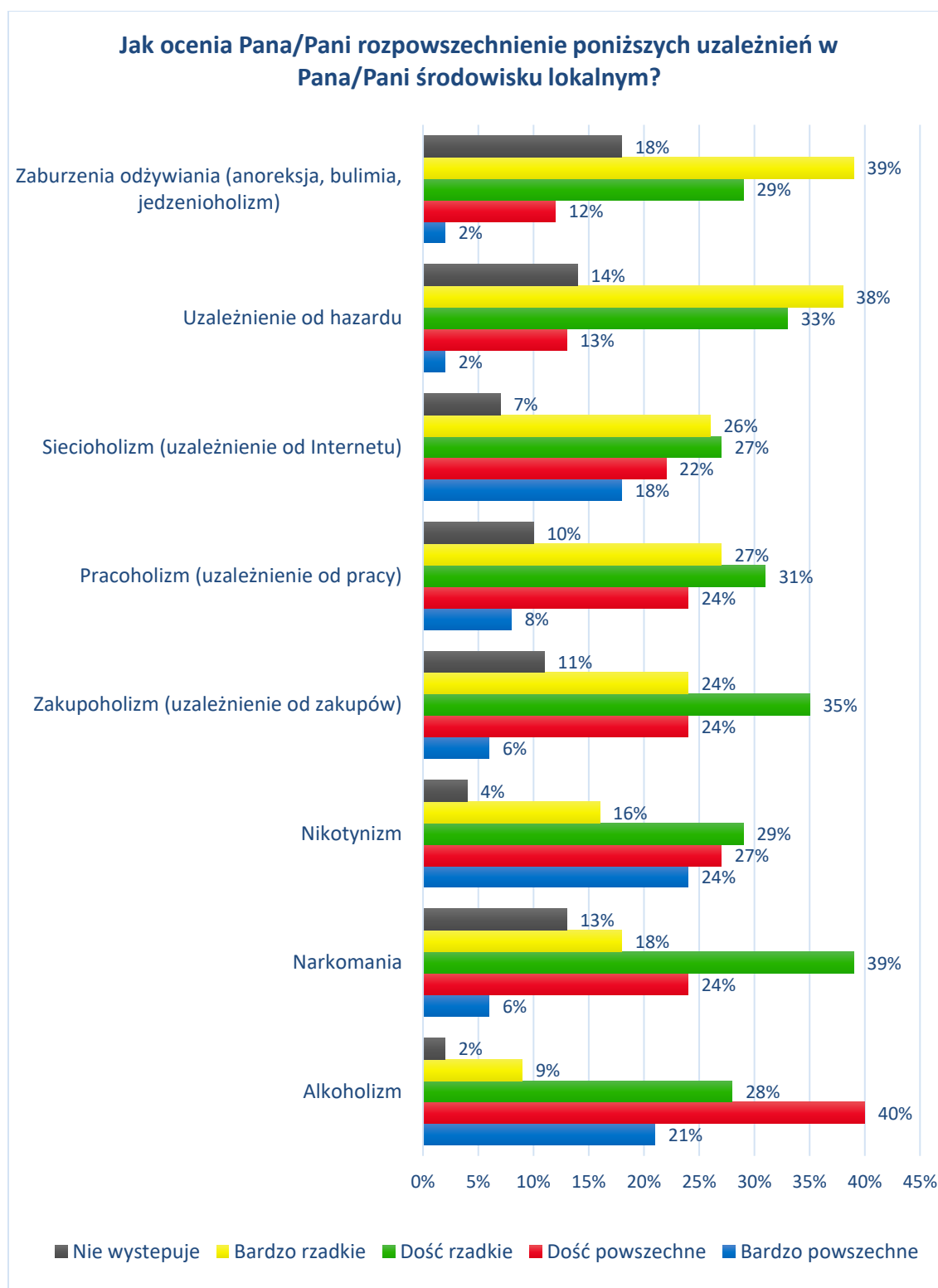
Tak samo, jak w poprzednim pytaniu, łącznie 61% badanych wskazało na uzależnienie od alkoholu, jako najbardziej rozpowszechniony problem w środowisku lokalnym, albowiem w opinii 40% jest to problem dość powszechny, a 21% bardzo powszechny.

Na drugim miejscu znalazł się nikotynizm (zdaniem 27% jest to problem dość powszechny, a 24% bardzo powszechny).

Natomiast w trzeciej kolejności mieszkańcy dostrzegają wagę problemu sieciorholizmu. W opinii 22% jest to problem dość powszechny, a 18% bardzo powszechny, co daje łącznie 50% badanych.

Z drugiej strony – tak, jak w poprzednim pytaniu - mieszkańcy uznali za najmniej rozpowszechnione w ich otoczeniu zjawisko zaburzeń odżywiania. łącznie 57% uważa, że jest to problem bardzo rzadki bądź wręcz nie występuje wcale.

Wykres 8. Powszechność uzależnień w środowisku lokalnym

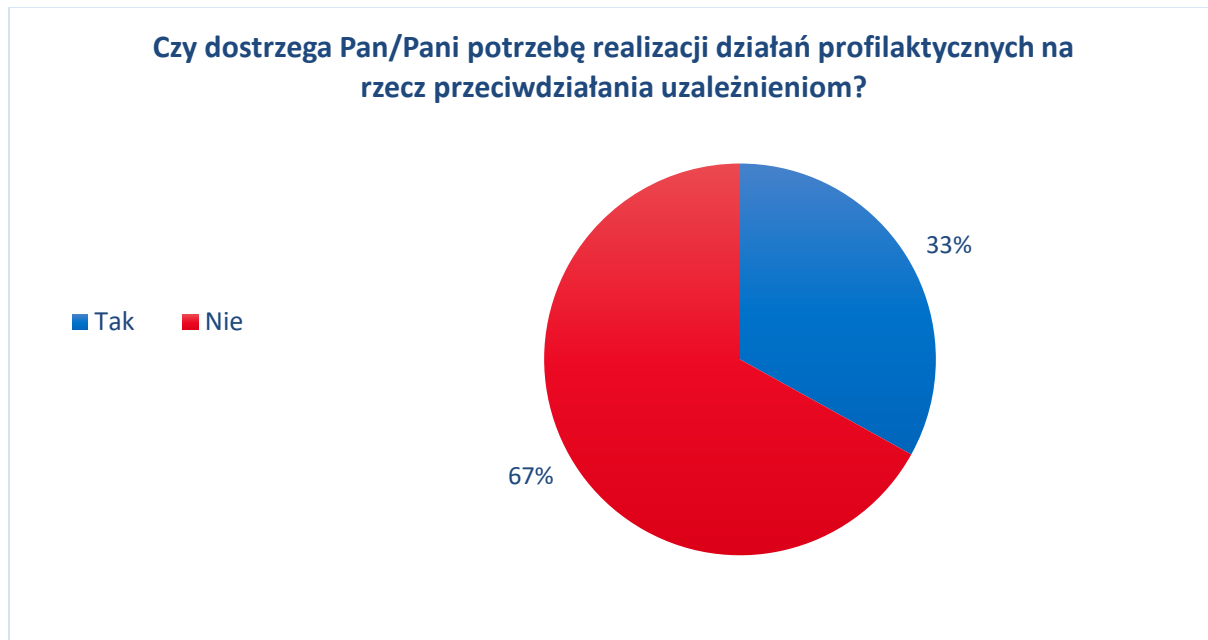
Zdecydowana większość mieszkańców Piastowa (88%) deklaruje, że nie ma wiedzy o instytucjach działających na terenie ich miasta, które pomagają osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc domową.

Wykres 9. Znajomość instytucji na terenie miasta, które pomagają osobom uzależnionym

Zdaniem 67% badanych nie ma potrzeby realizowania działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

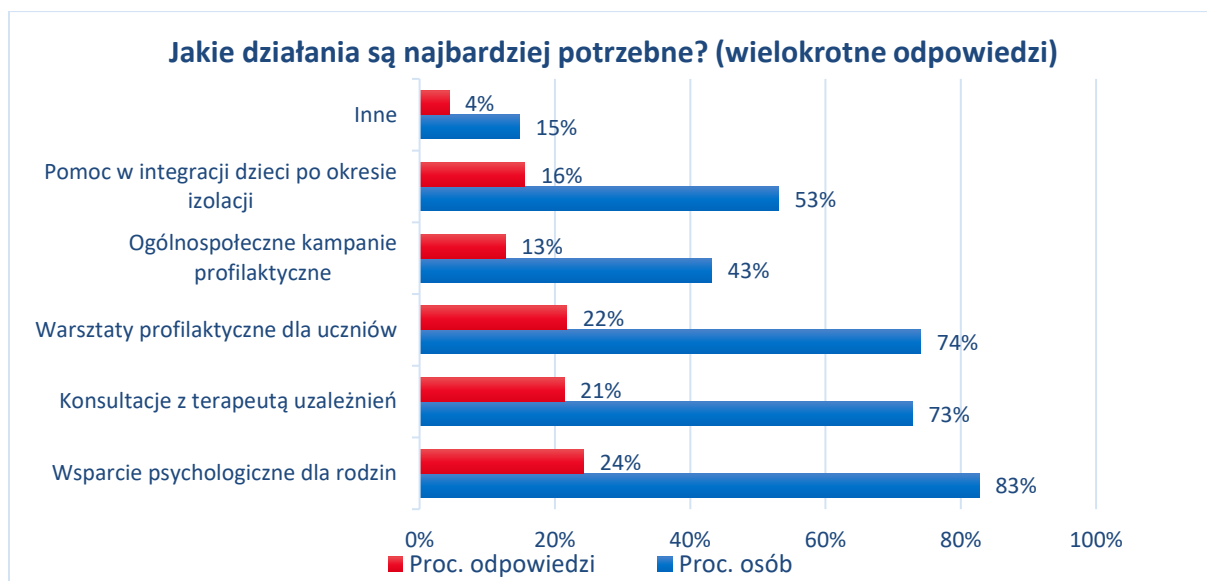
Wykres 10. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

Ta część badanych, która dostrzega potrzebę realizowania działań profilaktycznych (33%) uznała w największej mierze, że najbardziej potrzebne jest zapewnienie wsparcia psychologicznego dla rodzin (83% odpowiedzi).

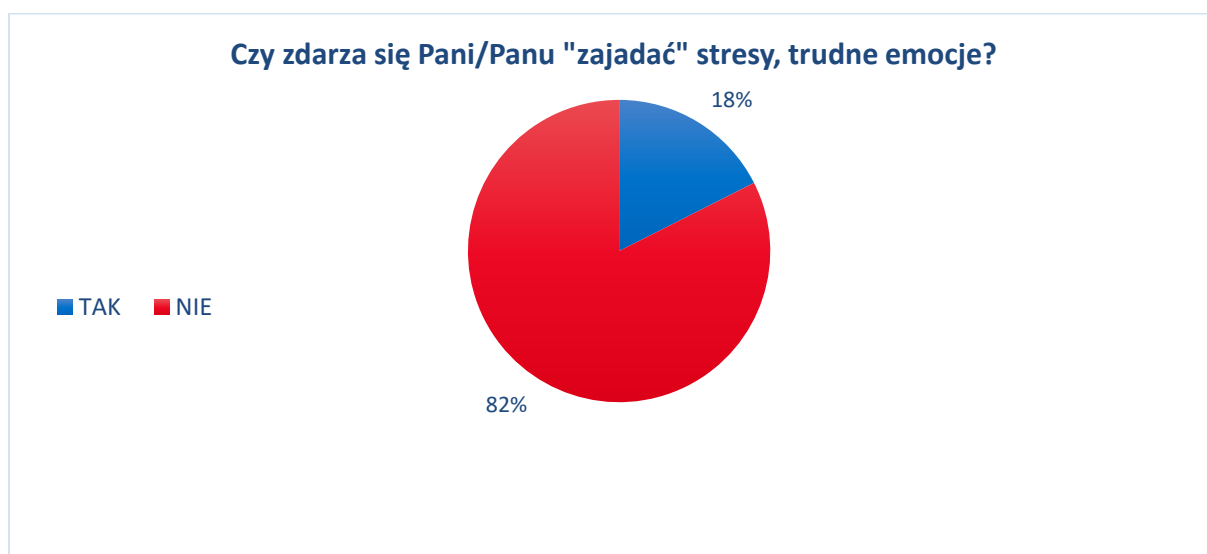
Powyżej połowy wskazań dotyczy ponadto: warsztatów profilaktycznych dla uczniów (74%), konsultacji z terapeutą uzależnień (73%) i pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji wymuszonej przez epidemię (53%).

Wykres 11. Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne przeciwko uzależnieniom

Mieszkańcy w przeważającej większości twierdzą, że nie szukają odskoczni od codziennego stresu w jedzeniu (82%).

Wykres 12: "Zajadanie" stresów przez dorosłych mieszkańców

V 4. Uzależnienia – alkohol

W następnym pytaniu poproszono respondentów o ustosunkowanie się do określonych stereotypów i poglądów na temat spożywania alkoholu.

Ponad połowa (łącznie 52%) badanych nie akceptuje poglądu, że „**nadużywanie alkoholu to nie tylko problem osoby pijącej, ale problem całej rodziny**”. W tym 49% zdecydowanie się nie zgadza, a 3% raczej się nie zgadza.

Mieszkańcy niemal jednogłośnie nie przychylają się do opinii, że „**od piwa i wina nie można się uzależnić**” (93% zdecydowanie się nie zgadza).

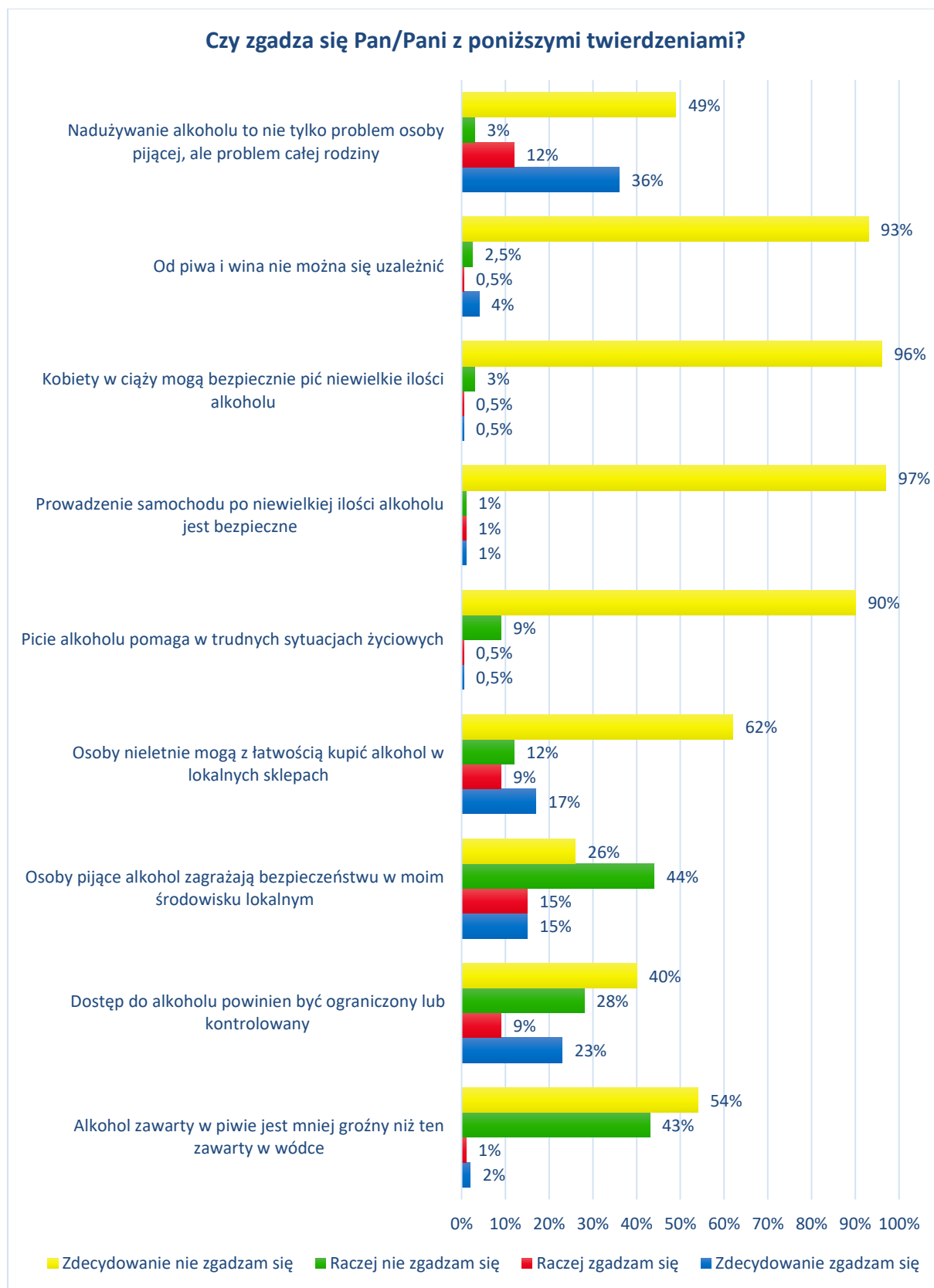
Łącznie 99% badanych nie zgadza się z poglądem, że „**kobiety w ciąży mogą pić bezpiecznie niewielkie ilości alkoholu**”. W tym 96% nie zgadza się w sposób zdecydowany.

Więcej, bo 98% badanych nie popiera stwierdzenia, że „**prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne**”. W tym 97% nie zgadza się w sposób zdecydowany.

Jeszcze więcej, bo w sumie 99% badanych nie twierdzi, że „**alkohol pomaga w trudnych sytuacjach życiowych**”.

Łącznie 74% badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że „**nieletni mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach**”. W tym 62% nie zgadza się w sposób zdecydowany, a 12% raczej nie zgadza się.

Wykres 13. Przekonania mieszkańców dotyczące spożywania alkoholu

Na dwa następne pytania uzyskano dużo bardziej zróżnicowany układ odpowiedzi.

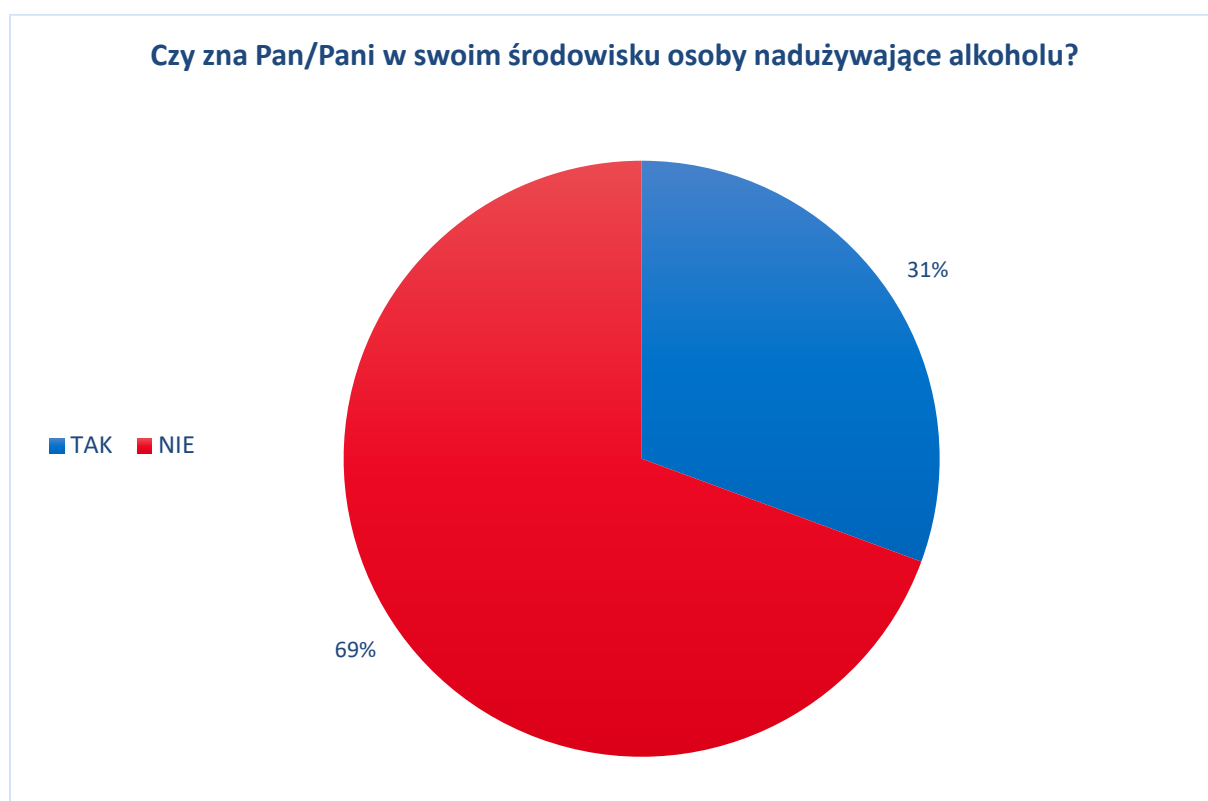
„Osoby pijące alkohol stwarzają zagrożenie w moim środowisku lokalnym” – nie zgadza się z tym w sumie 70% ankietowanych, z czego najwięcej, bo 44% raczej się nie zgadza. Oznacza to, że pozostałe łącznie 30% badanych ma przeciwne zdanie na ten temat.

68% respondentów nie akceptuje poglądu, że **„dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany”**. W tym 40% zdecydowanie nie zgadza się, a 28% raczej nie zgadza się.

Łącznie 97% badanych nie zgadza się z poglądem, że **„alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten, zawarty w wódce”**.

Większość (69%) badanych podaje, że nie zna osób nadużywających alkoholu.

Wykres 14. Znajomość osób nadużywających alkoholu

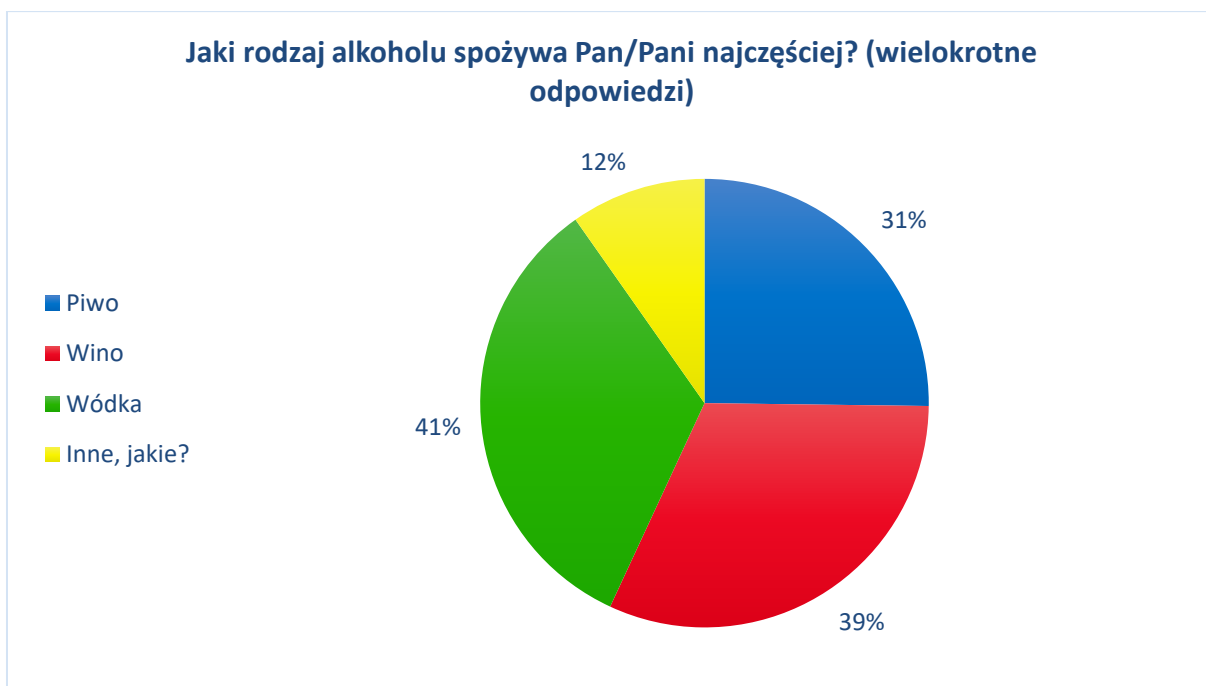

Następne pytanie zakładało możliwość wielokrotnej odpowiedzi.

Największa część odpowiedzi (41%) wskazała na wódkę, jako najczęściej spożywaną rodzaj alkoholu przez dorosłych mieszkańców miasta.

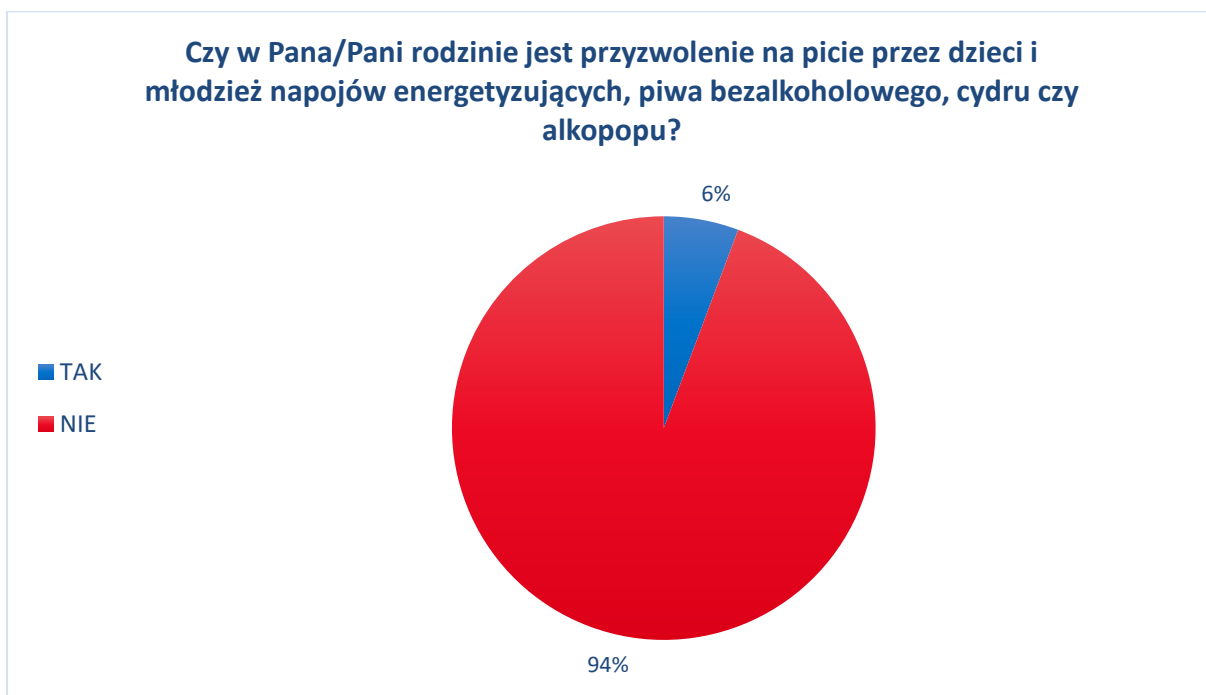
Niewiele mniej, bo 39% podaje, że jest to wino, a zgodnie z 31% odpowiedzi jest to piwo.

Wykres 15. Rodzaj spożywanego alkoholu przez dorosłych mieszkańców

Mieszkańcy niemal jednogłośnie (94%) deklarują, że w ich rodzinach nie ma przyzwolenia na picie przez dzieci i młodzież napojów energetyzujących, piwa bezalkoholowego, cydru czy alkopopu.

Wykres 16. Przyzwolenie w rodzinach ankietowanych na picie przez dzieci i młodzież napojów energetyzujących, piwa bezalkoholowego, cydru czy alkopopu.

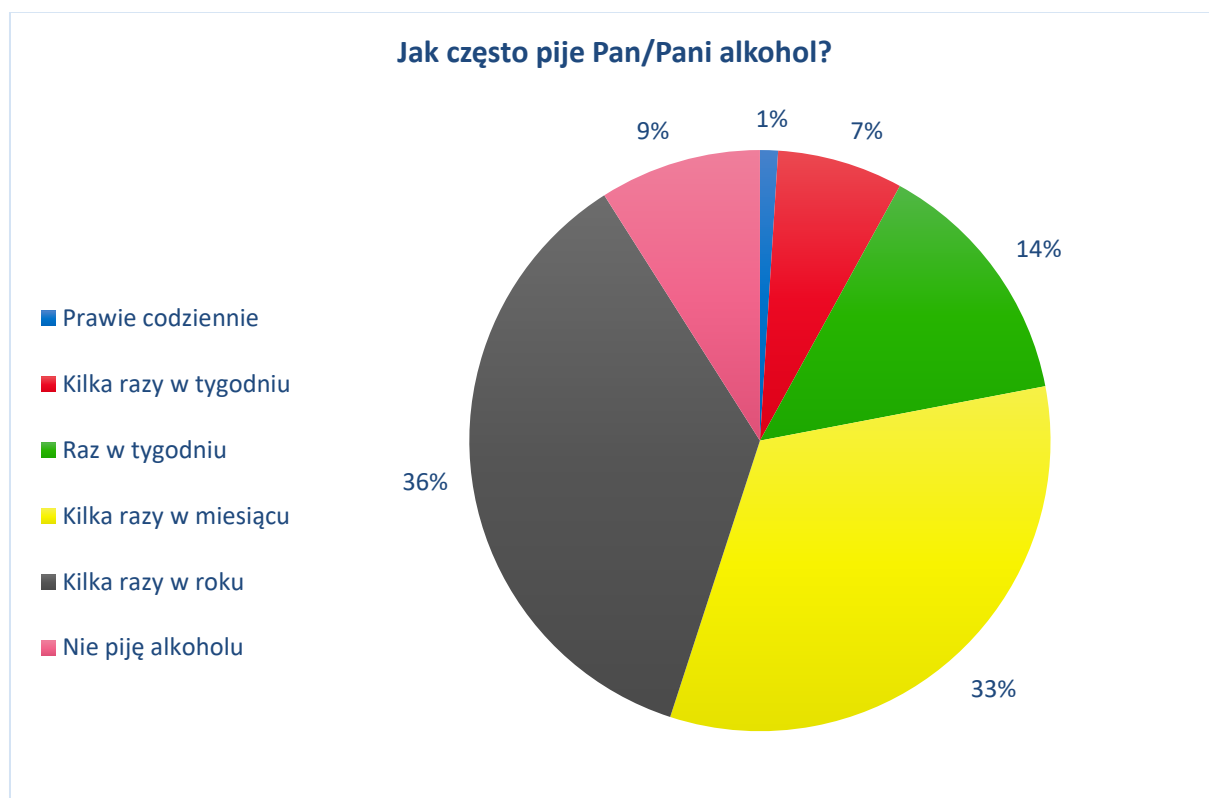

Na pytanie o częstotliwość spożywania alkoholu dorośli mieszkańcy gminy twierdzą w większości, że spożywają go kilka razy w roku (36%) lub kilka razy w miesiącu (33%).

Jest też część respondentów, którzy przyznali, że spożywają alkohol raz w tygodniu (14%) i kilka razy na tydzień (7%).

9% zadeklarowało abstynencję.

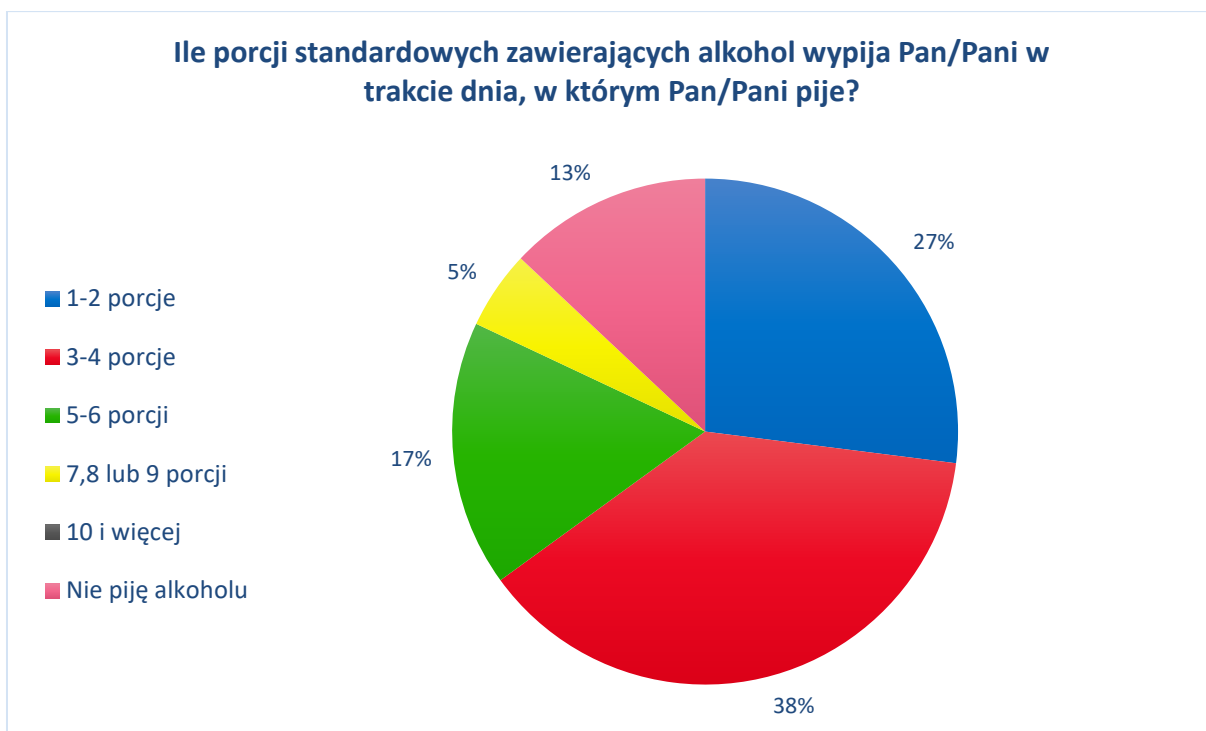
Wykres 17. Częstotliwość spożywania alkoholu wśród dorosłych mieszkańców gminy

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

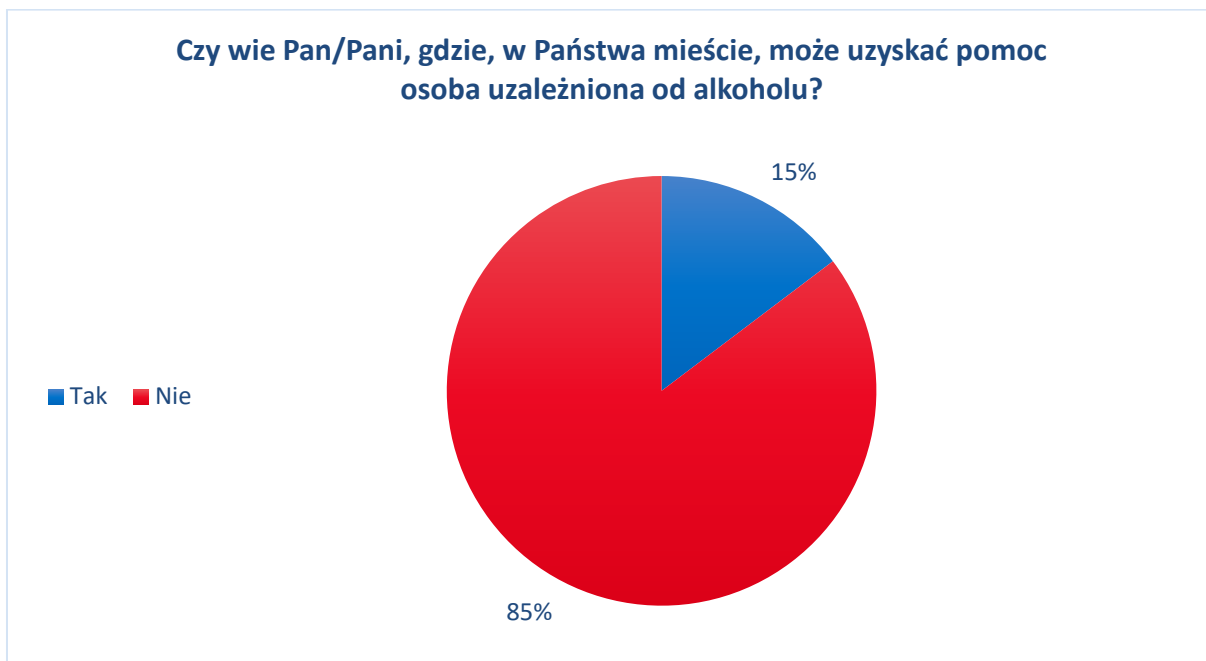
Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje (38%) oraz 1-2 porcje alkoholu (27%). W tym pytaniu 13% badanych zadeklarowało abstynencję.

Wykres 18. Wielkość standardowych porcji zawierających alkohol spożywanych przez dorosłych mieszkańców gminy

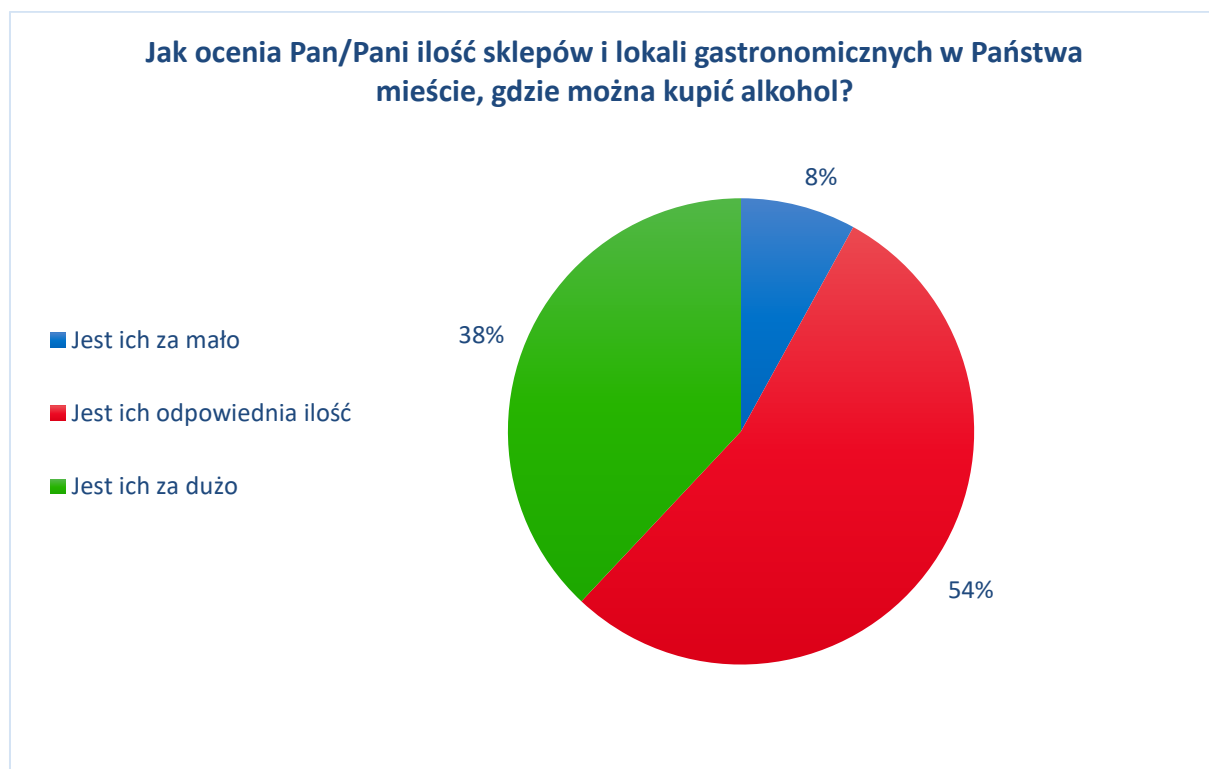
Przeważająca większość mieszkańców nie ma wiedzy o miejscach pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu (85%).

Wykres 19. Znajomość miejsc pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu

Ponad połowa z badanych dorosłych mieszkańców (54%) twierdzi, że w Piastowie jest odpowiednia ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Zdaniem 38% jest ich za dużo, a pozostałych 8% za mało.

Wykres 20. Ocena ilości sklepów i lokali z alkoholem

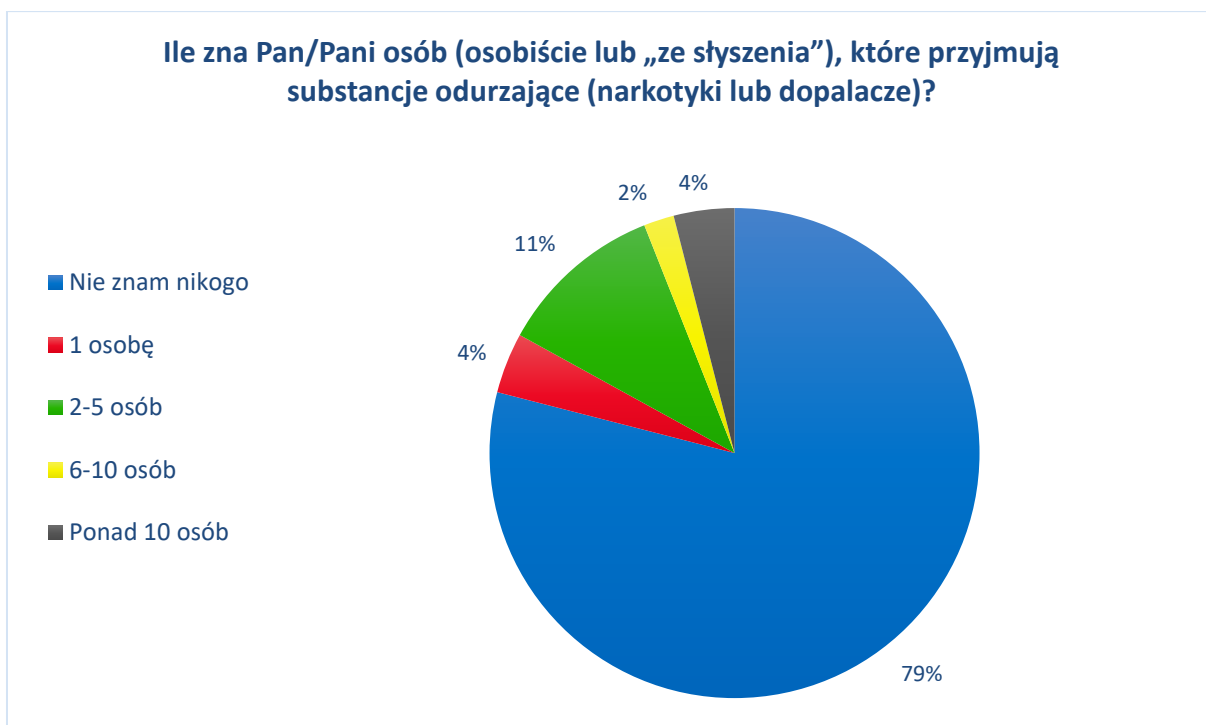
V 5. Uzależnienia – substancje psychoaktywne

Większość (79%) badanych twierdzi, że nie zna żadnej osoby przyjmującej substancje odurzające.

Oznacza to, że pozostałe 21% zna przynajmniej jedną taką osobę. W tym największa grupa badanych (11%) uważa, że zna od 2 do 5 takich osób.

Jest też część badanych (4%), która przyznała, że zna ponad 10 osób przyjmujących substancje odurzające.

Wykres 21. Znajomość osób przyjmujących substancje odurzające

Jedynie 4% badanych twierdzi, że zna miejsca, w których można kupić substancje odurzające.

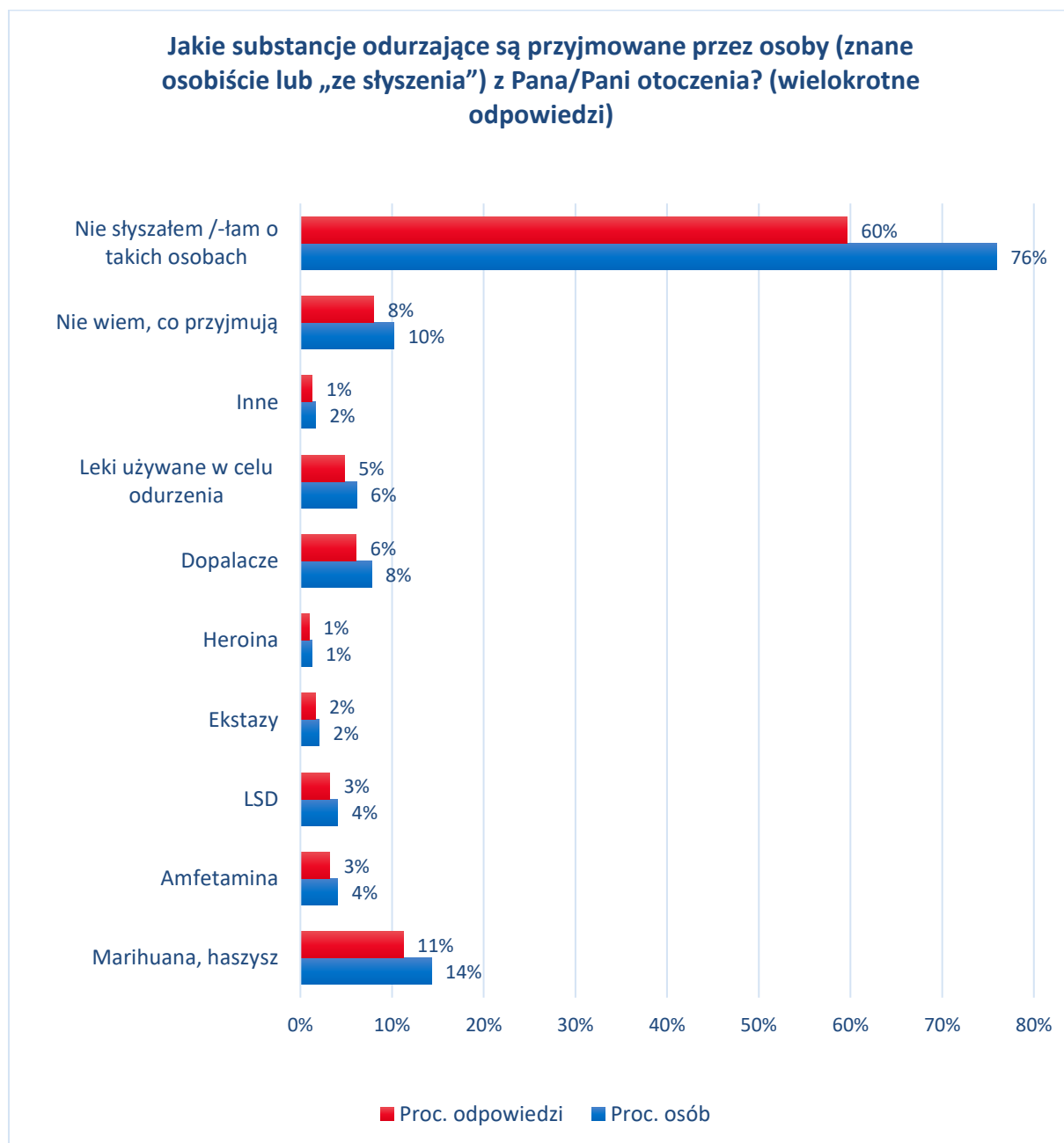
Wykres 22. Znajomość miejsc, gdzie można kupić substancje odurzające

Osoby, które zadeklarowały, że znają osoby przyjmujące substancje odurzające, podają najczęściej, że wedle ich wiedzy zażywają one marihuanę lub haszysz (11% odpowiedzi). Na drugim miejscu znalazły się dopalacze (6%).

Warto przy tym zauważyć, że wszystkie z pozostałych wymienionych w pytaniu środków uzyskały od 1 do 6% odpowiedzi.

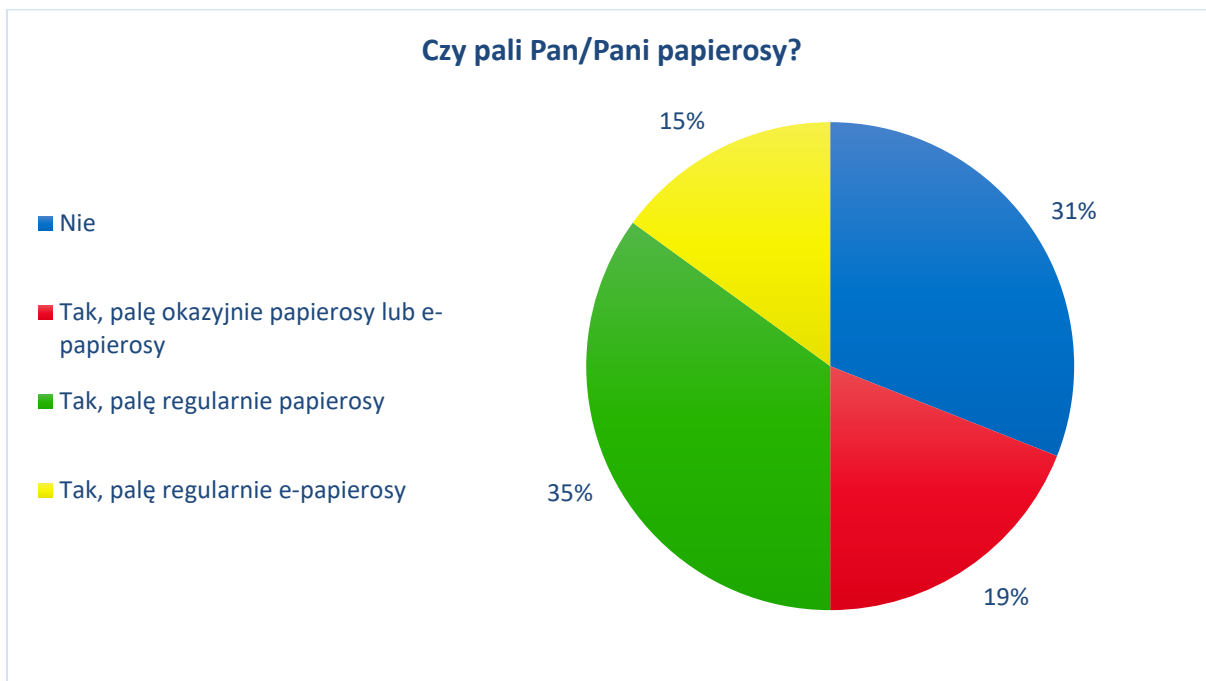
Wykres 23. Substancje odurzające przyjmowane przez osoby znane osobiście lub ze słyszenia

V 6. Uzależnienia – nikotyna

Większość mieszkańców przyznaje, że pali papierosy lub e-papierosy – łącznie 69%. W tym największa grupa (35%) twierdzi, że pali regularnie papierosy tradycyjne.

Wykres 24. Palenie papierosów wśród dorosłych mieszkańców gminy

V 7. Uzależnienia – hazard

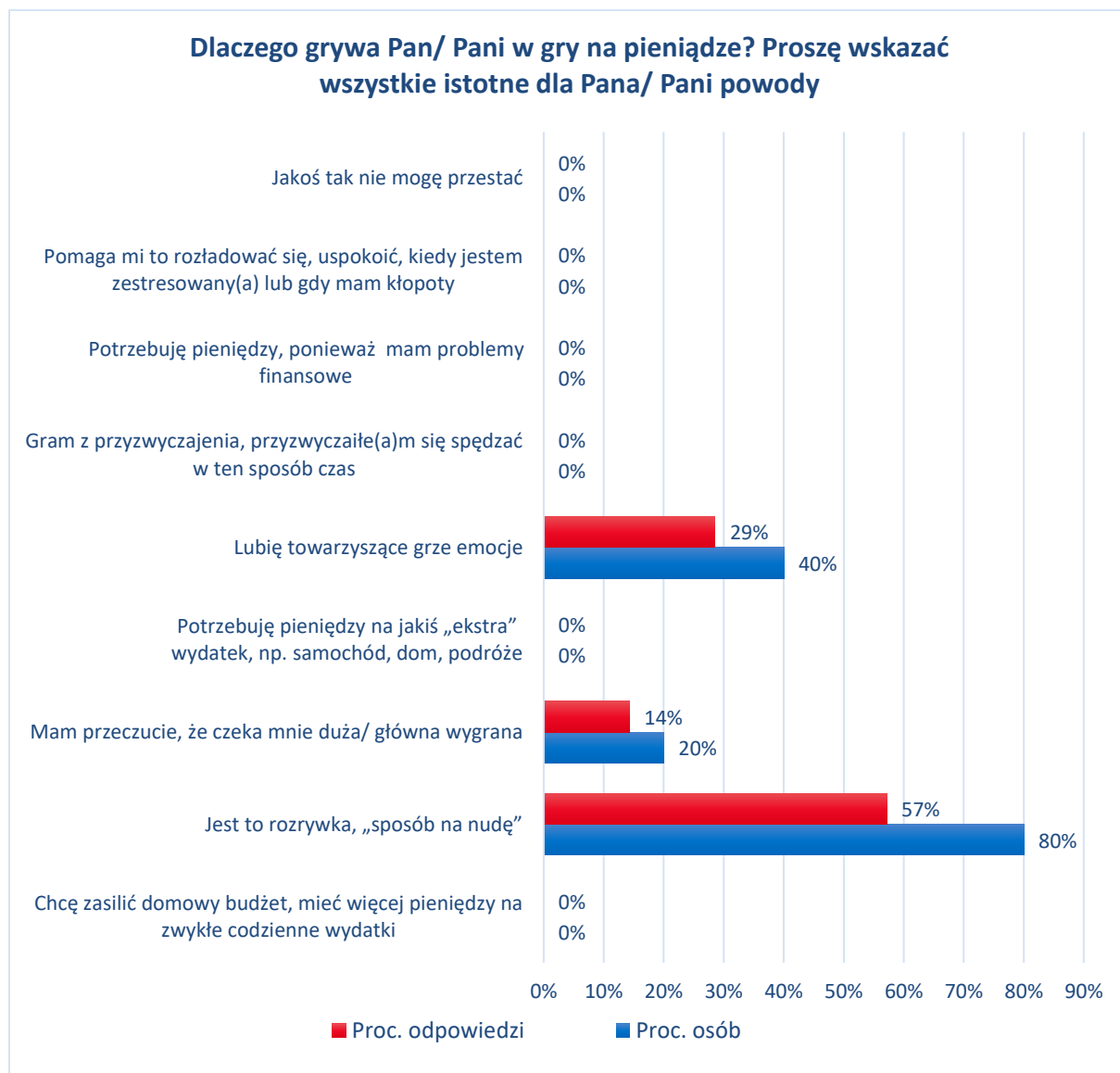
Niemal żaden z ankietowanych dorosłych mieszkańców nie grał w gry internetowe na pieniądze (98%).

Wykres 25. Styczność z hazardem przez Internet

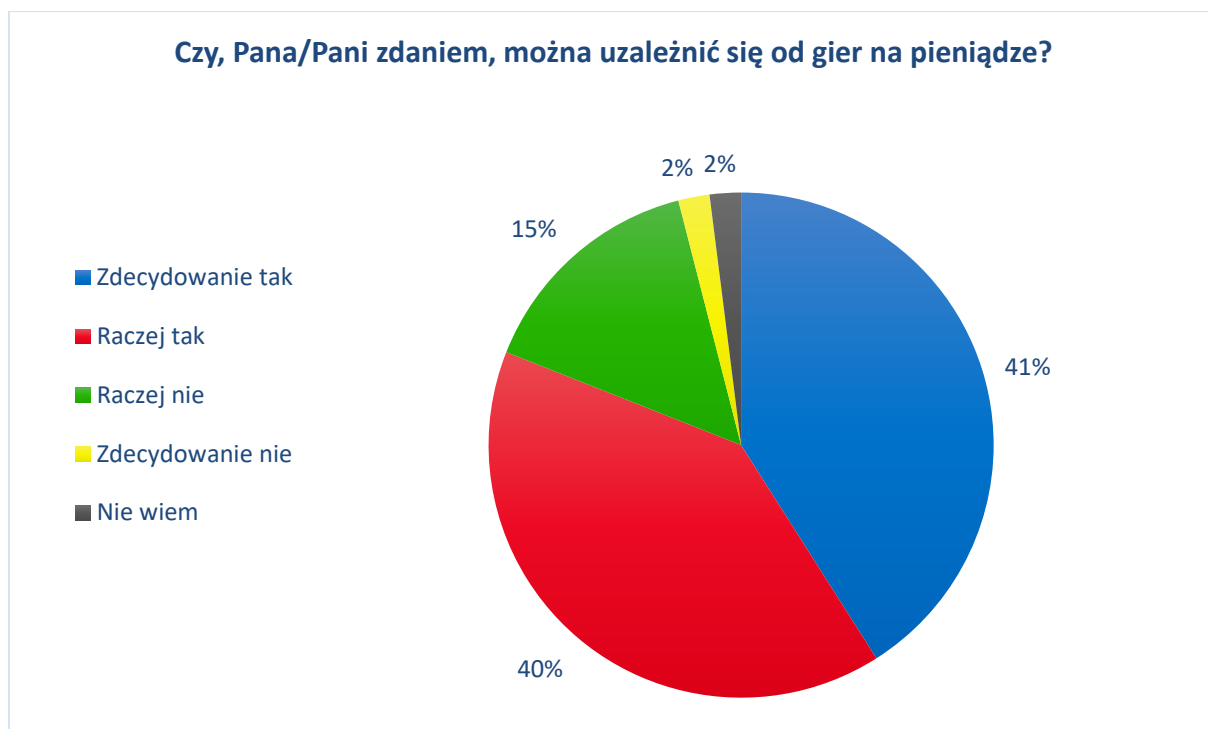
Pozostały odsetek 2% badanych uzasadnia granie w gry na pieniądze, jako sposób na nudę (57% odpowiedzi) lub przecuciem dużej wygranej (14%) czy lubi towarzyszące grze emocje (29%).

Wykres 26. Powody grania w gry na pieniądze

Zdaniem 81% badanych można uzależnić się od hazardu. W tym 41% jest zdecydowanie na tak, a 40% raczej się zgadza.

Wykres 27. Ocena możliwości uzależnienia od hazardu

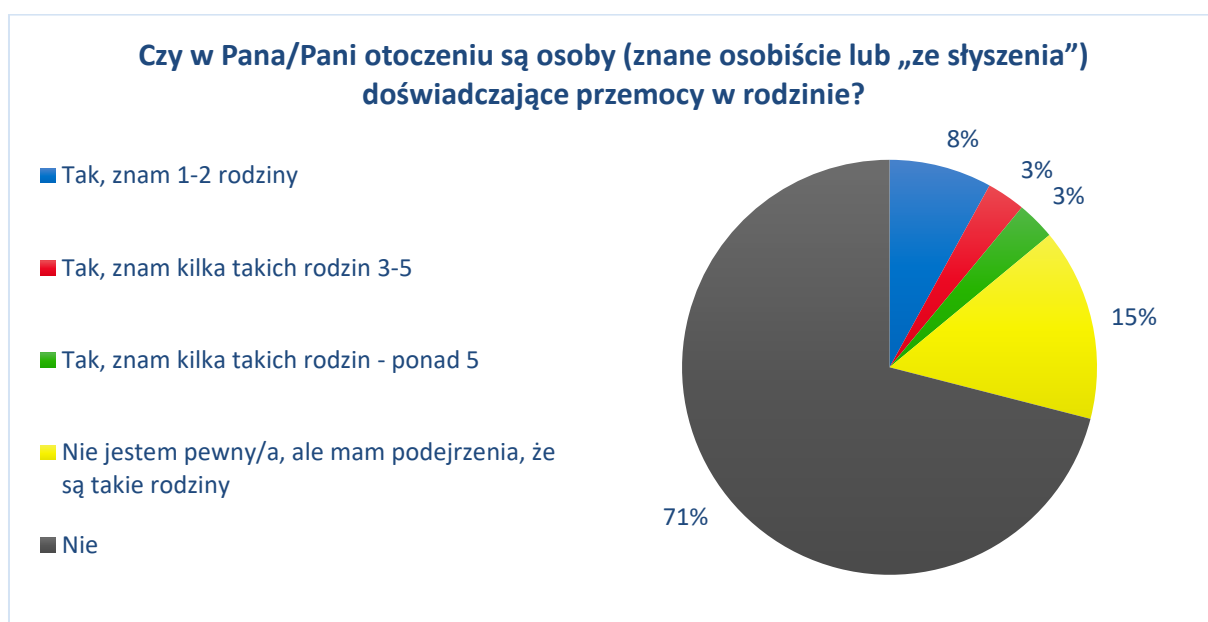
V. 8. Przemoc a wychowanie

Większość (71%) badanych deklaruje, że nie zna żadnej osoby doświadczającej przemocy w rodzinie.

Natomiast 15% twierdzi, że nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że zna takie rodziny.

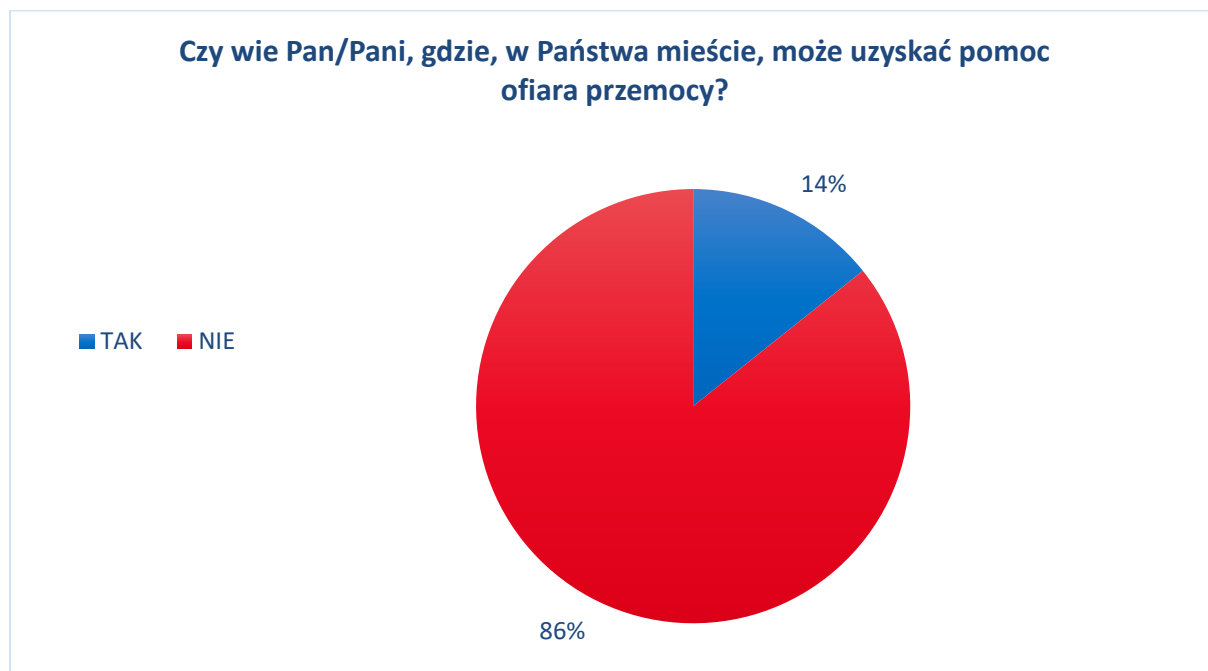
8% zna od jednej do dwóch rodzin uwikłanych w przemoc, 3% od trzech do pięciu, a pozostałe 3% nawet ponad pięć takich rodzin.

Wykres 28. Znajomość osób doświadczających przemocy w rodzinie

Mieszkańcy w większości nie znają miejsc, w których może uzyskać pomoc ofiara przemocy (86%).

Wykres 29. Znajomość miejsc, w których może uzyskać pomoc ofiara przemocy

Celem następnego pytania było zbadanie przekonań mieszkańców co do zjawiska przemocy w rodzinie.

„Rodzice mają prawo stosować kary cielesne wobec swoich dzieci” – tego poglądu nie podziela łącznie 95% ankietowanych dorosłych mieszkańców, w tym 86% ocenia to zdanie jako zdecydowanie nieprawdziwe.

Niemal wszyscy (99%) badani negują pogląd, że „przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary”.

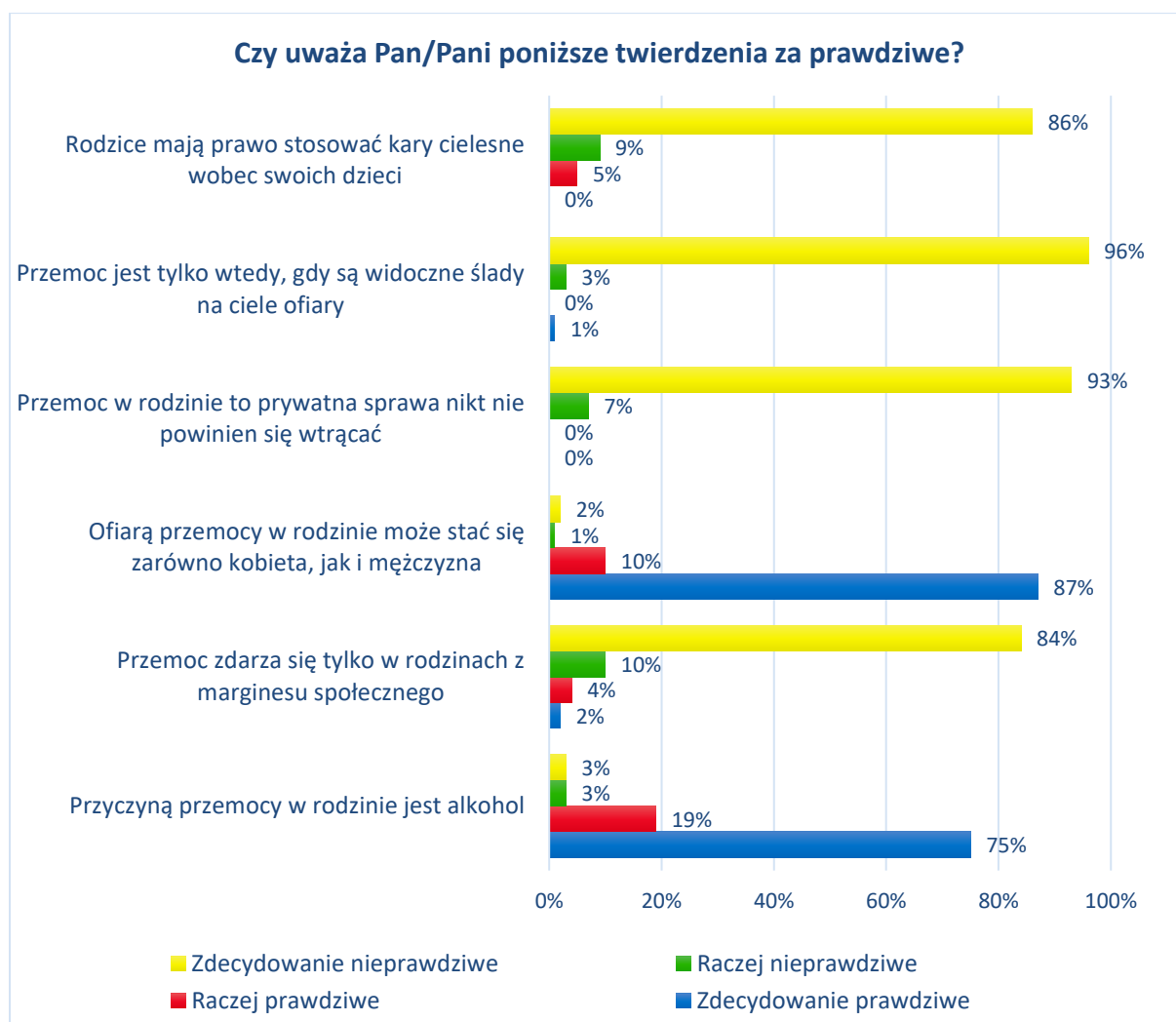
Wszyscy badani (100%) nie zgadzają się ze stereotypem, że „przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać”.

Łącznie 97% ankietowanych zgadza się ze stwierdzeniem, że „ofiara przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna”.

W sumie 94% badanych nie zgadza się z poglądem, że „przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego”. W tym dla 84% z nich jest to zdanie zdecydowanie nieprawdziwe, a dla 10% raczej nieprawdziwe.

Dla łącznie 94% respondentów „przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol”. W tym 75% uważa to zdanie za zdecydowanie prawdziwe, a 19% za raczej prawdziwe.

Wykres 30. Przekonania mieszkańców na temat przemocy w rodzinie

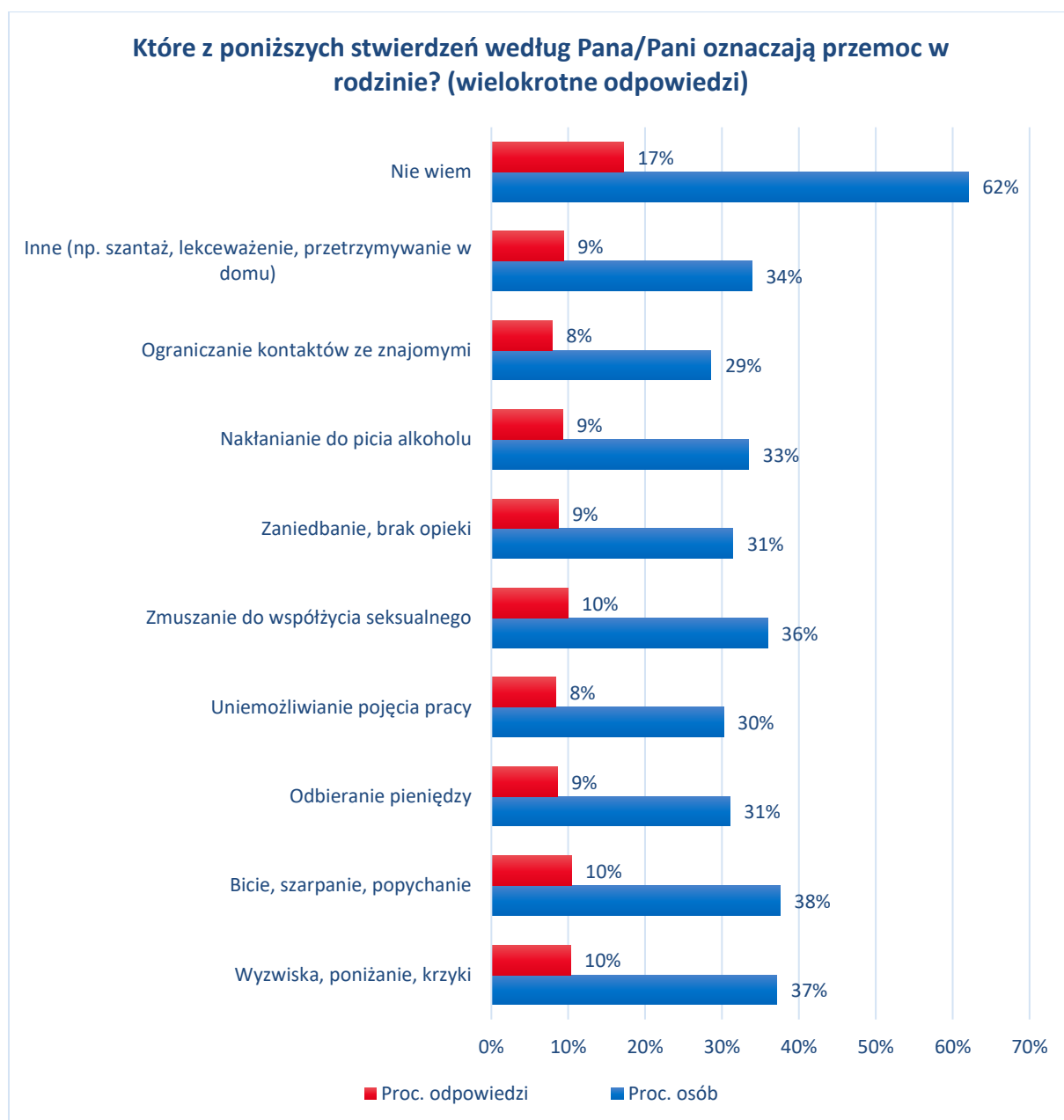

Okazuje się, że większość pytaných dorosłych nie potrafi zakwalifikować konkretnych rodzajów zachowań jako przykładów aktów przemocy (62%).

Wszystkie przedstawione w pytaniu przykłady zachowań uzyskały zbliżony poziom odpowiedzi kategoryzujących je w ramach działań przemocowych (pomiędzy 29 a 38% odpowiedzi). W tym najczęściej za przejaw przemocy uznano bicie, szarpanie i popychanie (38%), a najrzadziej ograniczanie kontaktów ze znajomymi (29%).

Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 31. Kwalifikacja różnych zachowań w kategoriach przemocy domowej

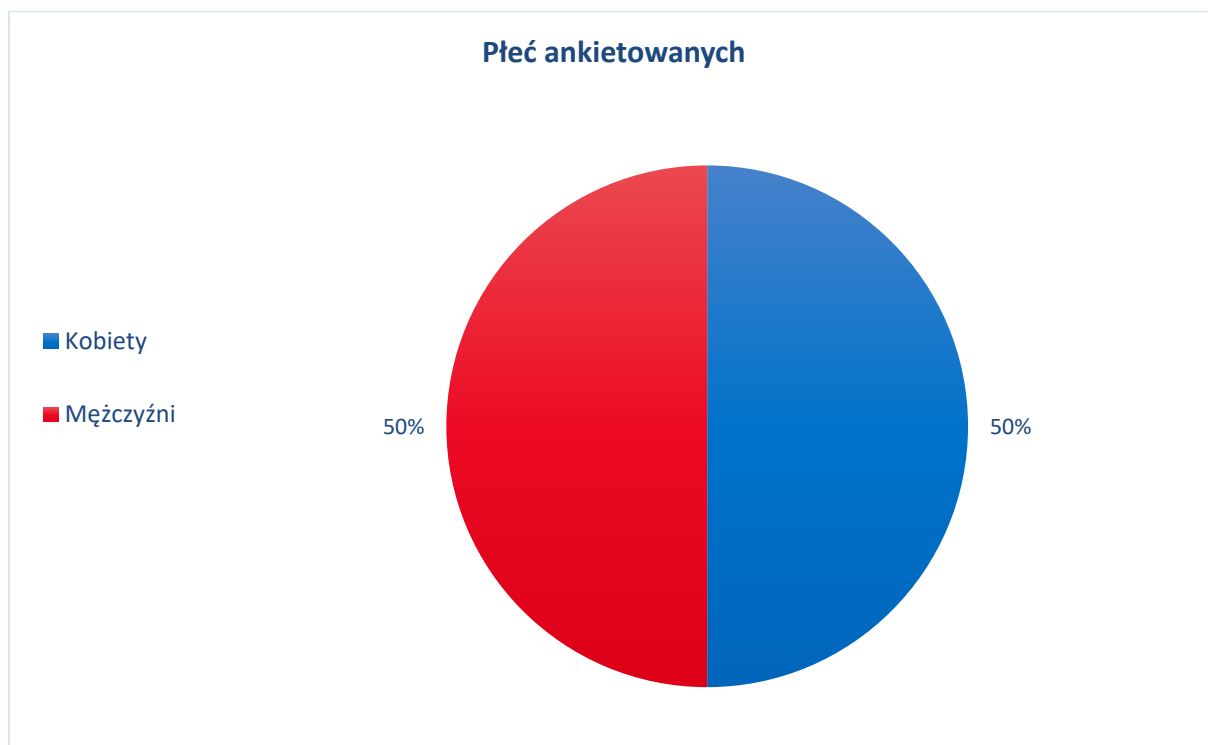
VI LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII SPREDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

VI 1. Grupa badana i metodologia

W badaniu wzięło udział 30 sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, z czego po 50% stanowią kobiety i mężczyźni. Średni wiek ankieterów wyniósł 37 lat.

Badanie zostało przeprowadzone za pomocą ankiety papierowej (PAPI) w punktach sprzedaży alkoholu czyli zarówno w sklepach, jak i lokalach gastronomicznych.

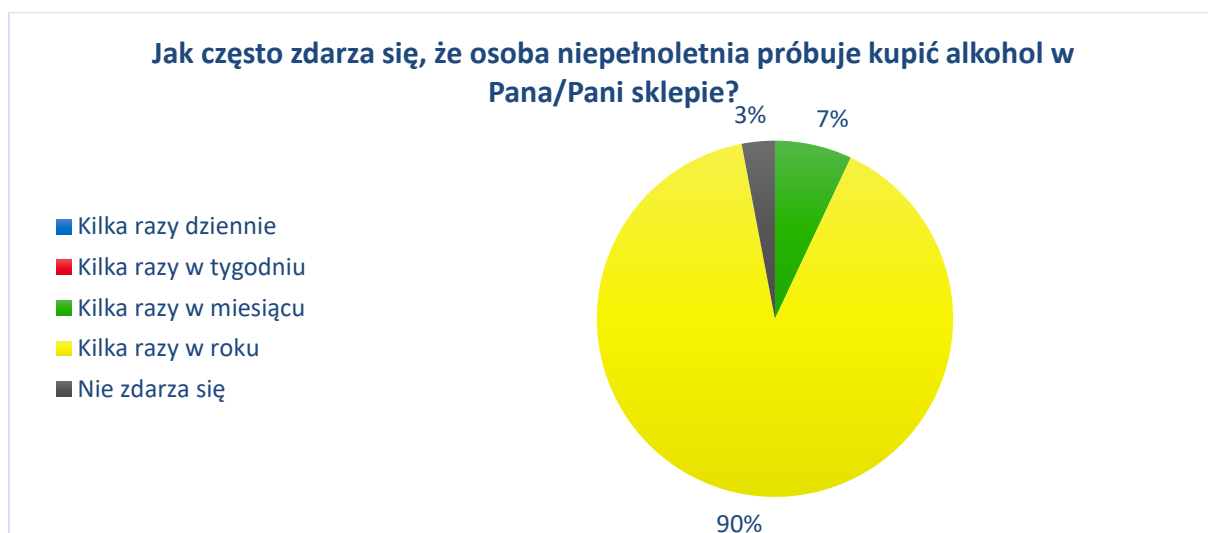
Wykres 32. Płeć ankietowanych sprzedawców napojów alkoholowych

VI 2. Wyniki badań

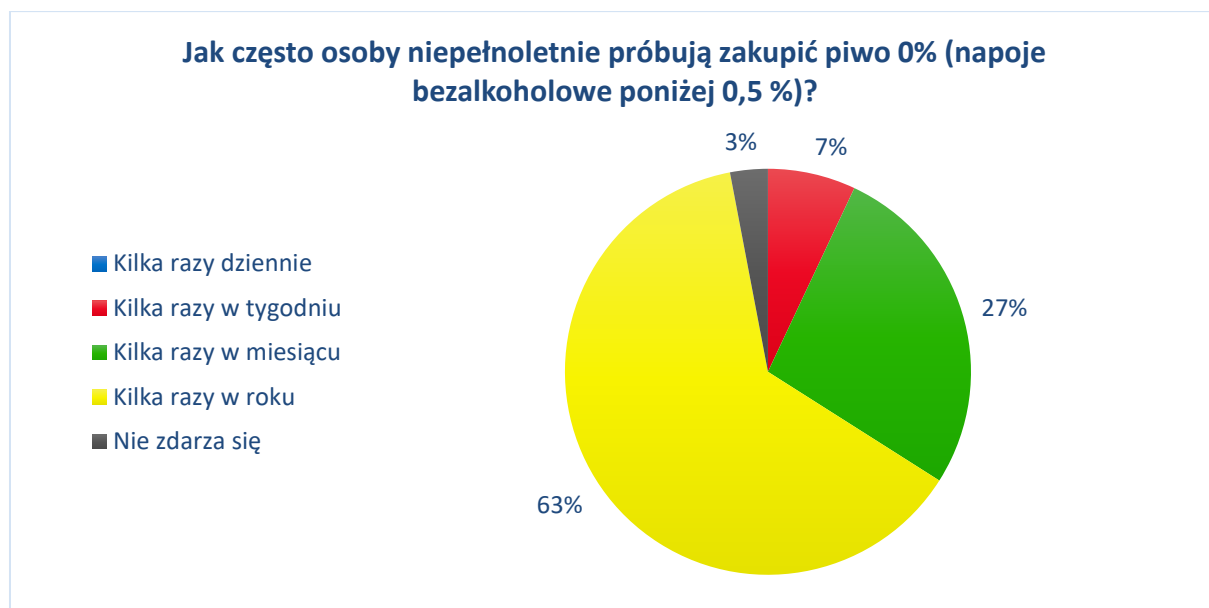
Zdaniem 90% badanych sprzedawców do prób zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie dochodzi kilka razy w roku, dla 7% dzieje się to kilkakrotnie w miesiącu, a pozostałe 3% twierdzi, że do takich zachowań nie dochodzi nigdy.

Wykres 33. Częstotliwość zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie

Częściej – zdaniem sprzedawców – ma miejsce próba zakupu przez niepełnoletnich napojów bezalkoholowych poniżej 0,5%. Zdaniem 63% respondentów dzieje się to kilka razy w roku, 27% kilka razy w miesiącu, 7% kilka razy na tydzień. W opinii 3% nie zdarza się to w ogóle.

Wykres 34. Częstotliwość zakupu napojów bezalkoholowych poniżej 0,5% przez osoby niepełnoletnie

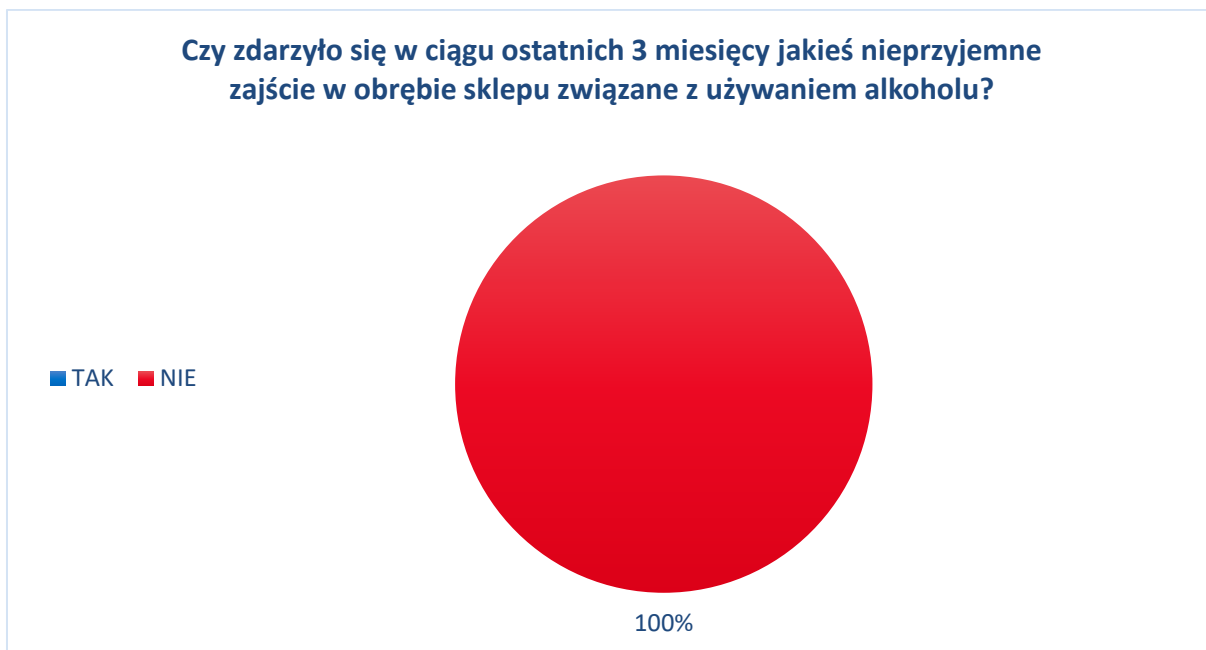
Jedynie 10% badanych sprzedawców stwierdziło, że w obrębie ich sklepu nie dochodzi nigdy do przypadków spożywania alkoholu. Większość (67%) przyznaje, że takie sytuacje mają miejsce kilka razy w roku, a 23%, że kilka razy w miesiącu.

Wykres 35. Częstotliwość przypadków spożywania alkoholu w obrębie sklepu

Niemniej, pomimo wskazań podanych we wcześniejszym pytaniu, żaden ze sprzedawców nie przyznał, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy wystąpiło nieprzyjemne zdarzenie związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Wykres 36. Wystąpienie nieprzyjemnego zdarzenia związanego ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu w ciągu ostatnich 3 miesięcy

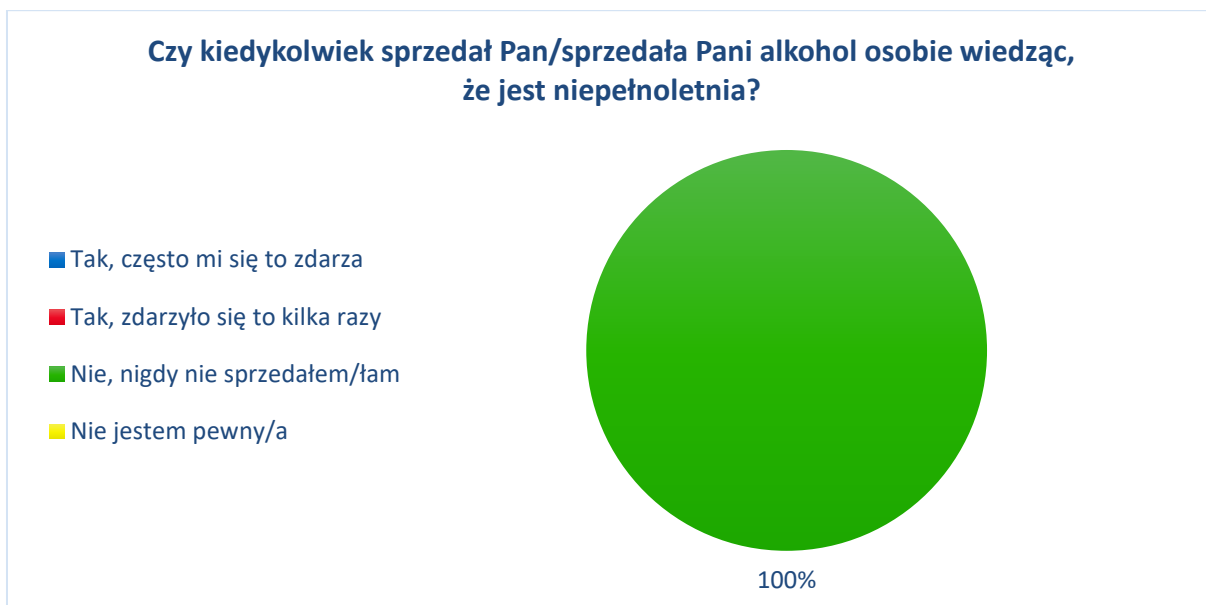
Obraz rysujący się na podstawie odpowiedzi udzielonych w poprzednim pytaniu nie zgadza się jednak w przypadku pytania o konieczność wezwania policji/straży miejskiej z prośbą o interwencję w sprawie nieprzyjemnego zajścia związanego ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu w ciągu ostatnich 3 miesięcy. Do takiej potrzeby miało dojść zdaniem 3% badanych sprzedawców.

Wykres 37. Konieczność wezwania policji/straży miejskiej z prośbą o interwencję w sprawie nieprzyjemnego zajścia związanego ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu w ciągu ostatnich 3 miesięcy

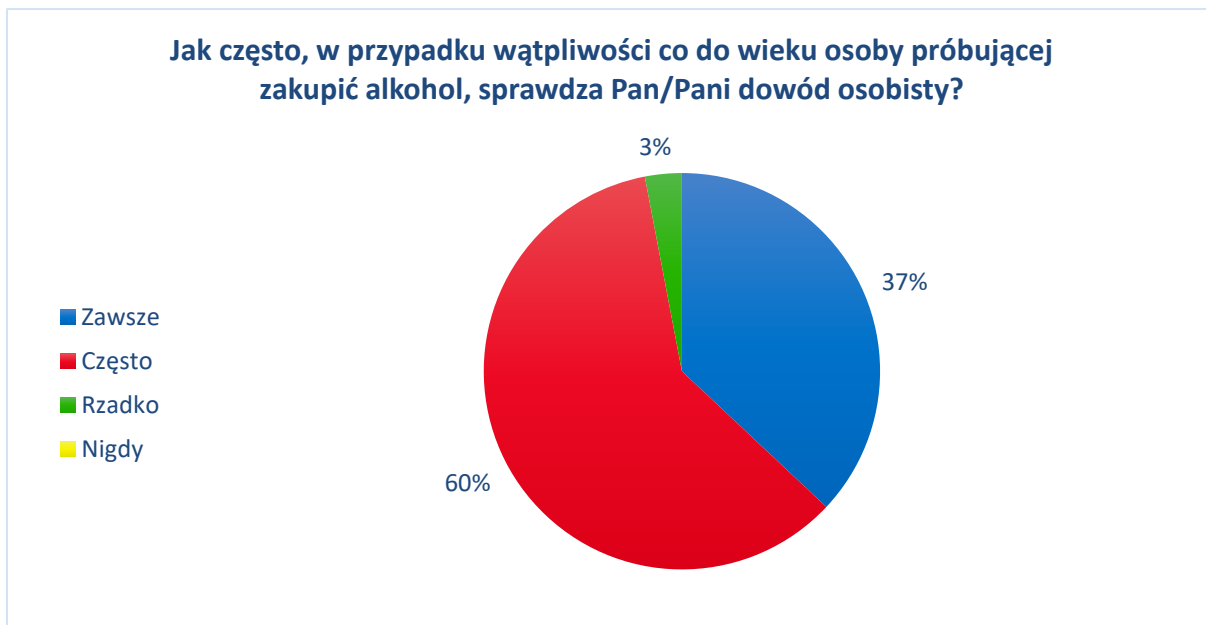
Żaden ze sprzedawców nie przyznał, że kiedykolwiek zdarzyło mu się sprzedać alkohol osobie, o której wiedział, że jest niepełnoletnia (100%).

Wykres 38. Przypadki sprzedaży alkoholu osobie niepełnoletniej

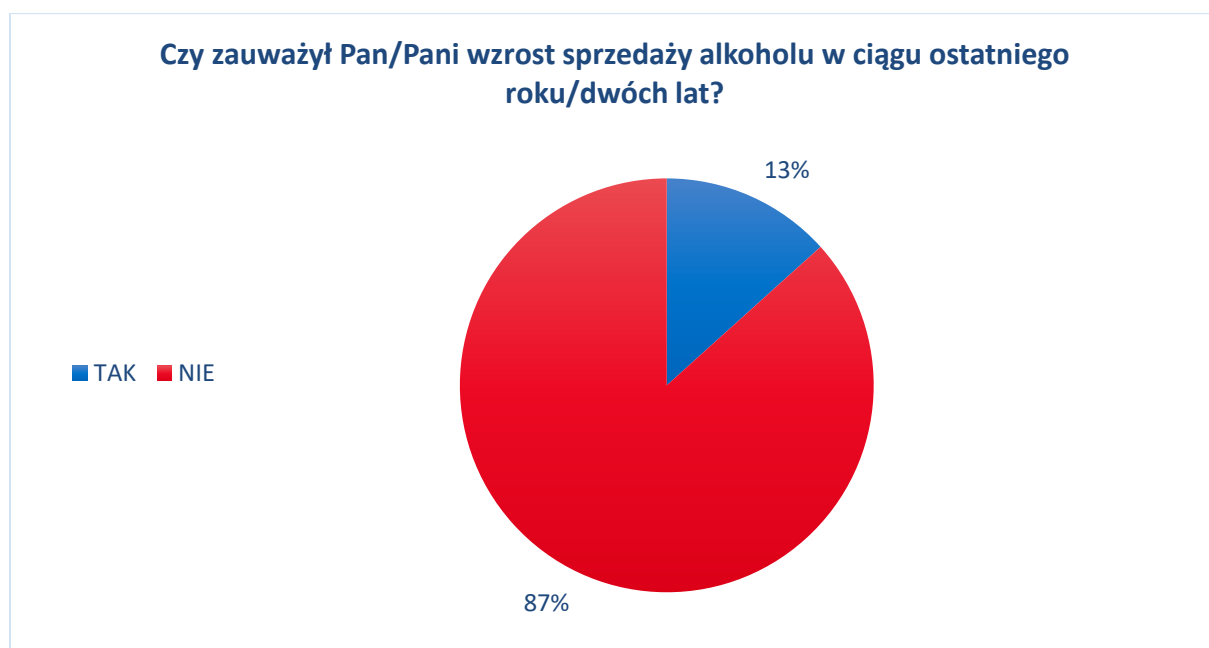
Nie wszyscy sprzedawcy weryfikują pełnoletność klientów w przypadku wątpliwości. Zawsze robi tak 37% respondentów, często 60%, a pozostałe 3% rzadko.

Wykres 39. Sprawdzanie pełnoletności klientów w przypadku wątpliwości

Przeważająca większość sprzedawców nie zaobserwowała wzrostu sprzedaży alkoholu w przeciągu ostatnich 2 lat (87%).

Wykres 40. Wzrost sprzedaży alkoholu w ostatnich 2 lat

Sprzedawcy zostali poproszeni o wypowiedź na temat ich przekonań dotyczących sprzedaży alkoholu.

Okazuje się, że sprzedawcy w zdecydowanej większości (80%) nie uważają, że „**sprzedawcy napojów alkoholowych powinni brać udział w szkoleniach związanych z odpowiedzialną sprzedażą**”. Pozostałe 20% nie ma zdania na ten temat. Żaden z respondentów nie poparł uczestniczenia w takich szkoleniach.

Również 80% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że „**na terenie gminy (miasta) jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych**”.

Niemal wszyscy sprzedawcy (90%) nie akceptują postulatu, że „**alkohol powinien być dostępny na osób poniżej 18 r.ż.**”. Pozostałe 10% nie ma zdania na ten temat.

Z kolei 87% badanych nie popiera poglądu, że „**kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu**”. 10% nie ma zdania w tej kwestii, a pozostałe 3% akceptuje ten kontrowersyjny pogląd.

Większość ankietowanych sprzedawców (77%) nie akceptuje poglądu o tym, że „**prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpiecznie**”. 17% nie ma zdania w tej kwestii, a pozostałe 7% aprobuje ten pogląd.

Większość badanych (80%) nie uważa, że „**picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych**”. 17% nie ma zdania na ten temat, a pozostałe 3% aprobuje ten pogląd.

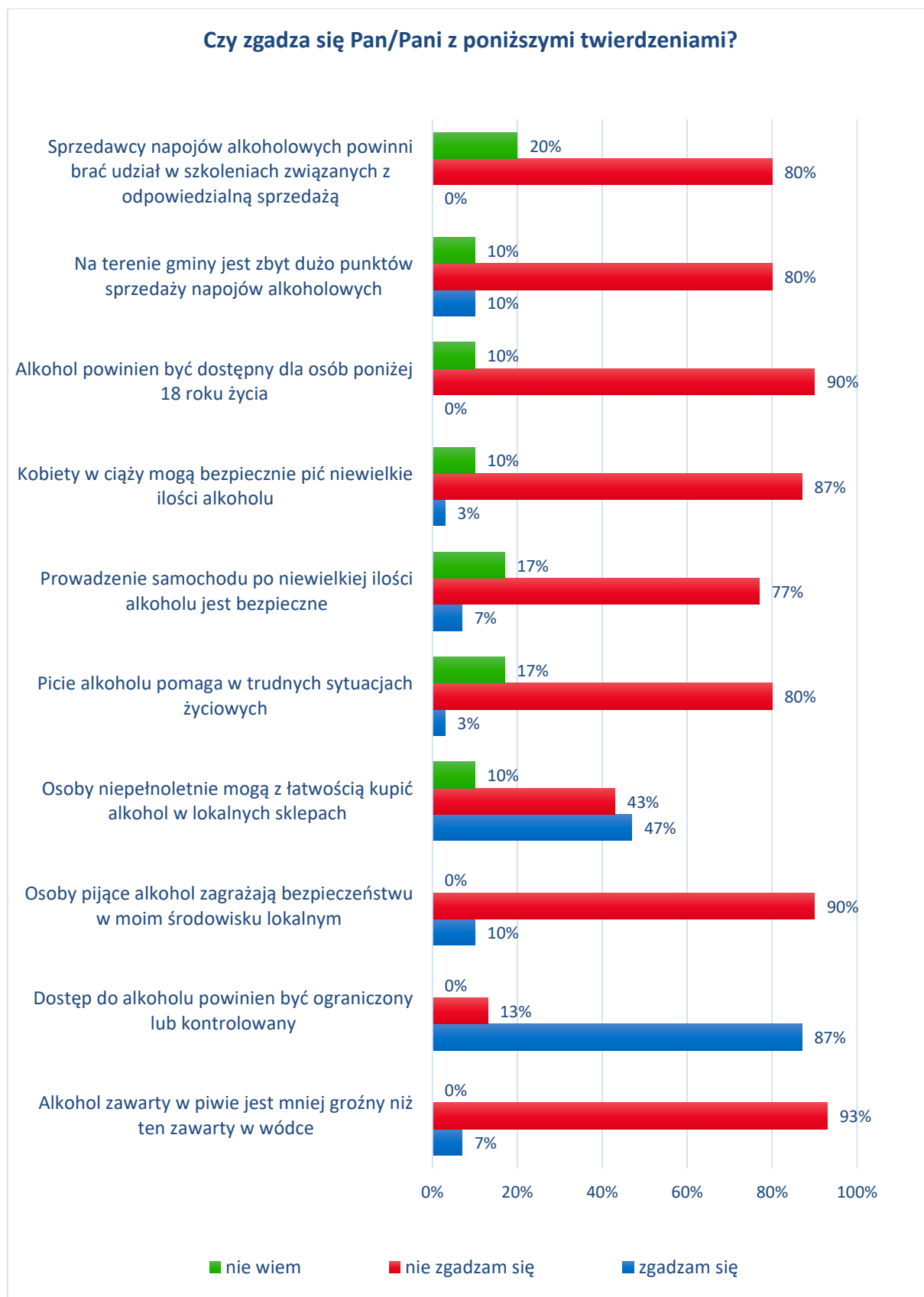
Zdaniem blisko połowy (47%) sprzedawców „**osoby niepełnoletnie z łatwością mogą kupić alkohol w lokalnych sklepach**”. Niewiele mniej, bo 43% badanych uważa przeciwnie, a 10% nie ma zdania na ten temat.

Sprzedawcy niemal jednogłośnie (90%) nie zgadzają się z poglądem, że „**osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w środowisku lokalnym**”.

W opinii 87% sprzedawców „**dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany**”.

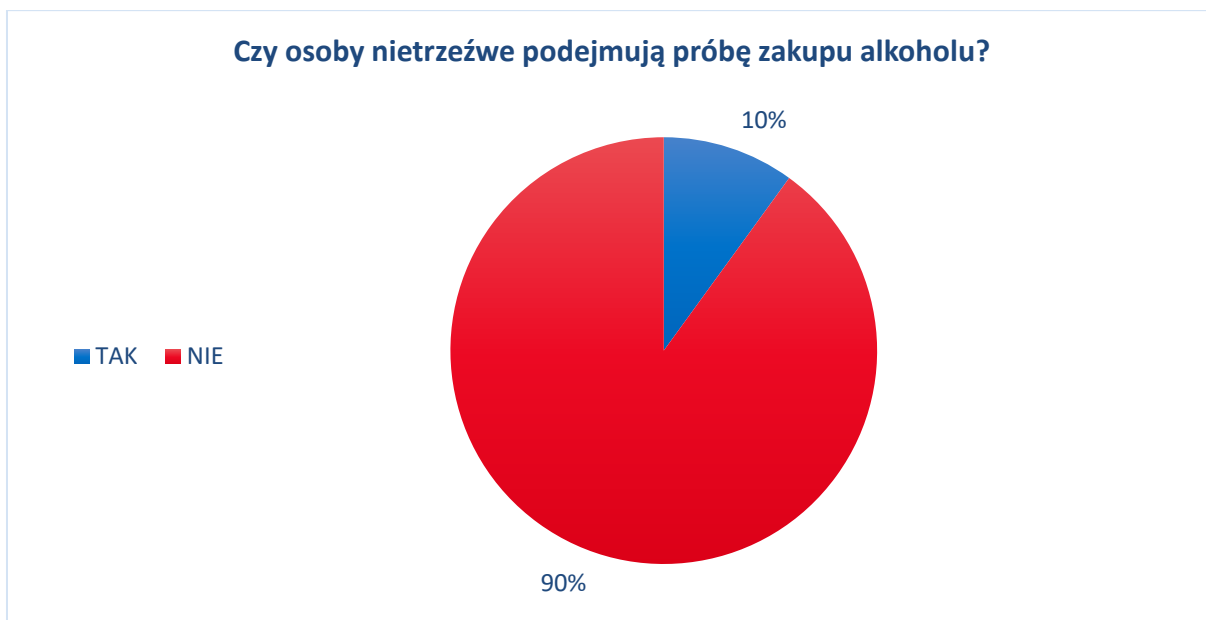
Sprzedawcy w zdecydowanej większości (93%) nie ulegają stereotypowi o tym, że „**alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny od tego w wódce**”.

Wykres 41. Przekonania sprzedawców na temat sprzedaży i spożywania alkoholu

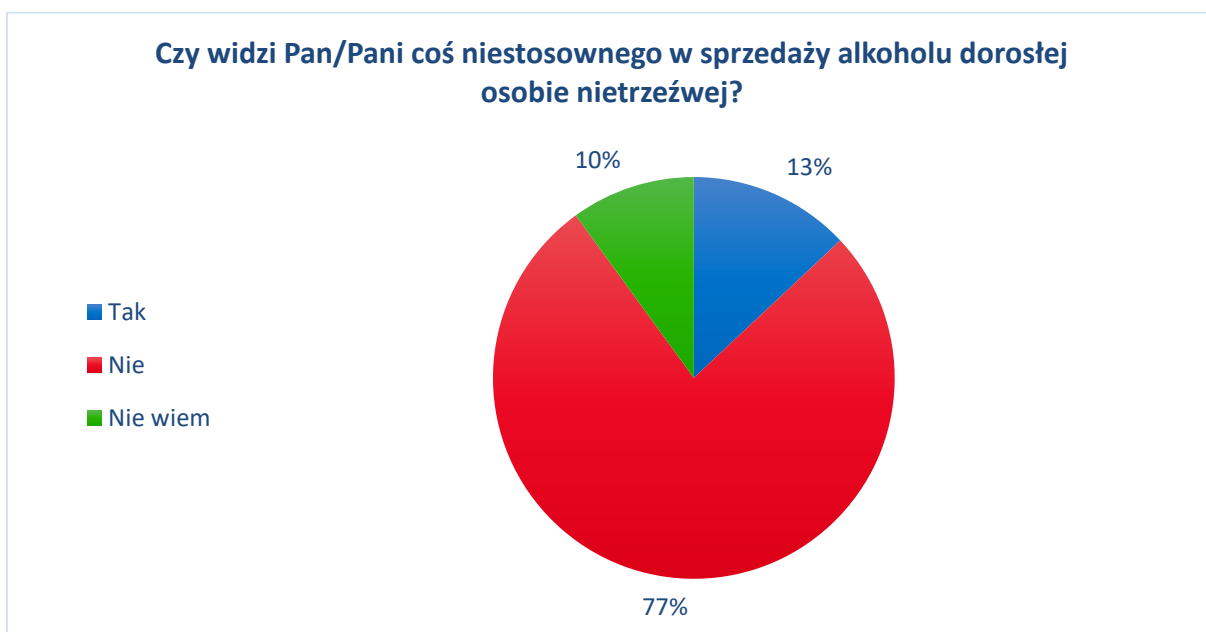
Zdaniem 90% badanych sprzedawców nie zdarzają się w ich pracy próby zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe.

Wykres 42. Próby zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe

Większość badanych (77%) przyznała, że nie widzi niczego niestosownego w sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej. Przeciwnego zdania jest 13%, a nie ma opinii na ten temat pozostałe 10%.

Wykres 43. Opinia na temat sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej

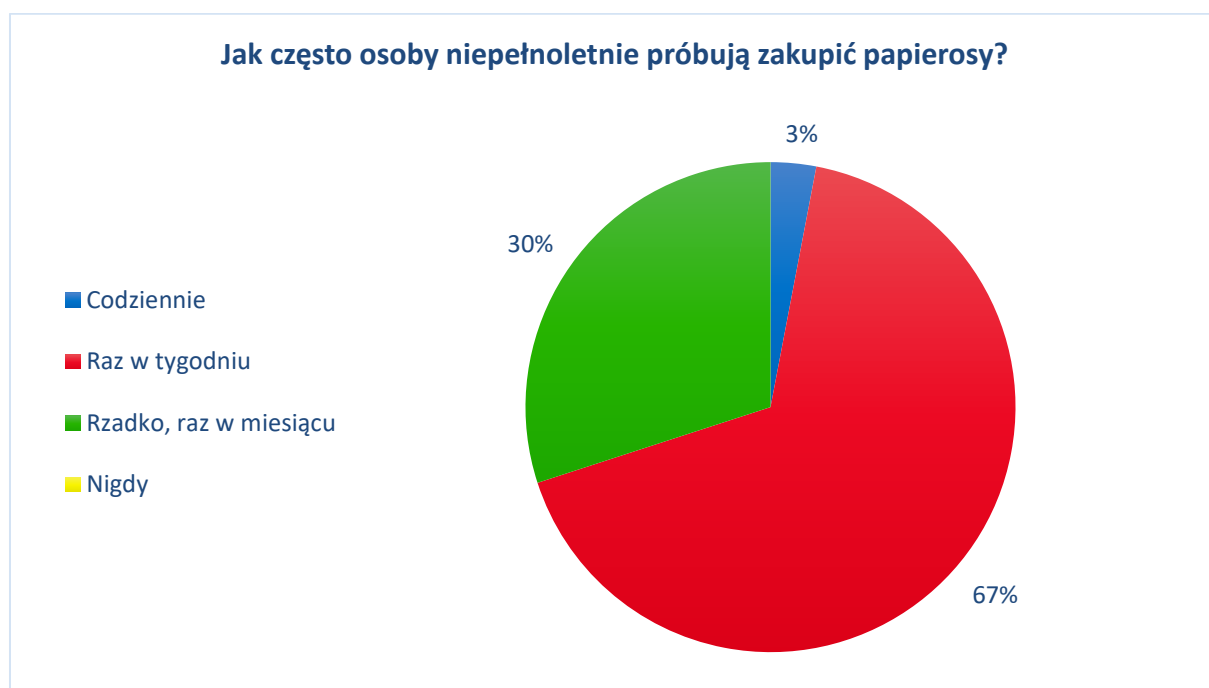
W większości przypadków, gdy niepełnoletni próbują kupić alkohol, sprzedawcy spotykają się z reakcją ze strony dorosłych klientów. Tak podaje łącznie 87% badanych, w tym 47% twierdzi, że do takich interwencji dochodzi często, a pozostałe 40%, że rzadko.

Wykres 44. Reakcja dorosłych klientów w przypadkach zakupu alkoholu przez niepełnoletnich

Okazuje się, że zdecydowanie częściej niż do prób zakupu alkoholu dochodzi do prób nabycia papierosów przez osoby niepełnoletnie. Zdaniem 67% badanych zdarza się to kilka razy na tydzień, 3% twierdzi, że codziennie, a 30% uważa, że rzadko.

Wykres 45. Częstotliwość zakupu papierosów przez osoby niepełnoletnie

Napoje energetyzujące są popularne w lokalnym środowisku osób niepełnoletnich. W opinii 60% sprzedawców raz w tygodniu osoba poniżej 18 r.ż. dokonuje w ich sklepie zakupu takiego napoju. Zdaniem 37% zdarza się to rzadko, bo raz w miesiącu, a 3% podaje, że wręcz codziennie.

Warto również odnotować, że żaden z badanych nie zaznaczył opcji „nigdy”.

Wykres 46. Częstotliwość zakupu napojów energetyzujących przez osoby niepełnoletnie

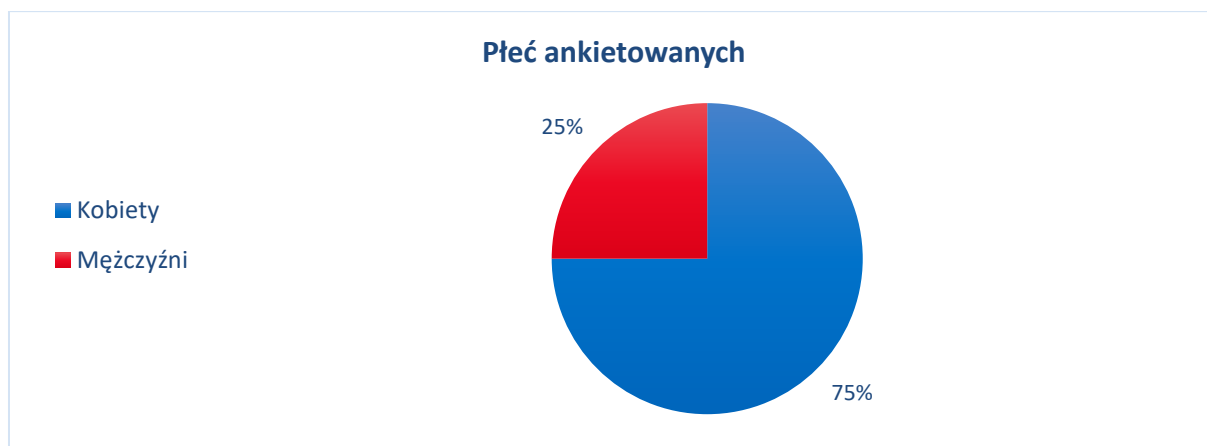

VII LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII KADRY MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W PIASTOWIE

VII 1. Grupa badana i metodologia

W badaniu ankietowym (przy użyciu ankiety papierowej) wzięło udział 4 pracowników MOPS w Piastowie. Większość, 75%, stanowiły kobiety.

Wykres 47. Płeć ankietowanych pracowników MOPS

VII 2. Ogólna ocena lokalnych problemów społecznych

W pierwszym pytaniu poproszono pracowników MOPS o ocenę skali występowania i istotności podanych problemów w środowisku lokalnym Piastowa.

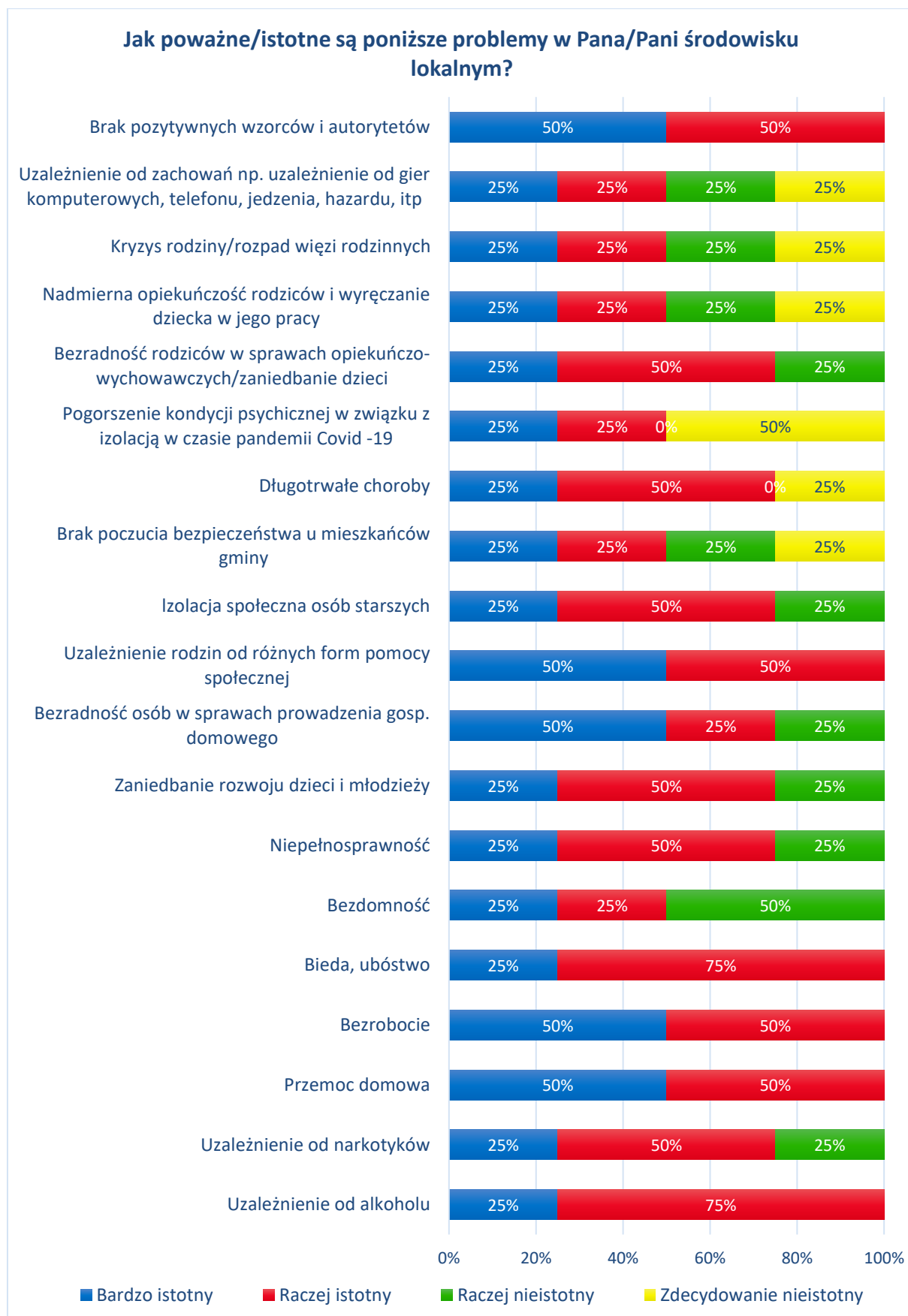
Zdaniem 100% badanych pracowników MOPS problemy lokalnej społeczności uznane za bardzo istotne lub raczej istotne to: brak pozytywnych wzorców i autorytetów, uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej, bezrobocie, przemoc domowa, bieda i ubóstwo, uzależnienie od alkoholu.

Z drugiej strony pracownicy MOPS wskazali jako najmniej zagrożenie na:

- pogorszenie kondycji psychicznej w związku z izolacją w czasie pandemii Covid-19 (50% badanych twierdzi, że to problem zdecydowanie nieistotny),
- bezdomność, z tym że 50% badanych uznało to zjawisko jako raczej nieistotny problem, 25% za bardzo istotny i pozostałe 25% jako raczej istotny.

Warto również zwrócić uwagę na trzy z podanych zjawisk, które najbardziej poróżniły respondentów. Są to: uzależnienia behawioralne, kryzys rodziny i nadmierna opiekuńczość rodziny oraz wyręczanie dziecka w jego pracy. Każde z tych zjawisk zostało inaczej ocenione przez każdego z 4 badanych pracowników, czyli jako: bardzo istotne, raczej istotne, raczej nieistotne i zdecydowanie nieistotne.

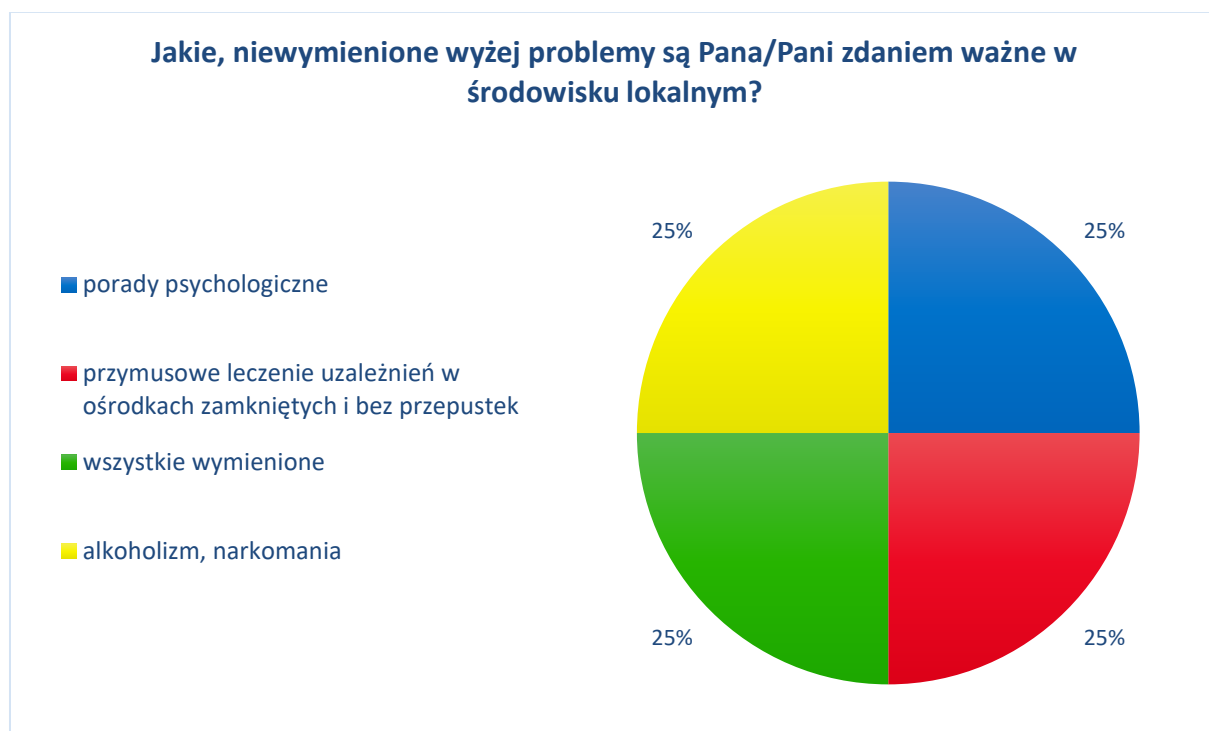
Wykres 48. Istotne problemy w środowisku lokalnym według pracowników MOPS

Następne pytanie dotyczyło występowania innych, niewymienionych wcześniej problemów, które są ważne w środowisku lokalnym.

Zdaniem 1 badanego pracownika (25%) jest to przymusowe leczenie uzależnień w ośrodkach zamkniętych i bez przepustek, zdaniem drugiego jest to potrzeba porad psychologicznych (25%), trzeci wskazał na alkoholizm i narkomanię, a ostatni na wszystkie z wymienionych.

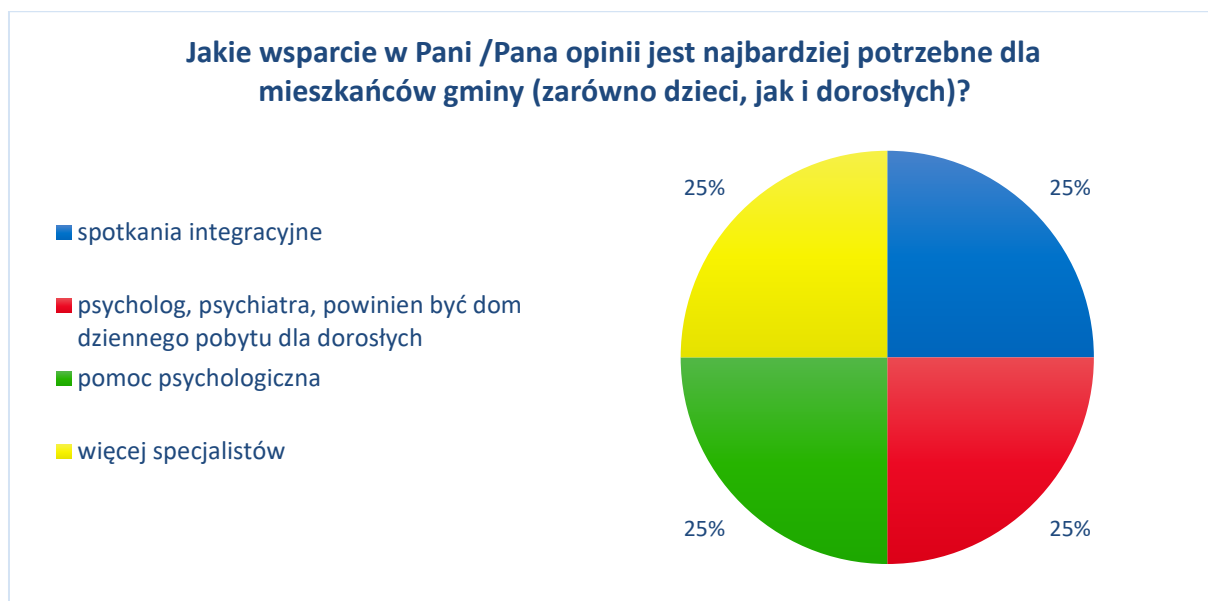
Wykres 49. Inne, niewymienione wcześniej problemy, ważne w środowisku lokalnym w opinii pracowników MOPS

VII 3. Potrzebne wsparcie dla mieszkańców

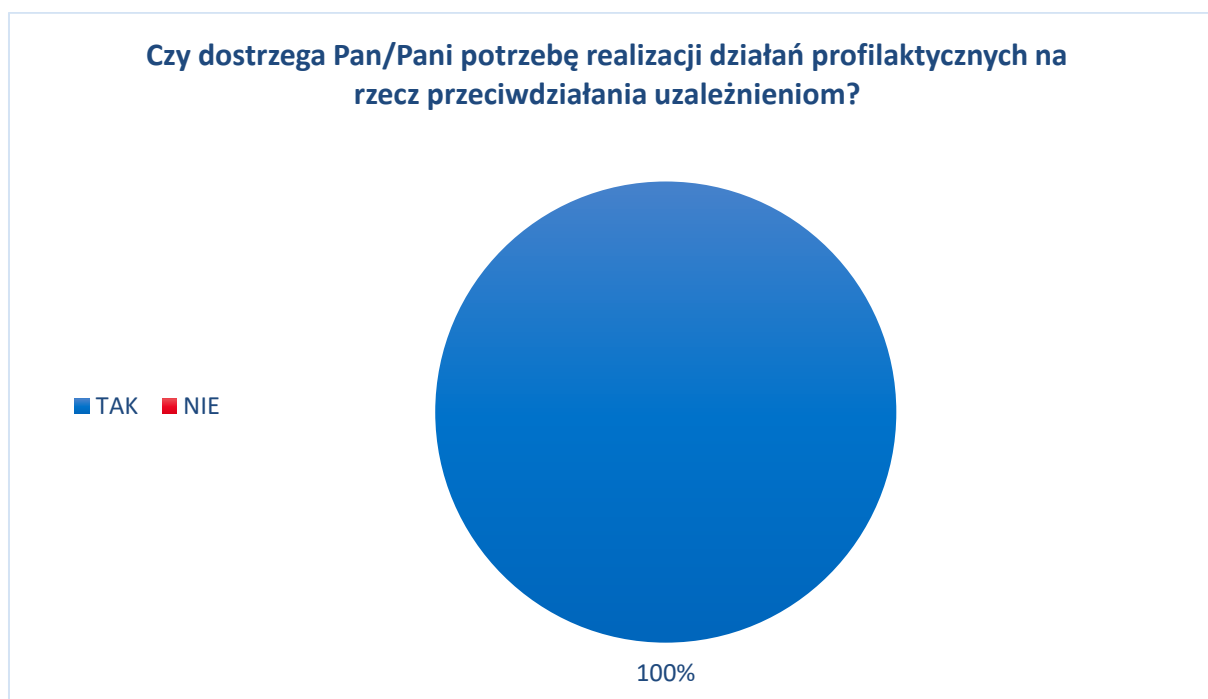
Każdy z badanych pracowników MOPS wskazał na inne – jego zdaniem - najbardziej potrzebne formy wsparcia dla mieszkańców gminy. Są to: spotkania integracyjne (25%), dostęp do psychologa i psychiatry, utworzenie domu dziennego pobytu dla dorosłych (25%), pomoc psychologiczna (25%) oraz większa liczba specjalistów z różnych dziedzin polityki społecznej (25%).

Wykres 50. Najbardziej potrzebne wsparcie dla mieszkańców gminy w opinii pracowników MOPS

Wszyscy badani pracownicy MOPS (100%) dostrzegają potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

Wykres 51. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MOPS

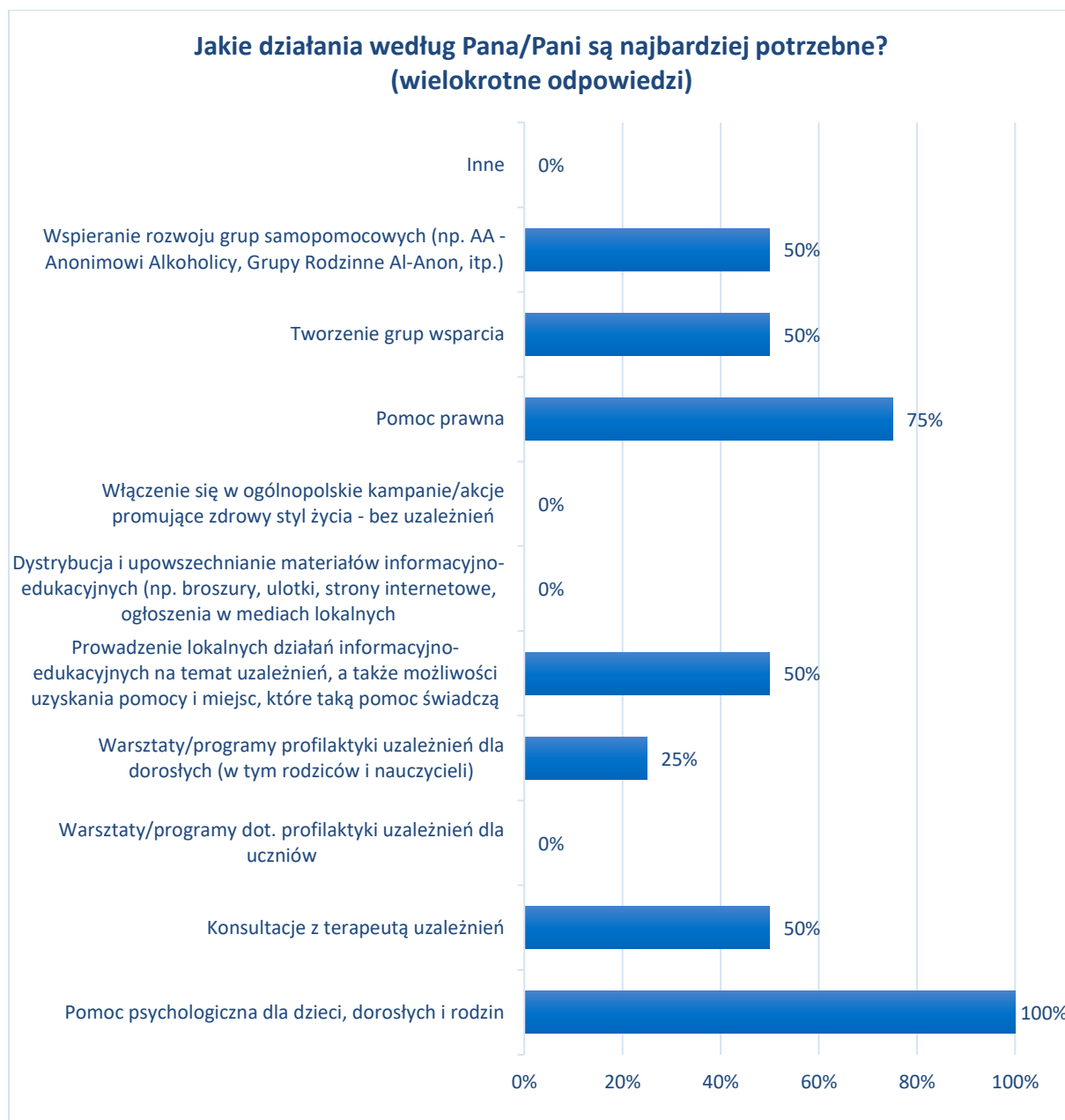
Wszyscy badani pracownicy MOPS (100%) są zgodni, że w celu przeciwdziałania uzależnieniom należy zapewnić pomoc psychologiczną dla dzieci, rodzin i osób dorosłych.

W dalszej kolejności wskazano na pomoc prawną (75% odpowiedzi).

Połowa (50%) odpowiedzi dotyczyła z kolei wspierania rozwoju grup AA, tworzenie grup wsparcia, prowadzenie działań informacyjnych nt. uzależnień oraz konsultacje z terapeutą uzależnień.

Warto też zauważyć, że pozostałe z form działań profilaktycznych nie uzyskały żadnego wskazania.

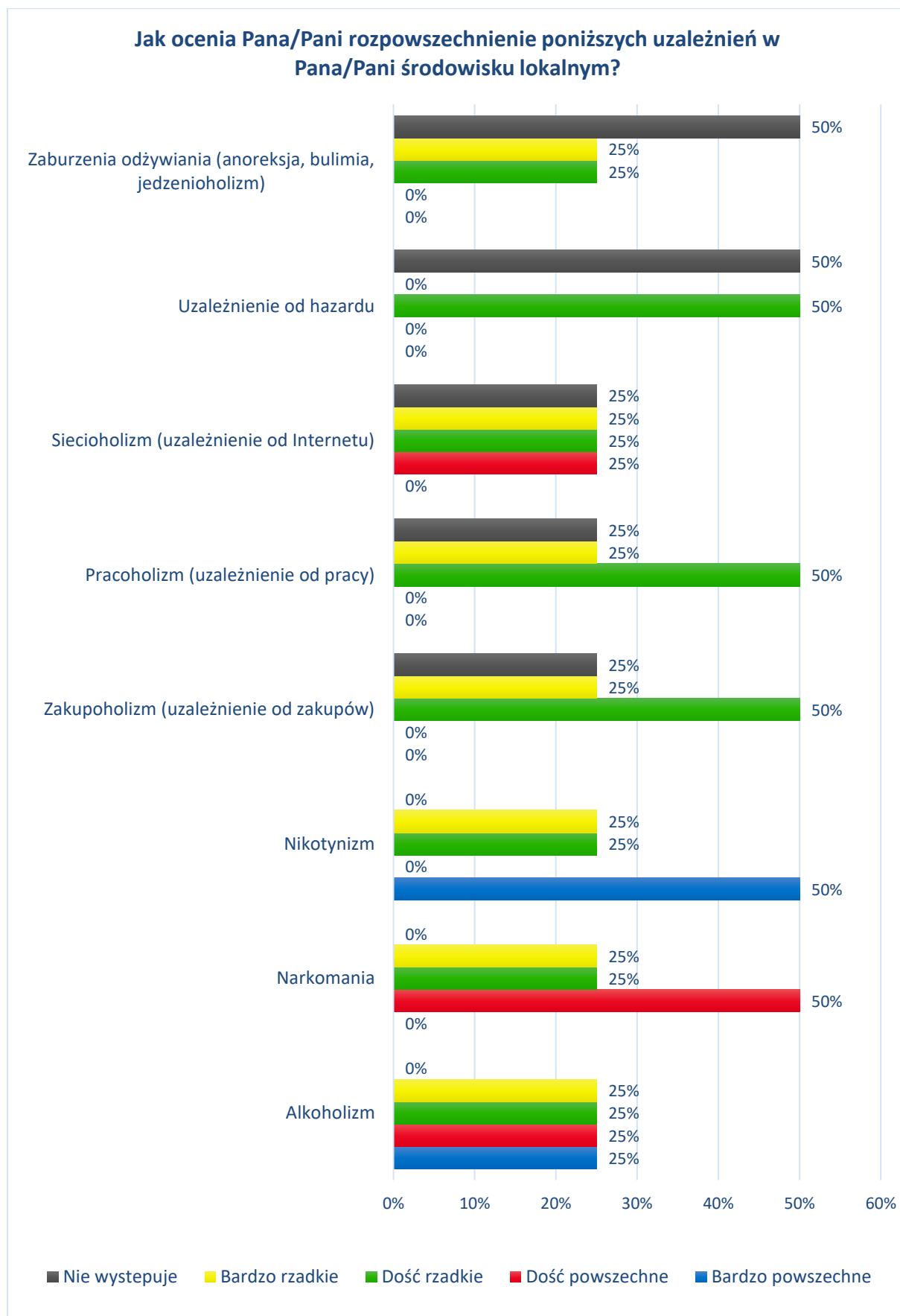
Wykres 52. Najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MOPS

VII 4. Uzależnienia

Następne pytanie dotyczyło zdiagnozowania przez pracowników MOPS powszechności poszczególnych rodzajów uzależnień w środowisku lokalnym.

Wykres 53. Powszechność uzależnień w środowisku lokalnym według pracowników MOPS

Największą uwagę badanych zwrócił nikotynizm i narkomania. Zdaniem 50% ankietowanych nikotynizm jest zjawiskiem bardzo powszechnym w Mieście, a dla 50% narkomania jest dość powszechna.

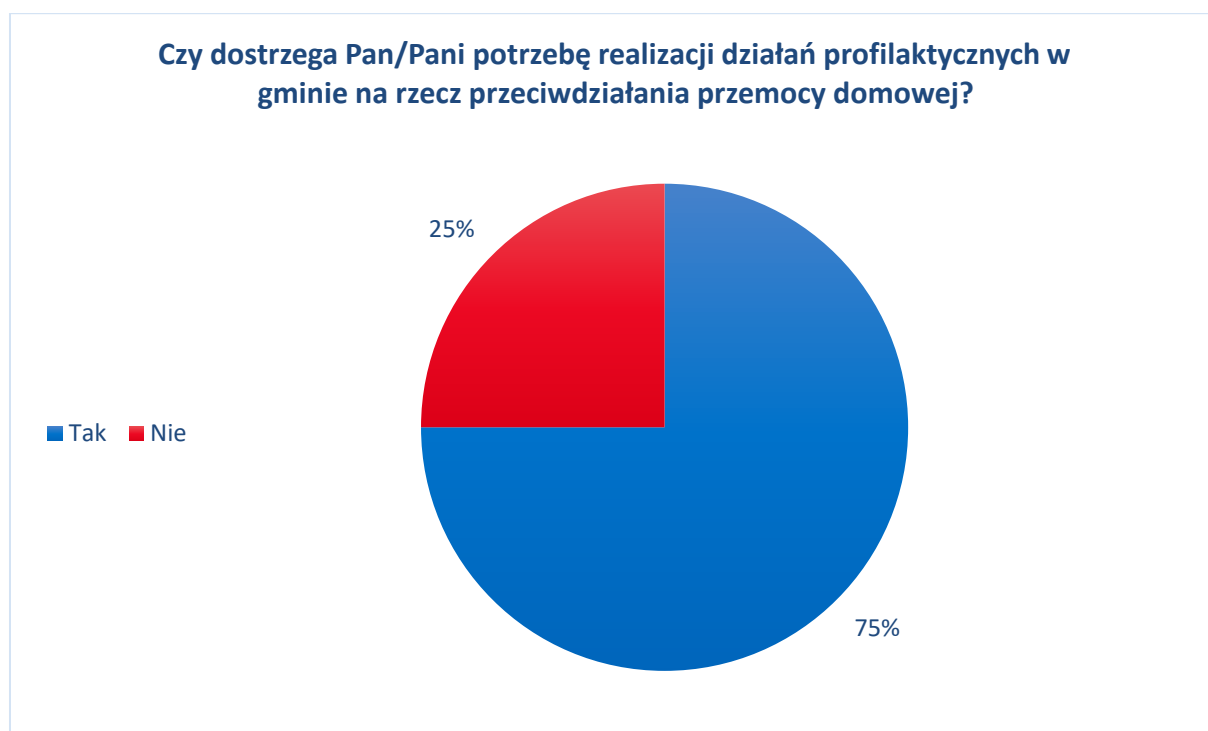
Badanych najbardziej poróżniły pytania o ocenę skali występowania sieciorholizmu i alkoholizmu.

Z kolei jako najrzadsze problemy uznano zaburzenia odżywiania i uzależnienie od hazardu – w obu przypadkach po 50% badanych uznało, że uzależnienia te nie występują wcale na terenie gminy.

VII 5. Przemoc domowa

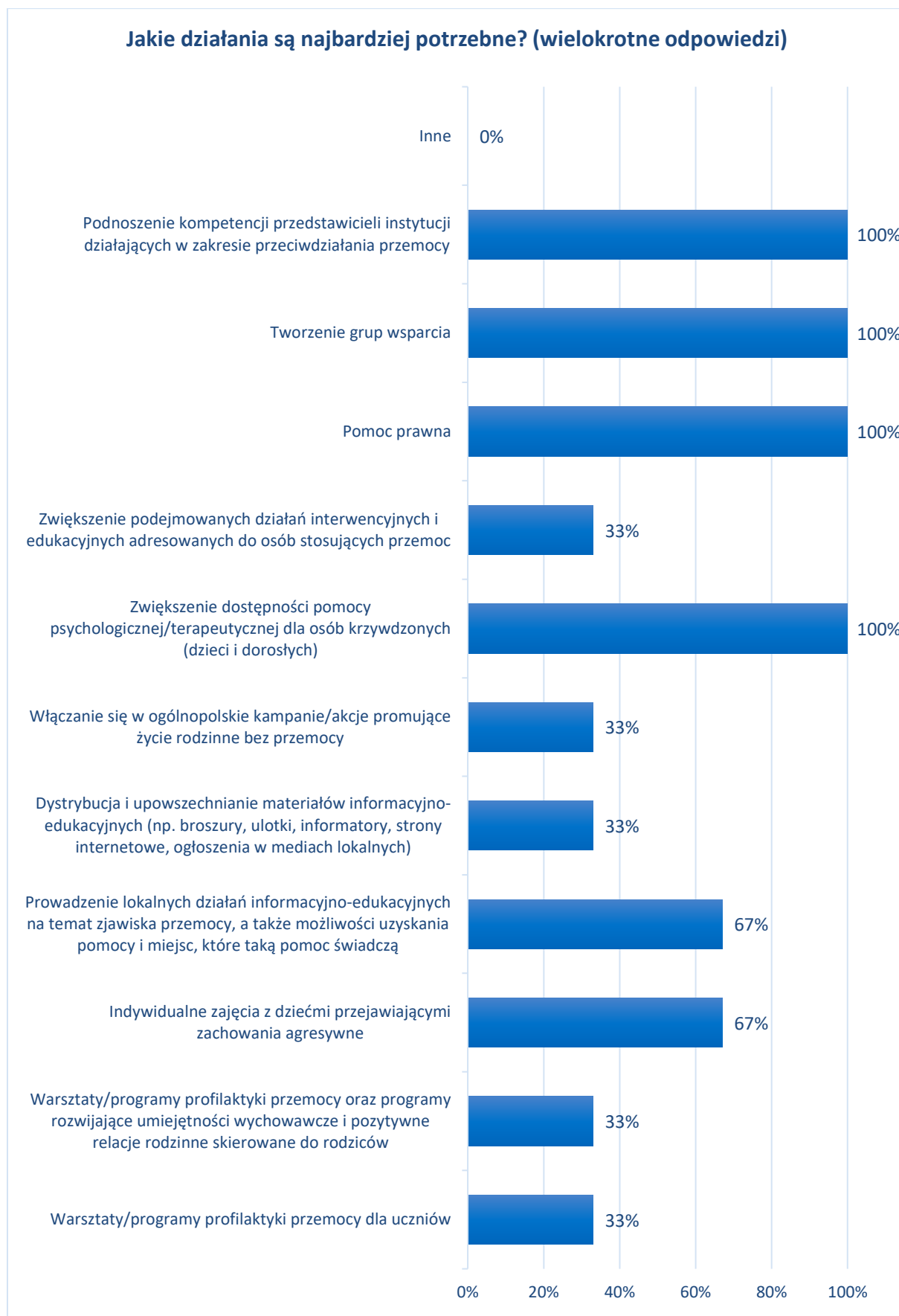
W opinii 75% ankietowanych jest potrzeba realizacji działań profilaktycznych w gminie na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Wykres 54. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych w gminie na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej według pracowników MOPS

Natomiast za najbardziej potrzebne formy aktywności na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej wszyscy pracownicy MOPS (100%) uznali: podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli instytucji w sferze przeciwdziałania przemocy, tworzenie grup wsparcia, pomoc prawna oraz zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej/terapeutycznej dla osób krzywdzonych (dzieci i dorosłych).

Wykres 55. Najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej według pracowników MOPS

VIII LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII KADRY OŚWIATY

VIII 1. Grupa badana i metodologia

W badaniu wzięło udział 60 nauczycieli pracujących w: Szkole Podstawowej nr 1, Szkole Podstawowej nr 2, Szkole Podstawowej nr 3, Szkole Podstawowej nr 4, Szkole Podstawowej nr 5 oraz w Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza.

VIII 2. Ogólna ocena problemów w środowisku szkolnym

W pierwszym pytaniu zwrócono się do badanych nauczycieli o ocenę najistotniejszych ich zdaniem problemów występujących w środowisku szkół miasta Piastów.

W opinii badanej kadry pedagogicznej bezapelacyjnie najważniejszym problemem w lokalnym środowisku szkolnym jest uzależnienie od Internetu i gier komputerowych – tak uważa łącznie 87% ankietowanych nauczycieli. W tym 49% z nich oceniło to zjawisko jako bardzo istotny problem, a 38% za istotny.

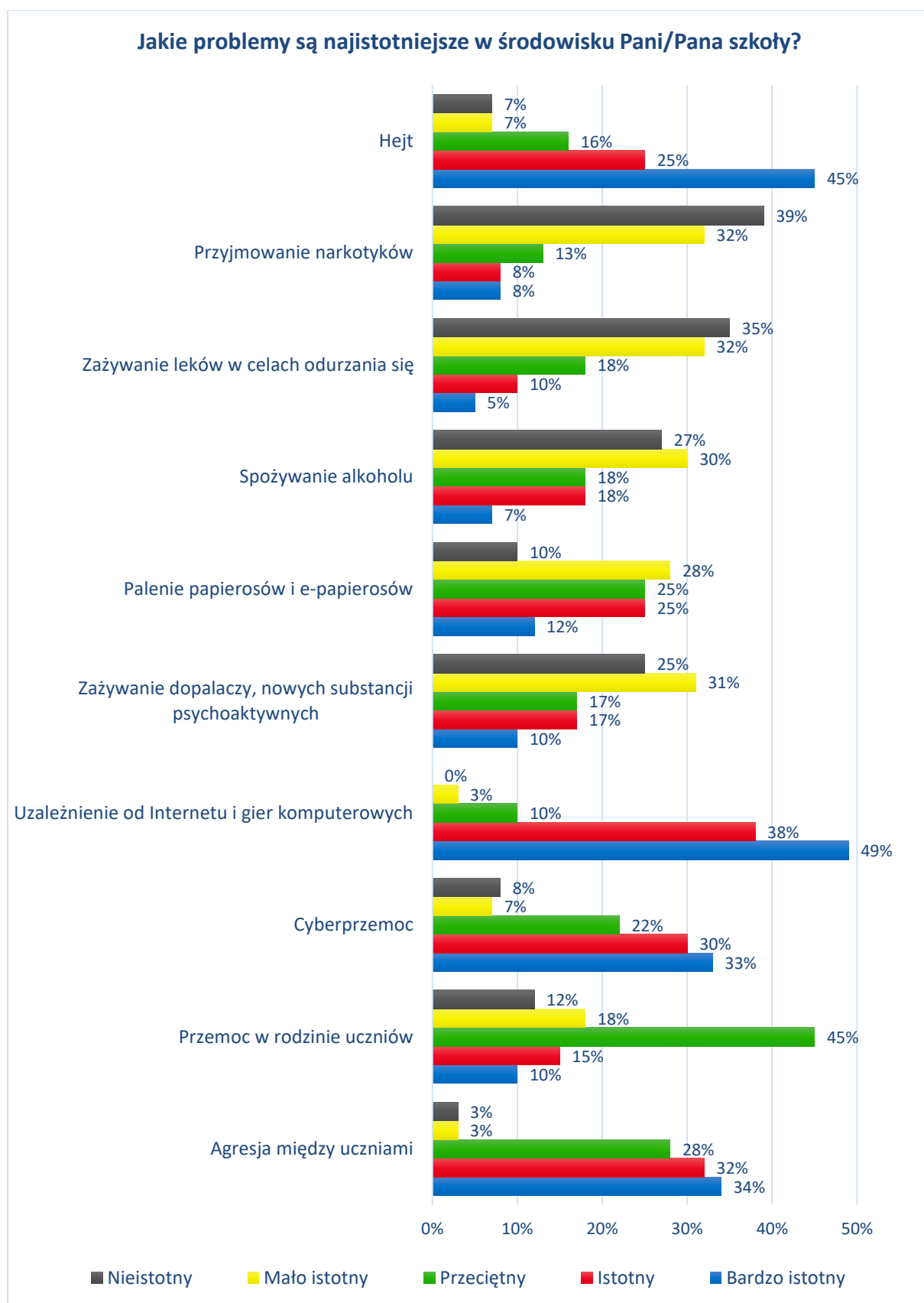
Na drugim miejscu wskazano tzw. „hejt” czyli kierowanie w sieci pod czyimś adresem obelg i złośliwych komentarzy. Tak stwierdziło w sumie 70% badanych nauczycieli, w tym 45% uznało to za problem bardzo istotny, a 25% za istotny.

Z kolei za najmniej rozpowszechnione wśród uczniów problemy uznano:

- zażywanie leków w celu odurzenia (łącznie 85% widzi ten problem jako nieistotny, mało istotny lub przeciętny),
- przyjmowanie przez nich narkotyków (łącznie 84% widzi ten problem jako nieistotny, mało istotny lub przeciętny).

Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 56. Najistotniejsze problemy w środowisku szkolnym według nauczycieli

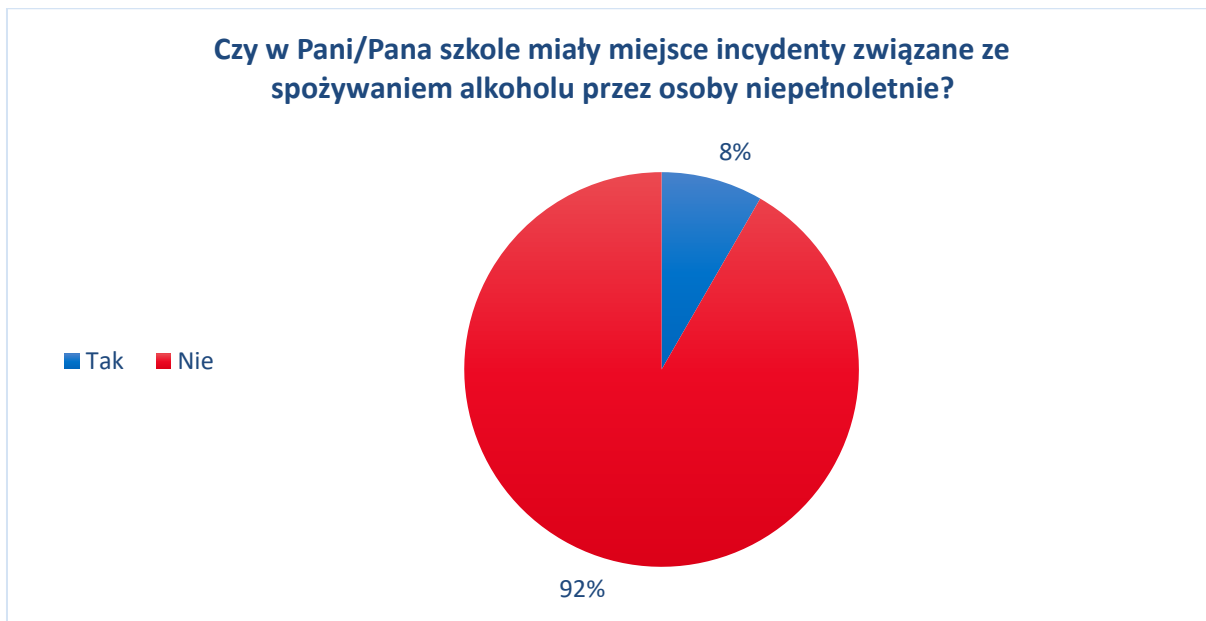

VIII 3. Alkohol, narkotyki i przemoc wśród uczniów

Ankietowani nauczyciele niemal jednogłośnie podali, że na terenie ich miejsc pracy nie wystąpiły żadne incydenty związane:

- ze spożywaniem alkoholu przez osoby niepełnoletnie (92%),
- z zażywaniem narkotyków, dopalaczy lub innych substancji psychoaktywnych (95%).

Wykres 57. Incydenty w szkole związane ze spożywaniem alkoholu przez osoby niepełnoletnie

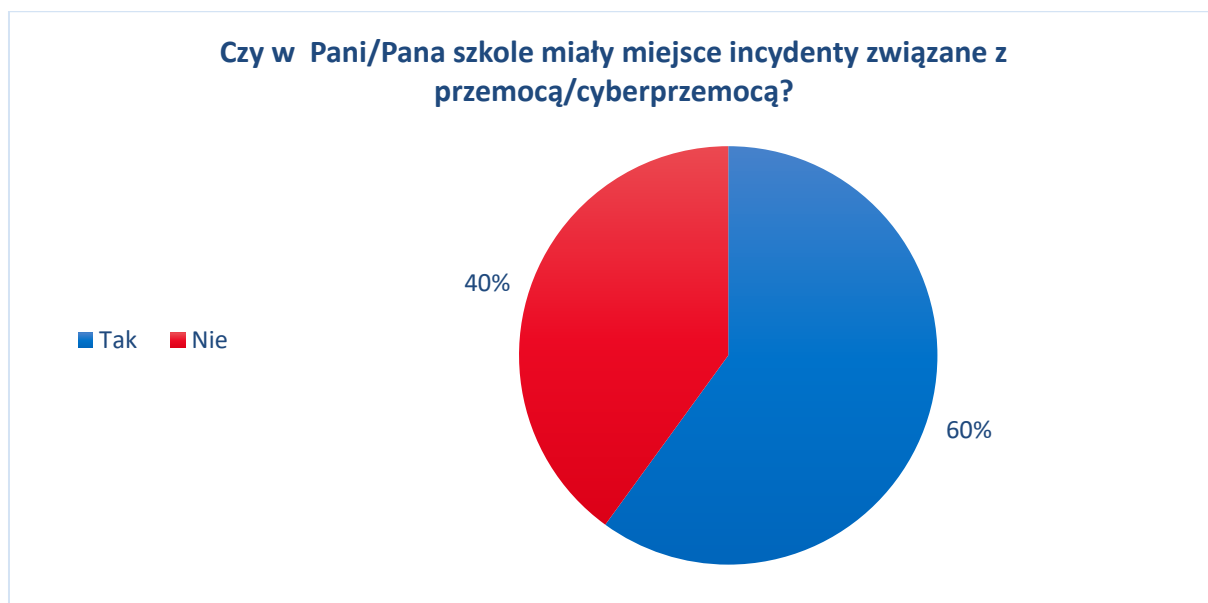

Wykres 58. Incydenty w szkole związane z zażywaniem narkotyków, dopalaczy lub innych substancji psychoaktywnych

Zupełnie inaczej kształtuje się jednak sytuacja odnośnie incydentów w szkole związanych z przemocą lub cyberprzemocą. Zdaniem większości, bo 60% badanych nauczycieli, w ich szkołach doszło do takich zdarzeń.

Wykres 59. Incydenty w szkole związane z przemocą/cyberprzemocą

W opinii 95% nauczycieli uczniowie w ich szkołach są świadomi szkodliwości spożywania alkoholu. W tym zdaniem ponad połowy (52%) uczniowie są raczej świadomi, a 43% zdecydowanie są. Żaden z respondentów nie zaznaczył opcji „zdecydowanie nie”.

Wykres 60. Świadomość szkodliwości alkoholu wśród uczniów w opinii nauczycieli

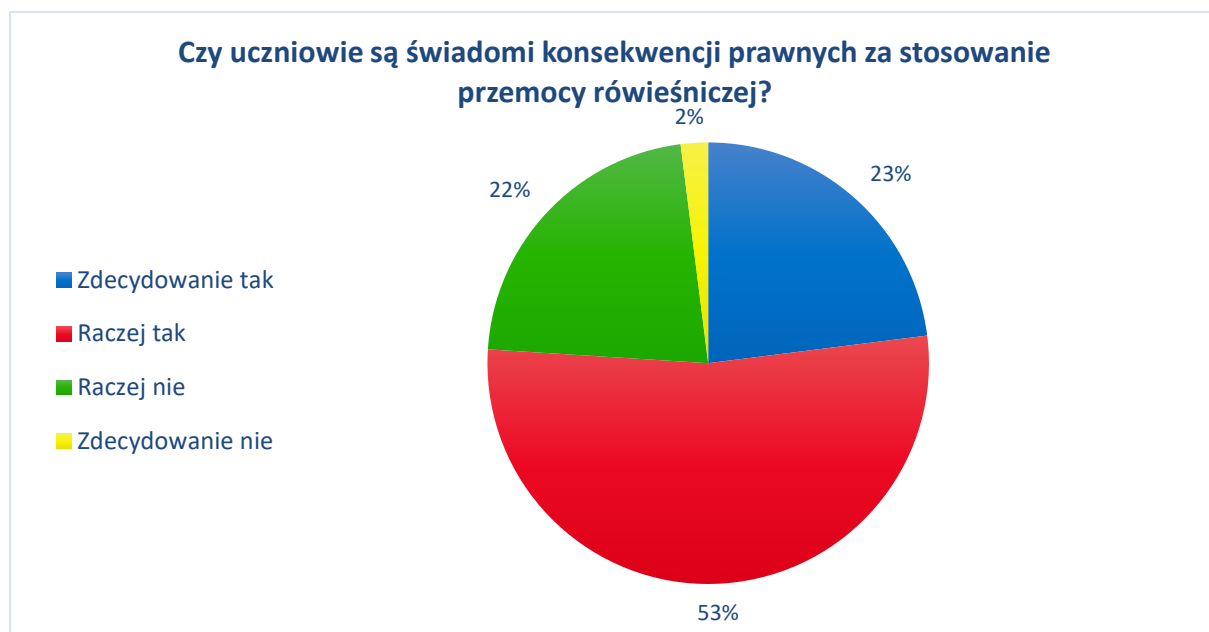
Nauczyciele są w nieco wyższym stopniu przekonani o tym, że ich uczniowie mają świadomość o szkodliwości narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych. Tak uważa łącznie 97% badanych, w tym zdaniem ponad połowy (57%) uczniowie są zdecydowanie świadomi, a 40% raczej tak. Również w tym pytaniu żaden z respondentów nie zaznaczył opcji „zdecydowanie nie”.

Wykres 61. Świadomość uczniów o szkodliwości narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych w opinii nauczycieli

Ponad połowa nauczycieli (53%) twierdzi, że uczniowie raczej są świadomi konsekwencji prawnych za stosowanie przemocy rówieśniczej, natomiast 23% uważa, że zdecydowanie tak jest. Daje to łącznie 76%, co oznacza, że pozostałe 24% ma zdanie przeciwne. W tym 2% nauczycieli uważa, że uczniowie zdecydowanie nie są świadomi konsekwencji prawnych za stosowanie przemocy rówieśniczej.

Wykres 62. Świadomość wśród uczniów konsekwencji prawnych za stosowanie przemocy rówieśniczej w opinii nauczycieli

Zdaniem łącznie 95% nauczycieli uczniowie nie mają dostępu do środków psychoaktywnych na terenie szkoły. W tym 68% uważa tak w sposób zdecydowany, a 27% twierdzi, że raczej tego dostępu nie ma.

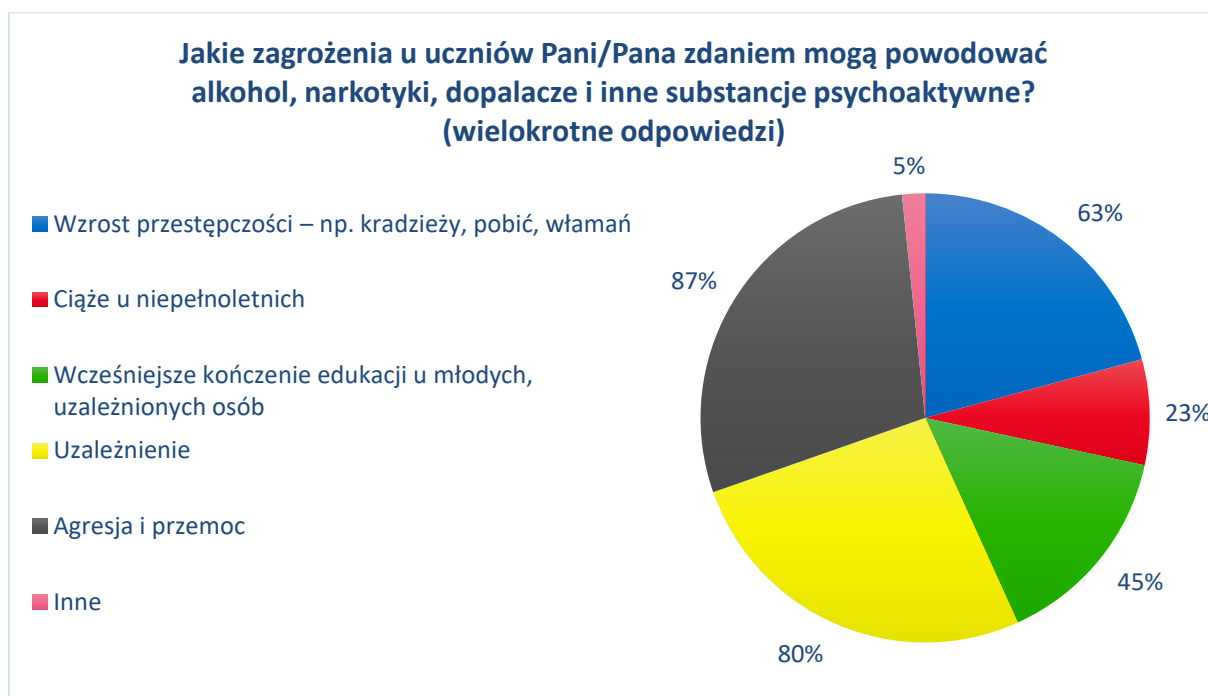
Wykres 63. Dostęp uczniów do środków psychoaktywnych na terenie szkoły

Na pytanie wielokrotnego wyboru o zagrożenia powodowane u uczniów przez alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne, nauczyciele wskazali zdecydowanie najczęściej dwa następstwa: agresja i przemoc (87% odpowiedzi) oraz uzależnienia (80%).

W dalszej kolejności znalazł się wzrost przestępczości (63%).

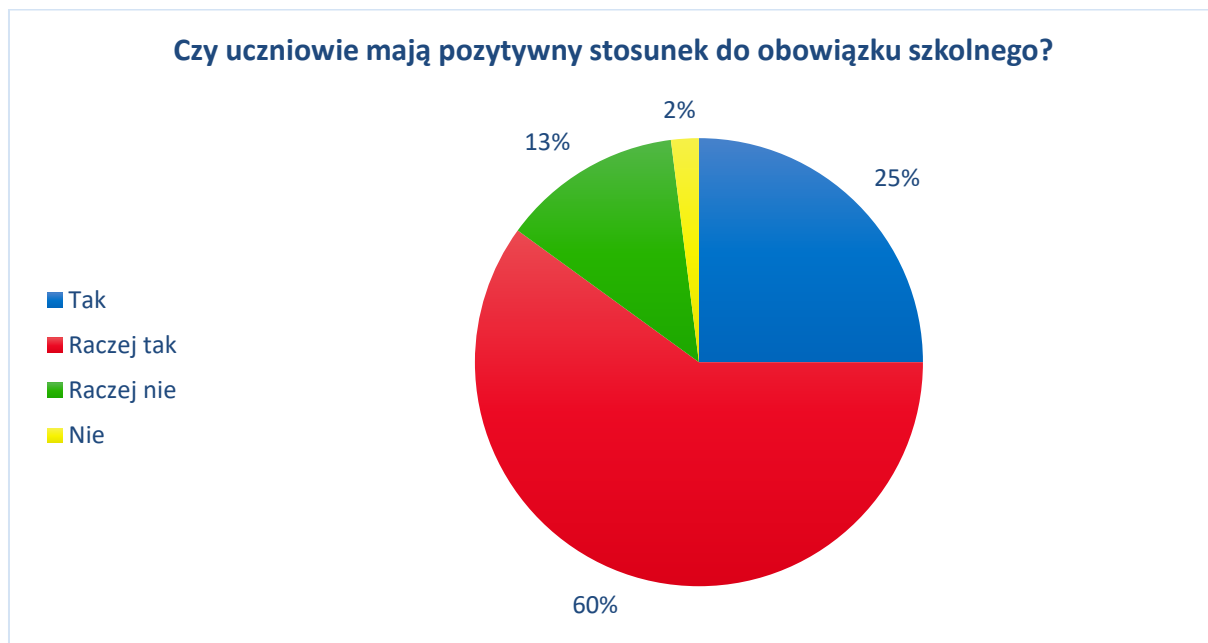
Wykres 64. Zagrożenia powodowane u uczniów przez alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne w opinii nauczycieli

VIII 4. Stosunek uczniów do obowiązku szkolnego i relacje w szkole

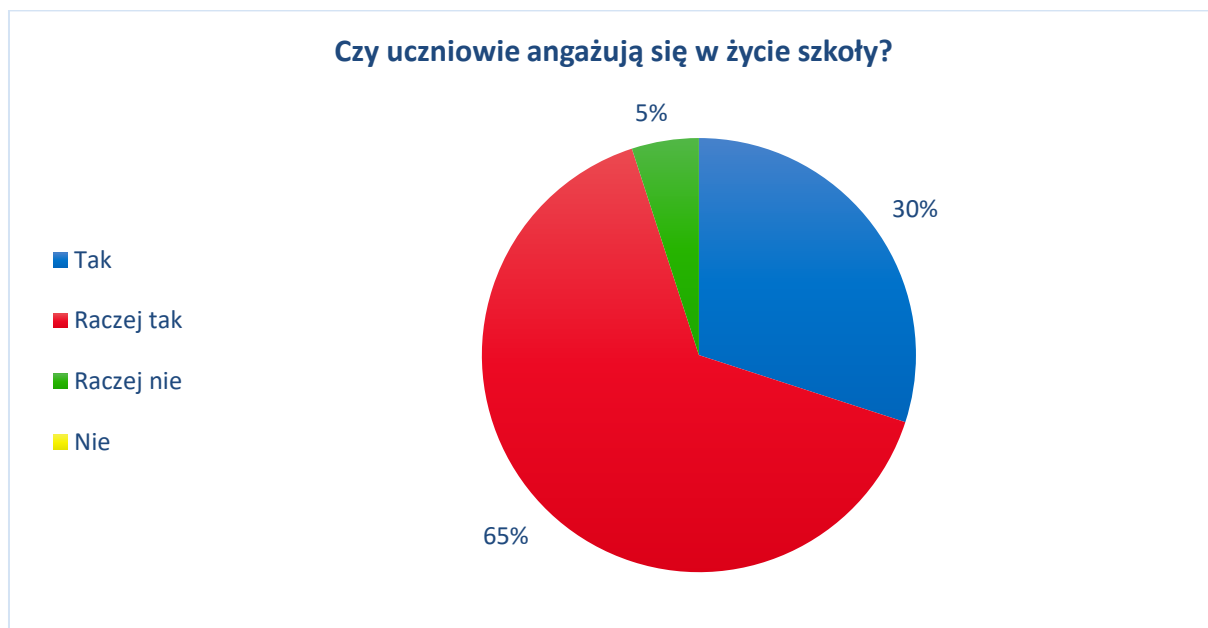
Zdaniem w sumie 85% nauczycieli uczniowie w piastowskich szkołach mają pozytywny stosunek do obowiązku szkolnego. W tym 60% podaje, że raczej tak jest, a 25%, że tak.

Wykres 65. Stosunek uczniów do obowiązku szkolnego

Zdaniem niemal wszystkich respondentów (łącznie 95%) uczniowie angażują się w życie szkoły (65% - raczej tak, 30% - tak).

Wykres 66. Zaangażowanie uczniów w życie szkoły

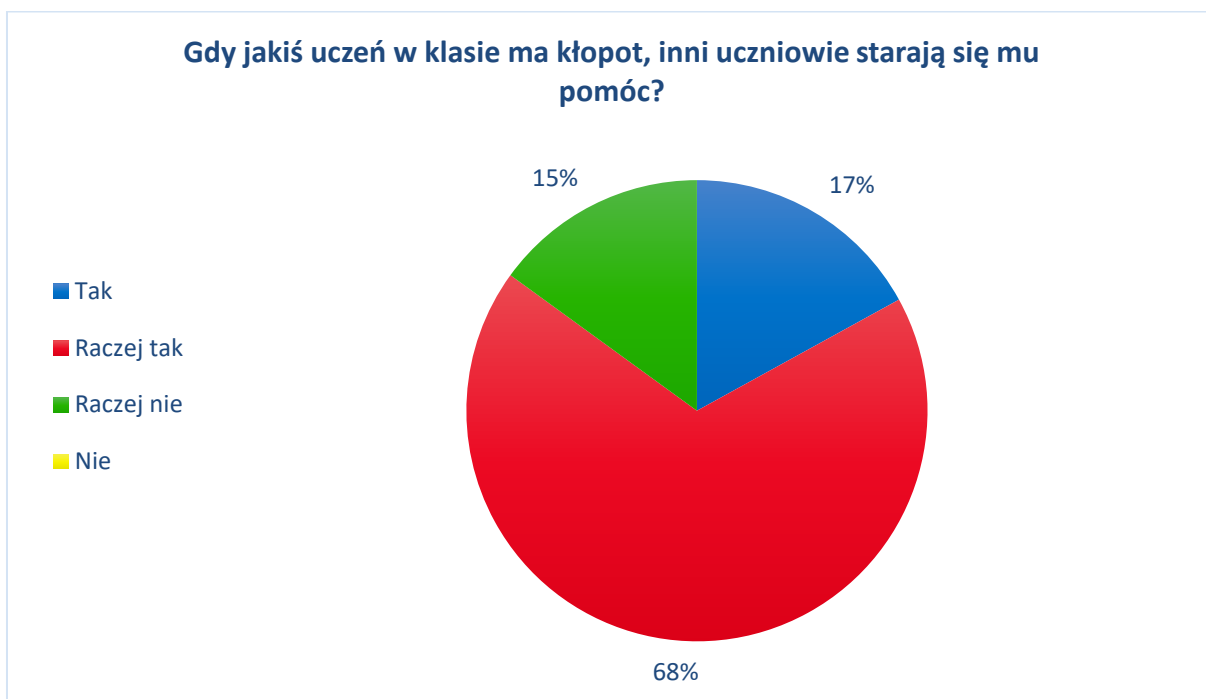
W opinii łącznie 87% nauczycieli uczniowie z piastowskich szkół biorą udział w zajęciach pozalekcyjnych (w tym 50% podaje, że raczej tak jest, a 37%, że tak).

Wykres 67. Udział uczniów w zajęciach pozalekcyjnych

Zdaniem 85% nauczycieli w sytuacji, gdy jeden uczeń ma jakiś kłopot, pozostali próbują mu pomóc w tej sprawie (w tym 68% podaje, że raczej tak jest, a 17%, że tak).

Wykres 68. Pomoc rówieśnicza wśród uczniów zdaniem nauczycieli

Nauczyciele bardzo pozytywnie oceniają wzajemne relacje wśród uczniów – takiego zdania jest łącznie 97% badanych, w tym 89% twierdzi, że raczej tak jest, a 8%, że tak jest. Pozostałe 3% uważa, że raczej tak się nie dzieje.

Wykres 69. Wzajemne relacje wśród uczniów zdaniem nauczycieli

VIII 5. Reakcja nauczycieli na niepokojące zdarzenia

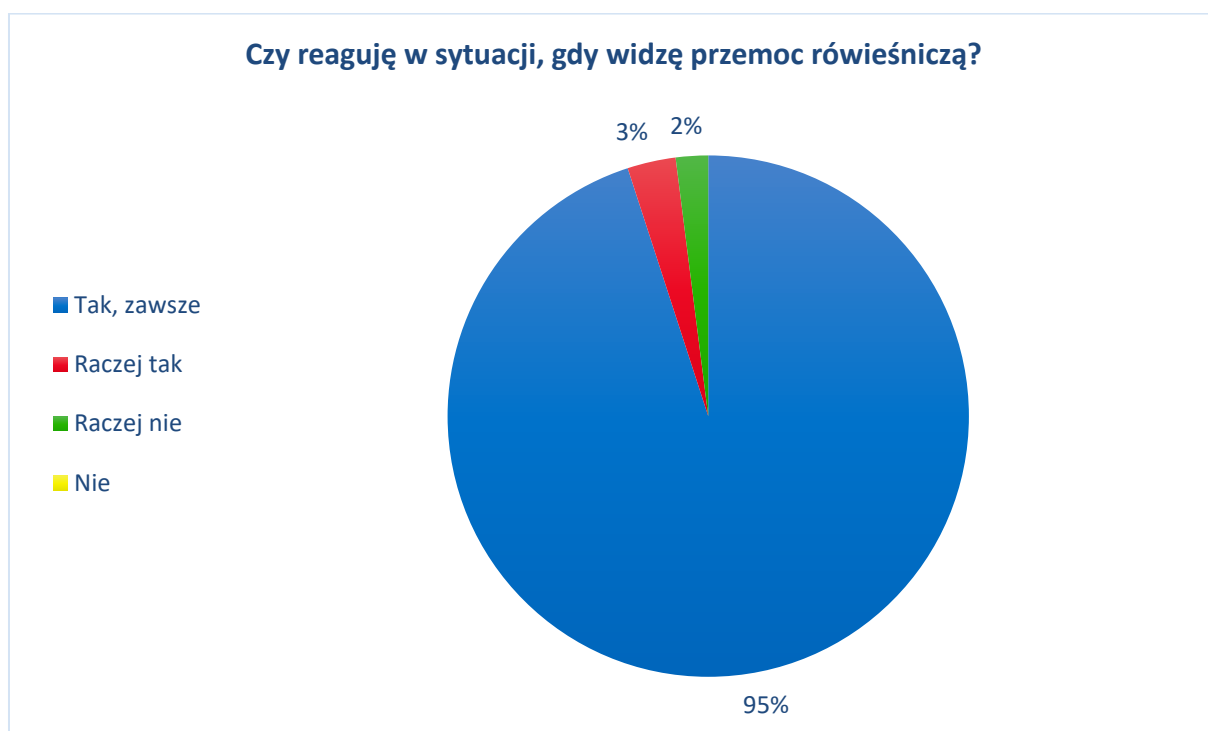
W sumie 98% badanych nauczycieli deklaruje, że zareagowałoby, gdyby uczeń sięgał po środki psychoaktywne (89% twierdzi, że na pewno by tak zrobiło, a 10%, że raczej tak).

Taki sam odsetek nauczycieli (98%) twierdzi, że podjęliby reakcję w razie zaobserwowania sytuacji przemocy rówieśniczej.

Wykres 70. Reakcja nauczycieli na sytuację, gdy uczeń sięga po środki psychoaktywne

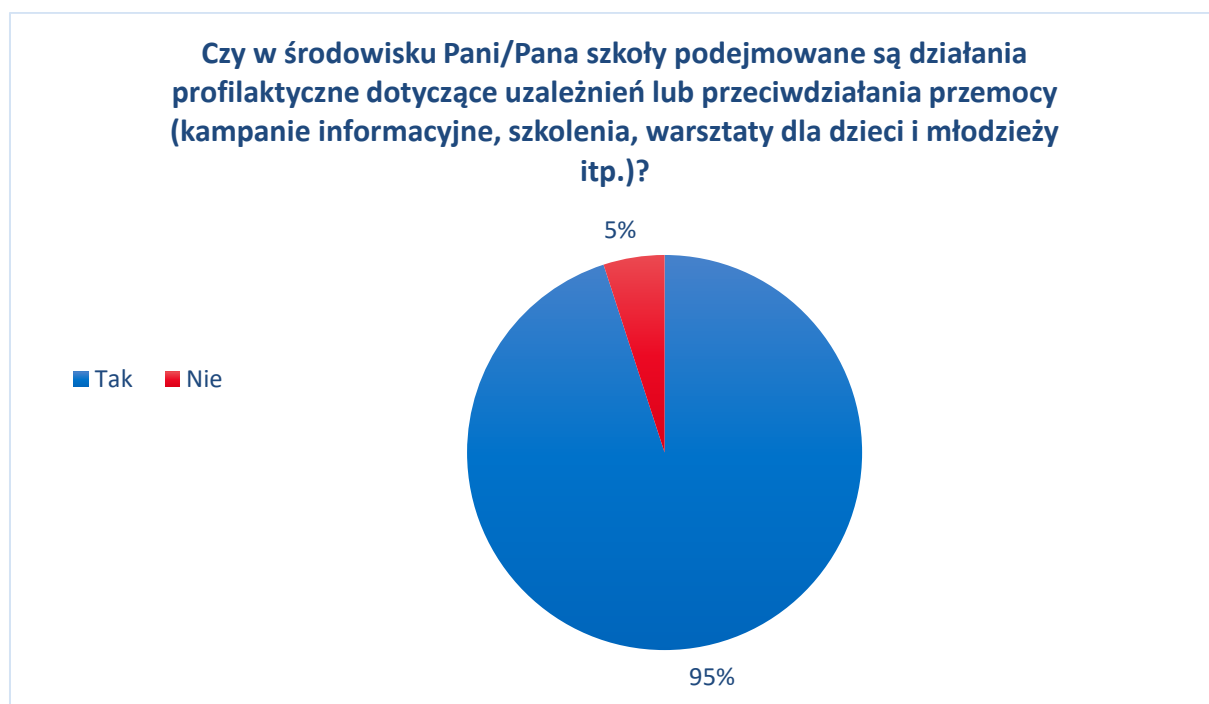
Wykres 71. Reakcja nauczycieli na sytuację przemocy rówieśniczej

VIII 6. Profilaktyka i współpraca z rodzicami

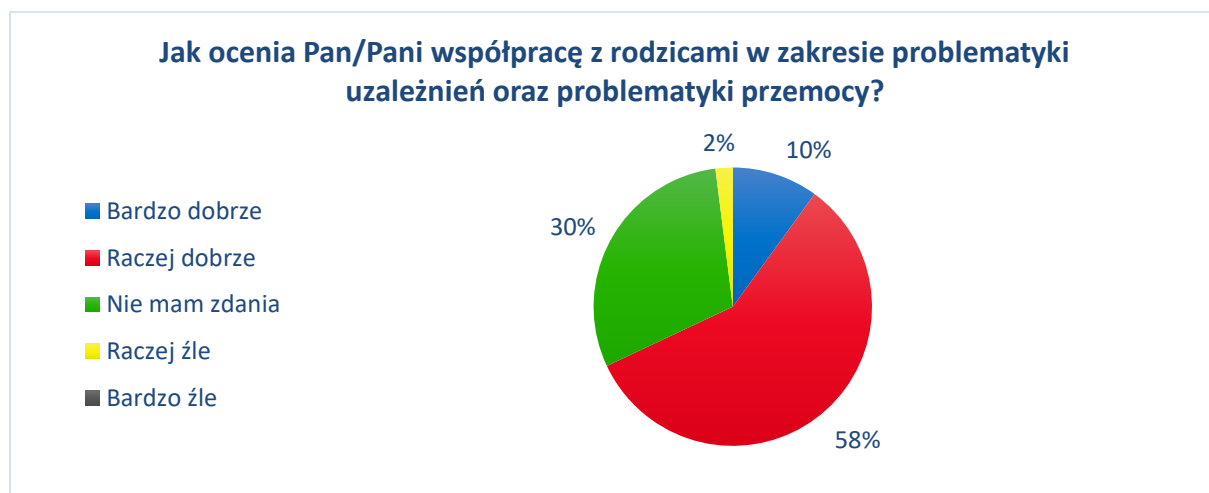
Niemal wszyscy (95%) nauczyciele wskazali, że w środowisku ich szkoły są podejmowane działania profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom lub przemocy, takie jak kampanie informacyjne, szkolenia, warsztaty dla dzieci i młodzieży.

Wykres 72. Podejmowanie w szkole działań profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom lub przemocy

W opinii 68% nauczycieli współpraca z rodzicami w zakresie problematyki uzależnień oraz problematyki przemocy układa się raczej dobrze lub wręcz bardzo dobrze. Nie sposób nie dostrzec, że 1/3 respondentów nie ma zdania na ten temat, a pozostałe 2% ocenia taką kooperację jako raczej złą.

Wykres 73. Ocena współpracy z rodzicami w zakresie problematyki uzależnień oraz problematyki przemocy

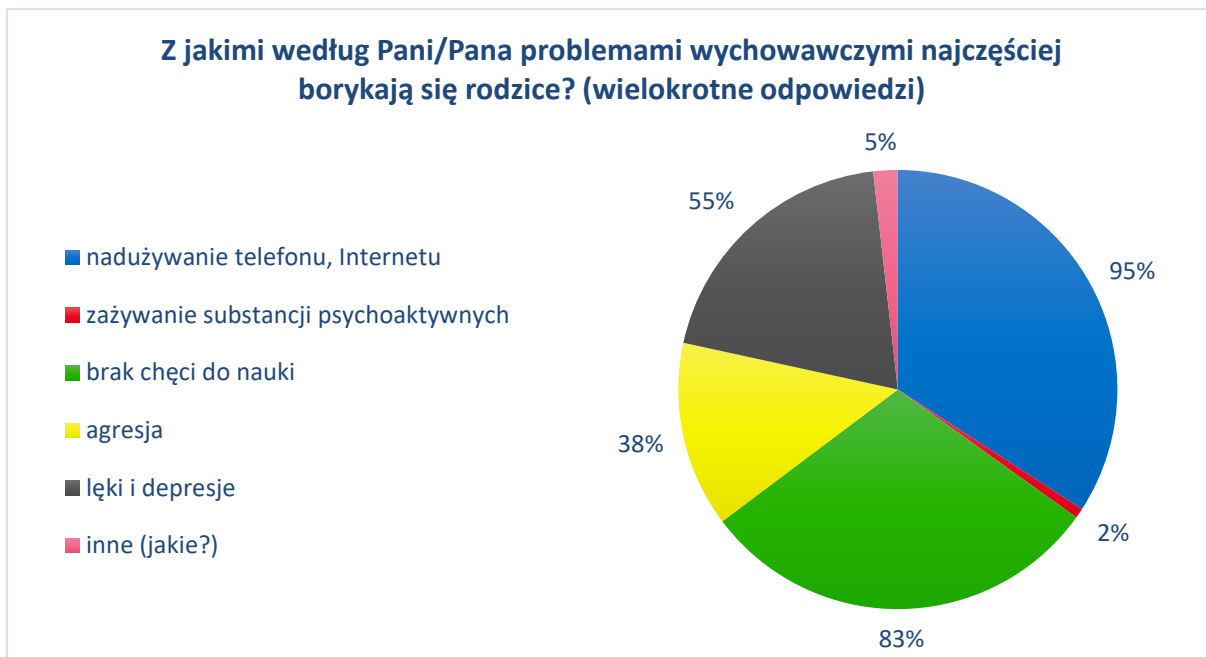

Zdaniem nauczycieli najczęstszym problemem wychowawczym rodziców jest nadużywanie telefonu i Internetu. Ta opcja uzyskała aż 95% odpowiedzi.

Drugim najczęściej podawanym problemem wychowawczym jest brak chęci dzieci do nauki (83% odpowiedzi).

W trzeciej kolejności, aczkolwiek zauważalnie dalej, uplasowały się różne lęki i depresje (55% odpowiedzi), natomiast w czwartej agresja (38% odpowiedzi).

Wykres 74. Najczęstsze problemy wychowawcze rodziców w opinii nauczycieli

W większości nauczyciele uważają, że rodzice uczniów oczekują pomocy ze strony szkoły (69%).

Zdecydowana mniejszość badanych podaje, że rodzice sami wychodzą z inicjatywą i zwracają się o pomoc do szkoły (28%).

Wykres 75. Oczekiwanie pomocy ze strony szkoły przez rodziców

Na pytanie „Czy bierze Pani udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków) i zachowań (np. od telefonu, Internetu, jedzenia

itd.) oraz profilaktyki przemocy” – zdecydowana większość badanych nauczycieli deklaruje, że uczestniczy w takich formach szkoleń (93%).

Wykres 76. Udział nauczycieli w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych od zachowań i substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków) oraz profilaktyki przemocy

IX LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII UCZNIÓW

IX 1. Grupa badana

Badaniem zostali objęci:

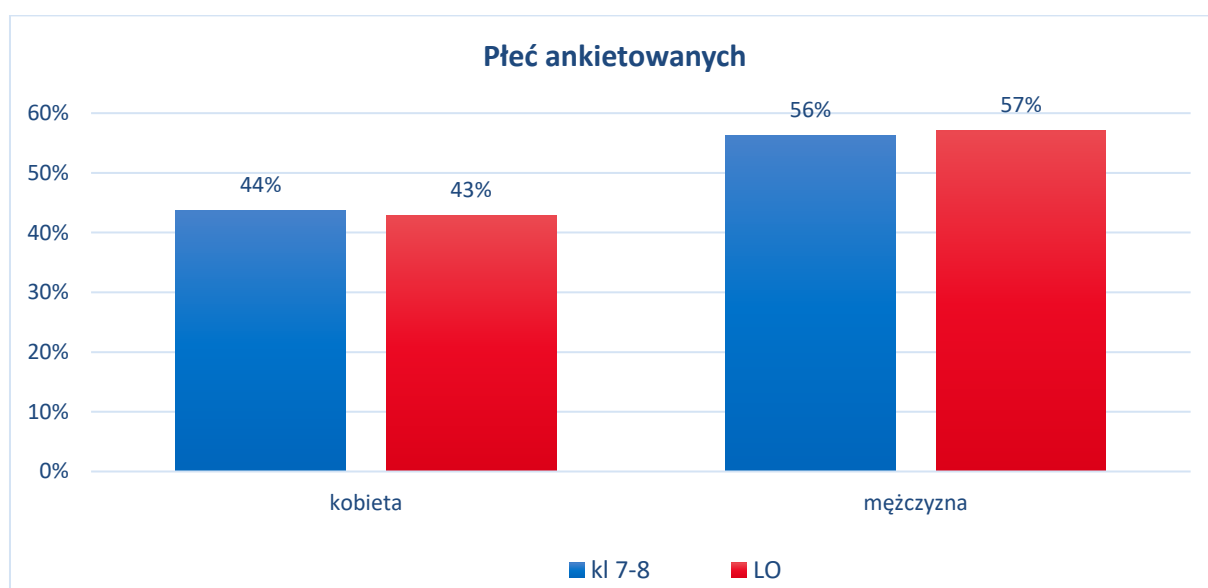
- **176 uczniów** klas VII i VIII szkół podstawowych (Szkoly Podstawowej nr 1, Szkoły Podstawowej nr 2, Szkoły Podstawowej nr 3, Szkoły Podstawowej nr 4, Szkoły Podstawowej nr 5) oraz
- **140 uczniów** klas I, II i III szkoły ponadpodstawowej (Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza).

Badania były przeprowadzone w formie kwestionariusza ankiety internetowej (metoda CAWI).

Ponadto uczniowie z klasy I (wiek 15-16 lat) oraz klasy III (17-18 lat) szkoły ponadpodstawowej (liceum ogólnokształcącego) wypełnili dodatkowy kwestionariusz ankiety internetowej w celu porównania uzyskanych wyników z wynikami badań ESPAD (European School Survey Project on Alcohol and Drugs) dla całego kraju przeprowadzonych w roku 2019. Uzyskane wyniki porównania z badaniami ESPAD przedstawiono w odrębnym podrozdziale.

Wśród ankietowanych uczniów więcej było mężczyzn, i to zarówno w szkołach podstawowych, jak i ponadpodstawowych (kl. 7-8 SP: 44% to kobiety, a 56% mężczyźni, LO: 43% kobiety, 57% mężczyźni). Niezależnie od grupy badanej płcie rozłożyły się niemal w tej samej proporcji.

Wykres 77. Płeć ankietowanych uczniów

IX 2. Relacje z innymi osobami

Na dwóch następnych wykresach przedstawiono, w jaki sposób badani uczniowie ze szkół podstawowych i szkoły ponadpodstawowej odnoszą się do swoich relacji z najbliższym otoczeniem.

Uczniowie z klas 7-8 SP bardzo pozytywnie oceniają swoje relacje zarówno z rówieśnikami, jak i z nauczycielami oraz rodzicami. Łącząc ze sobą zbliżone odpowiedzi, uzyskujemy obraz, zgodnie z którym **badani uczniowie kwalifikują jako dobre lub wręcz bardzo dobre relacje:**

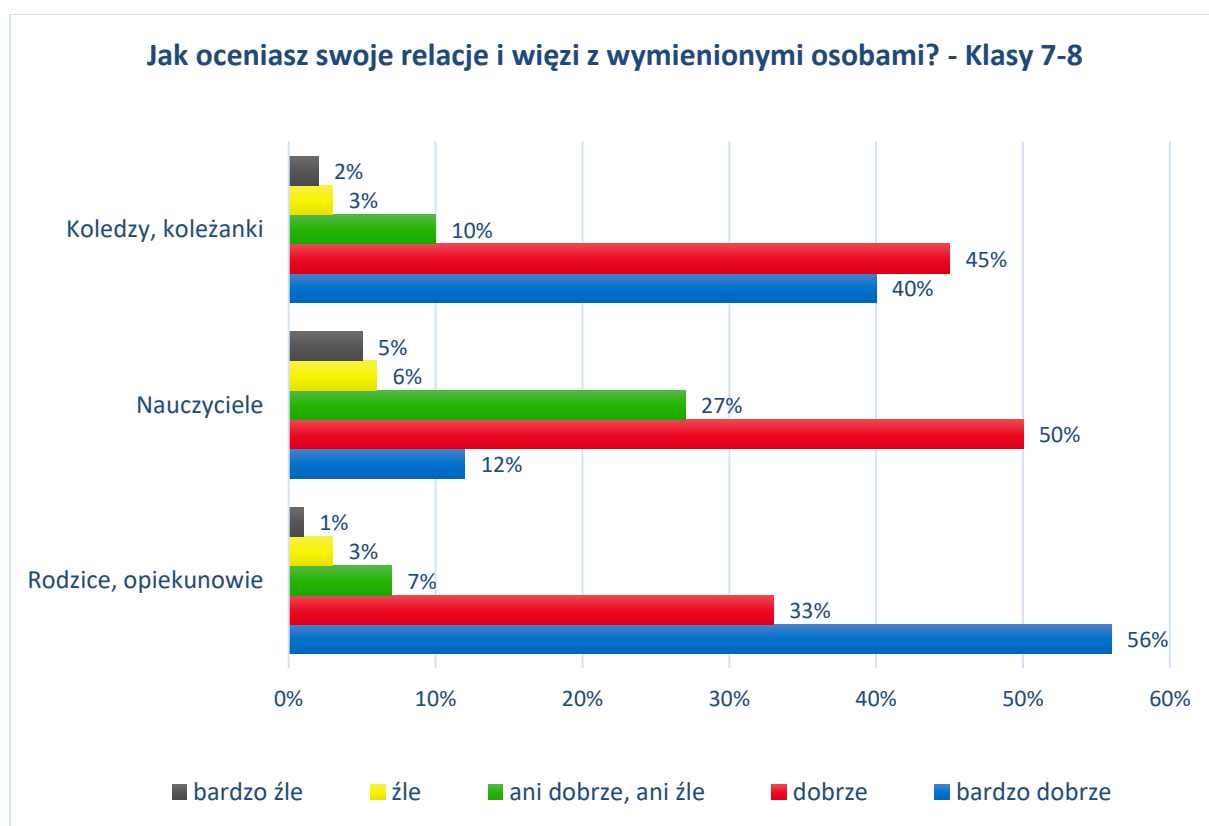
- przede wszystkim z rodzicami (łącznie 89%, w tym ponad połowa, bo 56% ocenia je jako bardzo dobre i 33% jako dobre)
- w niewiele mniejszym stopniu z rówieśnikami (łącznie 85% w tym 40% ocenia je jako bardzo dobre i 45% jako dobre)
- w najmniejszym aczkolwiek nadal wysokim stopniu z nauczycielami (łącznie 62% w tym 12% ocenia je jako bardzo dobre i połowa - 50% - jako dobre).

Uczniowie z LO na bardzo zbliżonym poziomie pozytywnie oceniają swoje relacje z:

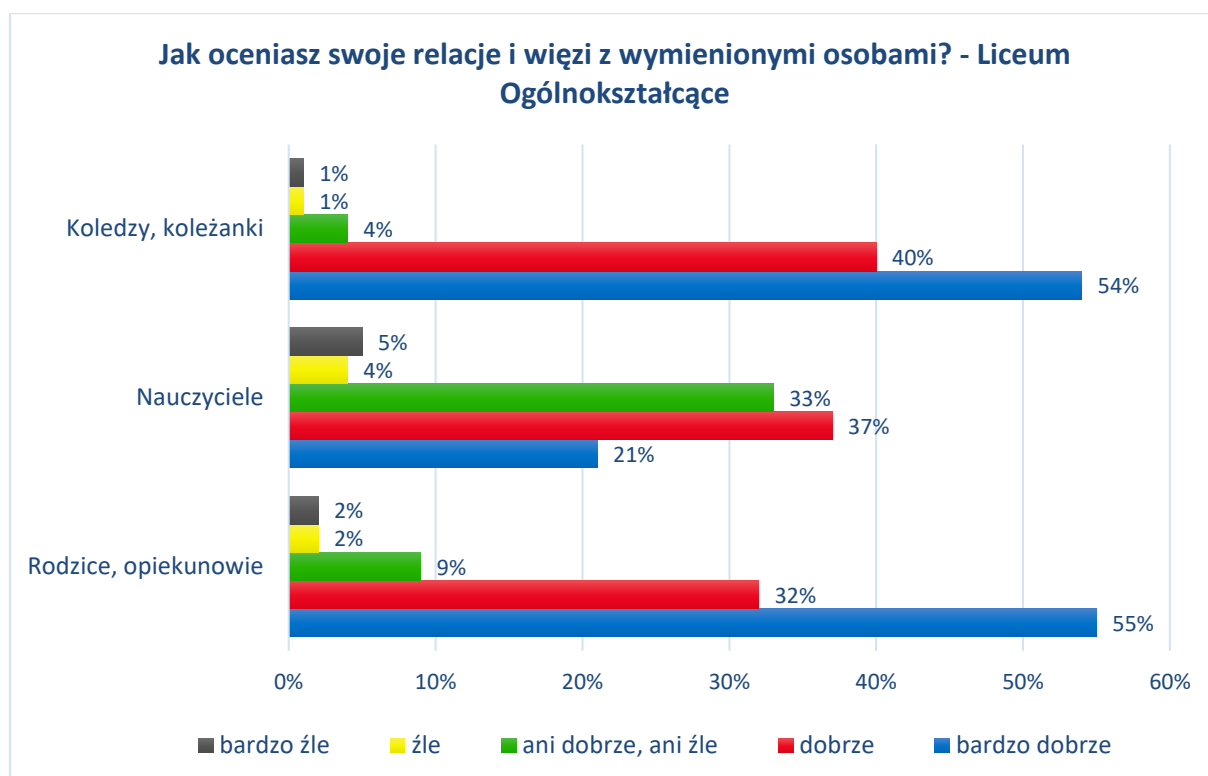
- z rodzicami (łącznie 87%, w tym ponad połowa, bo 55% ocenia je jako bardzo dobre i 32% jako dobre),
- z rówieśnikami (łącznie 94%, w tym ponad połowa, bo 54% ocenia je jako bardzo dobre i 40% jako dobre).

Wzrostowi oceny swoich relacji z kolegami i koleżankami wśród uczniów LO towarzyszy mocny spadek w ocenie relacji z nauczycielami. Łącznie 58% uczniów uważa je jako bardzo dobre lub dobre, w tym 21% jako bardzo dobre i 37% jako dobre.

Wykres 78. Ocena wybranych relacji społecznych – klasy 7-8

Wykres 79. Ocena wybranych relacji społecznych – Liceum Ogólnokształcące

Wzrostowi oceny swoich relacji z kolegami i koleżankami wśród uczniów LO towarzyszy mocny spadek w ocenie relacji z nauczycielami. Łącznie 58% uczniów uważa je jako bardzo dobre lub dobre, w tym 21% jako bardzo dobre i 37% jako dobre.

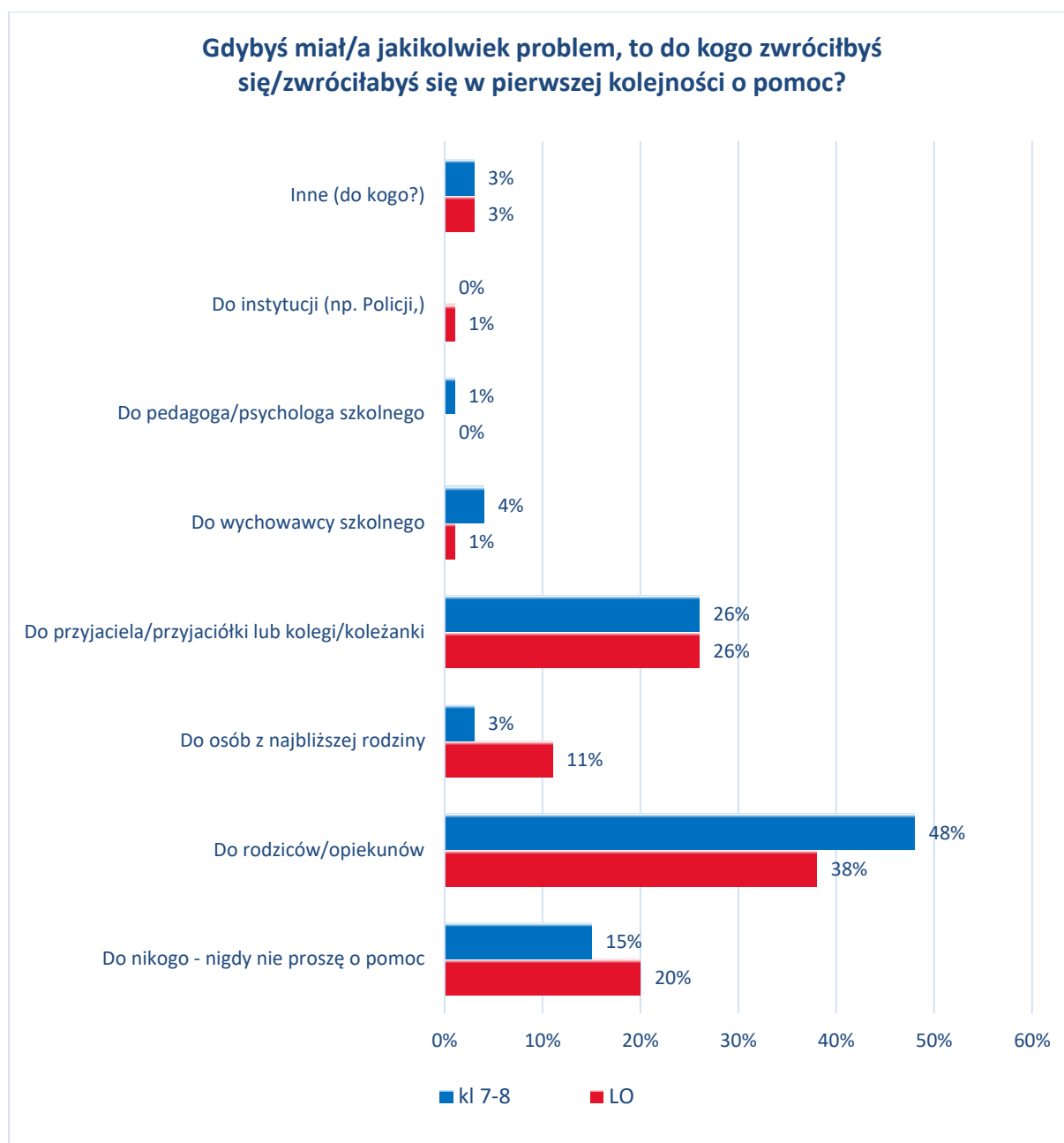
Rodzice i opiekunowie uczniów obu badanych grup wiekowych to zdecydowanie te osoby, do których o pomoc w trudnej sprawie dzieci i młodzież zwracają się w pierwszej kolejności. Tak deklaruje 48% uczniów z SP i mniej, bo 38% uczniów z LO.

Na drugim miejscu obie badane grupy wskazały swoich kolegów i koleżanki (po 26%).

Trzecią najpopularniejszą odpowiedzią jest to, że uczniowie w razie problemów nie zwracają się o pomoc do nikogo (SP: 15%, LO: 20%).

Mocno zwraca uwagę niski poziom zaufania do kadry nauczycielskiej i pedagoga/psychologa szkolnego.

Wykres 80. Stopień zaufania uczniów wobec wybranych osób w sytuacjach problemowych

IX 3. Uzależnienia – zagadnienia ogólne

W następnym pytaniu zwrócono się do uczniów o ocenę skali występowania poszczególnych rodzajów uzależnień behawioralnych wśród uczniów z ich otoczenia. Dla klarownego obrazu sytuacji na dwóch następnych wykresach przedstawiono odrębnie odpowiedzi udzielone przez uczniów SP i LO.

Zdaniem uczniów z klas 7-8 SP **najczęściej ich rówieśników dotyka uzależnienie od smartfona i mediów społecznościowych** – 44% podaje, że dzieje się tak bardzo często, a 27%, że czasami, co daje łącznie 71%.

Niemal na tym samym poziomie oceniono powszechność występowania **siecioholizmu** - 36% podaje, że dzieje się tak bardzo często, a 34%, że czasami, co daje łącznie 70%.

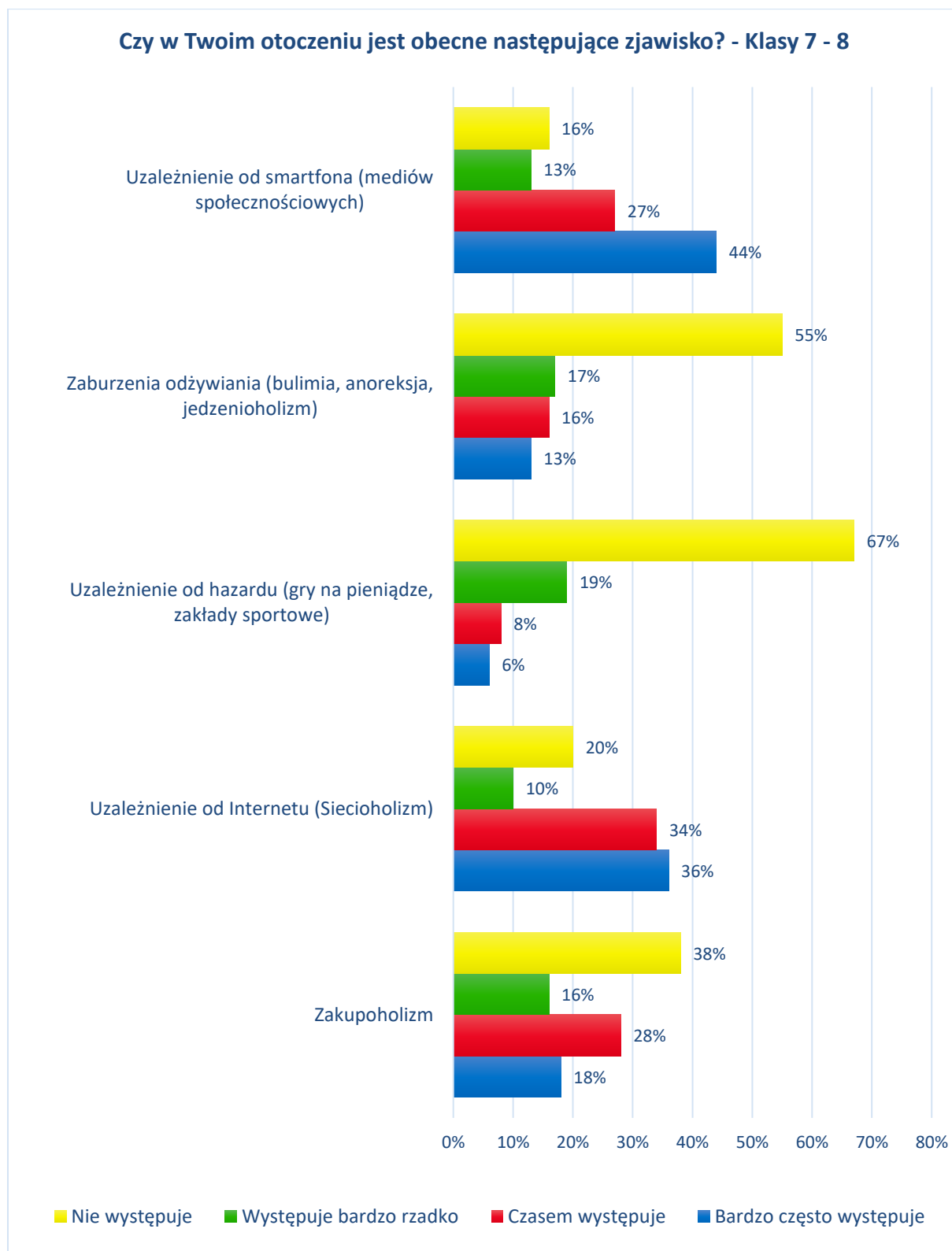
Z kolei za zdecydowanie najmniejszy problem uczniowie z klas 7-8 SP uznali uzależnienie od hazardu (zdaniem 67% nie występuje wcale, a dla 19% bardzo rzadko, co daje w sumie 86% badanych), a także zaburzenia odżywiania (zdaniem 55% nie występuje wcale, a dla 17% bardzo rzadko, co daje w sumie 72% badanych).

Bardzo zbliżony obraz zjawiska uzależnień behawioralnych wyłania się z analizy odpowiedzi uczniów LO. Również ich zdaniem najbardziej powszechne w środowisku uczniowskim uzależnienia to:

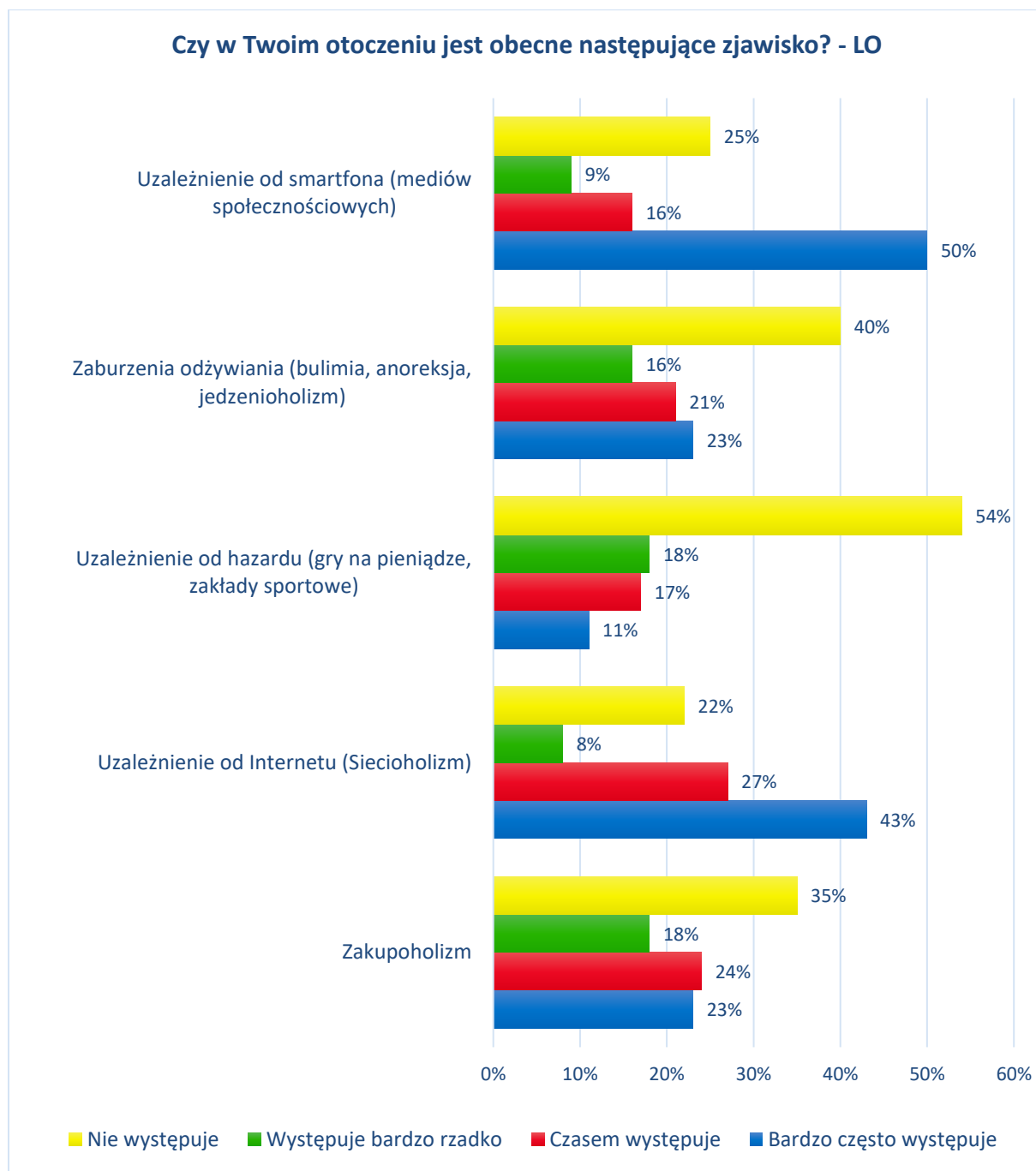
- **uzależnienie od smartfona i mediów społecznościowych** (50% podaje, że dzieje się tak bardzo często, a 16%, że czasami, co daje łącznie 66%), a także
- **siecioholizmu** (43% podaje, że dzieje się tak bardzo często, a 27%, że czasami, co daje łącznie 70%).

Porównując uzyskane wyniki widać, że żadne z przedstawionych zjawisk nie jest całkowicie obce w środowisku uczniów gminy Piastów, aczkolwiek w bardzo zróżnicowanym zakresie.

Wykres 81. Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów – klasy 7-8

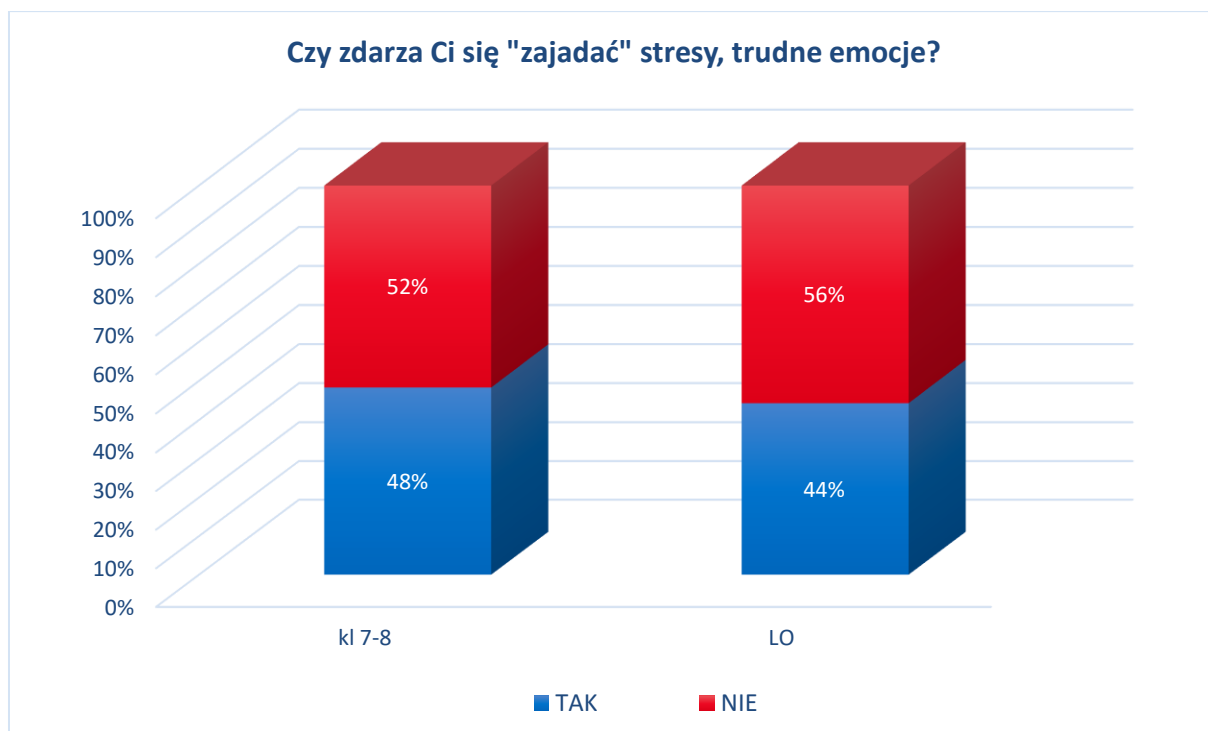

Wykres 82. Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów – Liceum Ogólnokształcące

Blisko połowa uczniów z obu ankietowanych grup wiekowych przyznaje, że zdarza im się kompulsywnie objadać w sytuacji stresowej (SP: 48%, LO: 44%).

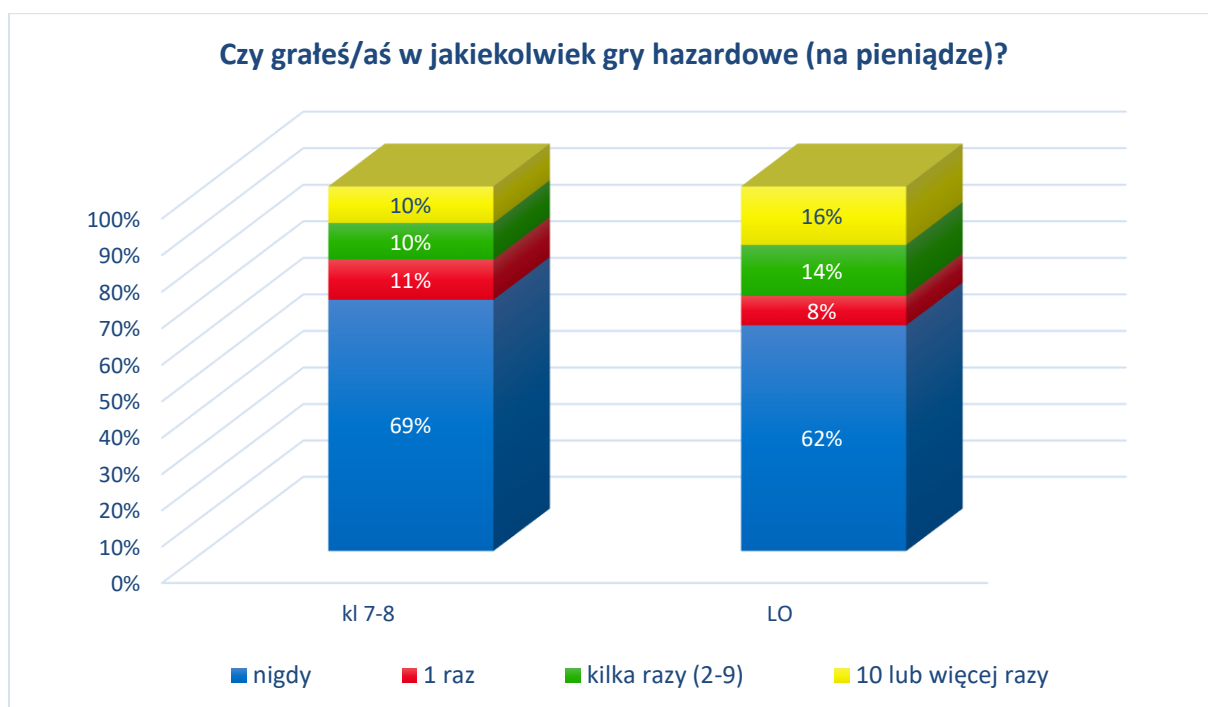
Wykres 83. „Zajadanie” stresów przez uczniów

Granie w gry na pieniądze nie jest popularną „rozrywką” wśród uczniów z Piastowa, chociaż zainteresowanie tą aktywnością wzrasta z wiekiem. Do grania w gry hazardowe – przynajmniej raz w życiu - przyznało się łącznie 31% uczniów z klas 7-8 SP i 38% uczniów z LO.

Podczas gdy 10% uczniów z klas 7-8 deklaruje, że grało w gry hazardowe 10 lub więcej razy, na to samo zachowanie wskazuje już 16% uczniów LO.

Wykres 84. Granie w gry hazardowe

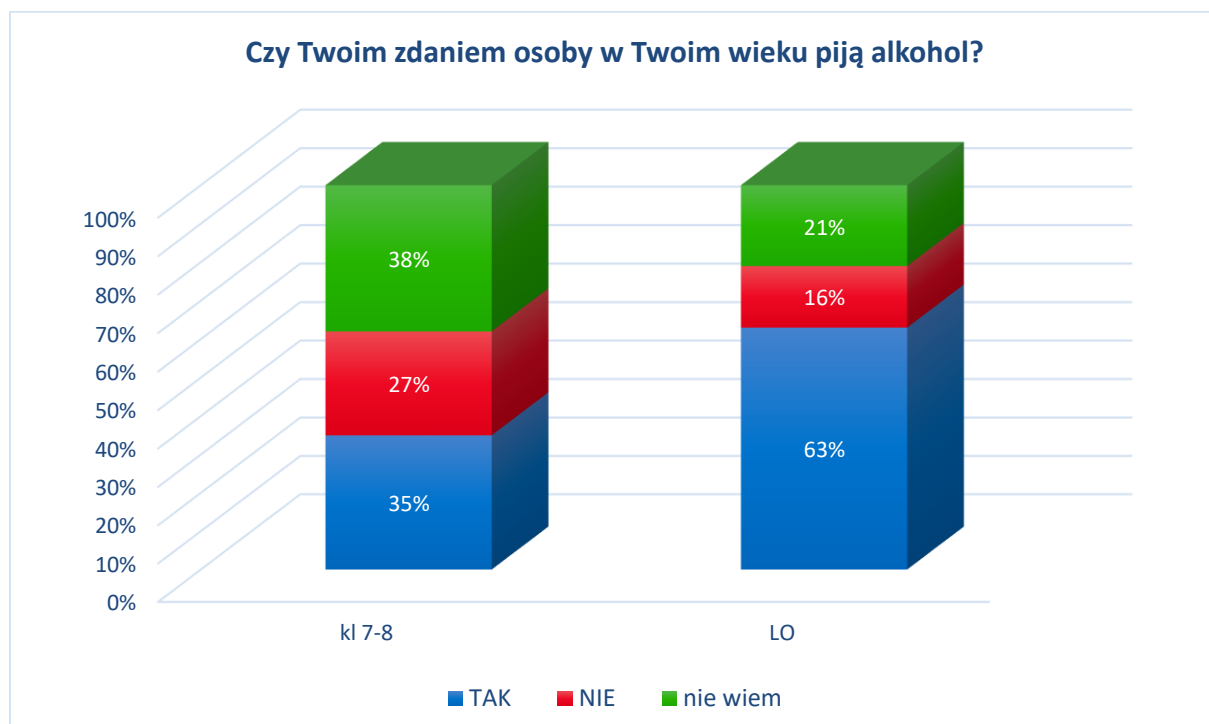

IX 4. Alkohol

Seria następnych 9 wykresów obrazuje nastawienie badanych uczniów do spożywania alkoholu.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że wraz z wiekiem zdecydowanie więcej uczniów ma sięgać po alkohol. Dzieje się tak zdaniem 35% uczniów z SP i 63% uczniów z LO.

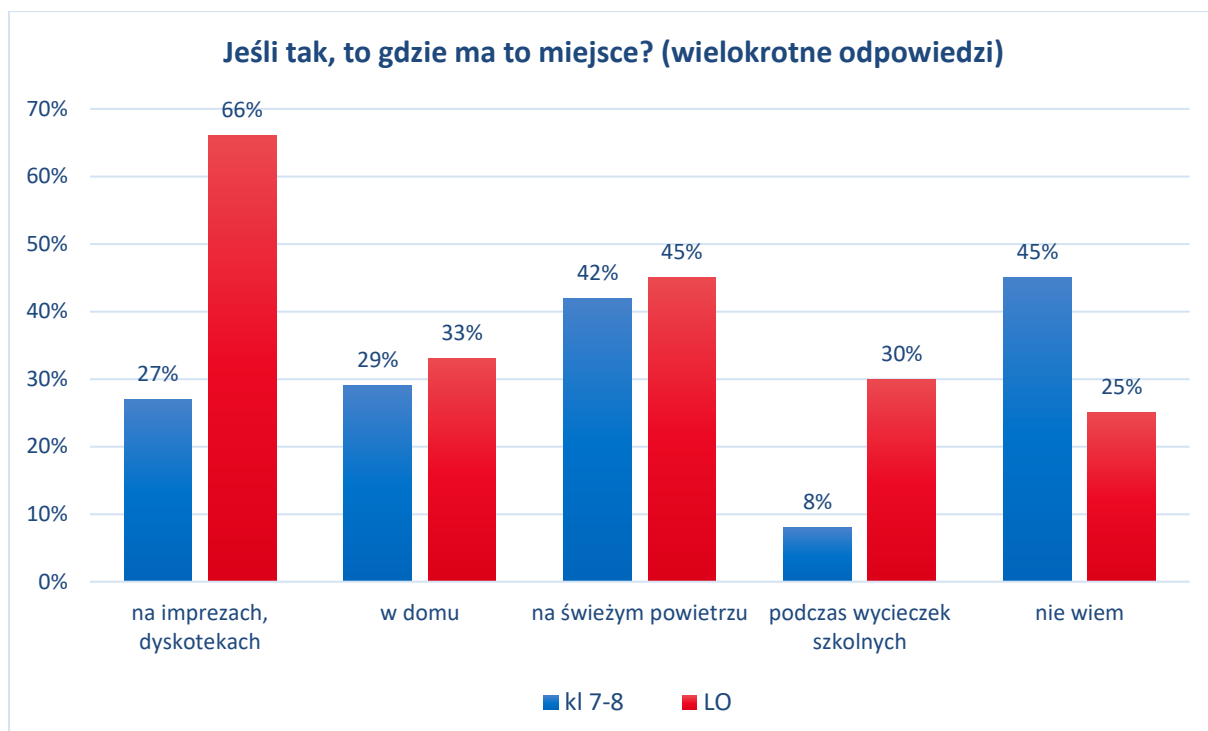
Wykres 85. Powszechność spożywania alkoholu wśród uczniów

Uczniowie z SP twierdzą, że nie mają wiedzy o tym, jakie okoliczności towarzyszą spożywaniu alkoholu przez ich rówieśników (45%), ale jeżeli już wiedzą, to podają spożywanie w plenerze (42%).

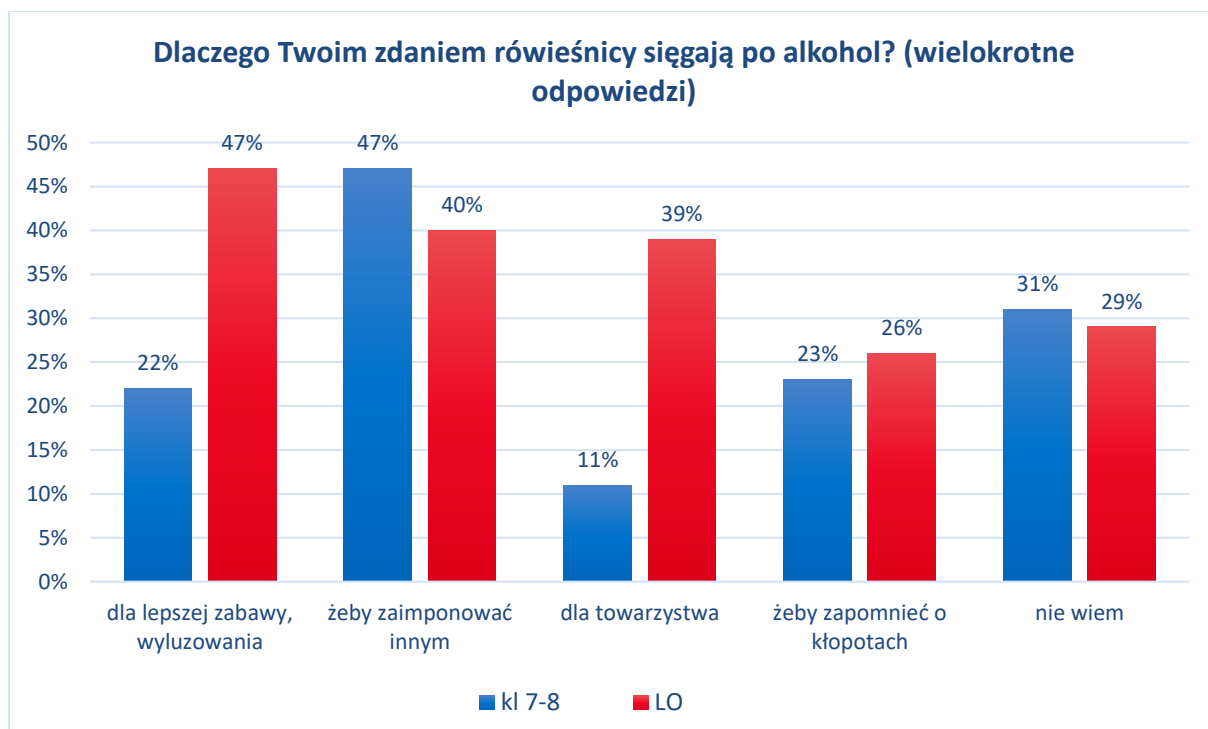
Natomiast uczniowie z LO jako okoliczności towarzyszące spożywaniu alkoholu przez uczniów wskazują najczęściej imprezy i dyskoteki (66% odpowiedzi).

Wykres 86. Okoliczności spożywania alkoholu przez uczniów

Zdaniem uczniów z SP ich rówieśnicy sięgają po alkohol z reguły po to, aby zaimponować innym (47% odpowiedzi), a uczniowie starsi wskazali na chęć lepszej zabawy i wyluzowania się (47% odpowiedzi).

Wykres 87. Ocena przyczyn sięgania po alkohol przez uczniów

Na pytanie skierowane bezpośrednio do badanych uczniów o to, jak często zdarza im się spożywać alkohol, zdecydowana większość deklaruje, że nigdy (SP: 89%, LO: 72%). Widać przy tym znaczący spadek deklarowanej abstynencji wraz z wiekiem.

Uczniowie, którzy przyznali się do spożywania napojów alkoholowych twierdzą najczęściej, że robią to rzadziej niż raz na miesiąc (SP: 6%, LO: 16%).

Wykres 88. Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów

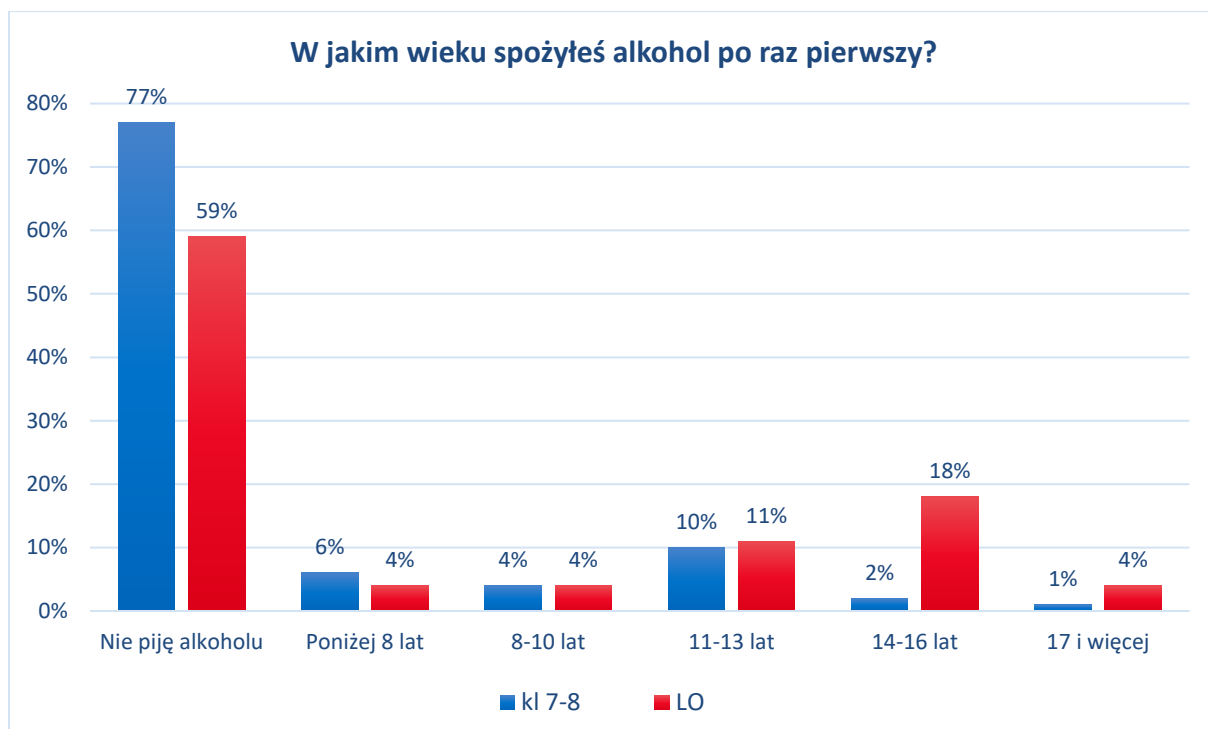

Na pytanie o wiek inicjacji alkoholowej uzyskano mniejsze wskazania co do deklarowanej abstynencji, niż w poprzednim pytaniu (SP: 77%, LO: 59%).

Największa grupa badanych uczniów LO deklaruje, że po raz pierwszy spróbowała alkoholu w wieku dojrzewania 14-16 lat (18%), a uczniowie z SP, że w wieku 11-13 lat (10%).

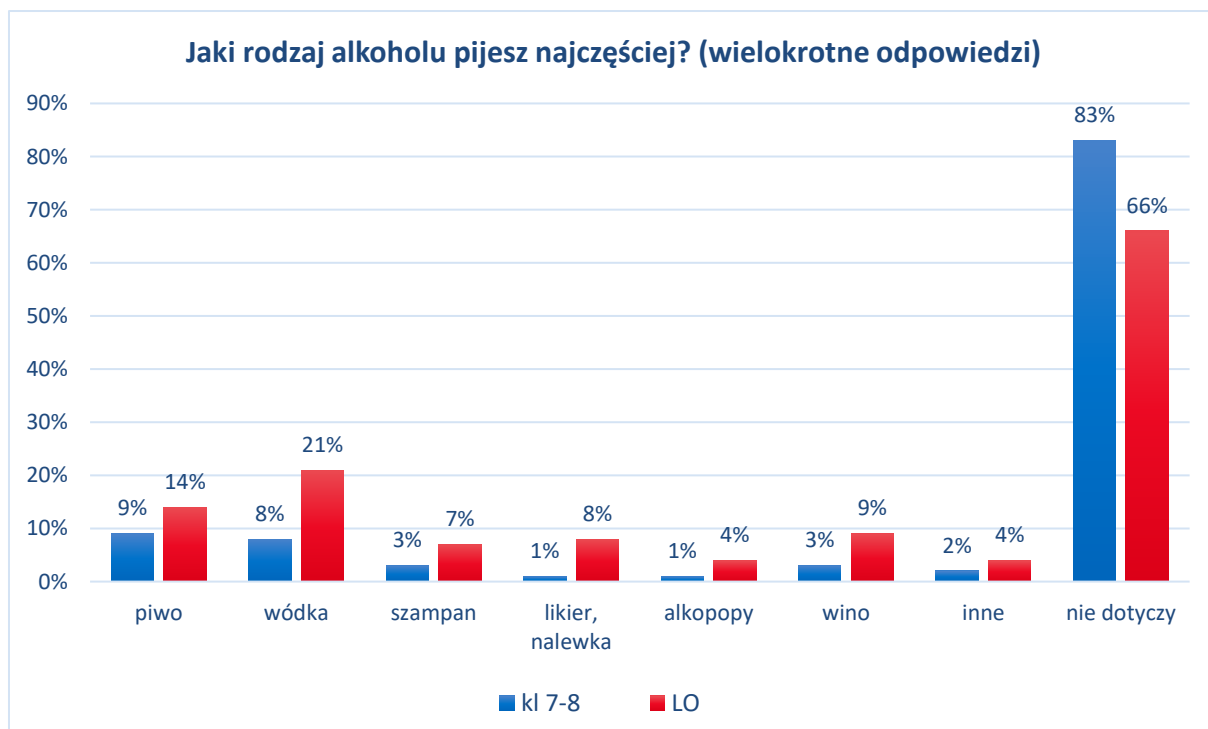
Jest też odsetek respondentów podających wiek poniżej 8 r.ż. (SP: 6%, LO: 4%).

Wykres 89. Inicjacja alkoholowa wśród uczniów

Wśród badanych uczniów najpopularniejszym rodzajem napoju alkoholowego ma być: piwo (SP: 9%, LO: 14%) oraz wódka (SP: 8%, LO: 21%).

Wykres 90. Najbardziej popularne alkohole wśród uczniów

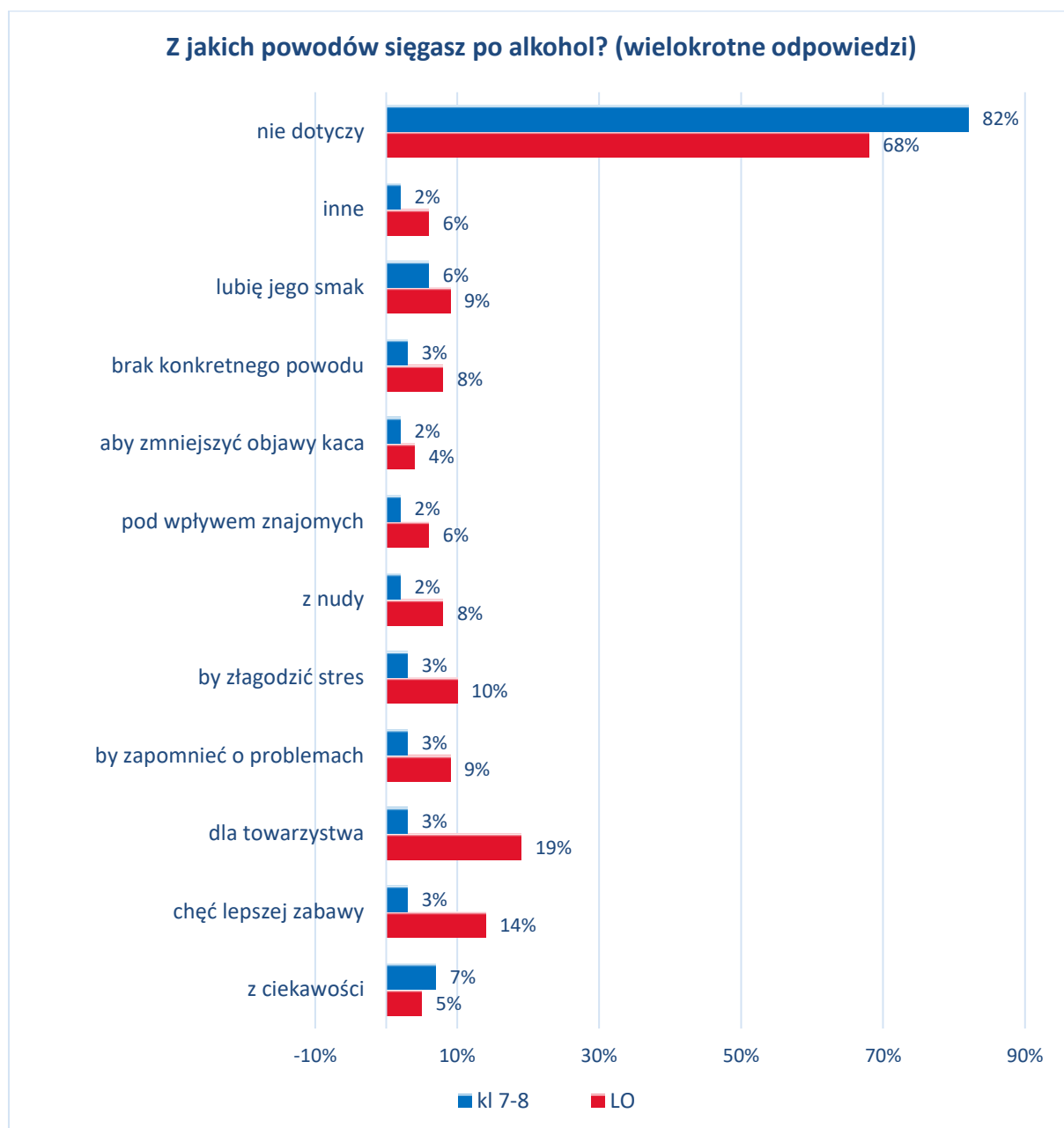

Uczniowie – w mniejszym lub większym stopniu – ale wskazali na wszystkie z podanych motywów sięgania po alkohol.

Największa część odpowiedzi uczniów z SP sugeruje, że są ciekawi smaku alkoholu (7 %).

Natomiast uczniowie z LO wskazali, że do alkoholu skłania ich towarzystwo innych osób (19%) oraz chęć lepszej zabawy (14%), co koresponduje z udzielonymi wcześniej odpowiedziami.

Wykres 91. Powody sięgania po alkohol przez uczniów

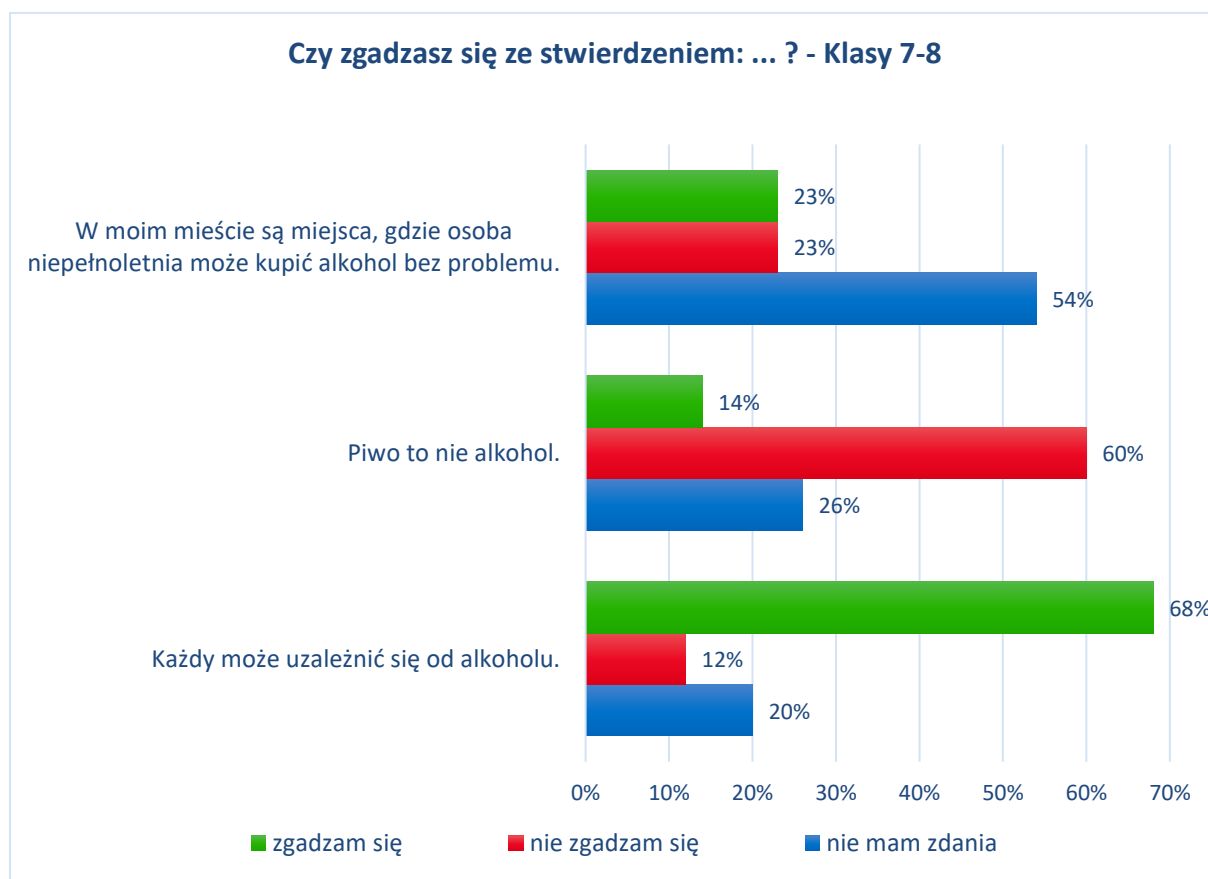
Następne dwa pytania miały na celu zbadanie przekonań uczniów co do spożywania alkoholu.

Ponad połowa uczniów SP nie ma zdania na temat tego, czy w **ich mieście są miejsca, w których osoba niepełnoletnia może z łatwością nabyć alkohol** (54%).

Większość uczniów (60%) nie zgadza się ze stereotypem, że „**piwo to nie alkohol**”.

Jeszcze większy odsetek (68%) akceptuje za to pogląd, że „**każdy może uzależnić się od alkoholu**”.

Wykres 92. Przekonania uczniów dotyczące alkoholu – klasy 7-8

Mniejsza część uczniów LO (44%) deklaruje, że nie ma zdania, czy w ich mieście są miejsca, w których osoba niepełnoletnia może z łatwością nabyć alkohol. Może to wskazywać, że w tym przedziale wiekowym większa grupa uczniów podejmuje próby zakupu takich napojów.

Większość uczniów LO (57%), choć nieco mniej niż uczniów w SP (60%), nie zgadza się ze stereotypem, że „**piwo to nie alkohol**”.

Natomiast dużo więcej uczniów LO niż SP zgadza się ze stwierdzeniem, że „**każdy może uzależnić się od alkoholu**” (76%).

Wykres 93. Przekonania uczniów dotyczące alkoholu – Liceum Ogólnokształcące

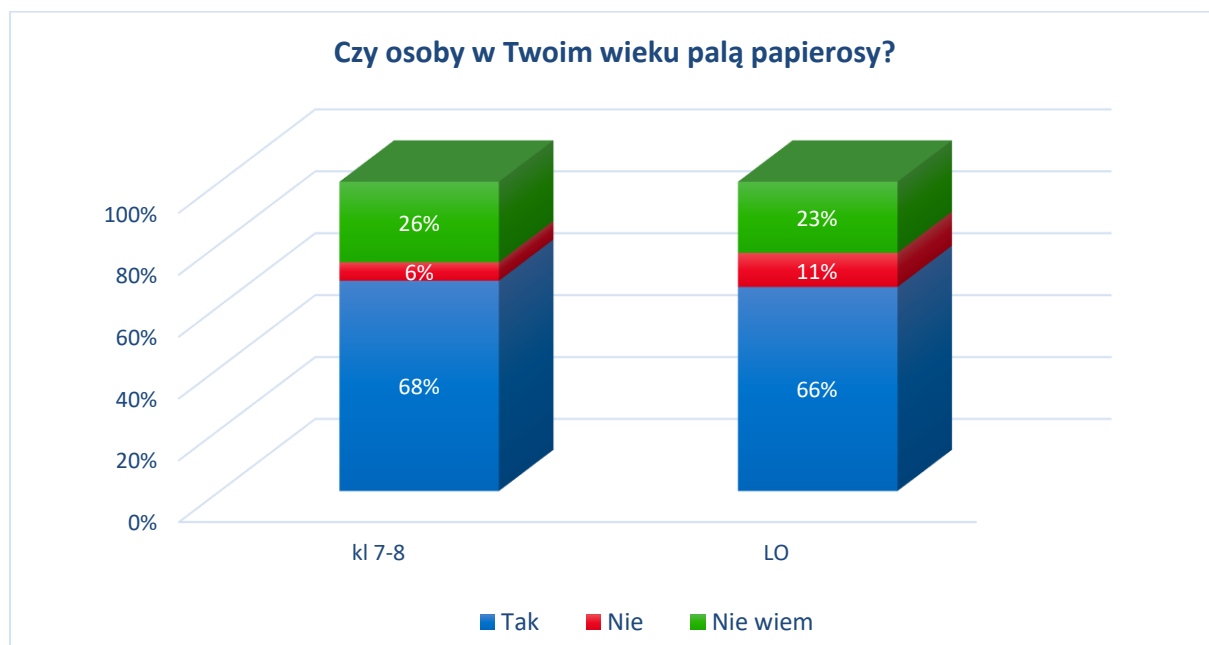

IX 5. Papierosy

Cztery następne pytania dotyczą problemu palenia papierosów przez uczniów.

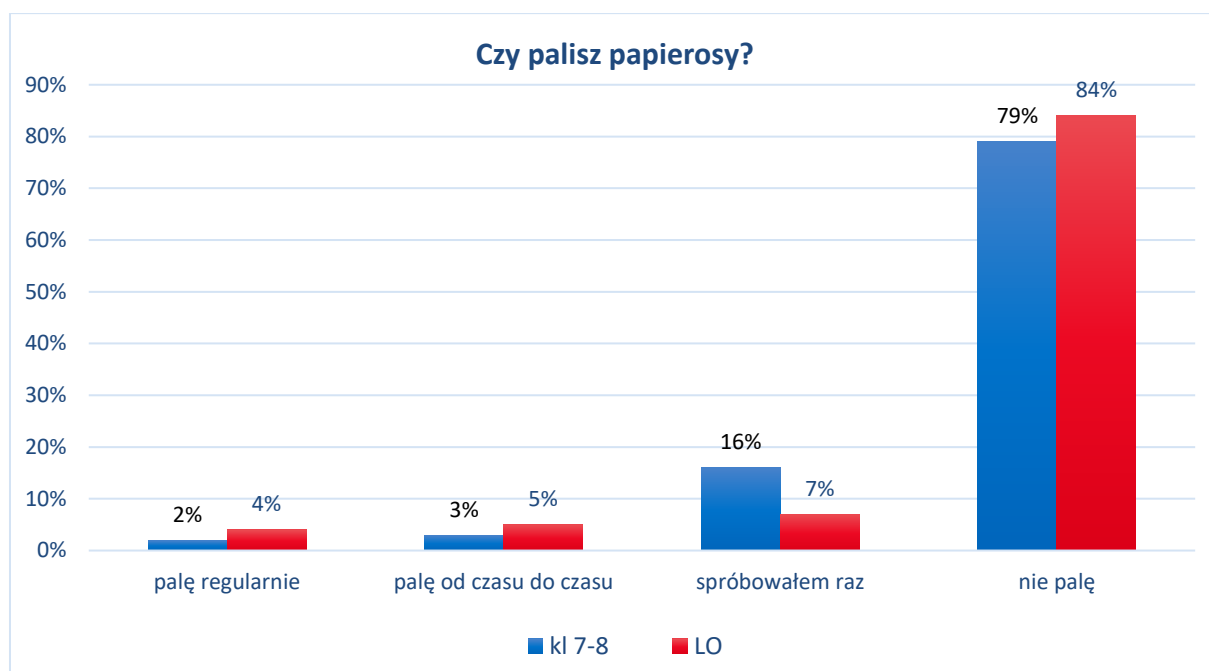
Zdecydowana większość uczniów twierdzi, że ich rówieśnicy palą papierosy (SP: 68%, LO: 66%). Odsetek ten nieznacznie wzrasta z wiekiem.

Wykres 94. Powszechność palenia papierosów wśród uczniów

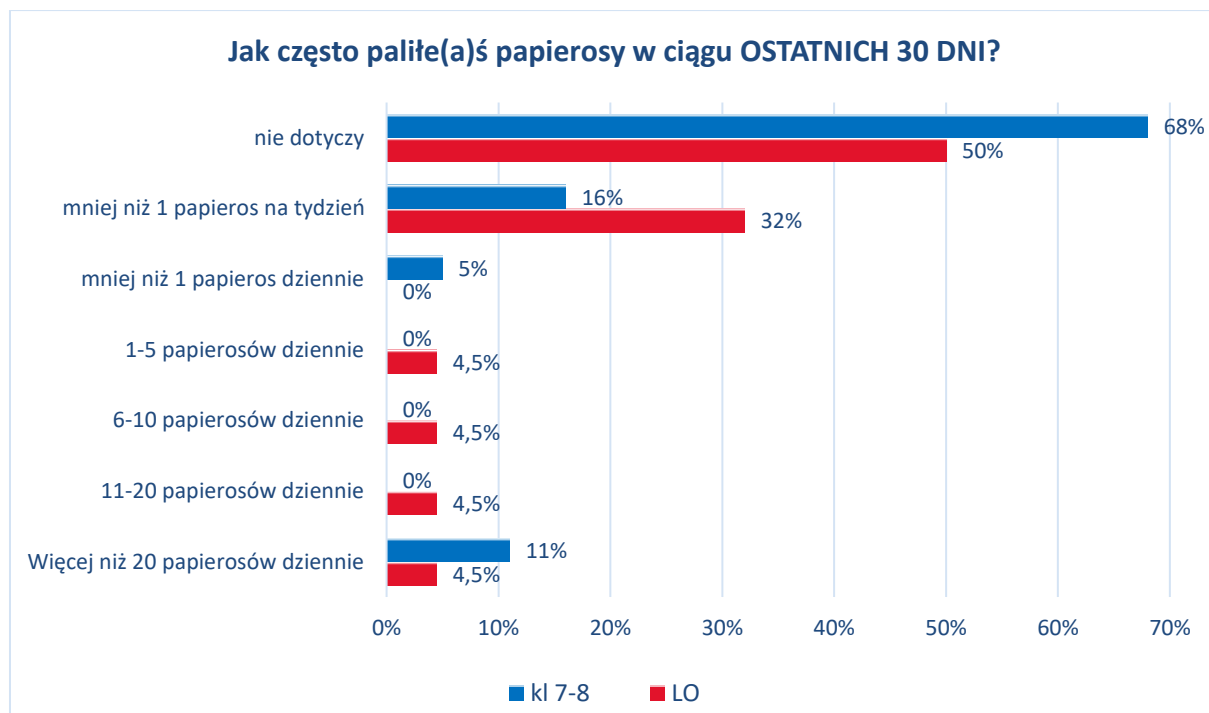
Natomiast na pytanie adresowane wprost do respondentów, czy sami palą papierosy – przeważająca większość uczniów twierdzi, że nie (SP: 79%, LO: 84%). Ponadto odsetek ten wzrasta z wiekiem.

Wykres 95. Palenie papierosów wśród uczniów

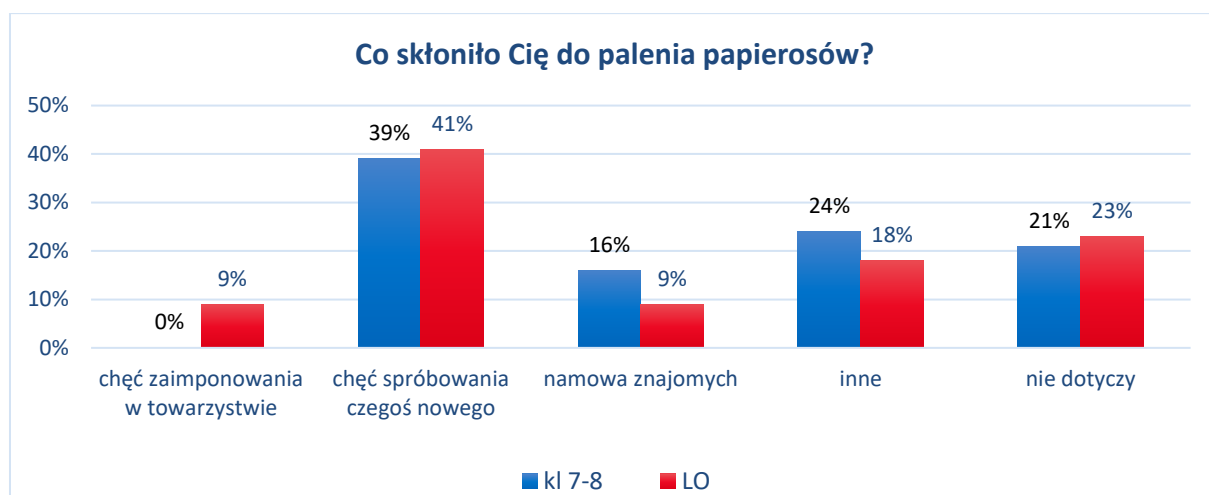
Na pytanie o częstotliwość palenia papierosów uzyskano zdecydowanie mniejsze wskazania na nie (SP: 68%, LO: 50%). Ci uczniowie, którzy przyznali się do palenia papierosów najczęściej podają, że zdarza im się to rzadziej niż na tydzień (SP: 16%, LO: 32%).

Wykres 96. Częstotliwość palenia papierosów wśród uczniów w ciągu ostatniego miesiąca

W obu grupach wiekowych uczniowie najczęściej deklarują, że do palenia papierosów skłoniła ich chęć spróbowania czegoś nowego (SP: 39%, LO: 41%).

Wykres 97. Powody palenia papierosów przez uczniów

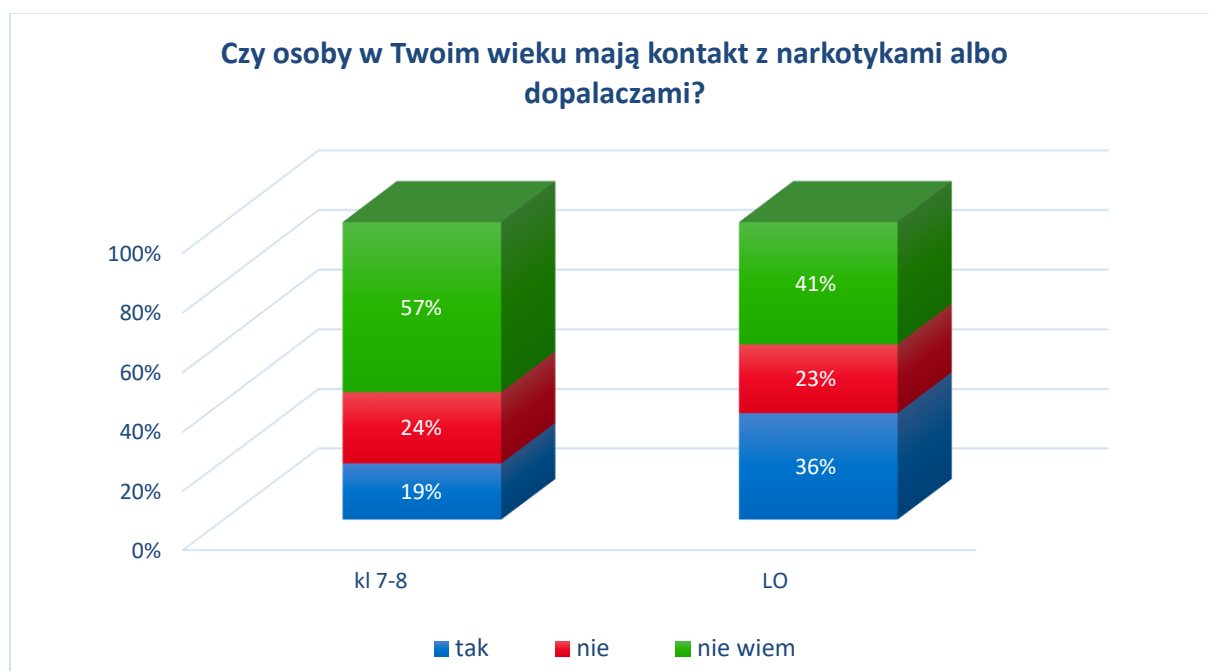

IX 6. Narkotyki i dopalacze

W kolejnych 6 pytaniach zbadano nastawienie uczniów wobec narkotyków i dopalaczy.

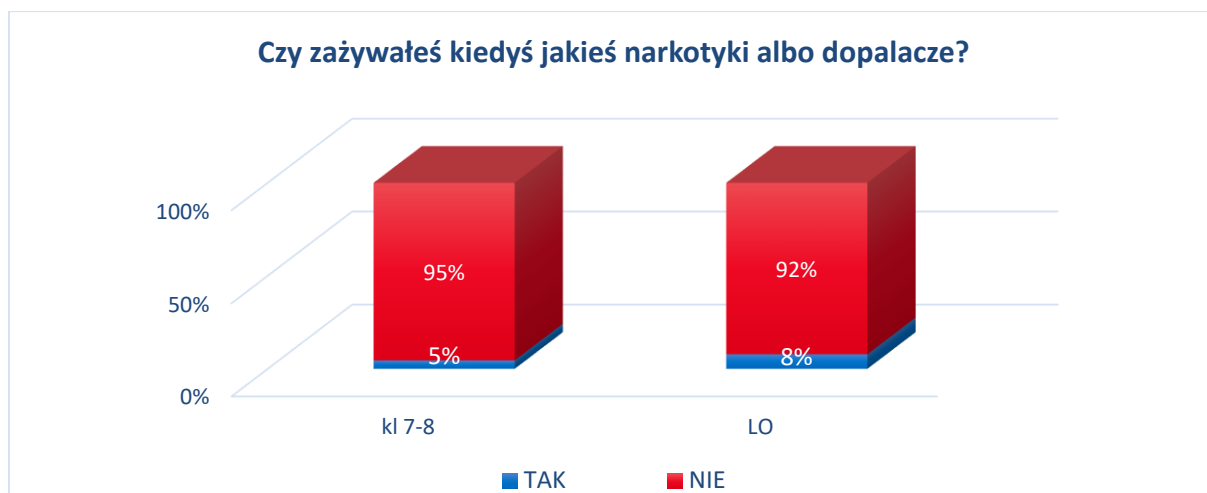
Okazuje się, że zdaniem samych uczniów, ich rówieśnicy wraz z wiekiem częściej sięgają po narkotyki oraz dopalacze. Tak podaje 19 % uczniów SP i blisko dwukrotnie więcej, bo 36% z LO.

Wykres 98. Kontakt uczniów z narkotykami i dopalaczami

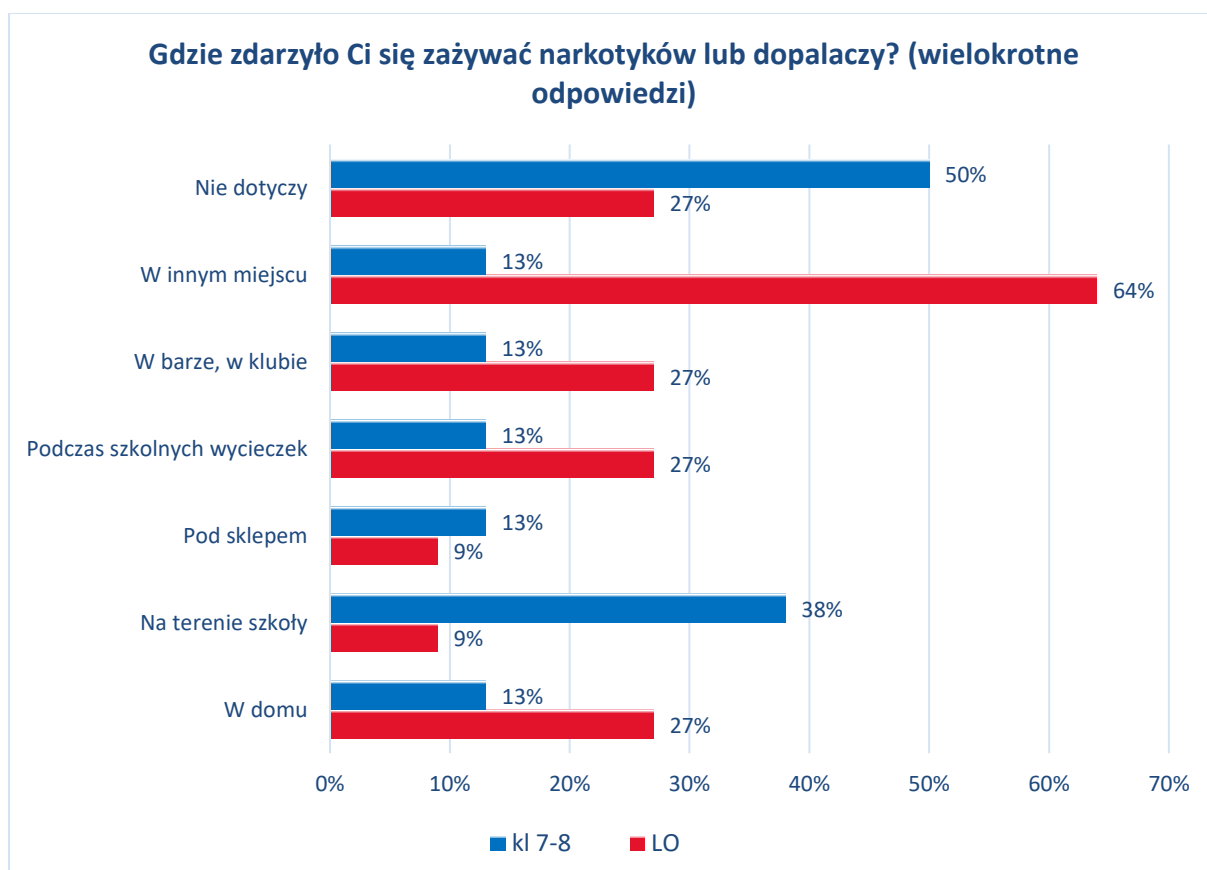
Na pytanie o to, czy sam ankietowany uczeń kiedykolwiek przyjmował tego rodzaju substancje, przyznaje się 5% uczniów z SP i więcej, bo 8% uczniów z LO.

Wykres 99. Spożywanie narkotyków lub dopalaczy przez uczniów

Uczniowie SP podają, że zażywali po raz pierwszy niedozwolone substancje w postaci narkotyków lub dopalaczy na terenie szkoły (38%), a uczniowie LO wskazali na „inne” miejsce, lecz bez bliższego ich sprecyzowania (64%).

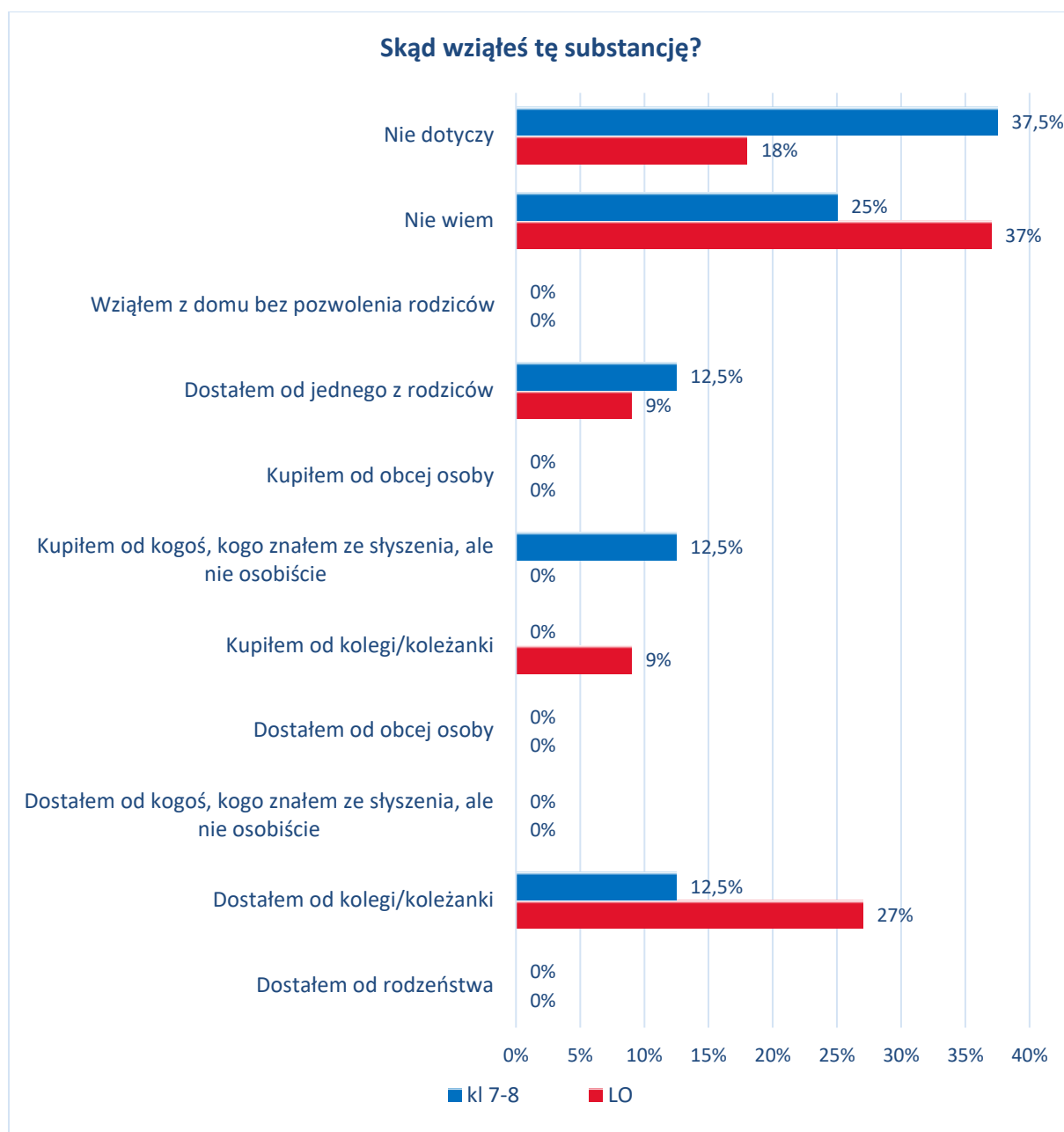
Wykres 100. Okoliczności inicjacji narkotykowej wśród uczniów

W świetle uzyskanych odpowiedzi okazuje się, że doświadczenia z narkotykami/dopalaczami uczniowie mają w każdym z podanych w pytaniu miejsc, łącznie z domem zamieszkania (SP: 13%, LO: 27%), szkolnymi wycieczkami (SP: 13%, LO: 27%).

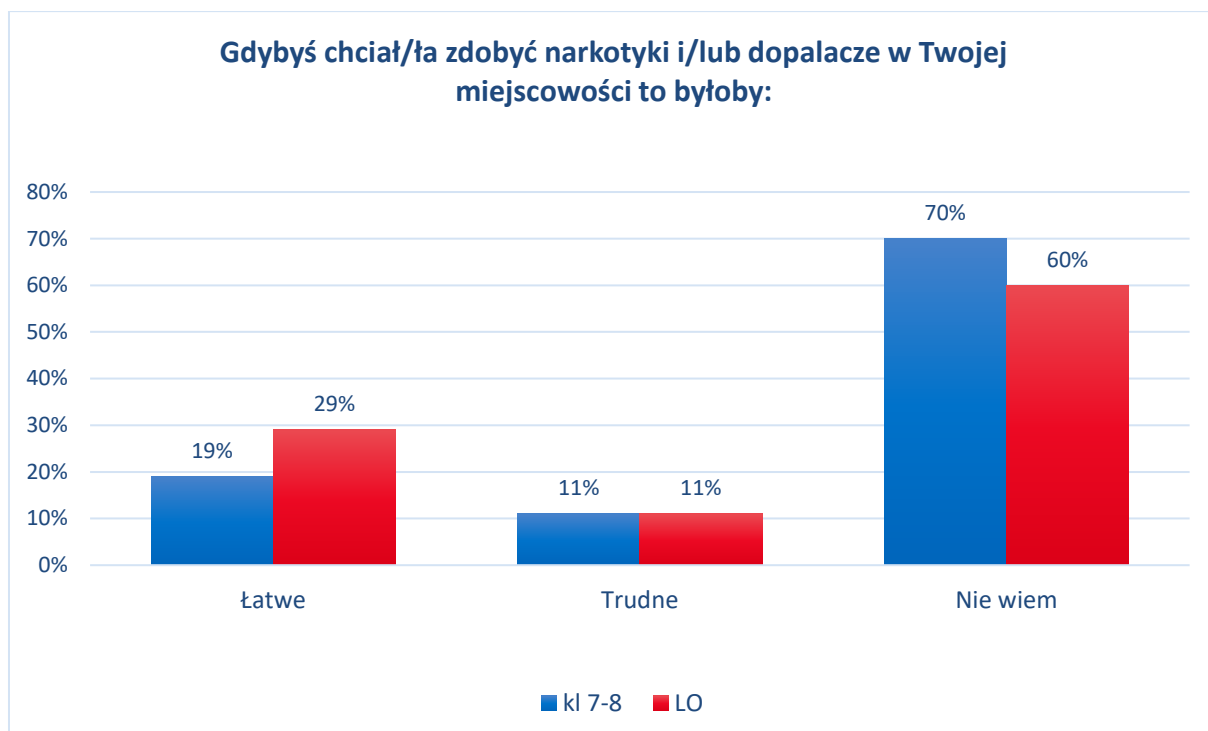
Największa część uczniów nie wie, skąd pochodziła przyjęta substancja (SP: 25%, LO: 37%).

Wykres 101. Pochodzenie środków psychoaktywnych spożywanych przez uczniów

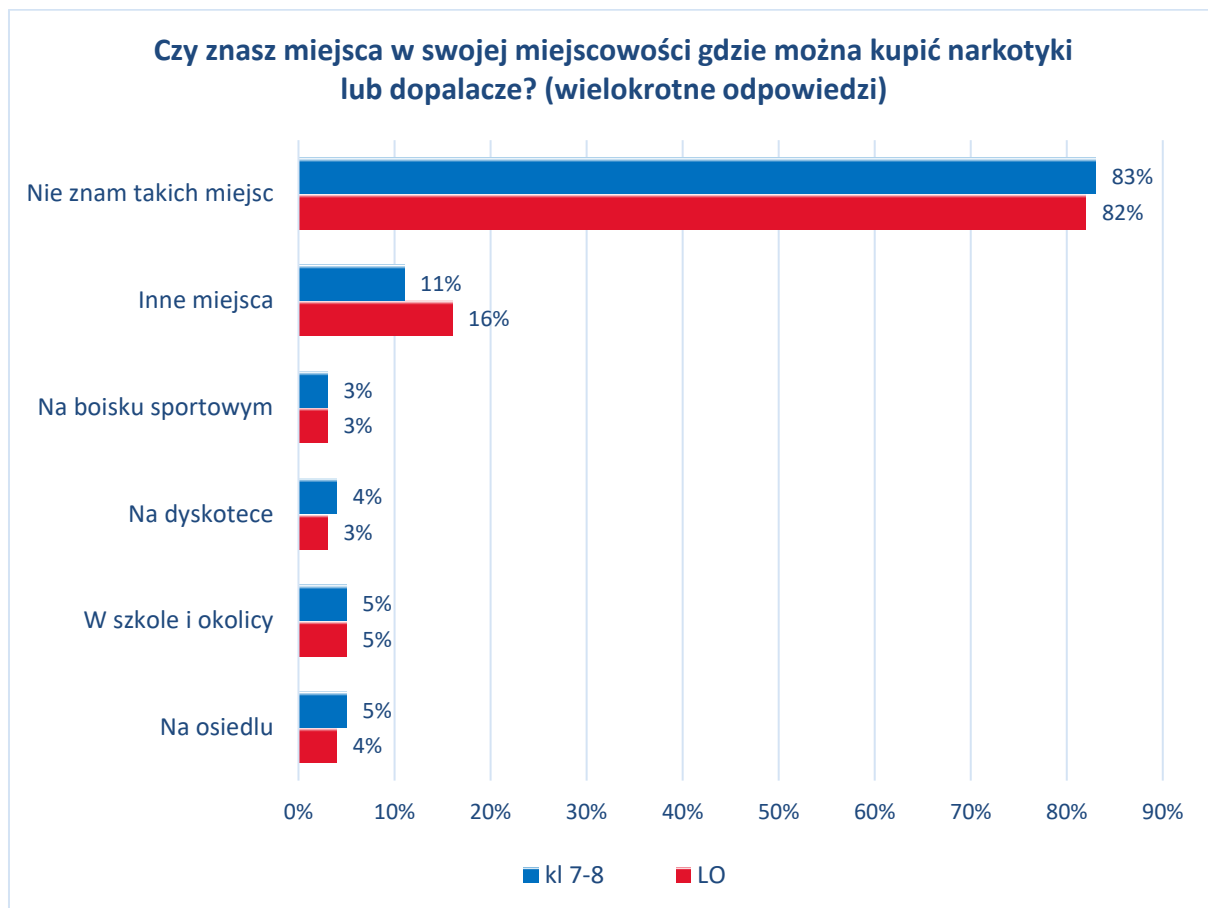
Większość uczniów deklaruje, że nie ma wiedzy, czy łatwo jest zdobyć narkotyki/dopalacze w lokalnym środowisku (SP: 70%, LO: 60%). Może to pośrednio wskazywać, że pozostała część ankietowanych uczniów ma pewne doświadczenia w tym zakresie. Co więcej, z wiekiem to doświadczenie wzrasta, bo więcej uczniów z LO uważa to za zadanie łatwe (SP: 19%, LO: 29%).

Wykres 102. Łatwość nabycia narkotyków/dopalaczy w lokalnym środowisku

Uczniowie w przeważającej większości nie znają miejsc, w których można nabyć takie substancje (SP: 83%, LO: 82%).

Wykres 103. Znajomość przez uczniów miejsc, gdzie można nabyć narkotyki/dopalacze

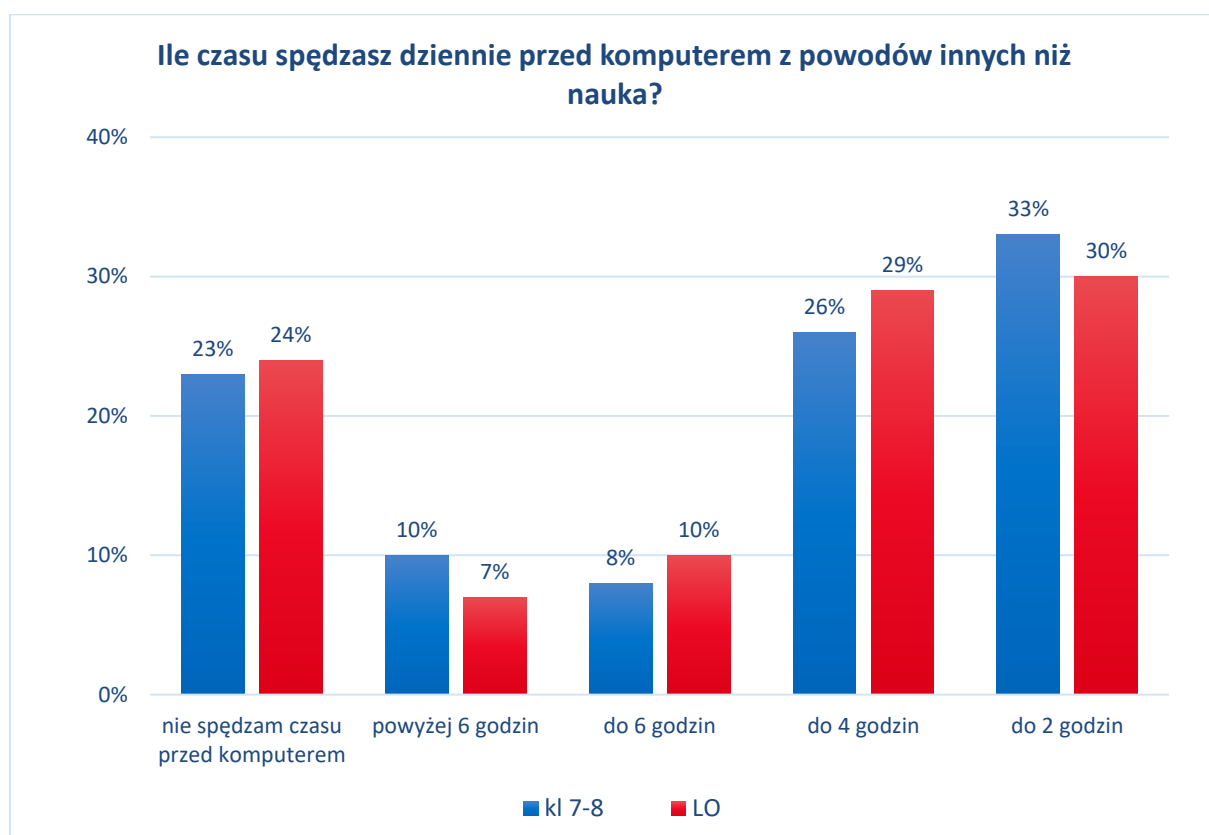

IX 7. Uzależnienie od mediów i urządzeń elektronicznych

Następne 7 pytań miało na celu zdiagnozowanie nastawienia uczniów do korzystania z Internetu i innych nowoczesnych technologii, a także skali występowania i doświadczania zjawiska cyberprzemocy.

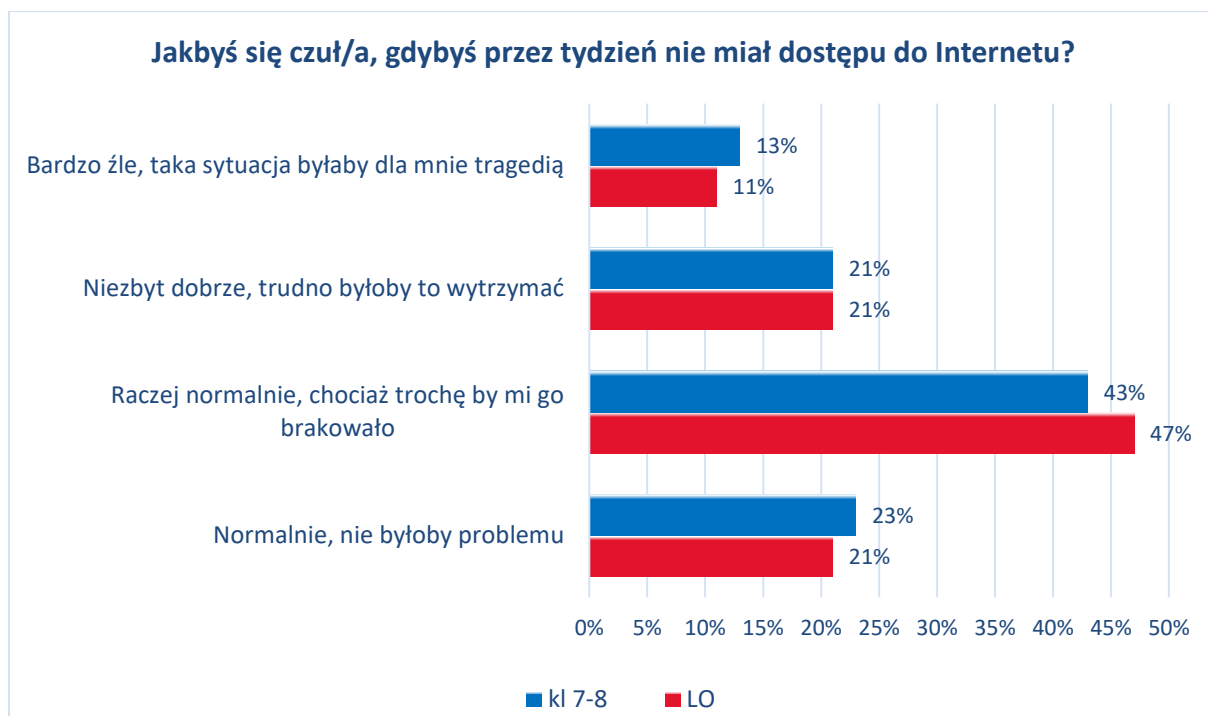
Największa część uczniów deklaruje, że spędza przed komputerem dziennie do 2 godzin (SP: 30%, LO: 33%). Niewiele mniej podaje, że jest to już do 4 godzin (SP: 26%, LO: 29%). Świadczy to o niebezpiecznych wzorcach i podejściu do używania Internetu oraz komputera. W obu grupach wiekowych jest też niemała część, która potwierdza, że w ogóle nie korzysta z komputera (SP: 23%, LO: 24%). Niemniej jest też pewna część, która podaje, że przeznacza na komputer do 6 (SP: 8%, LO: 10%), a nawet powyżej 6 godzin dziennie (SP: 10%, 7%).

Wykres 104. Czas spędzany przy komputerze

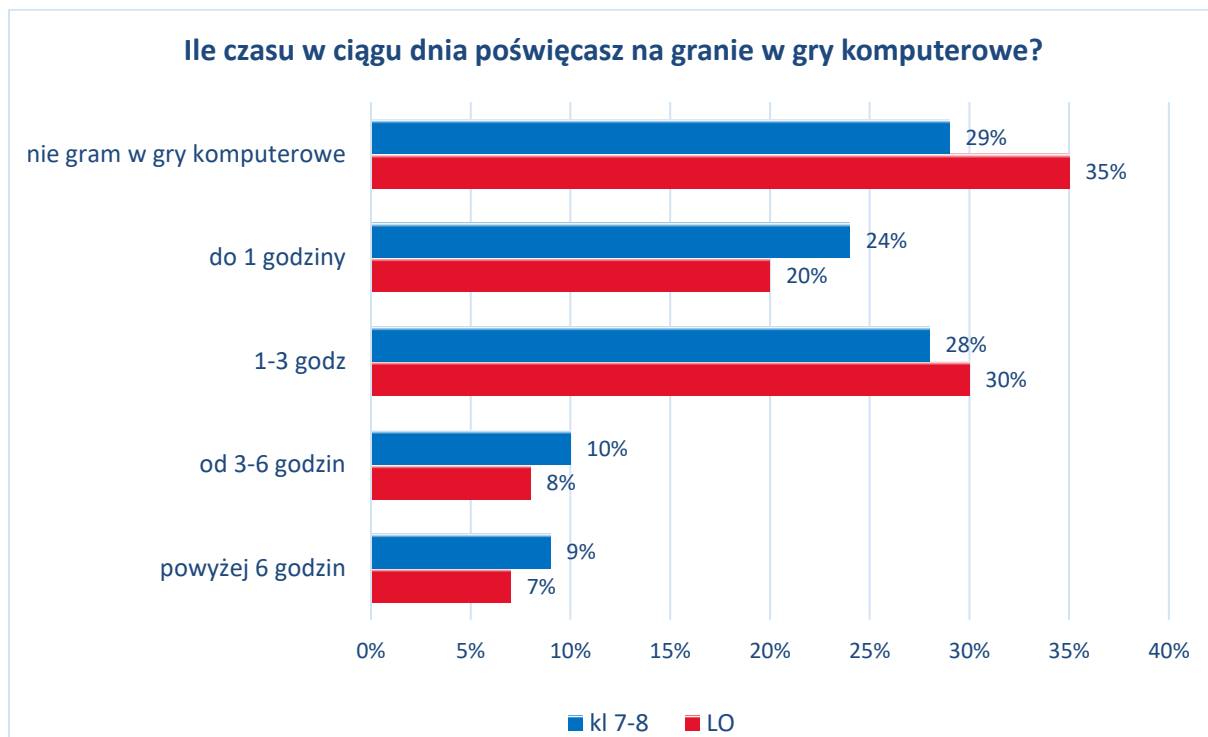
Największa grupa badanych uczniów deklaruje, że tygodniowe odcięcie od Internetu nie wpłynęłoby radykalnie na ich życie – 43% uczniów z SP i 47% z LO podaje, że czuliby się raczej normalnie, chociaż trochę by im brakowało dostępu do sieci.

Wykres 105. Reakcja na tygodniowy brak dostępu do Internetu

29% uczniów z SP i 35% z LO twierdzi, że w ogóle nie gra w gry komputerowe. Oznacza to, że pozostała zdecydowana większość praktykuje taką formę spędzania czasu wolnego. W tym największa grupa przeznaczą na gry od 1 do 3 godzin dziennie (SP: 28%, LO: 30%).

Wykres 106. Granie w gry na komputerze

W następnym pytaniu zwrócono się do uczniów o ocenę częstotliwości kontaktu z poszczególnymi, typowanymi formami cyberprzemocy.

Uczniowie z klas 7-8 SP najczęściej otrzymują:

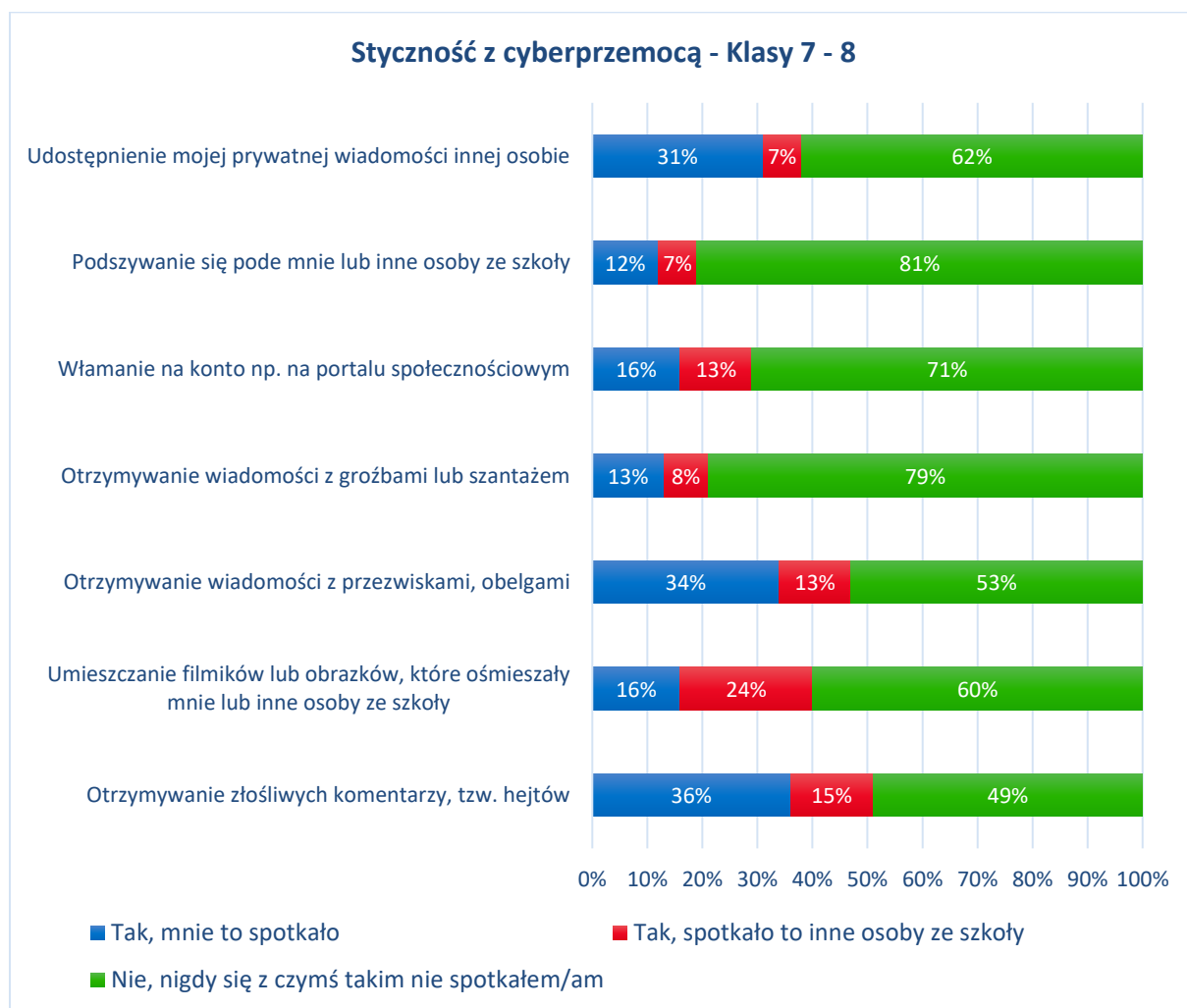
- złośliwe komentarze, tzw. hejt (tak podaje łącznie 51% z nich, w tym 36% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 15%, że inne osoby z ich szkoły),
- wiadomości z przezwiskami i obelgami (tak podaje łącznie 47% z nich, w tym 34% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 13%, że inne osoby z ich szkoły).

Natomiast uczniowie z LO najczęściej padają ofiarą:

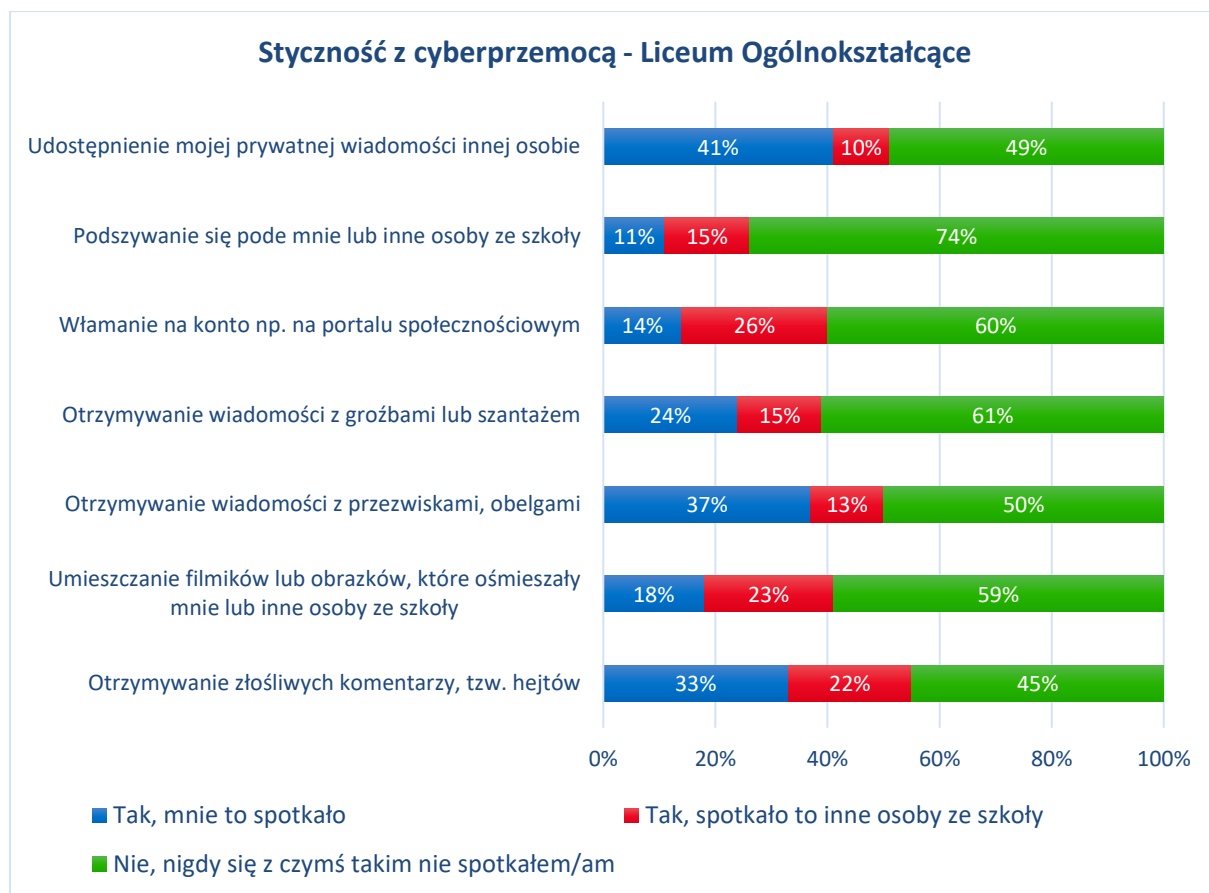
- udostępniania ich prywatnej wiadomości innej osobie (tak podaje łącznie 51% z nich, w tym 41% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 10%, że inne osoby z ich szkoły),
- złośliwe komentarze, tzw. hejt (tak podaje łącznie 55% z nich, w tym 33% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 22%, że inne osoby z ich szkoły).

Okazuje się, że uczniowie we wszystkich badanych grupach wiekowych zetknęli się osobiście lub ze słyszenia z różnymi formami przemocy internetowej, aczkolwiek w bardzo różnym stopniu. Najpopularniejsza w tym środowisku forma cyberprzemocy czyli hating narasta wraz z wiekiem.

Wykres 107. Styczność z cyberprzemocą – kl. 7-8

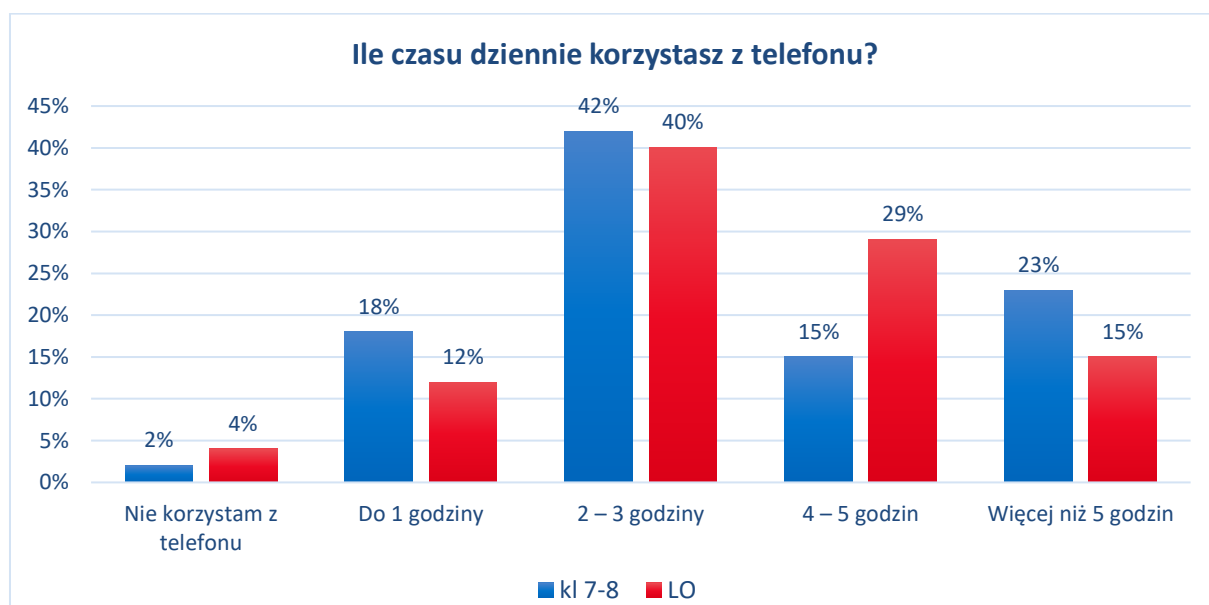
Wykres 108. Styczność z cyberprzemocą – Liceum Ogólnokształcące

Uczniowie chętniej, niż z komputera, korzystają ze smartfona. 42% uczniów z SP i 40% z LO deklaruje, że przeznacza na to 2-3 godziny dziennie.

Bez porównania mniejszy odsetek uczniów niż w pytaniu o komputer, podaje, że wcale nie korzysta ze smartfona (SP: 2%, LO: 4%).

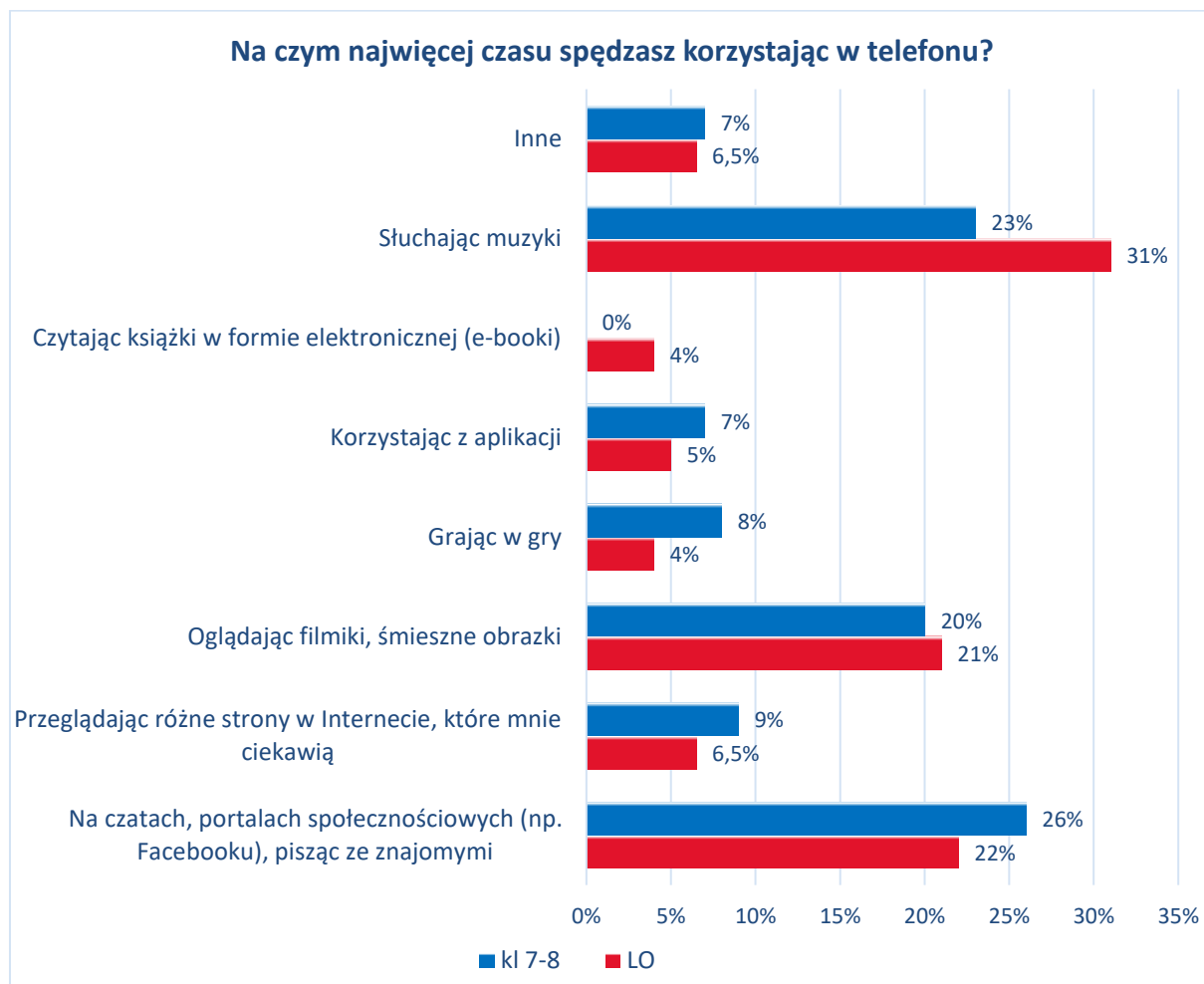
Wykres 109. Korzystanie przez uczniów z telefonu

Trzy zdecydowanie najbardziej popularne powody korzystania ze smartfona wśród wszystkich badanych uczniów to:

- słuchanie muzyki (SP: 23%, LO: 31%),
- oglądanie filmików, memów (SP: 20%, LO: 21%),
- media społecznościowe, czaty (SP: 26%, LO: 22%).

Wykres 110. Najczęstsze zajęcie uczniów na telefonie

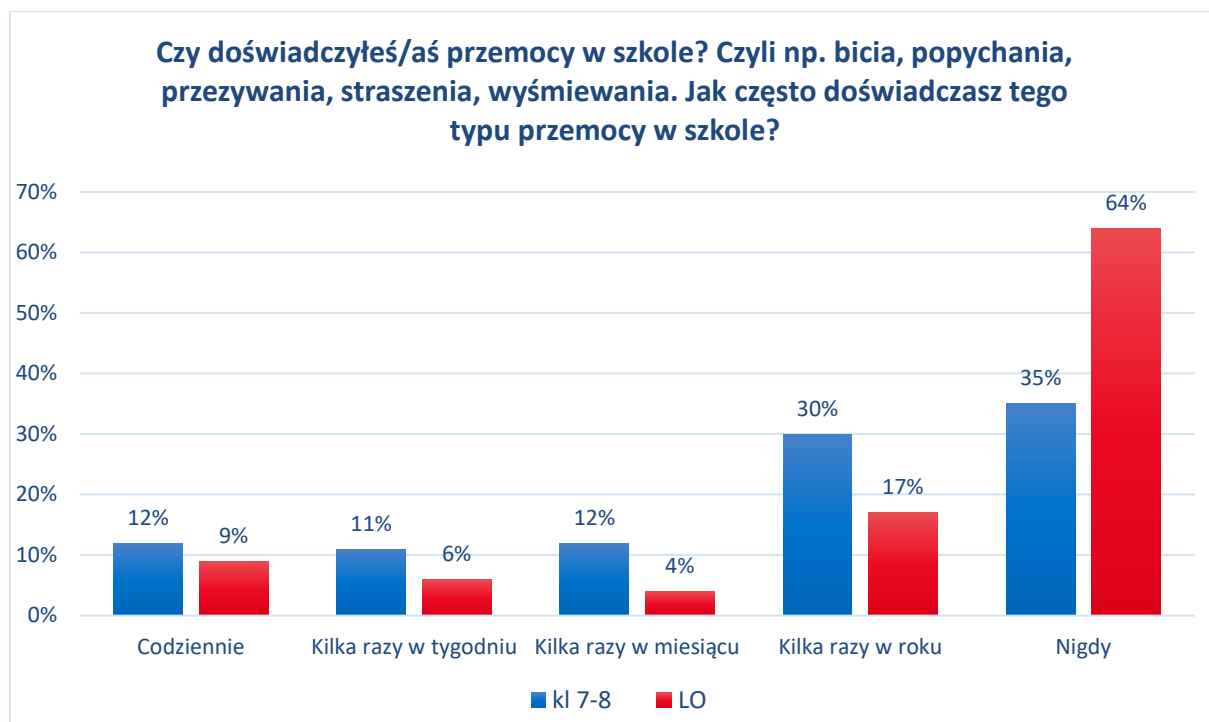

IX 8. Przemoc

W czterech następnych pytaniach zbadano zjawisko rówieśniczej przemocy psychicznej i fizycznej wśród uczniów, co stanowi ważne dopełnienie pytań o skalę występowania różnych form cyberprzemocy.

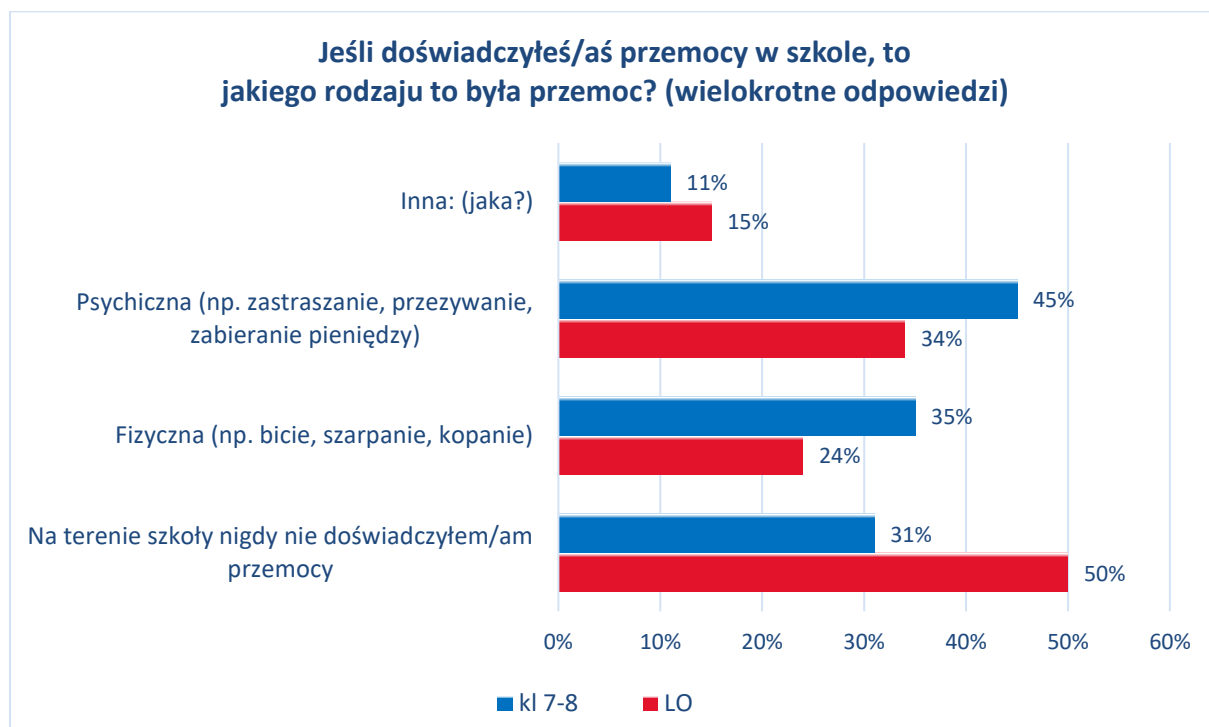
Przemocy rówieśniczej dużo częściej doświadczają uczniowie z klas 7-8 SP, niż uczniowie z liceum ogólnokształcącego (SP: łącznie 65%, LO: łącznie 36%). Potwierdzają to odpowiedzi na następne pytanie, chociaż w tym przypadku odsetek uczniów nie doświadczających przemocy w LO spada aż do 50%.

Wykres 111. Częstotliwość doświadczania przemocy przez uczniów

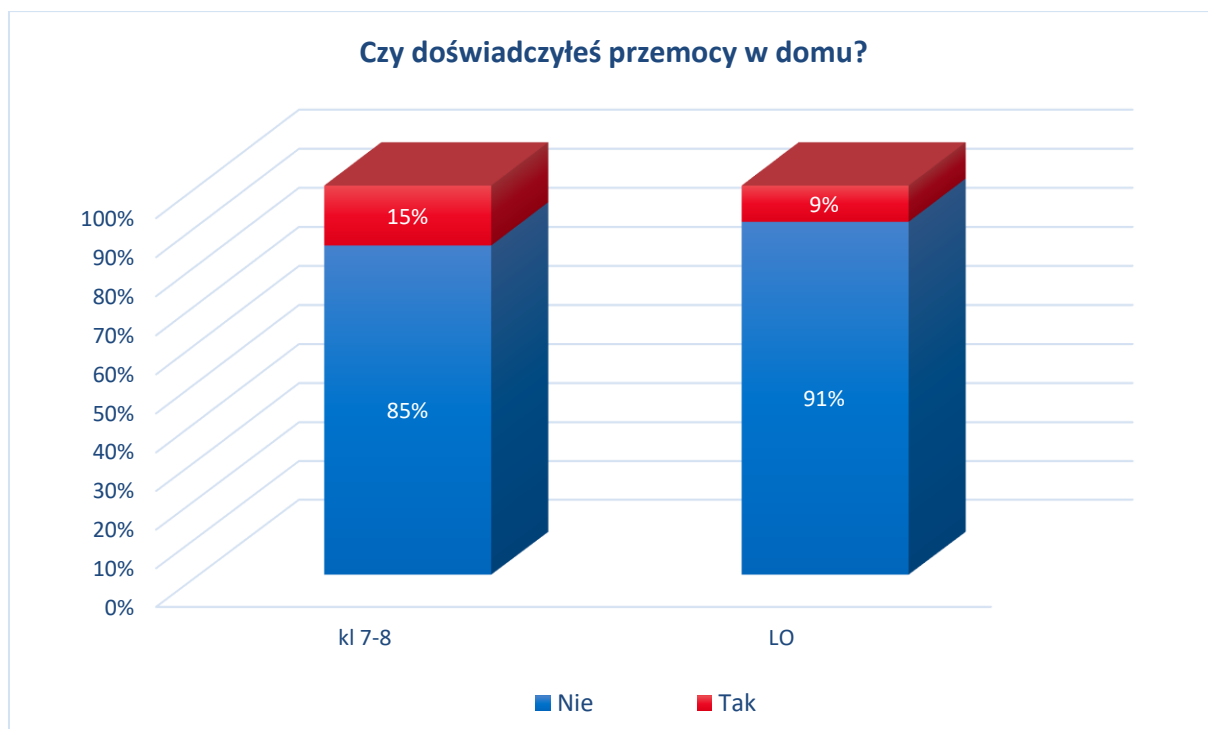
W obu grupach wiekowych przeważa przemoc psychiczna (SP: 45%, LO: 34%).

Wykres 112. Rodzaje doświadczanej przemocy w szkole

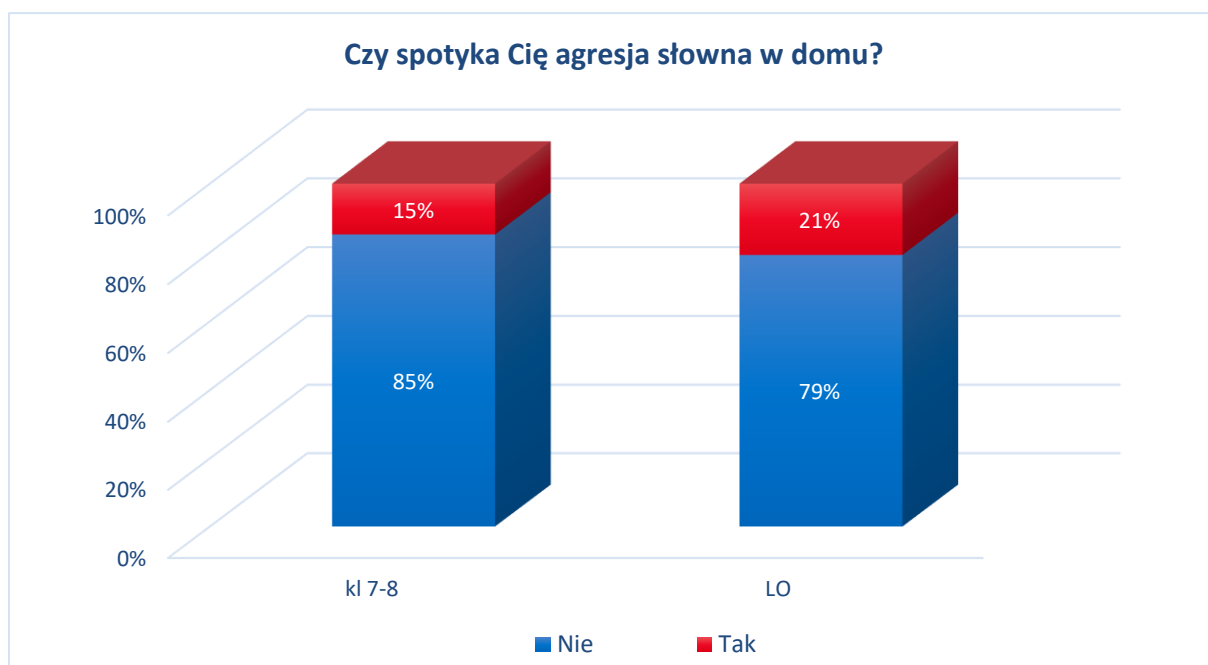
Uczniowie w przeważającej większości nie doznają przemocy domowej, a odsetek ten nawet wzrasta z wiekiem (SP: 85%, LO: 91%).

Wykres 113. Doświadczenie przemocy w domu

W przypadku agresji słownej również zdecydowana większość uczniów deklaruje brak takich doświadczeń w domu, chociaż w tym przypadku odsetek uczniów spada wraz z wiekiem (SP: 85%, LO: 79%).

Wykres 114. Doświadczenie agresji słownej przez uczniów

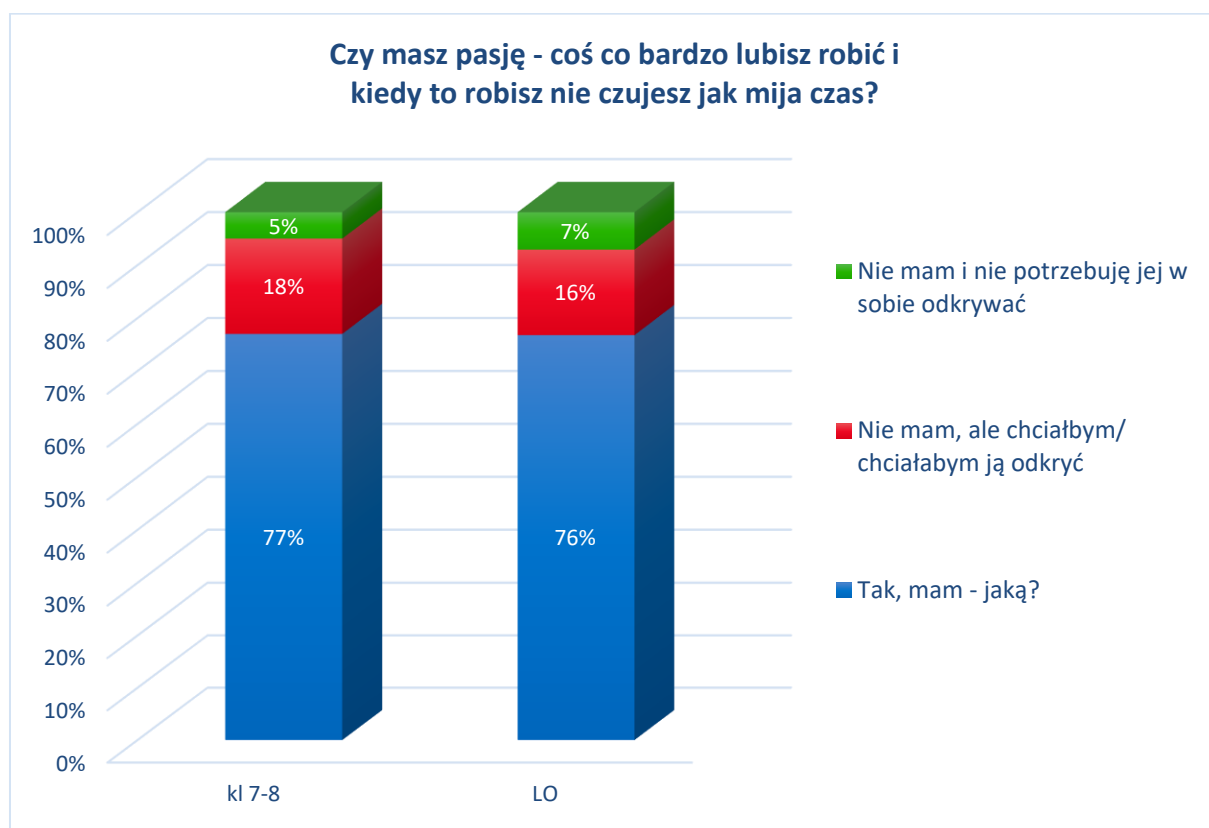

IX 9. Czas wolny

W przedostatniej części diagnozy poświęconej środowisku uczniów podjęto się próby zbadania zagadnienia, w jaki sposób dzieci i młodzież uczące się w gminie Piastów spędzają czas wolny.

Zdecydowana większość uczniów deklaruje, że ma swoją pasję (SP: 77%, LO: 76%), a ten odsetek jest bardzo zbliżony w SP i LO.

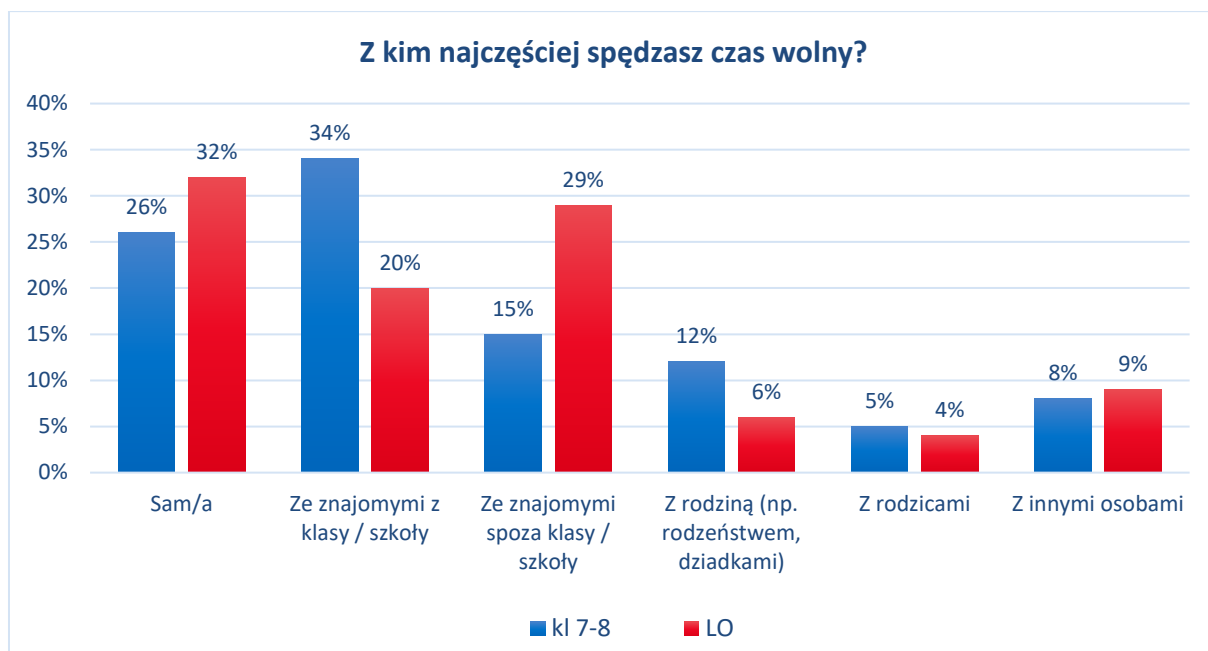
Wykres 115. Posiadanie swojej pasji przez uczniów

Młodszy uczniowie podają, że najczęściej spędzają czas wolny w towarzystwie znajomych z klasy i szkoły (34% odpowiedzi), podczas gdy tak samo twierdzi już tylko 20% uczniów z LO. Starsi uczniowie preferują spędzanie czasu samemu (32%).

Mocno zwraca uwagę bardzo niski odsetek wskazań na rodziców (SP: 5%, LO: 4%).

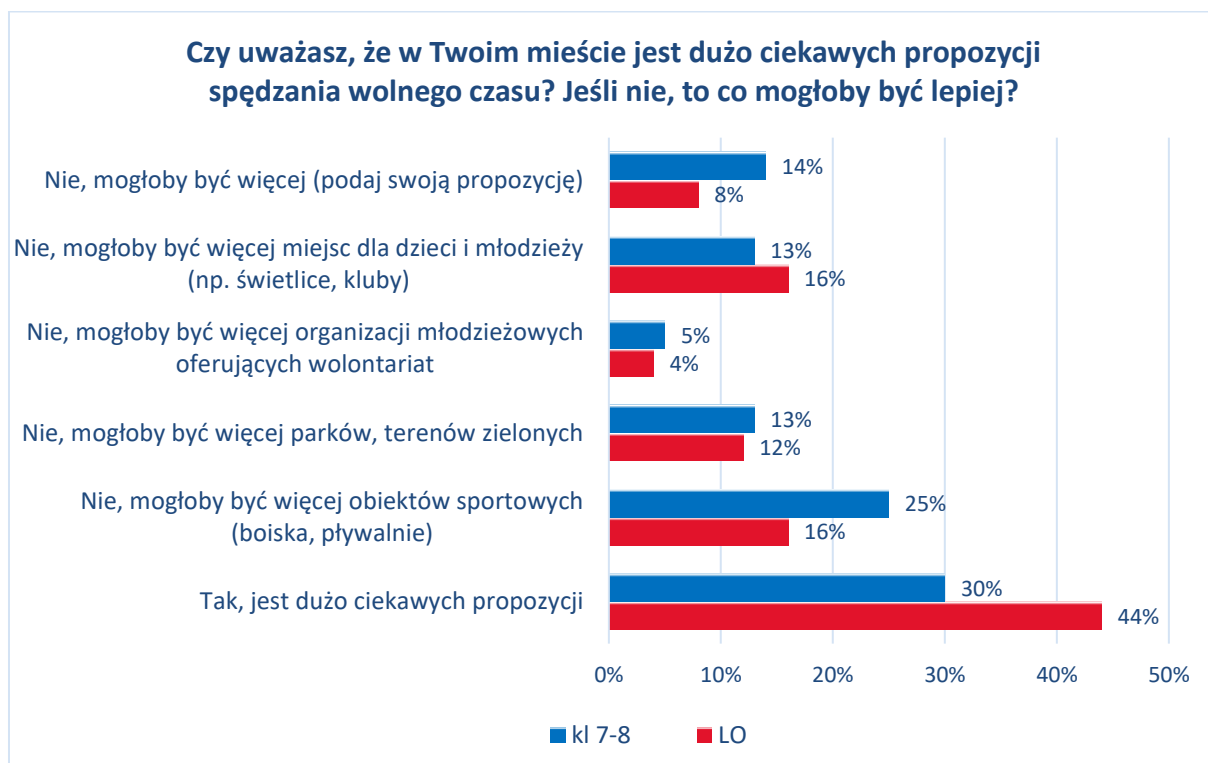
Wykres 116. Towarzystwo uczniów w wolnym czasie

Zadowolenie uczniów z lokalnych propozycji spędzania czasu wolnego rośnie wraz z wiekiem (SP: 30%, LO: 44%).

Spośród propozycji usprawnień w tym zakresie największą część uczniów z SP sugeruje zorganizowanie większej liczby obiektów sportowych (25%), a z LO obiektów sportowych oraz miejsc (klubów) dla dzieci/młodzieży – po 16%.

Wykres 117. Opinie uczniów nt. propozycji spędzania wolnego czasu

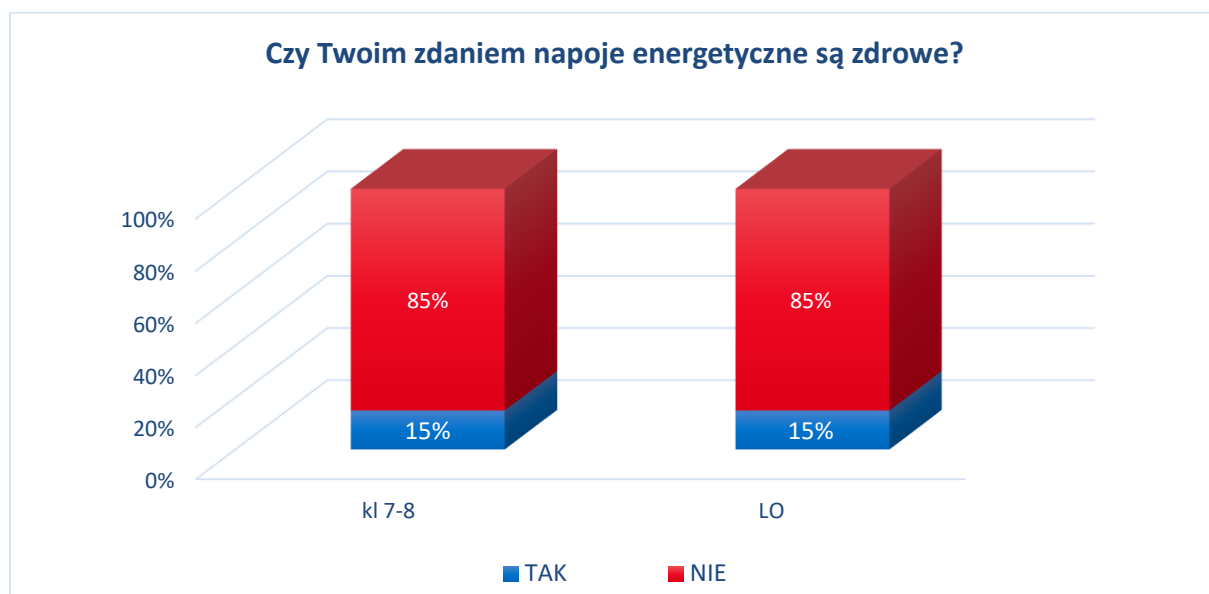

IX 10. Napoje energetyczne

W ostatnich pytaniach postanowiono zbadać nastawienie uczniów wobec modnych napojów energetycznych (tzw. „energetyków”, „energiserów”).

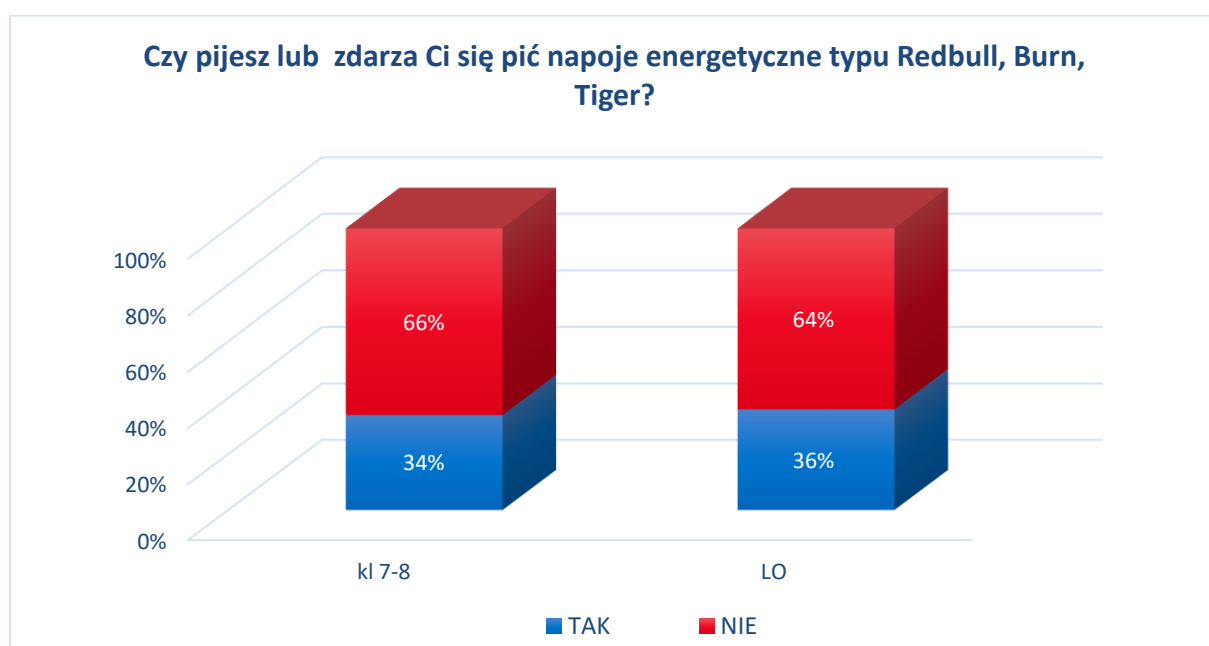
W obu ankietowanych grupach uczniowie mają takie samo przekonanie, że napoje energetyczne nie są zdrowe (SP: 85%, LO: 85%).

Wykres 118. Opinie uczniów na temat napojów energetycznych

Taka opinia nie powstrzymuje uczniów od sięgania po energetyki – robi tak 34% uczniów z SP i 36% z LO.

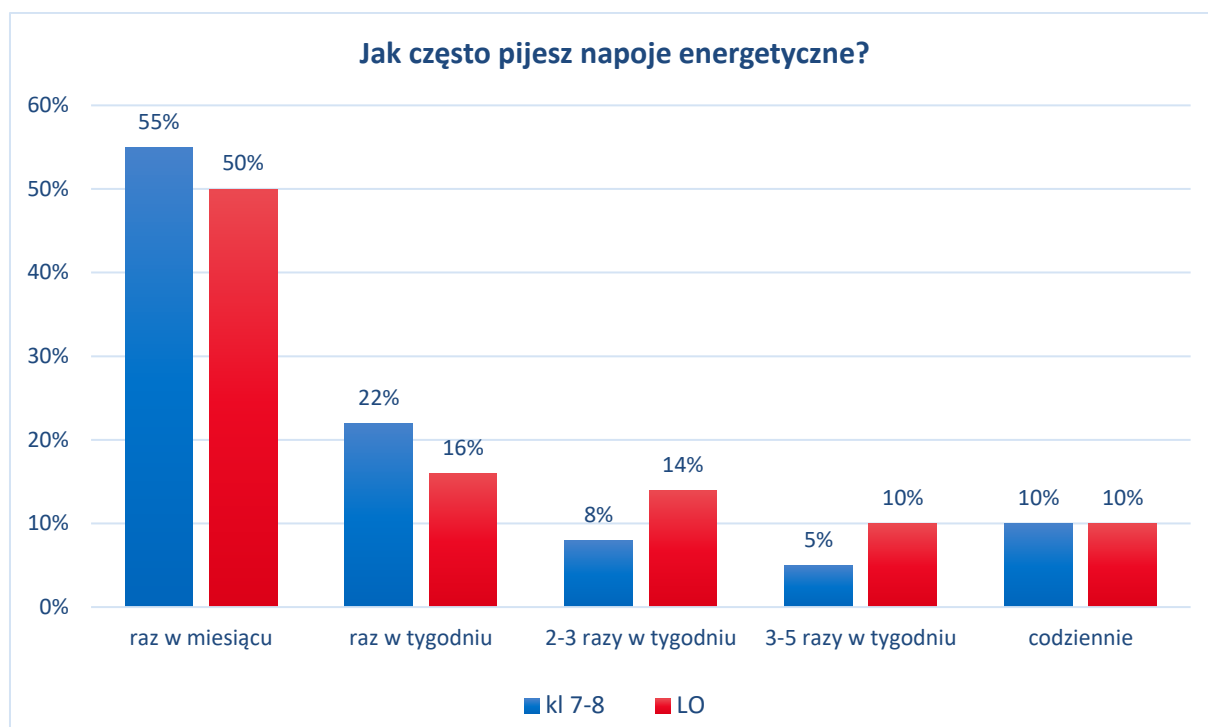
Wykres 119. Spożywanie napojów energetycznych przez uczniów

Ponad połowa (55%) uczniów z klas 7-8 SP i połowa (50%) uczniów LO pije napoje energetyczne raz w miesiącu.

Oznacza to, że pozostała część spożywa je częściej, w tym po 1/10 uczniów z SP i LO nawet codziennie.

Wykres 120. Częstotliwość spożywania napoi energetycznych przez uczniów

IX 11. BADANIA ESPAD – PORÓWNANIE WYNIKÓW UCZNIÓW Z WYNIKAMI PRÓBY OGÓLNOPOLSKIEJ Z 2019 ROKU

IX. 11. 1. Metodologia

W niniejszym opracowaniu zostanie przeprowadzone porównanie wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów **Szkół z terenu Gminy Piastów** z wynikami badania ESPAD przeprowadzonego na próbie ogólnopolskiej w 2019 roku.

Europejski Program Badań nad Używaniem Alkoholu i Środków Odurzających przez Młodzież Szkolną (*European School Survey Project on Alcohol and Drugs*, w skrócie ESPAD) to wieloletni europejski program badań ankietowych w szkołach. Badania prowadzone są co cztery lata według tych samych wystandaryzowanych technik. W Polsce przeprowadzane są na próbach losowych uczniów w grupie wiekowej 15-18 lat. Mają one na celu przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych. Badanie ESPAD z 2019 roku objęło w sumie 12 434 uczniów i były one prowadzone w dwóch grupach wiekowych: 15-16 lat (tzw. młodsza kohorta) i 17-18 lat (tzw. starsza kohorta).

W badaniu zrealizowanym na potrzeby niniejszej diagnozy zbadano wybrane zagadnienia zawarte w kwestionariuszu ESPAD – łącznie 20 pytań. Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Otrzymane w ten sposób

wyniki porównano z wynikami ostatniego badania ogólnopolskiego ESPAD-u, przeprowadzonego w roku 2019.

Niniejsze badanie było prowadzone **wśród 132 uczniów w wieku od 13-17 lat**, przy czym aż 45 uczniów miało 17 lat (urodzeni w 2006 r.). Z tego względu porównania wyników badań uczniów szkół z terenu Gminy Piastów z badaniami ogólnopolskimi dokonywano w ramach obu grup wiekowych tzn. młodszej i starszej kohorty.

IX. 11. 2. Cel badania

Celem przeprowadzenia ankiety było głównie zbadanie zjawiska natężenia korzystania przez uczniów z substancji psychoaktywnych, w tym:

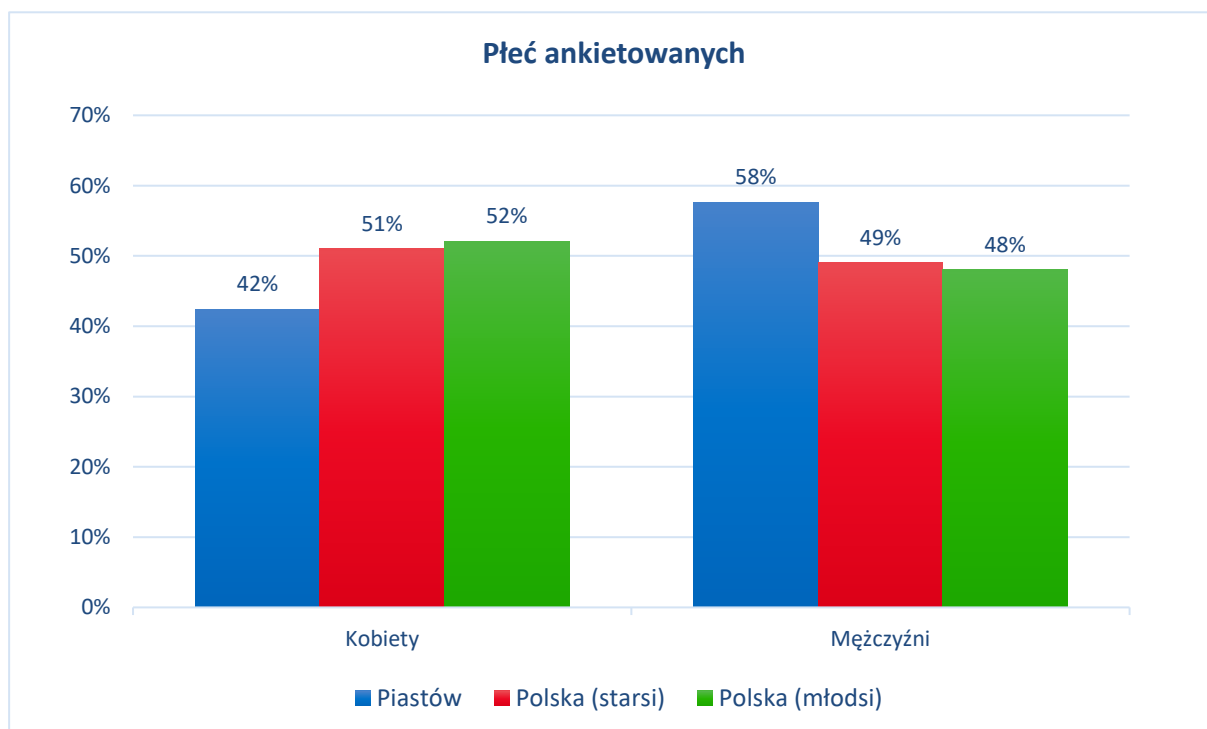
- napojów alkoholowych;
- papierosów;
- narkotyków, leków i substancji wziewnych,
- urządzeń elektronicznych,
- gier hazardowych,

a następnie porównania głównych wyników z wynikami próby ogólnopolskiej badania ESPAD 2019.

IX. 11.3. Grupa badana

Niniejsze badanie było prowadzone **wśród 132 uczniów w wieku od 13-17 lat** w szkołach na terenie gminy Piastów.

Poniższy wykres obrazuje rozkład płci osób badanych. Zawarto na nim rozkład płci osób badanych w ramach ESPAD-u oraz uczniów szkół Gminy Piastów.

IX. 11. 4. Wyniki

Poniższe wykresy prezentują wyniki uzyskane w toku badań wspomnianej grupy uczniów z gminy Piastów wraz z ich porównaniem z wynikami badań ogólnopolskich zarówno dla młodszej, jak i starszej kohorty uczniów.

IX. 11.4.1. Alkohol

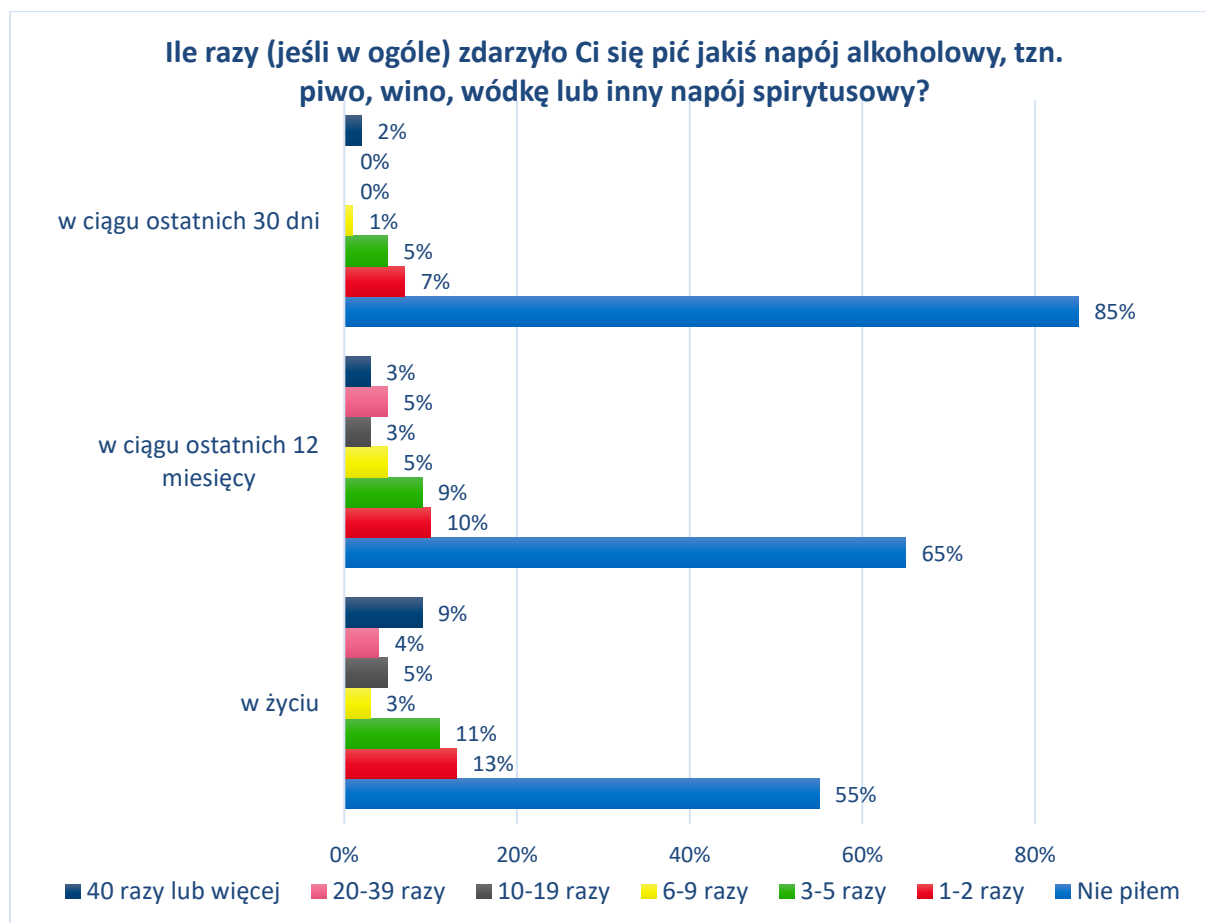
Spożywanie napojów alkoholowych wśród uczniów **Szkół z terenu Gminy Piastów**, zarówno kiedykolwiek w życiu, w ciągu ostatnich 12 miesięcy, jak i w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, jest na niższym poziomie w porównaniu z wynikami dla młodzieży próby ogólnopolskiej. W sumie 55% uczniów z gminy Piastów nigdy nie piło alkoholu i jest to o 35% więcej niż wśród ogólnopolskiej grupy młodziej (20%) i o 47% więcej niż w grupie starszej (8%). Biorąc pod uwagę okres ostatnich 12 miesięcy widzimy, że 65% uczniów z gminy Piastów nie piło wtedy alkoholu i jest to o 33% więcej niż wśród ogólnopolskiej grupy młodziej (32%) i o 54% więcej niż w grupie starszej (11%). Biorąc pod uwagę okres 30 dni przed badaniem należy stwierdzić, że 85% uczniów z gminy Piastów nie piło wtedy alkoholu i jest to o 32% więcej niż wśród ogólnopolskiej grupy młodziej (32%) i o 61% więcej niż w grupie starszej (24%).

Uczniowie w Gminie Piastów sięgają po alkohol rzadziej niż ich rówieśnicy na terenie Polski, co wskazuje na pozytywny trend młodych ludzi wobec spożywania alkoholu.

W kolejnych pytaniach zbadano skalę **spożycia poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych** podczas ostatniej okazji picia napojów alkoholowych – piwa, wina, wódki oraz niskoprocentowych napojów alkoholowych.

Wielkość spożycia poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych wskazuje, iż **uczniowie szkół Gminy Piastów najczęściej spożywają mniej niż jedną puszkę/butelkę piwa - 9%, mniej niż 1 kieliszek wina (3%) oraz 6 lub więcej kieliszków wódki (5%)**. Zazwyczaj jednak, uczniowie przyznają, że nie piją w ogóle (piwa - 78%; wina - 93%; wódki - 87%).

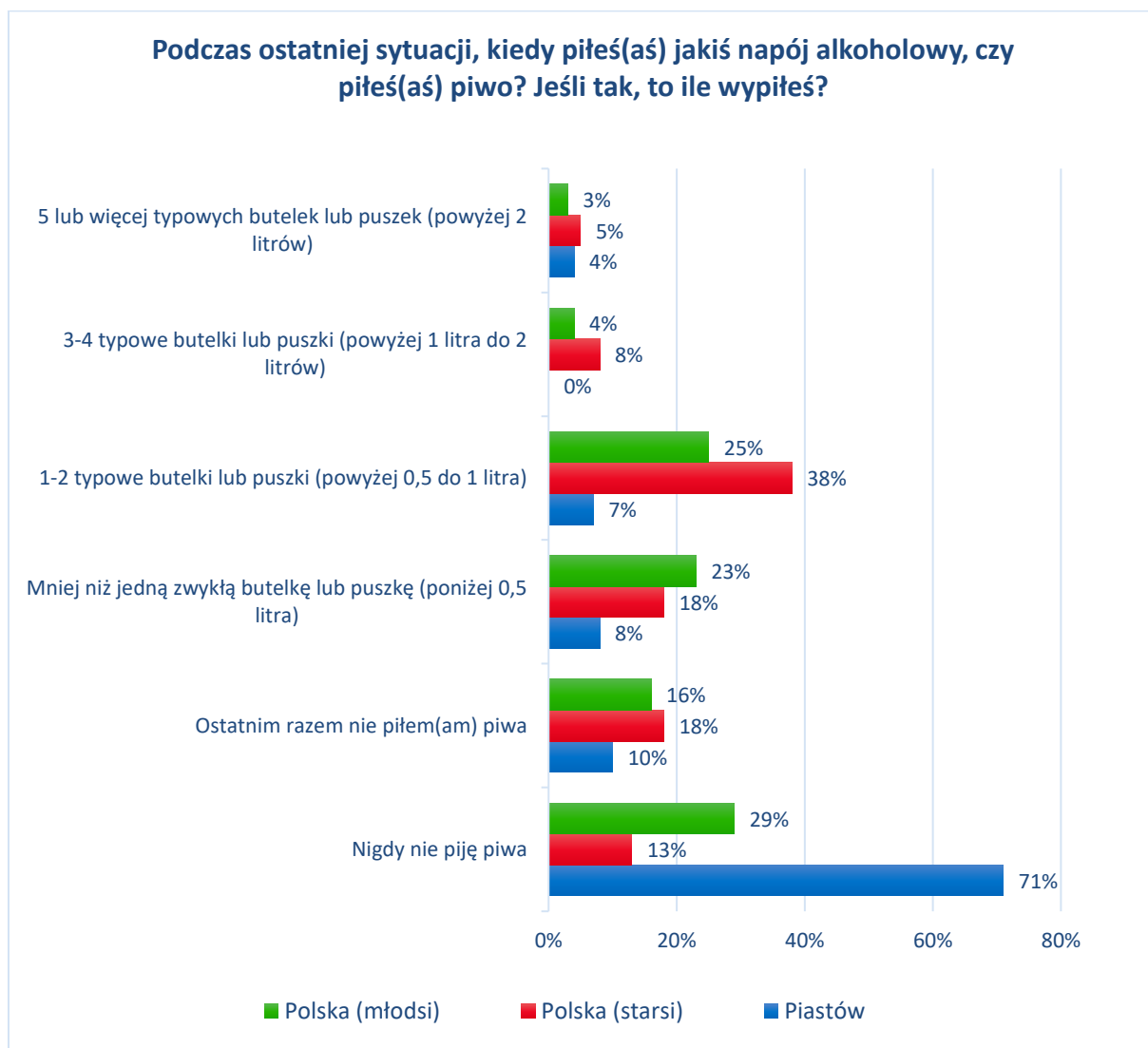
Wykres 121. Picie alkoholu w ogóle

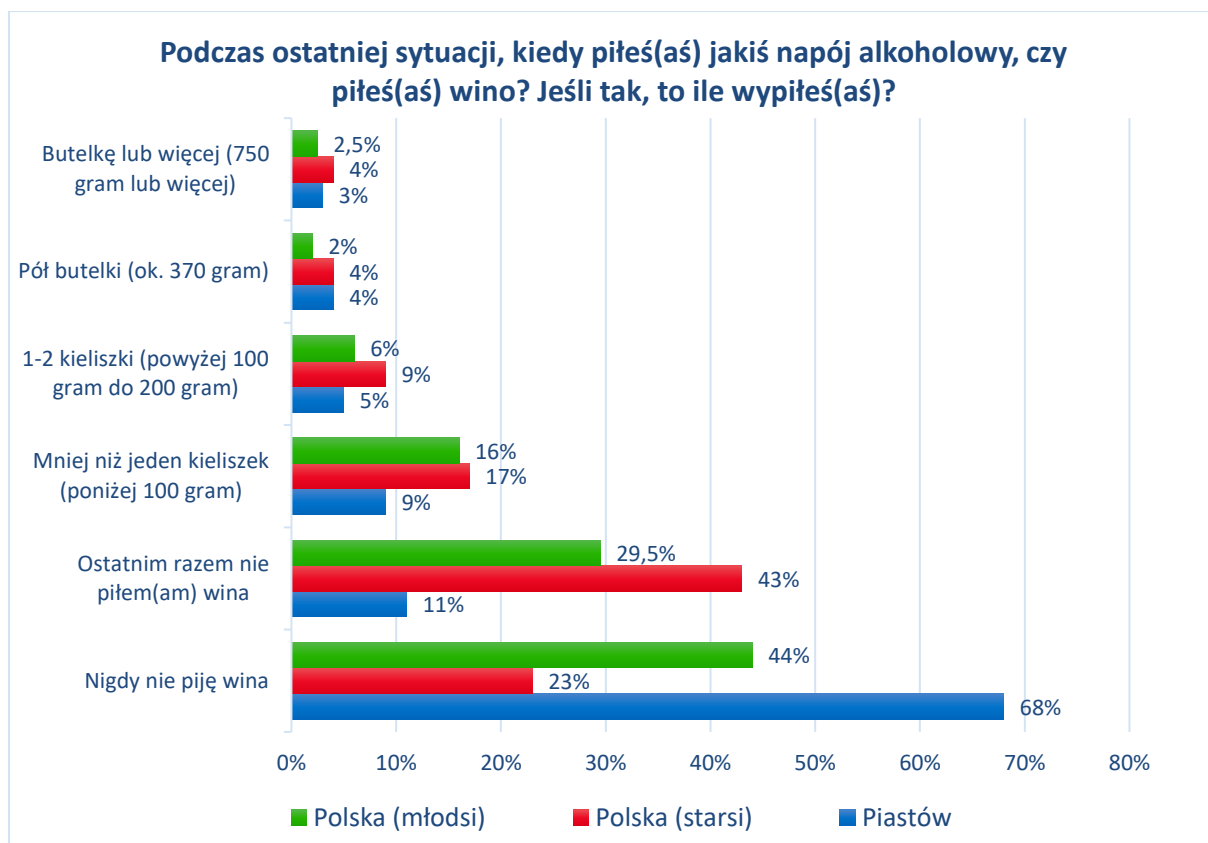
Wielkość spożycia poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych wskazuje, iż **uczniowie szkół gminy Piastów najczęściej spożywają poniżej 0,5 litra – 8%**, podczas gdy ich starsi i młodsi koledzy piją zazwyczaj **od 0,5 litra do 1 litra piwa – odpowiednio 38% i 25%**. W przypadku wina uczniowie z gminy Piastów piją najczęściej mniej niż jeden kieliszek (poniżej 100 gram) – 9%, podobnie jak ich starsi i młodsi koledzy, którzy taką ilość piją jednak częściej – odpowiednio 17% i 16%. W przypadku wódki uczniowie z gminy Piastów piją najczęściej **6 kieliszków lub więcej (10%)**, czyli podobnie jak ich młodsi koledzy w danych ogólnopolskich (9,5%), którzy niewiele częściej piją **mniej niż 1 kieliszek (10%)**, i starsi koledzy, którzy jednak najwyższe ilości wódki spożywają **ponad dwa razy częściej** od swoich rówieśników z gminy Piastów – 22%. W przypadku **napoju niskoprocentowego** uczniowie z gminy Piastów piją najczęściej poniżej 0,5 litra **Cidru – 8%, dwa razy częściej** niż ich starsi i młodsi koledzy w kraju (4%), i **Alcopopu – 3%**, o 1% częściej niż ich starsi i młodsi koledzy w kraju (2%), podczas gdy najczęstszym wskazaniem picia Alcopopu w starszej kohorcie w danych ogólnopolskich jest wielkość **0,5 – 1 litra (3%)**. Jednakże **w każdym z tych przypadków większość uczniów z gminy Piastów przyznaje, że nie piją w ogóle: piwa** - Piastów: 71%, Polska: starsi - 13%, młodsi – 29%; **wina** – Piastów: 68%, Polska: starsi - 23%, młodsi – 44%, ; **wódki** - Piastów: 71%, Polska: starsi - 20%, młodsi – 45%; **Cider** – Piastów 69%; Polska: starsi - 56%, młodsi – 75%; **Alcopop**: Piastów: 80%, Polska: starsi - 70%, młodsi – 83%. Widzimy zatem, że tylko w przypadku picia napoju Cider i Alcopopu dane z gminy Piastów wskazują na wyższe spożycie tych napojów przez lokalną młodzież

w porównaniu z młodszą grupą w badaniach ogólnopolskich. We wszystkich innych przypadkach gmina Piastów wypada bardziej pozytywnie niż młodzież z danych ogólnopolskich.

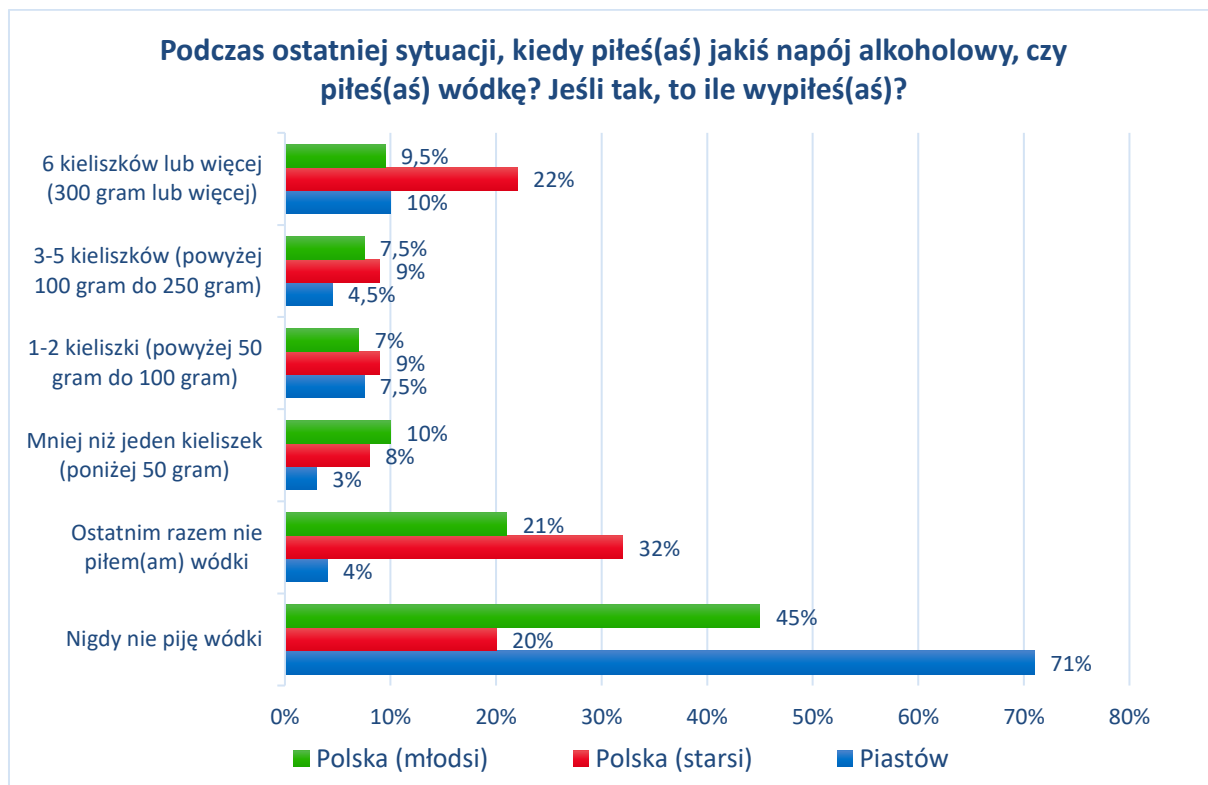
Wykres 122. Picie piwa w ogóle

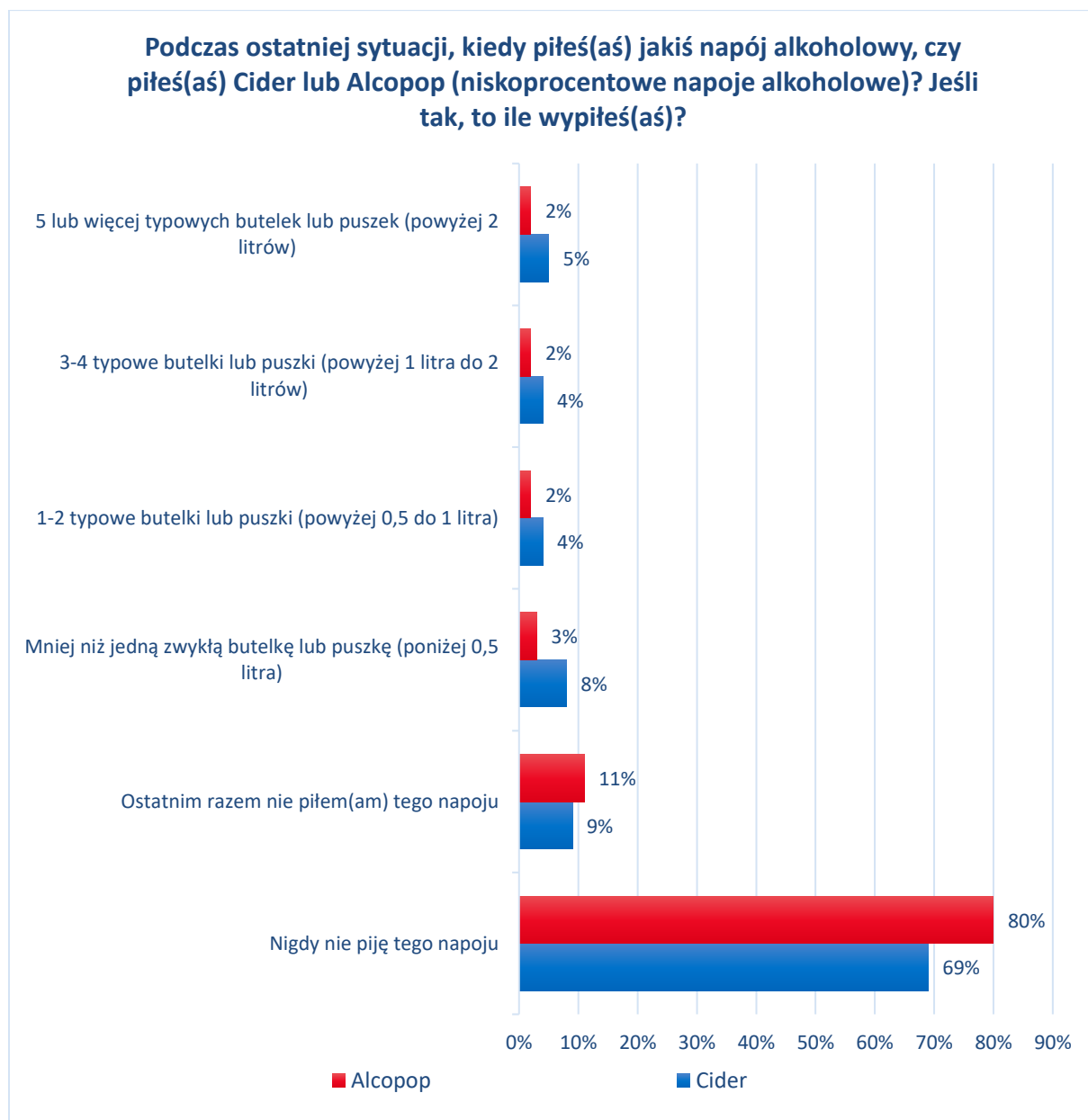
Wykres 123. Picie wina w ogóle

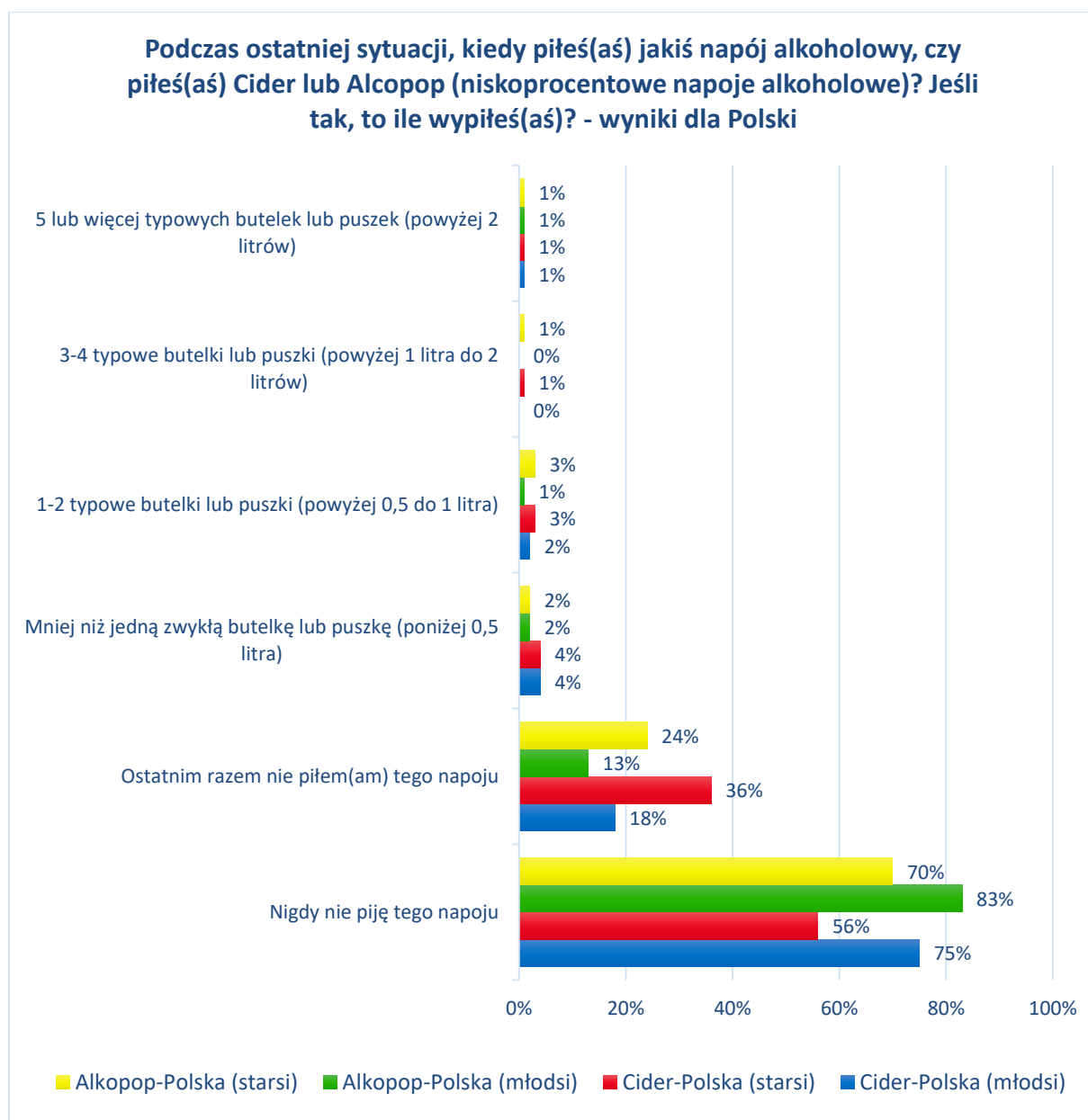
Wykres 124. Picie wódki w ogóle

Wykres 125. Picie napojów niskoprocentowych w ogóle - Piastów

Wykres 126. Picie napojów niskoprocentowych w ogóle - Polska

Poniższe wartości odzwierciedlają strukturę odpowiedzi uczniów na pytanie: „**Na ile jest prawdopodobne, że każda z poniższych możliwości mogłaby się zdarzyć Tobie osobiście, jeśli napijesz się alkoholu?**” Oczekiwania uczniów szkół Gminy Piastów wobec alkoholu różnią się w porównaniu do próby ogólnopolskiej.

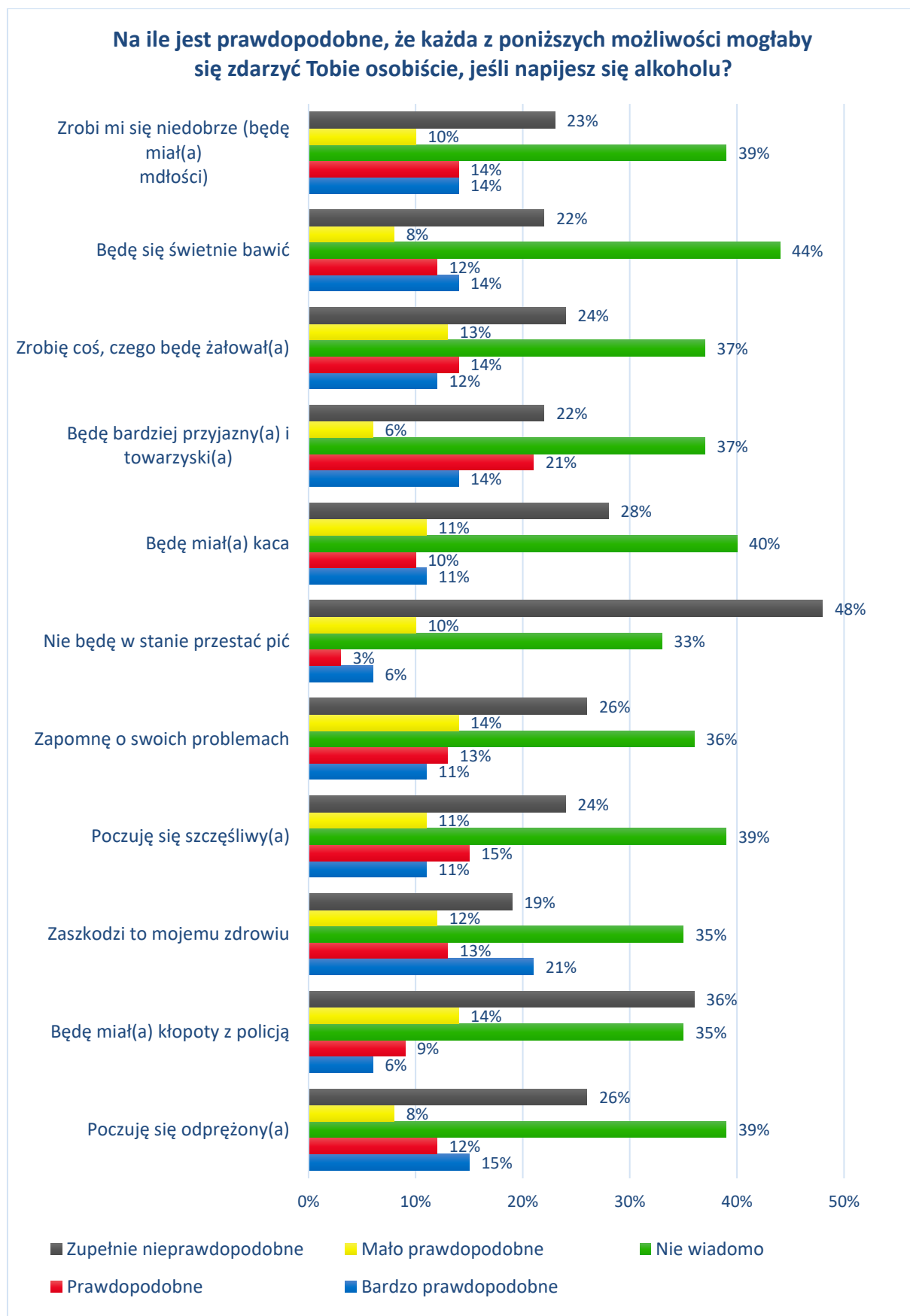
Uczniowie szkół z terenu Gminy Piastów w porównaniu do próby ogólnopolskiej, zgłaszali (suma odpowiedzi „bardzo prawdopodobne” i „prawdopodobne”) :

- **w przypadku przykrych zdarzeń:**
 - strach przed problemami zdrowotnymi (o 1% rzadziej niż młodsza grupa ogólnopolska i o 8% częściej niż grupa starsza);
 - zrobienie czegoś, czego będą żałowali – 26% (o 6% rzadziej niż młodsza grupa ogólnopolska i tyle samo, co grupa starsza)
 - strach przed pojawiającymi się mdłościami – 28% (o 2% rzadziej niż młodsza grupa ogólnopolska i tyle samo, co grupa starsza);

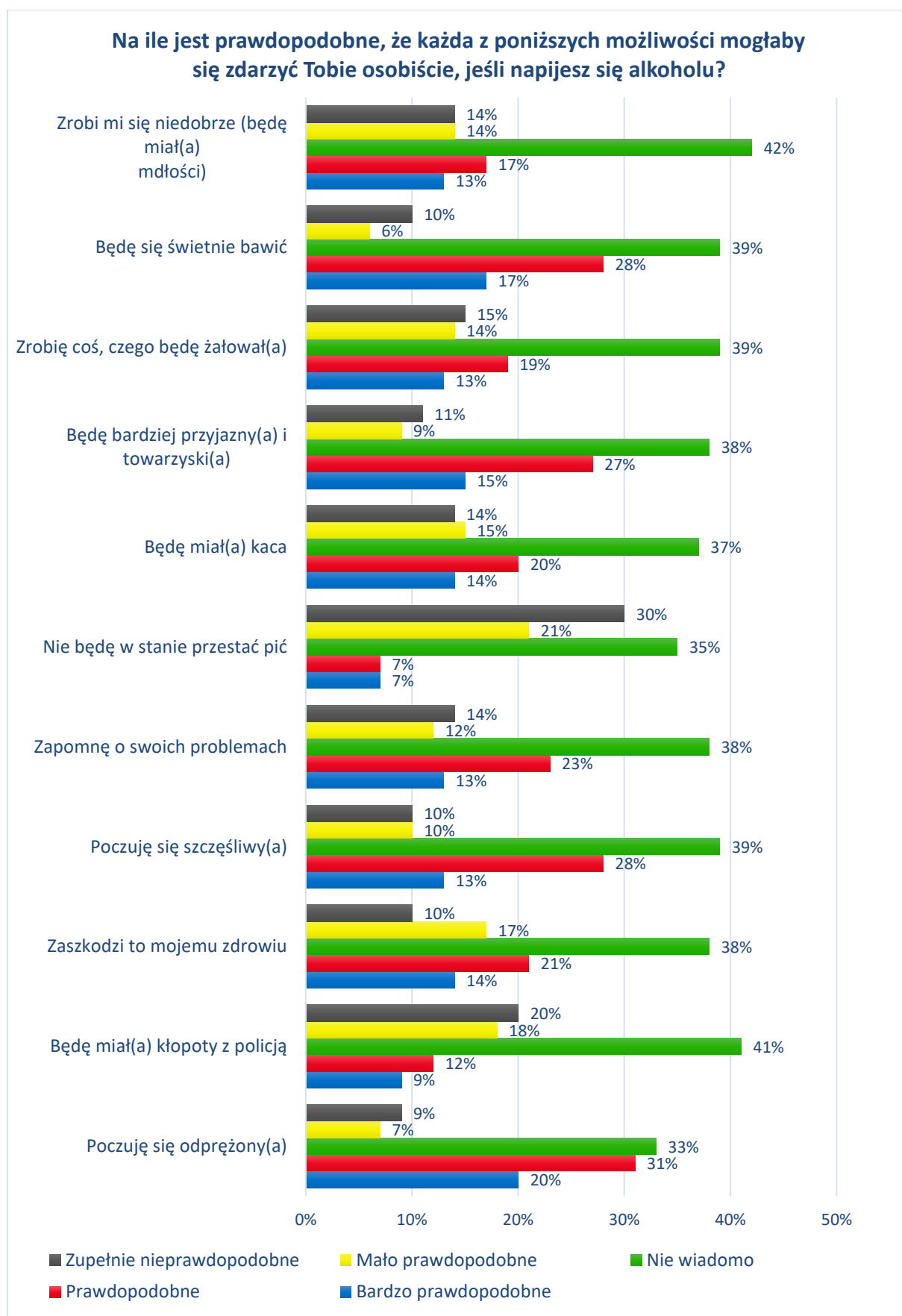
- obawy przed kaczem (o 13% rzadziej niż starsza i młodsza grupa ogólnopolska);
 - niemożność przestania picia (o 1% rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 5% rzadziej niż grupa młodsza);
 - będę mieć kłopoty z policją (o 1% **częściej** niż starsza grupa ogólnopolska i o 6% rzadziej niż grupa młodsza).
- **w przypadku zdarzeń pozytywnych:**
 - poczucie odprężenia (o 38% **rzadziej** niż młodsza grupa ogólnopolska i o 34% **rzadziej** niż grupa starsza);
 - przekonanie o świetnej zabawie (o 33% **rzadziej** niż starsza grupa ogólnopolska i o 19% **rzadziej** niż grupa młodsza);
 - bycie bardziej przyjaznym i towarzyskim (o 19% **rzadziej** niż starsza grupa ogólnopolska i o 7% **rzadziej** niż grupa młodsza);
 - poczucie bycia szczęśliwym (o 21% **rzadziej** niż starsza grupa ogólnopolska i o 15% **rzadziej** niż grupa młodsza);
 - zapominanie o swoich problemach (o 12% **rzadziej** niż starsza i młodsza grupa ogólnopolska).

Widzimy więc, że w odniesieniu do **zdarzeń przyjemnych** (pozytywnych) wynikających ze spożywania alkoholu uczniowie z gminy Piastów są mniej optymistyczni, by nie powiedzieć naiwni, niż ich rówieśnicy w kraju. Z kolei w odniesieniu do **przykrych następstw** (niepożądanych) uczniowie z gminy Piastów tylko w dwóch przypadkach zgłaszali częściej obawy niż ich starsza kohorta w badaniach ogólnopolskich tzn. w przypadku strachu przed problemami zdrowotnymi i kłopotach z policją. Może to wynikać, z jednej strony, z ogólnego niższego spożycia alkoholu przez uczniów z gminy Piastów i w związku z tym mniejszym doświadczeniem przykrych konsekwencji z tego wynikających. Ale z drugiej strony, może też świadczyć o nieco mniejszej wśród nich świadomości zagrożeń związanych z piciem alkoholu. Istnieje zatem konieczność dalszej pracy nad uświadamianiem uczniów gminy Piastów o negatywnych skutkach spożywania alkoholu.

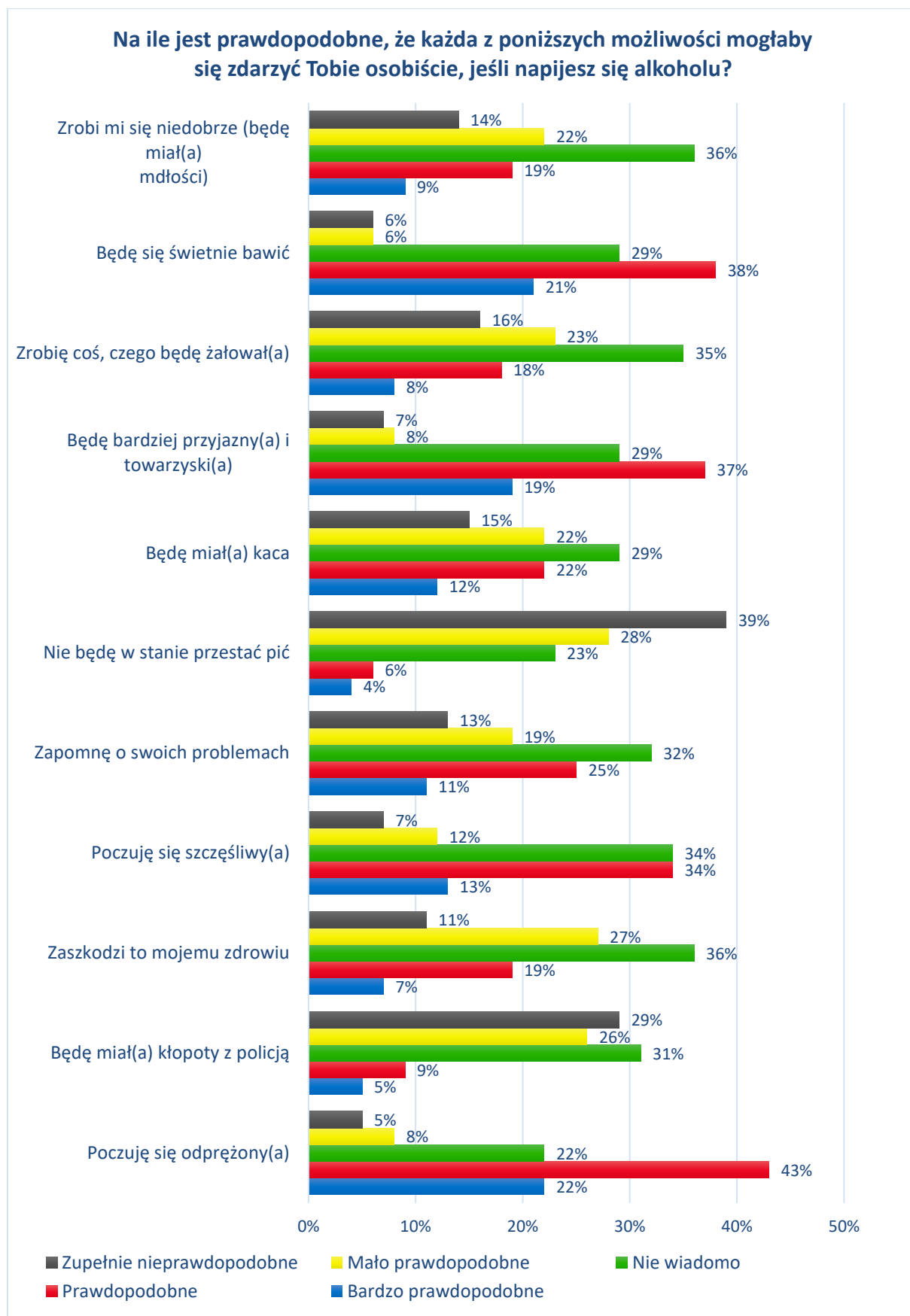
Wykres 127. Prawdopodobieństwo zdarzeń po wypiciu alkoholu – gmina Piastów

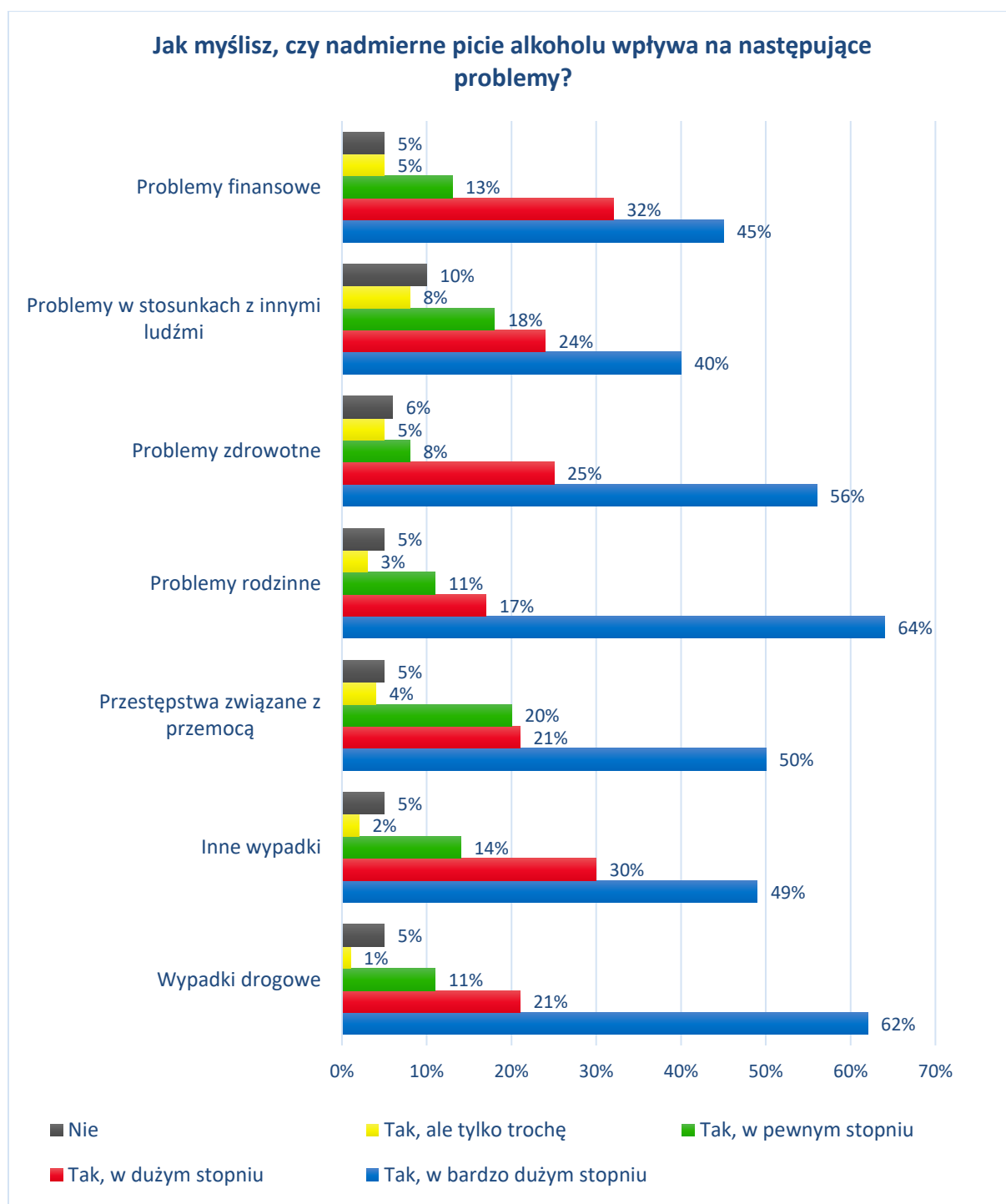
Wykres 128. Prawdopodobieństwo zdarzeń po wypiciu alkoholu – Polska - młodsza grupa

Wykres 129. Prawdopodobieństwo zdarzeń po wypiciu alkoholu – Polska - starsza grupa

Wykres 130. Przekonania uczniów gminy Piastów o negatywnych skutkach picia alkoholu

Najwięcej uczniów z gminy Piastów wiąże picie alkoholu z następującymi problemami: **wypadki drogowe (83%)², problemy rodzinne i zdrowotne (81%), inne wypadki (79%) oraz problemy finansowe (77%).**

² Jako suma odpowiedzi „Tak, w dużym stopniu” i „Tak, w bardzo dużym stopniu”

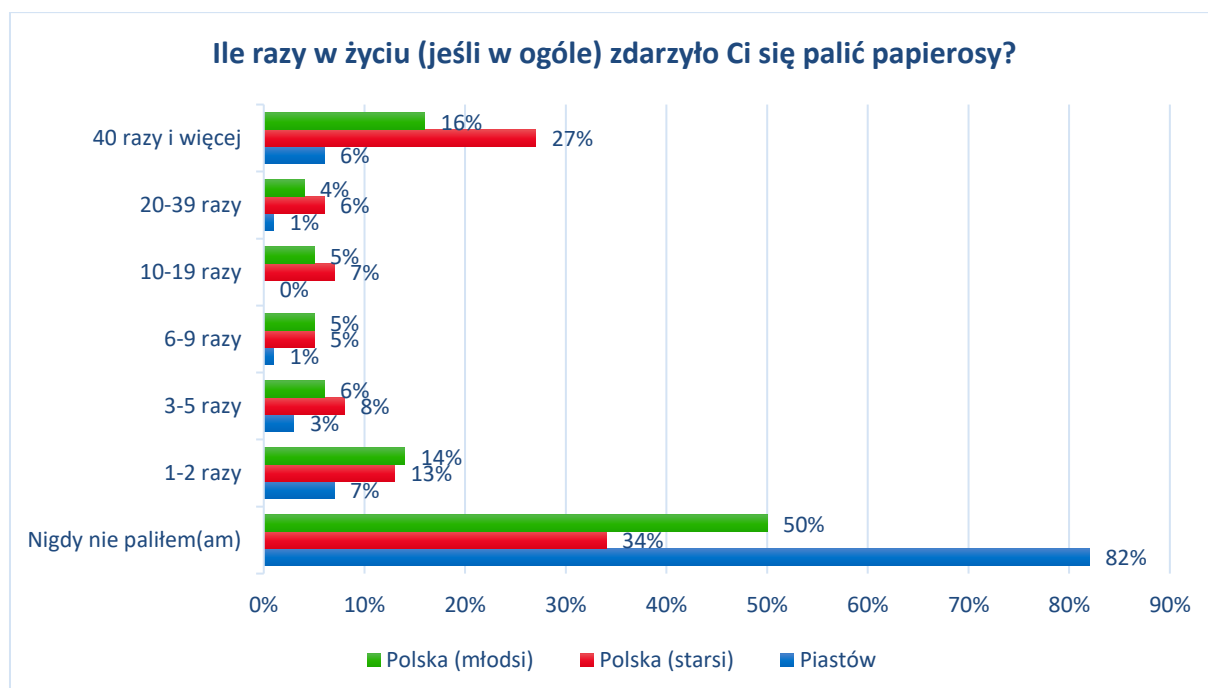
IX. 11.4.2. Papierosy

Kolejna poddana badaniu kwestia dotyczyła deklaracji uczniów na temat palenia przez nich papierosów. **Zdecydowana większość uczniów szkół z terenu gminy Piastów deklaruje, że nigdy nie paliła (82%), jest to o ponad połowę więcej w porównaniu do uczniów starszych (17-18 lat – 34%) i ponad 30% więcej niż w grupie młodszej (15-16 lat) z próby ogólnopolskiej (50%). Rozkład pozostałych odpowiedzi również wskazuje na to, iż uczniowie szkół gminy Piastów z reguły palą rzadziej i mniej niż ich rówieśnicy z próby ogólnopolskiej.**

- **1 – 2 razy:** uczniowie z Gminy Piastów o 6 % rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 7% rzadziej niż grupa młodsza;
- **3 – 5 razy:** uczniowie z Gminy Piastów o 5 % rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 3% rzadziej niż grupa młodsza;
- **6 – 9 razy:** uczniowie z Gminy Piastów o 4% rzadziej niż starsza i młodsza grupa ogólnopolska;
- **10 – 19 razy:** uczniowie z Gminy Piastów o 7 % rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 5% rzadziej niż grupa młodsza;
- **20 – 39 razy:** uczniowie z Gminy Piastów o 9 % rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 6% rzadziej niż grupa młodsza;
- **40 razy i więcej:** uczniowie z Gminy Piastów o 21 % rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 10% rzadziej niż grupa młodsza.

Podobne różnice ujawniają **deklaracje uczniów związane z paleniem papierosów w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem**. Uczniowie Szkół Gminy Piastów w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem palili rzadziej i mniej w porównaniu do swoich rówieśników z terenu całej Polski – aż 91% przyznało się, że nie paliło papierosów w tym czasie podczas, gdy w próbie ogólnopolskiej nie paliło 77% młodszych i 65% starszych uczniów. Jedynie w przypadku intensywnego palenia (więcej niż 20 papierosów dziennie) uczniowie z gminy Piastów wykazali większe rezultaty.

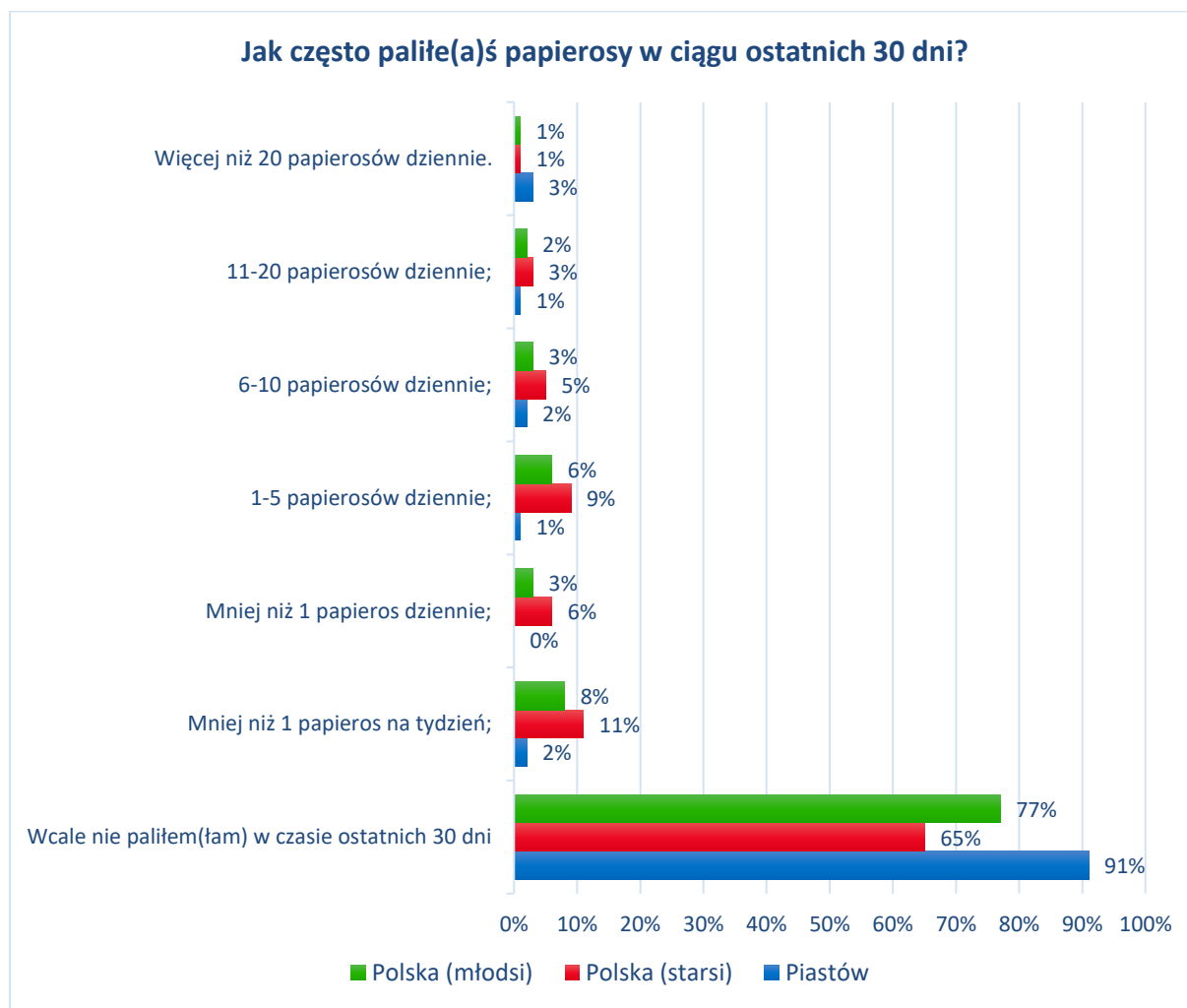
Wykres 131. Palenie papierosów w życiu

Struktura pozostałych odpowiedzi uczniów z gminy Piastów:

- **mniej niż 1 papieros na tydzień:** uczniowie z Gminy Piastów o 9 % rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 6% rzadziej niż grupa młodszą;
- **mniej niż 1 papieros dziennie:** uczniowie z Gminy Piastów o 6 % rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 3% rzadziej niż grupa młodszą;
- **1 – 5 papierosów dziennie:** uczniowie z Gminy Piastów o 8 % rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 5% rzadziej niż grupa młodszą;
- **6 – 10 papierosów dziennie:** uczniowie z Gminy Piastów o 3 % rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 1% rzadziej niż grupa młodszą;
- **11– 20 papierosów dziennie:** uczniowie z Gminy Piastów o 2 % rzadziej niż starsza grupa ogólnopolska i o 1% rzadziej niż grupa młodszą
- **więcej niż 20 papierosów dziennie:** uczniowie z Gminy Piastów o 2 % częściej niż starsza i młodszą grupa ogólnopolska.

Wykres 132. Palenie papierosów w ciągu ostatnich 30 dni

IX. 11.4.3. Substancje psychoaktywne

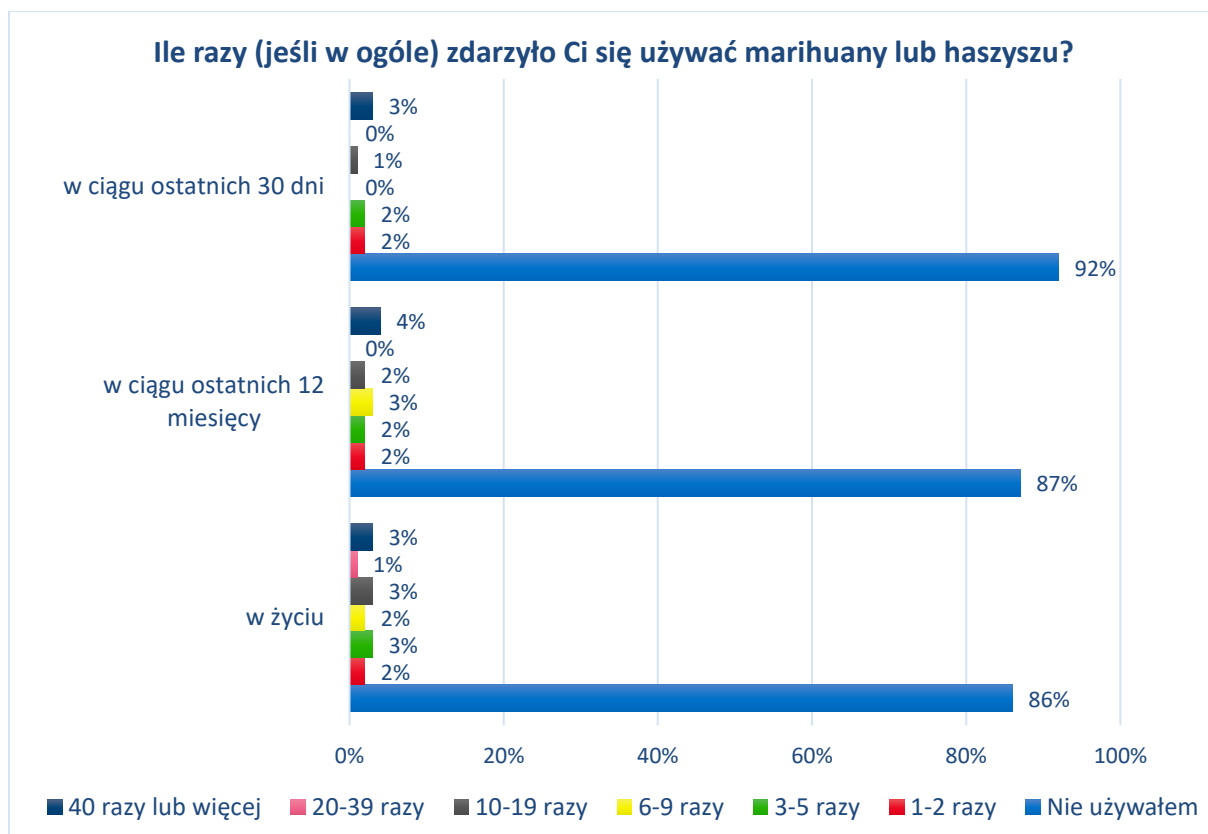
Wśród **uczniów w badaniu ogólnopolskim**, najpopularniejszą substancją psychoaktywną, jeśli chodzi o użycie **choć raz w życiu**, okazały się: substancje wziewne (11%) oraz leki (8%). Wśród uczniów **Szkół z terenu gminy Piastów problem przyjmowania narkotyków czy dopalaczy występuje w podobnym stopniu jak średnia Polski**.

Najczęściej uczniowie z gminy Piastów sięgają po marihuanę i haszysz oraz substancje wziewne (kleje, aerozole itp.) – 14% spróbowało ich przynajmniej raz w życiu. Marihuana i haszysz należą też do najczęstszych środków, próbowanych przez uczniów w gminie Piastów po raz pierwszy – 10%. W przypadku **substancji wziewnych jest to częściej** niż w badaniach ogólnopolskich, gdzie dla młodszej kohorty był to wynik 9%, a dla starszej aż 7%. Trzecią substancją psychoaktywną pod tym względem wśród nich są **leki uspokajające i nasenne** (13%) - **rzadziej** niż w badaniach ogólnopolskich, gdzie dla młodszej kohorty był to wynik 15%, a dla starszej aż 18%. Głównym powodem sięgnięcia po raz pierwszy po narkotyki przez uczniów w gminie Piastów jest ciekawość (7%).

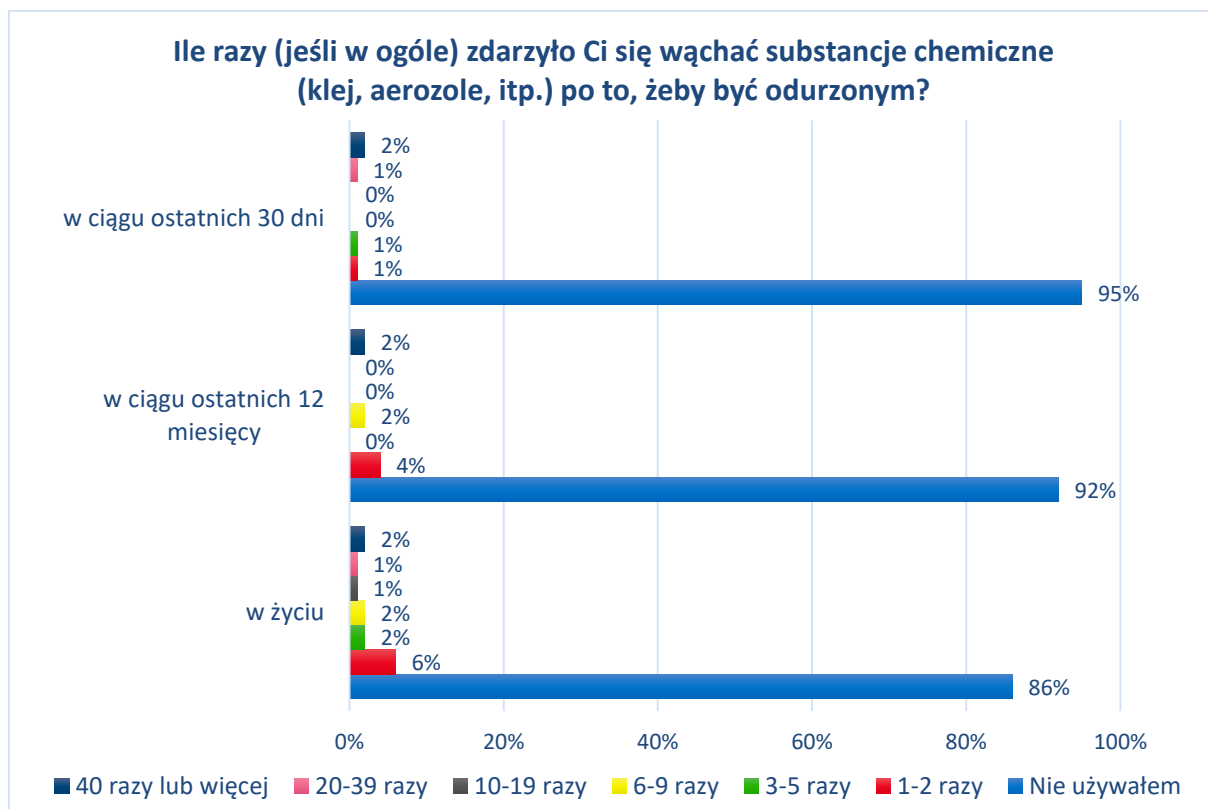
Uczniowie z gminy Piastów rzadziej sięgają po substancje psychoaktywne niż ich rówieśnicy z Polski. W przypadku **marihuany i haszyszu 14%** użyło ich co najmniej raz w życiu – **rzadziej** niż w badaniach ogólnopolskich, gdzie dla młodszej kohorty był to wynik 21%, a dla starszej aż 37%. Dla okresu ostatnich 12 miesięcy po te rodzaje narkotyków sięgnęło w sumie 13% uczniów z gminy Piastów, **rzadziej** niż w badaniach ogólnopolskich, gdzie dla młodszej kohorty był to wynik 17%, a dla starszej aż 30%. Z kolei w ciągu ostatniego miesiąca od daty badania po owe narkotyki sięgnęło w sumie 8% uczniów z gminy Piastów, również **rzadziej** niż w badaniach ogólnopolskich, gdzie dla młodszej kohorty było to 9%, a dla starszej aż 15%.

Podobny odsetek uczniów (4%) z gminy Piastów jak i w kraju wskazał, że brał LSD lub inne halucynogeny. Znacznie mniej niż w badaniach krajowych – 12% dla młodszej kohorty i aż 24% dla starszej – uczniów z gminy Piastów spożywa alkohol razem z marihuaną (8%).

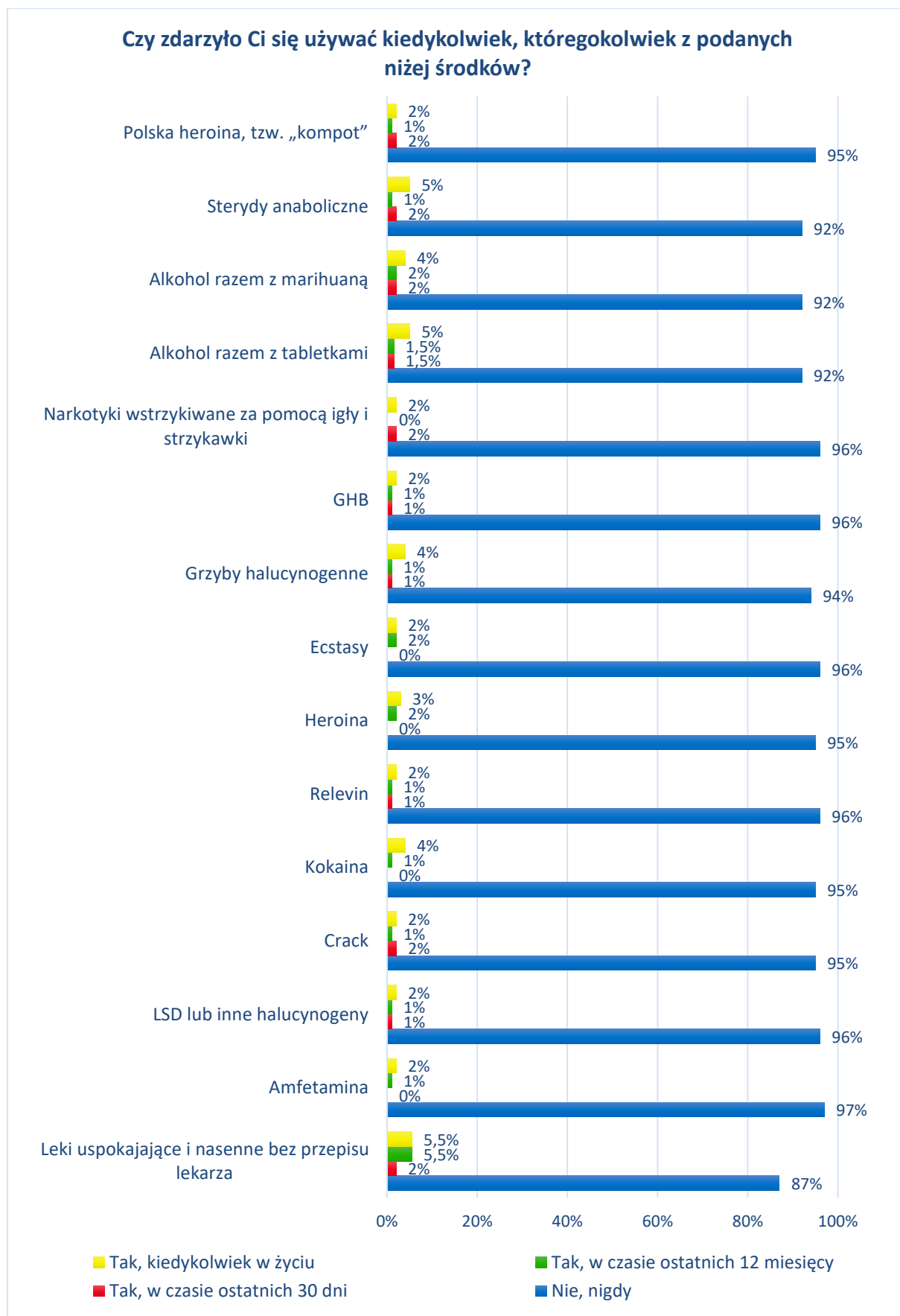
Wykres 133. Spożywanie marihuany lub haszyszu przez uczniów gminy Piastów

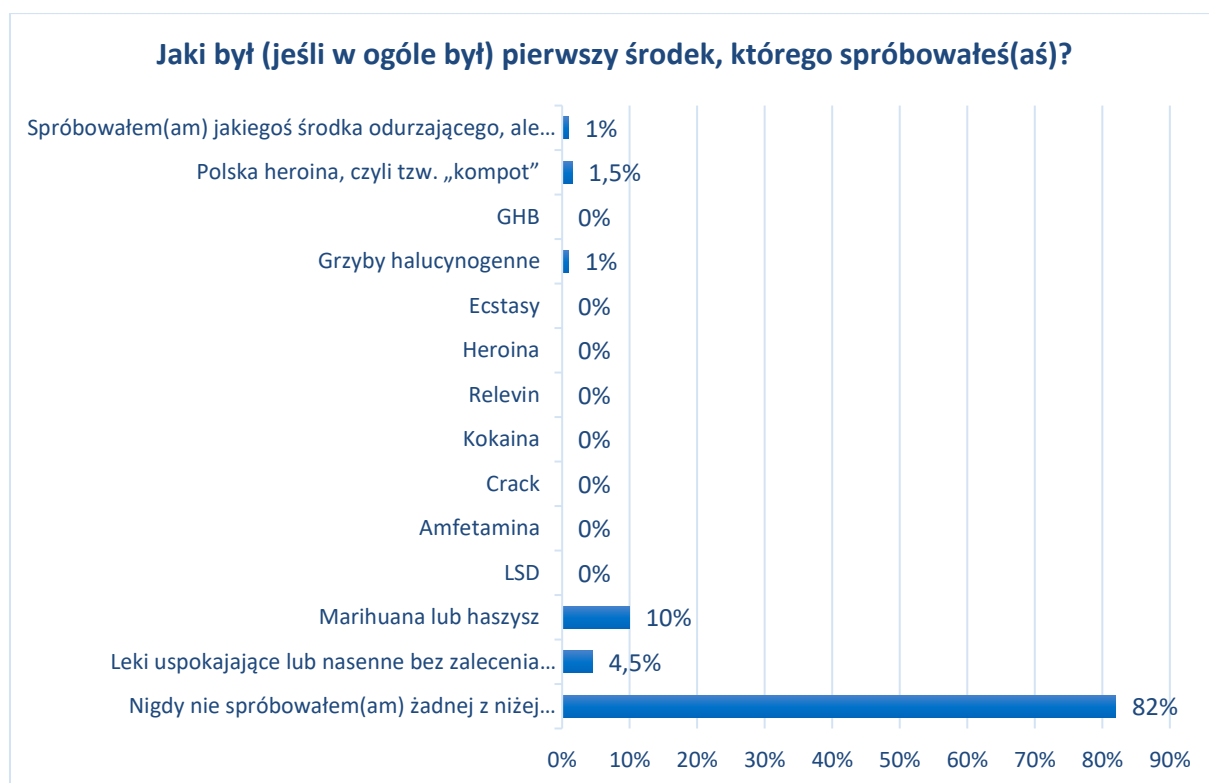
Wykres 134. Spożywanie substancji wziewnych przez uczniów gminy Piastów

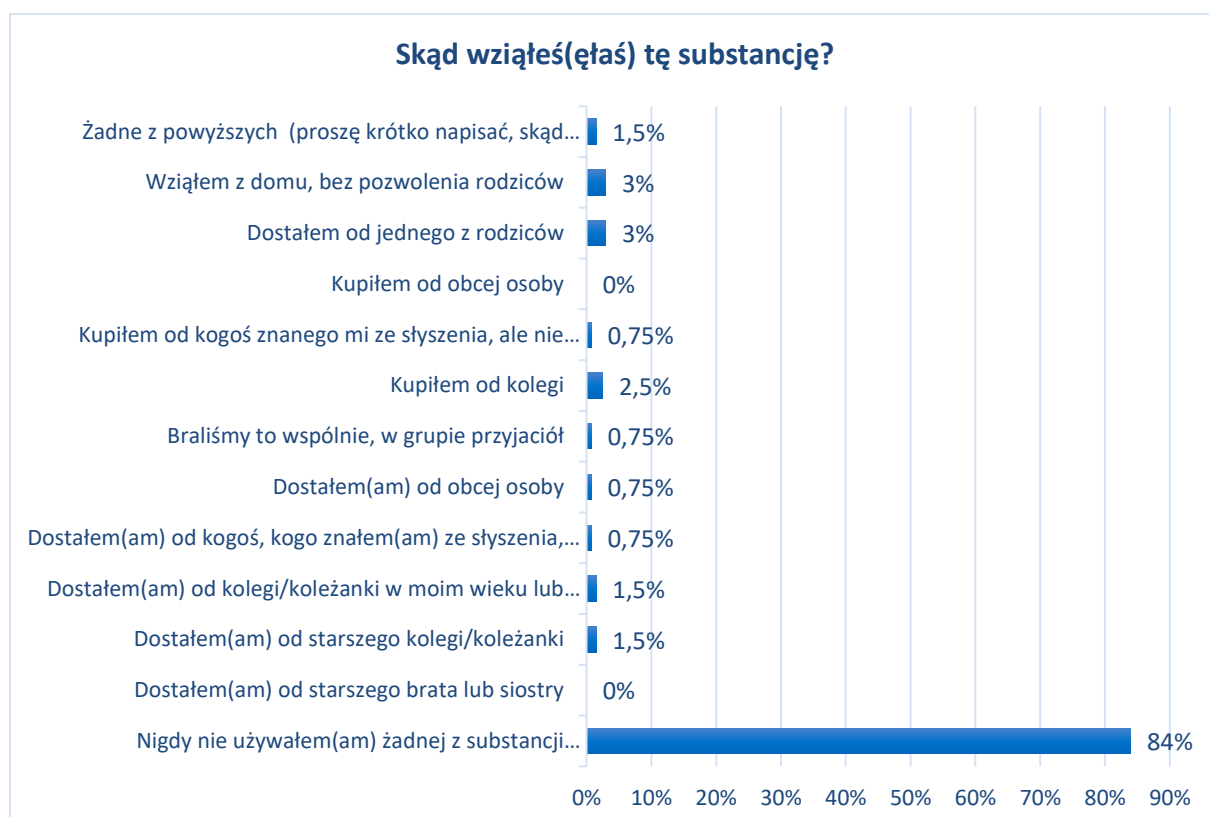
Wykres 135. Spożywanie różnych substancji psychoaktywnych przez uczniów gminy Piastów

Wykres 136. Pierwszy środek psychoaktywny, po jaki sięgnęli uczniowie z gminy Piastów

Wykres 137. Pochodzenie środka psychoaktywnego

Wykres 138. Powody sięgnięcia po środek psychoaktywny

IX. 11.4.4. Urządzenia medialne

Większość uczniów z gminy Piastów wykazuje mniejsze symptomy uzależnienia od mediów społecznościowych takich jak Facebook czy Twitter niż ich rówieśnicy w kraju.

O 2% mniej niż ich starsi koledzy i 7% mniej niż młodsi twierdzi, że ich rodzice uważają, że spędzają za dużo czasu w mediach społecznościowych – w sumie **34%** ³.

Również o **2% mniej uczniów z gminy Piastów niż ich starsi koledzy i 6% mniej niż młodsi koledzy w kraju** twierdzi, że ma zły humor, gdy nie może korzystać z mediów społecznościowych – w sumie **14%** ⁴.

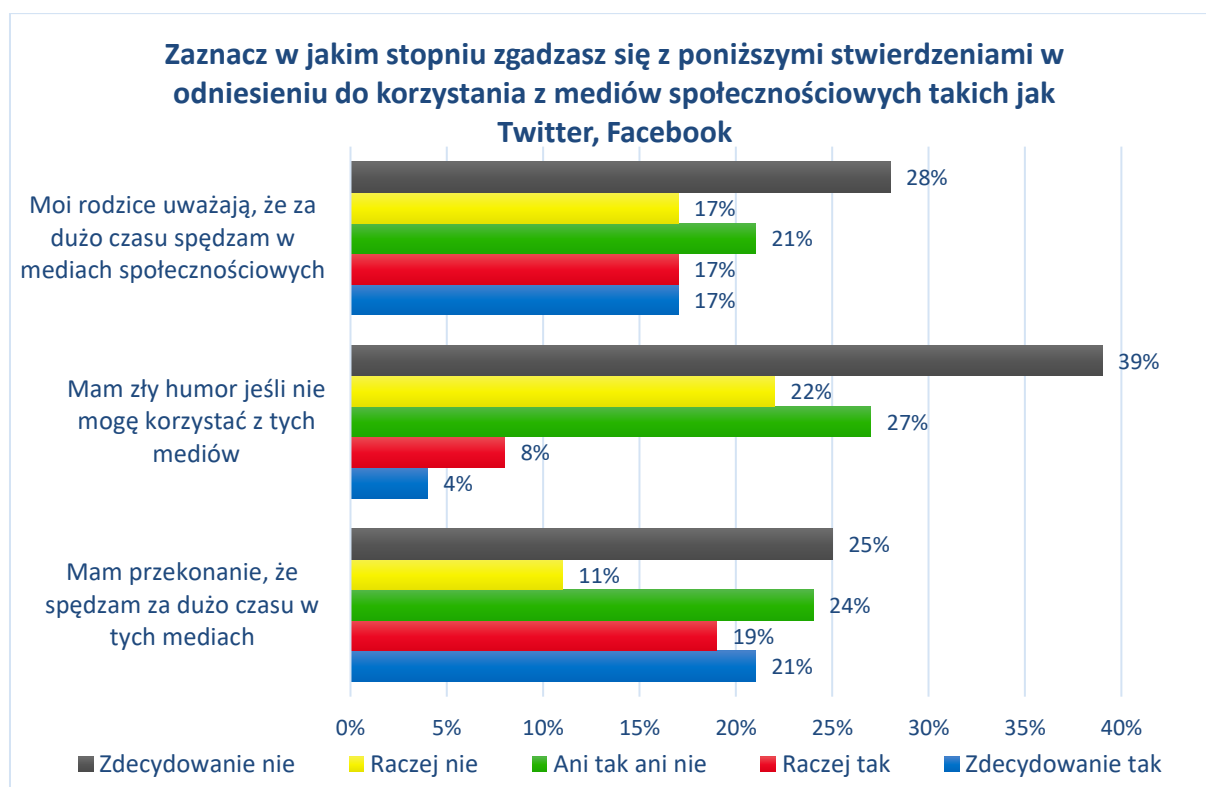
Z kolei o **7% mniej niż ich starsi koledzy i 4% mniej niż młodsi**, ma przekonanie, że spędza za dużo czasu w mediach społecznościowych – w sumie **40%** ⁵.

³ Liczone jako suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”.

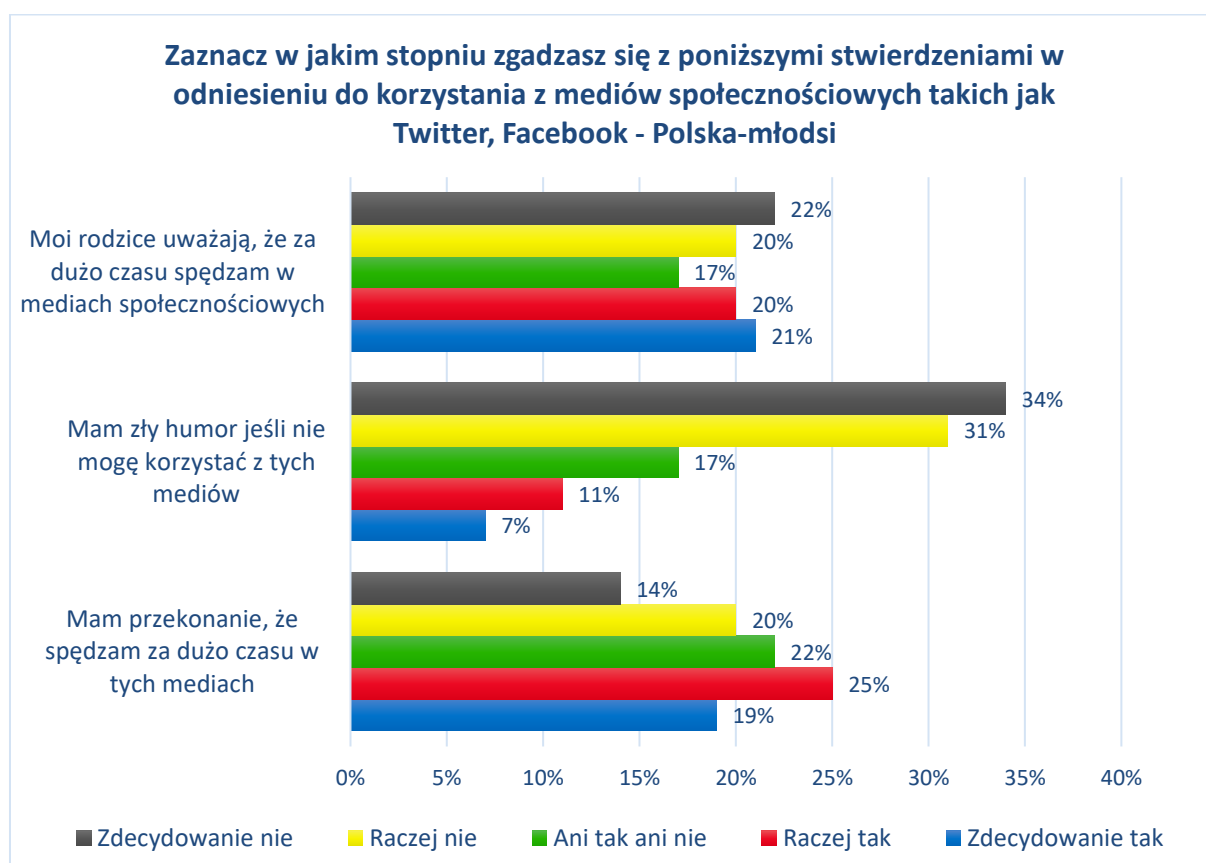
⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

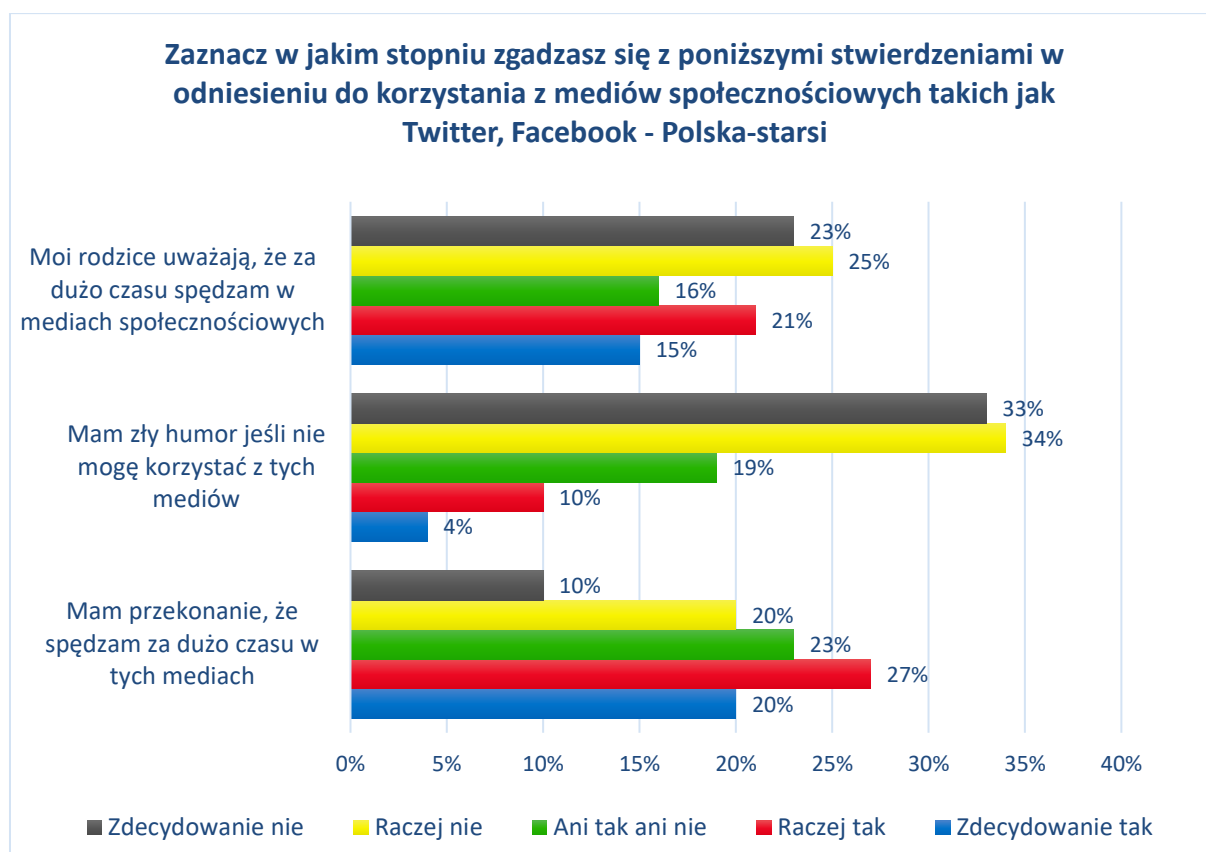
Wykres 139. Opinie uczniów na temat korzystania z mediów społecznościowych - gmina Piastów

Wykres 140. Opinie uczniów na temat korzystania z mediów społecznościowych - Polska - młodsza kohorta

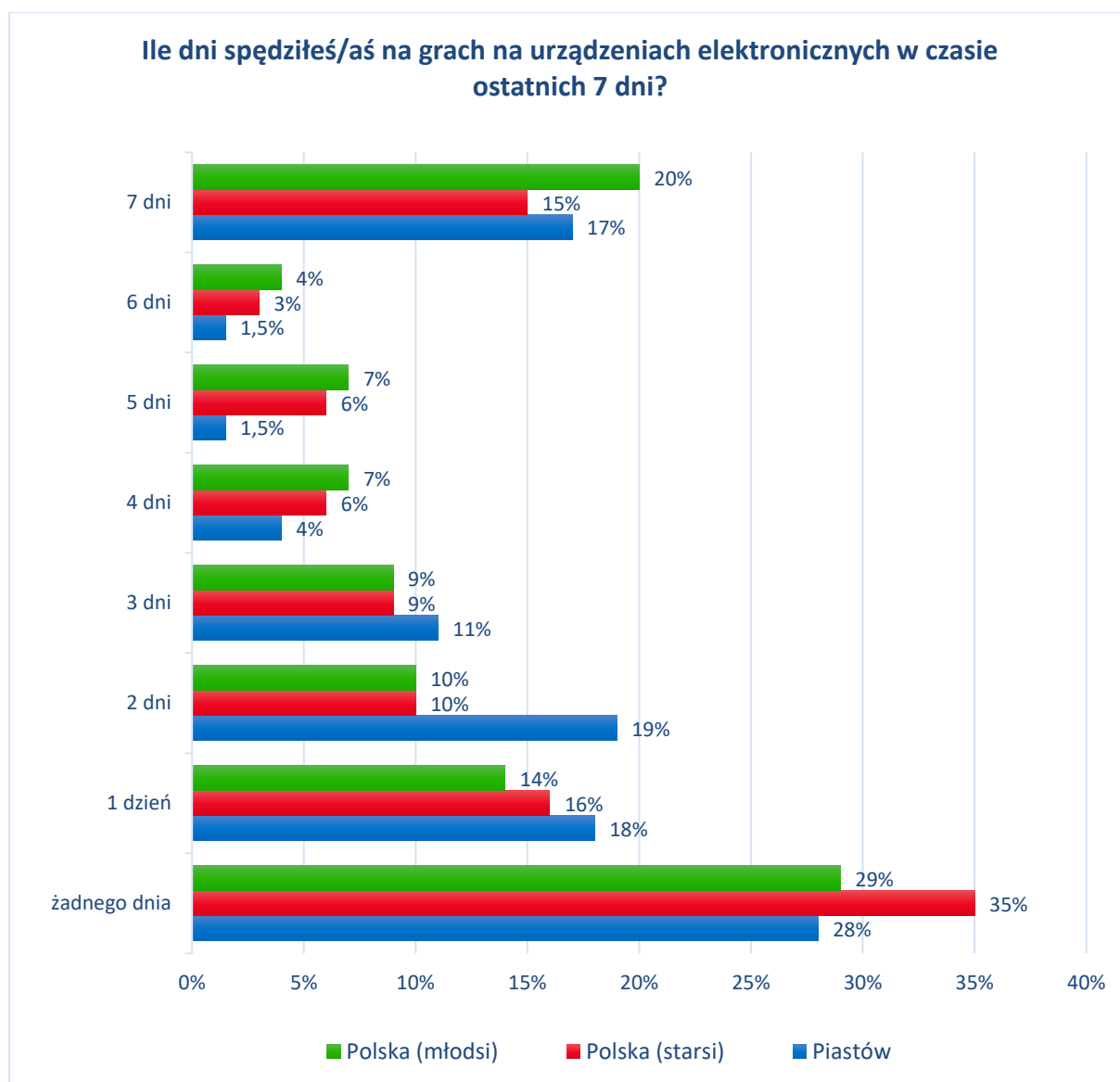
Wykres 141. Opinie uczniów na temat korzystania z mediów społecznościowych - Polska - starsza kohorta

Ten z pozoru optymistyczny obraz mącą jednak wyniki z kolejnego pytania o liczbę dni spędzonych na grach na urządzeniach elektronicznych w minionym tygodniu. Okazuje się, że uczniowie z gminy Piastów mniej o **1% niż ich młodsi koledzy i 7% mniej niż starsi koledzy w kraju** nie grało w ogóle w tym czasie na urządzeniach elektronicznych – 28%. **Częściej też niż ich koledzy w kraju grali przez 1, 2 i 3 dni** – adekwatnie 18%, 19% i 11%, podczas gdy dla ich młodszych kolegów był to odpowiednio wynik 14%, 10% i 9%, a dla starszych – 16%, 10% i 9%.

Wyższe wskaźniki uczniowie z gminy Piastów zanotowali jeszcze tylko dla 7 dni - 17%, czyli o 2% więcej niż starsza kohorta, ale o 3% mniej niż młodsza kohorta w badaniach ogólnopolskich. W pozostałych przypadkach tzn. 4, 5 i 6 dni uczniowie z gminy Piastów odnotowali mniejsze wartości niż ich rówieśnicy z badań krajowych.

Wykres 142. Liczba dni spędzonych na grach na urządzeniach elektronicznych w minionym tygodniu

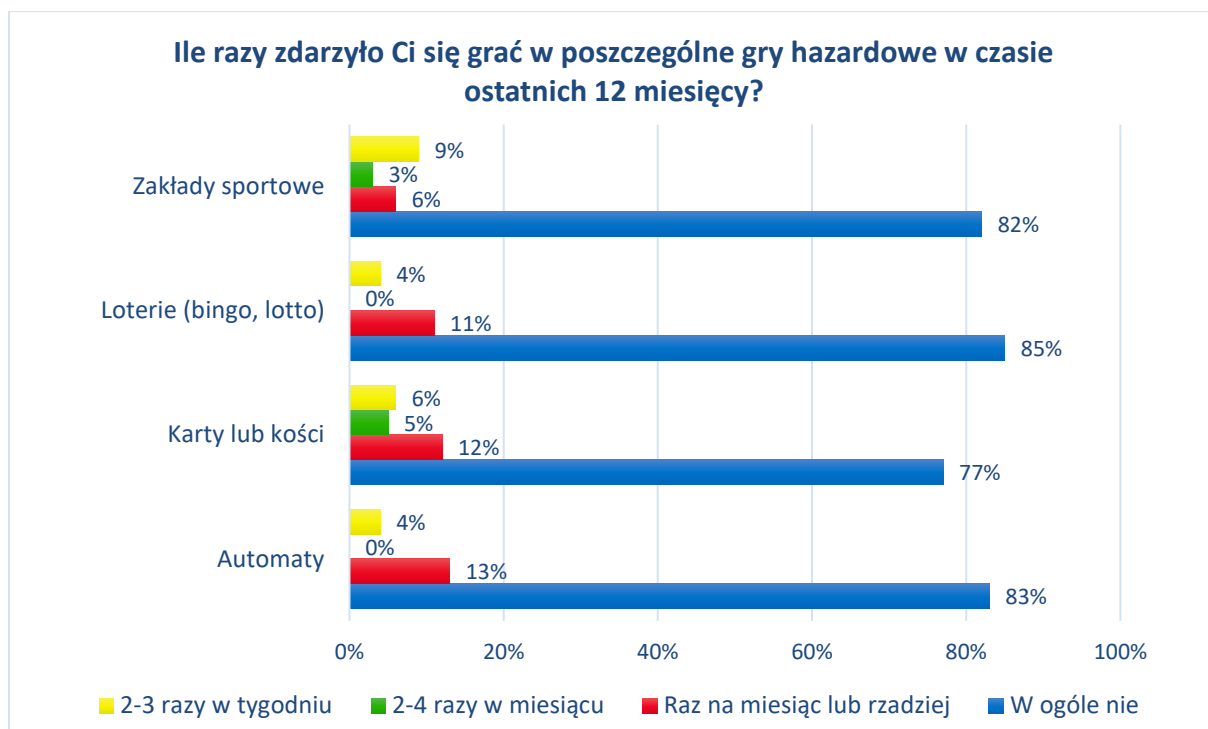

IX. 11.4.5. Hazard

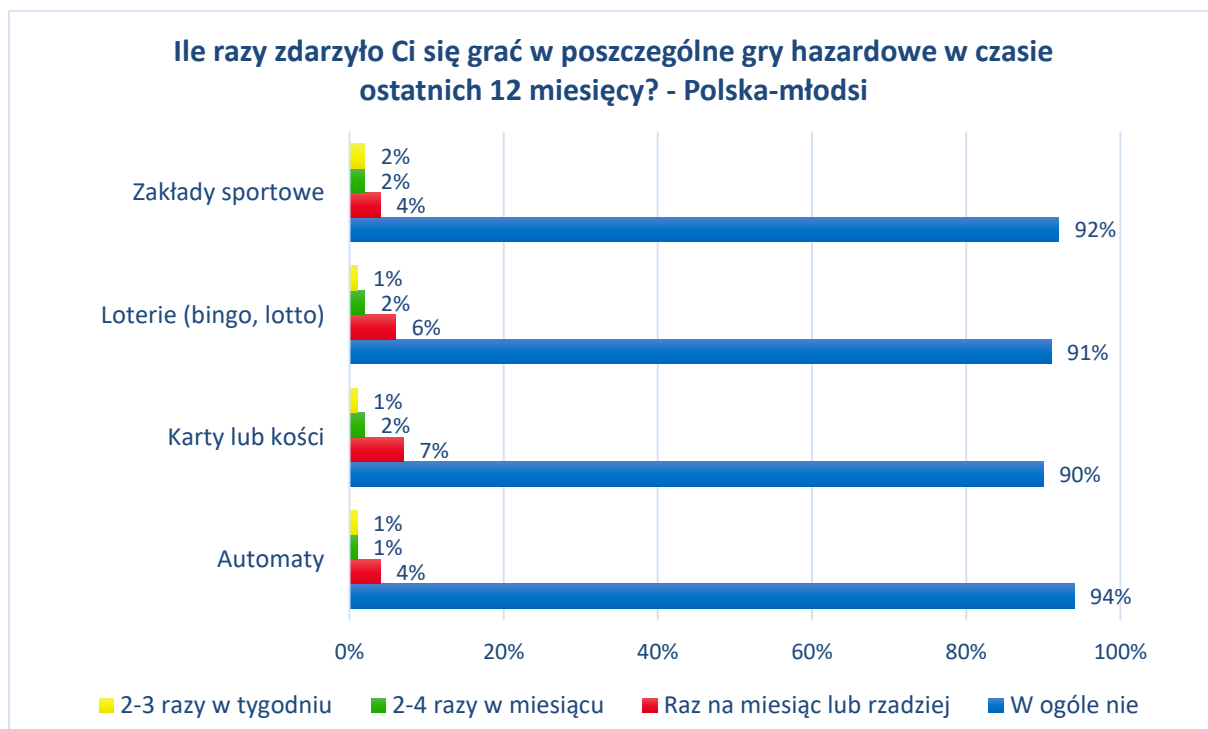
Niepokojące informacje przynosi pytanie o granie w gry hazardowe w ciągu ostatnich 12-stu miesięcy. **Niestety we wszystkich wskazanych rodzajach gier uczniowie z gminy Piastów notują wyższe dane niż ich rówieśnicy w kraju:**

- zakłady sportowe – o 7% częściej niż starsza grupa ogólnopolska i o 10% częściej niż grupa młodsza;
- loterie (bingo, lotto) – o 5% częściej niż starsza grupa ogólnopolska i o 6% częściej niż grupa młodsza;
- karty lub kości – o 14% częściej niż starsza grupa ogólnopolska i o 13% częściej niż grupa młodsza;
- automaty - o 13% częściej niż starsza grupa ogólnopolska i o 11% częściej niż grupa młodsza.

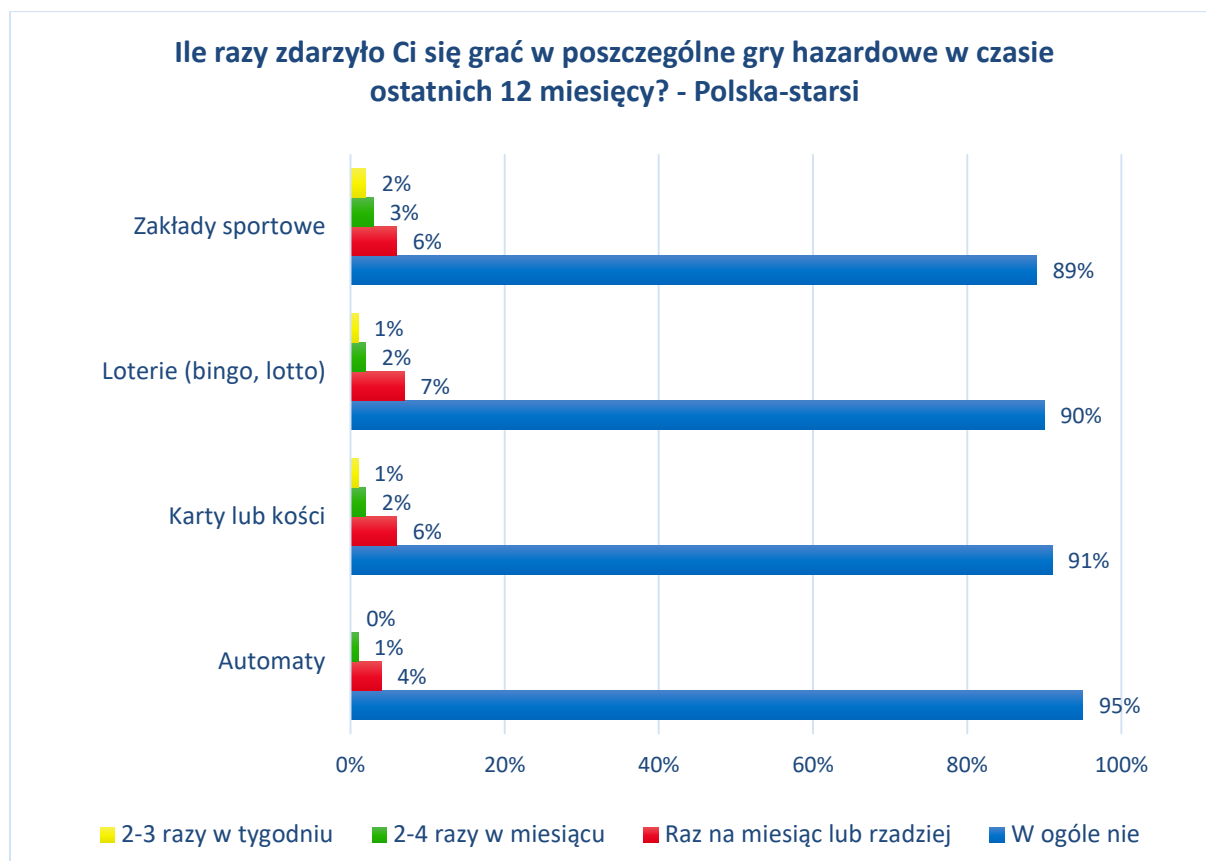
Wykres 143. Częstotliwość grania w gry hazardowe w czasie ostatnich 12 miesięcy – gmina Piastów

Wykres 144. Częstotliwość grania w gry hazardowe w czasie ostatnich 12 miesięcy – Polska - młodzi

Wykres 145. Częstotliwość grania w gry hazardowe w czasie ostatnich 12 miesięcy – Polska - starsi

IX. 11.5. ESPAD – podsumowanie

Picie napojów alkoholowych wśród uczniów **szkół w gminie Piastów** jest na dużo niższym poziomie w porównaniu z wynikami dla młodzieży ogólnopolskiej, zarówno kiedykolwiek w życiu, w ciągu ostatnich 12 miesięcy, jak i w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Uczniowie w gminie Piastów nie tylko spożywają mniej alkoholu, ale też rzadziej i piją z umiarem alkohole wysokoprocentowe, a także wino i piwo, z tym, że częściej niż ich rówieśnicy w kraju sięgają po napoje alkoholowe o mniejszej zawartości procentowej alkoholu (Cidr, Alcopop). Ponadto młodzież nie tylko rzadziej sięga po alkohol niż ich rówieśnicy na terenie Polski, ale również rzadziej pali papierosy. Wskazuje to na pozytywny trend młodych ludzi wobec spożywania alkoholu i palenia papierosów.

W odniesieniu do **zdarzeń przyjemnych** (pozytywnych) wynikających ze spożywania alkoholu uczniowie z gminy Piastów są mniej optymistyczni niż ich rówieśnicy w kraju. Z kolei w odniesieniu do **przykrych następstw** (niepożądanych) uczniowie z gminy Piastów tylko w dwóch przypadkach zgłaszali częściej obawy niż ich starsza kohorta (17-18 lat) w badaniach ogólnopolskich tzn. w przypadku strachu przed problemami zdrowotnymi i kłopotach z policją. Może to wynikać, z jednej strony, z ogólnego niższego spożycia alkoholu przez uczniów z gminy Piastów i w związku z tym mniejszym doświadczeniem przykrych konsekwencji z tego wynikających. Ale z drugiej strony, może też świadczyć o nieco mniejszej wśród nich świadomości zagrożeń związanych z piciem alkoholu. Istnieje zatem konieczność dalszej pracy nad uświadamianiem uczniów gminy Piastów o negatywnych skutkach spożywania alkoholu.

Najwięcej uczniów z gminy Piastów wiąże picie alkoholu z następującymi problemami: **wypadki drogowe, problemy rodzinne i zdrowotne, inne wypadki oraz problemy finansowe.**

Zdecydowana większość uczniów szkół z terenu gminy Piastów deklaruje, że **nigdy nie paliła (82%), jest to o ponad połowę więcej w porównaniu do uczniów starszych (34%) i ponad 30% więcej niż w grupie młodszej (15-16 lat) z próby ogólnopolskiej (50%).** Rozkład pozostałych odpowiedzi również wskazuje na to, iż **uczniowie szkół gminy Piastów z reguły palą rzadziej i mniej niż ich rówieśnicy z próby ogólnopolskiej.**

W przypadku substancji psychoaktywnych uczniowie z gminy Piastów najczęściej sięgają po marihuanę i haszysz oraz substancje wziewne (kleje, aerozole itp.) – 14% spróbowało ich przynajmniej raz w życiu. Marihuana i haszysz należą też do najczęstszych środków, próbowanych przez uczniów w gminie Piastów po raz pierwszy. W przypadku **substancji wziewnych jest to częściej** niż w badaniach ogólnopolskich. Trzecią substancją psychoaktywną pod tym względem wśród nich są **leki uspokajające i nasenne (13%) - rzadziej** niż w badaniach ogólnopolskich. Głównym powodem sięgnięcia po raz pierwszy po narkotyki przez uczniów w gminie Piastów jest ciekawość. Należy stwierdzić, że **uczniowie z gminy Piastów rzadziej sięgają po substancje odurzające niż ich rówieśnicy z Polski.**

W perspektywie wyników porównania ESPAD dla badanych uczniów konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu substancji psychoaktywnych, zwłaszcza **substancji wziewnych.** Warto zwrócić uwagę na uzależnienia od takich narkotyków jak marihuana i haszysz oraz od innych substancji psychoaktywnych jak leki uspokajające lub nasenne bez przepisu lekarza.

Większość uczniów z gminy Piastów wykazuje mniejsze symptomy uzależnienia od mediów społecznościowych takich jak Facebook czy Twitter niż ich rówieśnicy w kraju. Niemniej uczniowie z gminy Piastów w minionym tygodniu spędzali sporo dni na grach na urządzeniach elektronicznych w porównaniu z młodszymi i starszymi kolegami w kraju – najczęściej 1, 2 lub 3 dni.

Niepokojące wyniki przyniosło pytanie o granie w gry hazardowe w ciągu ostatnich 12-stu miesięcy. **Niestety we wszystkich wskazanych rodzajach gier uczniowie z gminy Piastów notują wyraźnie wyższe dane niż ich rówieśnicy w kraju.** Należałoby zatem podjąć działania mające na celu uświadamianie młodych ludzi o niebezpieczeństwach związanych z grami hazardowymi na pieniądze.

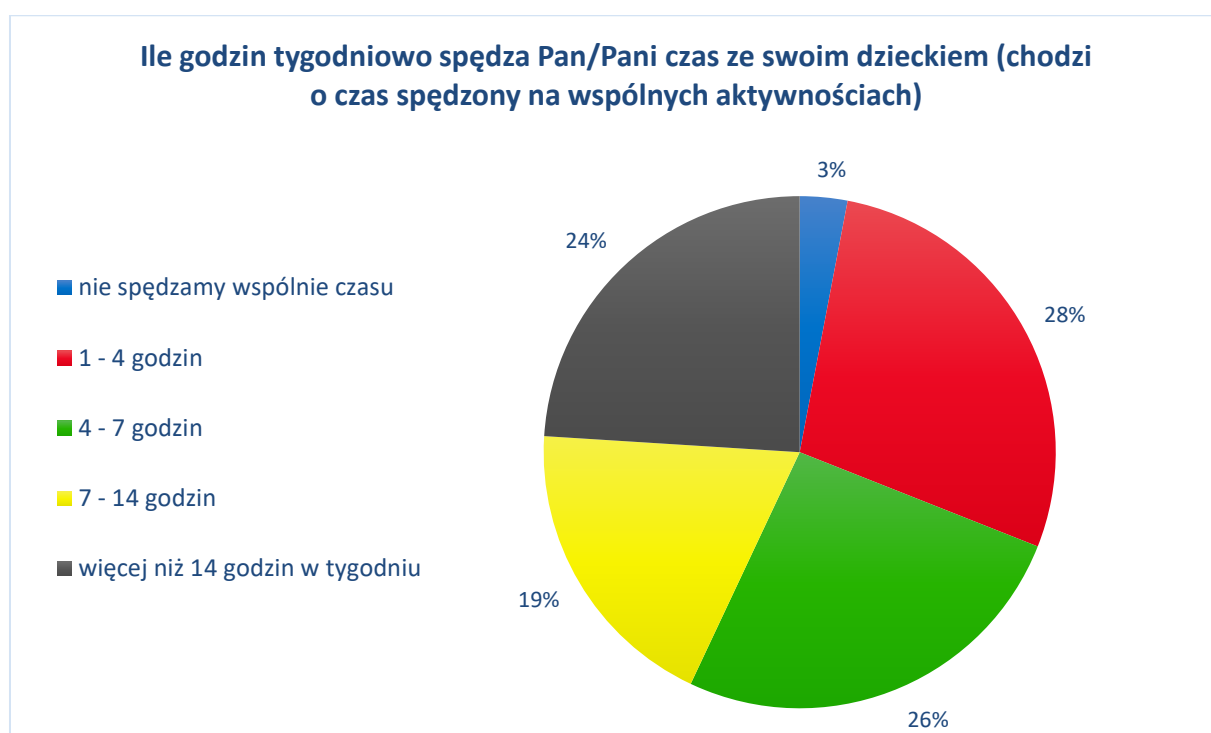
X. LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W OPINII RODZICÓW

W badaniu wzięło udział 227 losowo dobranych rodziców zamieszkujących na terenie Gminy Piastów.

X.1. Czas spędzany z dziećmi

Na pytanie o określenie, ile czasu tygodniowo rodzice spędzają ze swoimi dziećmi, uzyskano bardzo wyrównany rozkład odpowiedzi. Największa grupa respondentów (28%) deklaruje, że spędza z dziećmi od 1 do 4 godzin w tygodniu.

Wykres 146. Tygodniowy czas spędzony z dzieckiem

X.2. Problemy dzieci z uzależnieniami w opinii rodziców

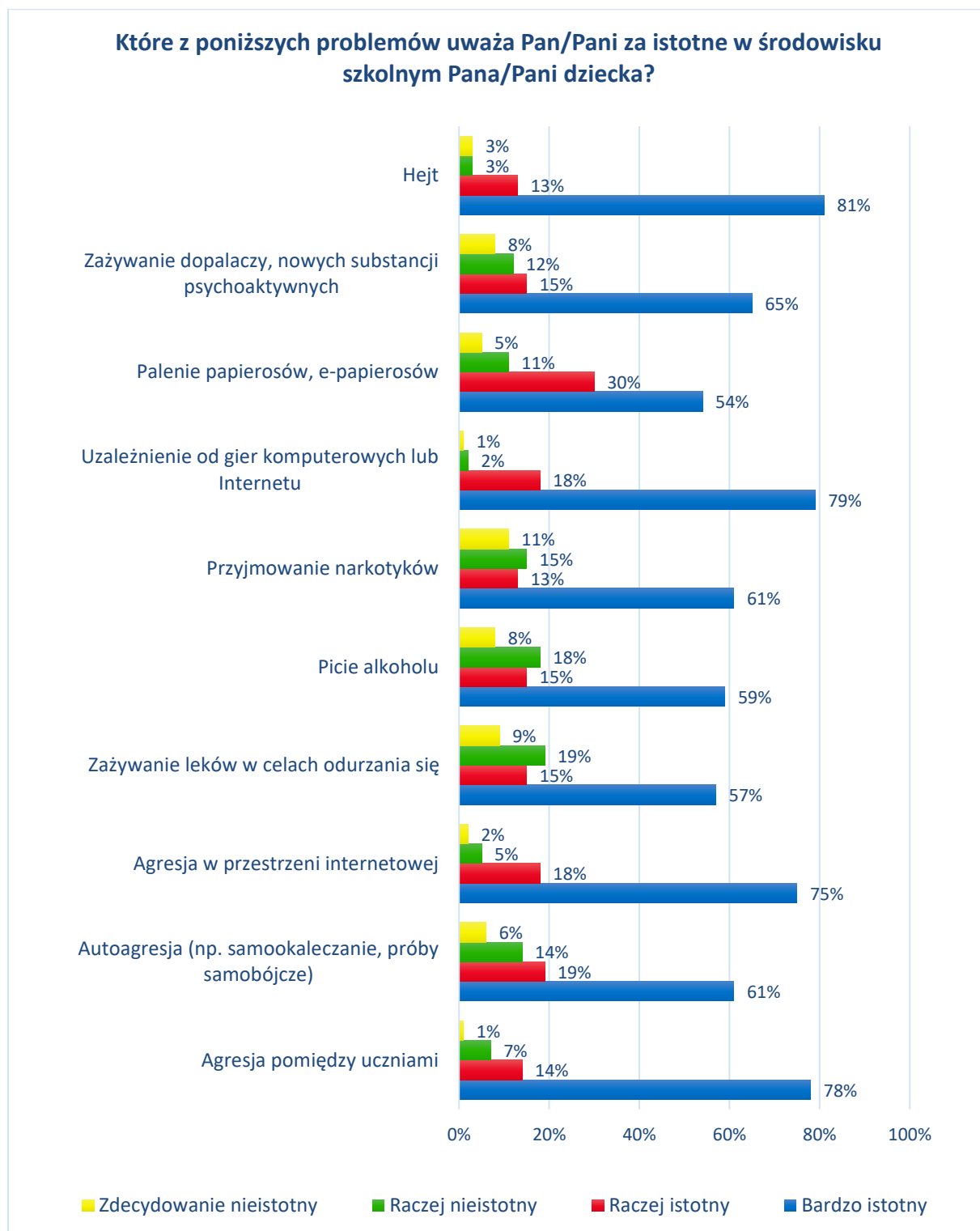
Większość rodziców dostrzega wszystkie z podanych w pytaniu problemów, jakie występują w lokalnym środowisku szkolnym.

Jako największe zagrożenie rodzice oceniają zjawisko hejtu – za bardzo istotny uważa go 81% badanych.

Z kolei za najmniej istotny, aczkolwiek i tak dostrzeżony przez ponad połowę respondentów, rodzice uznali nawyk zażywania leków w celu odurzenia się (57%).

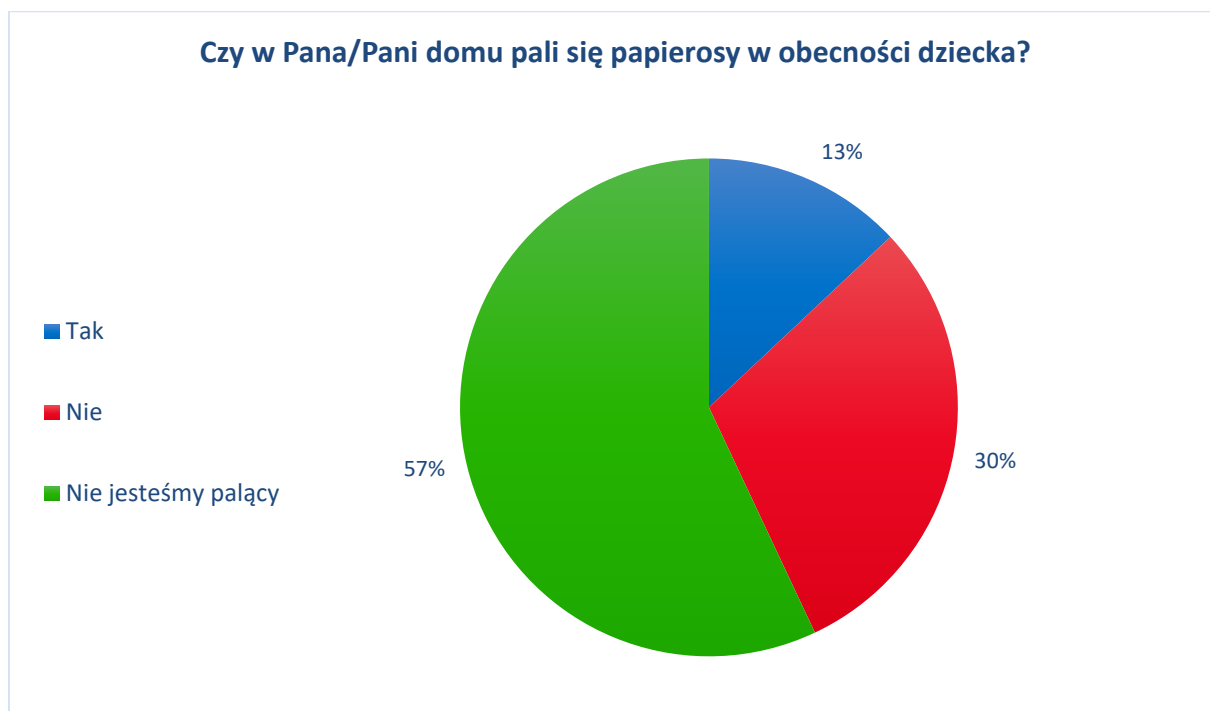
Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 147. Istotne problemy w środowisku szkolnym dzieci zdaniem rodziców

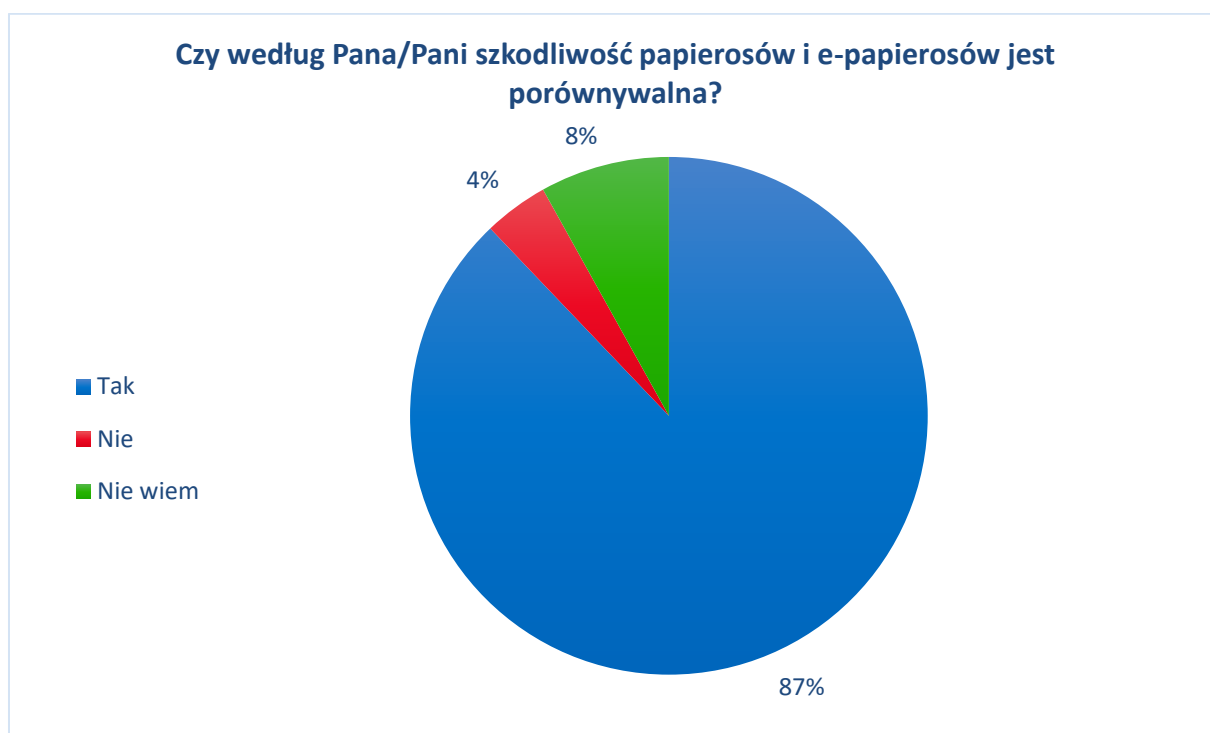
Ponad połowa (57%) badanych deklaruje, że nie jest osobą palącą. Niemal 1/3 badanych (30%) deklaruje, że nie pali w obecności dziecka, a 13%, że tak robi.

Wykres 148. Palenie papierosów w obecności dziecka

Zdaniem przeważającej części respondentów (87%) e-papierosy są porównywalnie szkodliwe względem papierosów tradycyjnych.

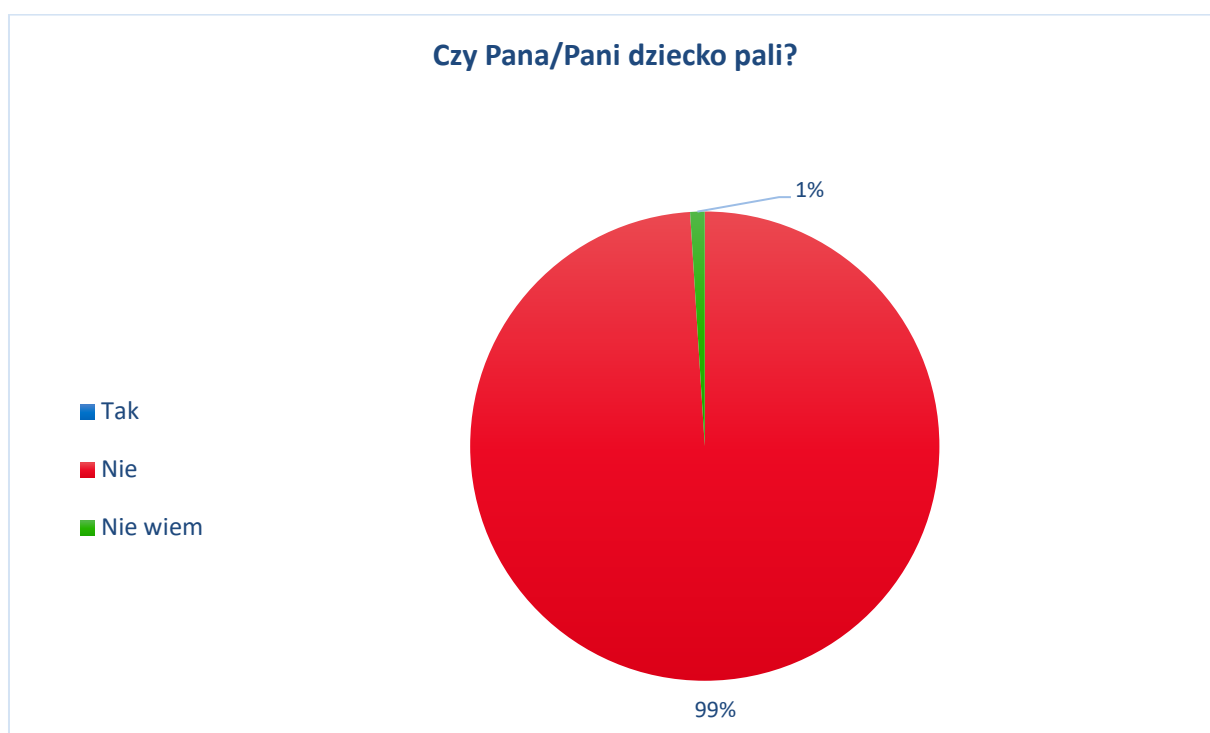
Wykres 149. Opinia rodziców o szkodliwości e-papierosów w porównaniu z papierosami

Jak widać to na trzech poniższych wykresach badani rodzice niemal jednomyślnie twierdzą, że:

- ich dzieci nie palą papierosów, ani e-papierosów (99%),
- nigdy nie znalazły się w stanie upojenia alkoholowego (99,5%),
- nigdy nie zażywały środka odurzającego (98,5%).

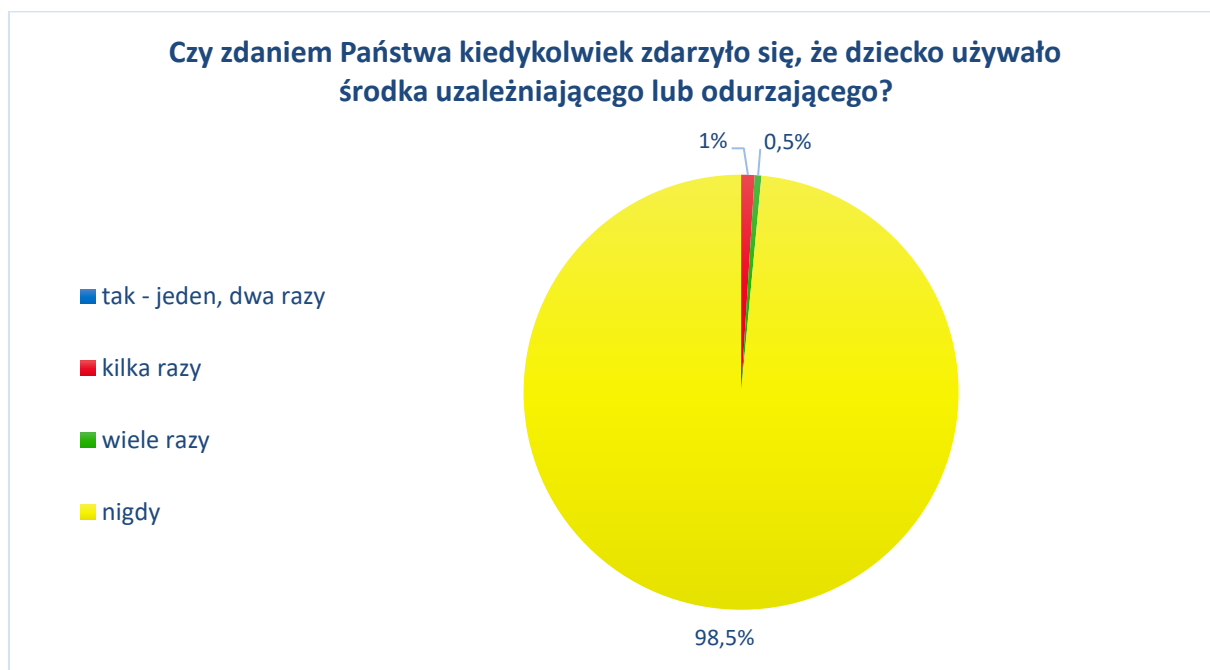
Wykres 150. Palenie papierosów przez dzieci w opinii rodziców

Wykres 151. Zdarzenie upojenia alkoholowego u dzieci wg rodziców

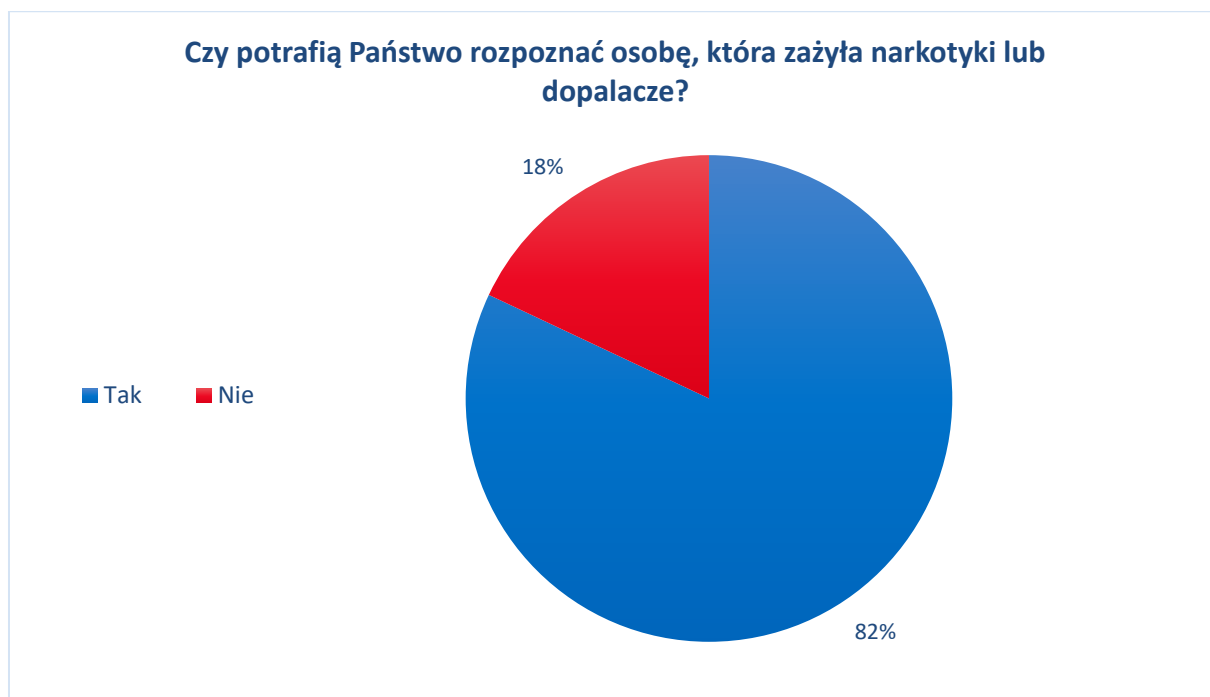

Wykres 152. Zdarzenie używania środka uzależniającego lub odurzającego przez dzieci w opinii rodziców

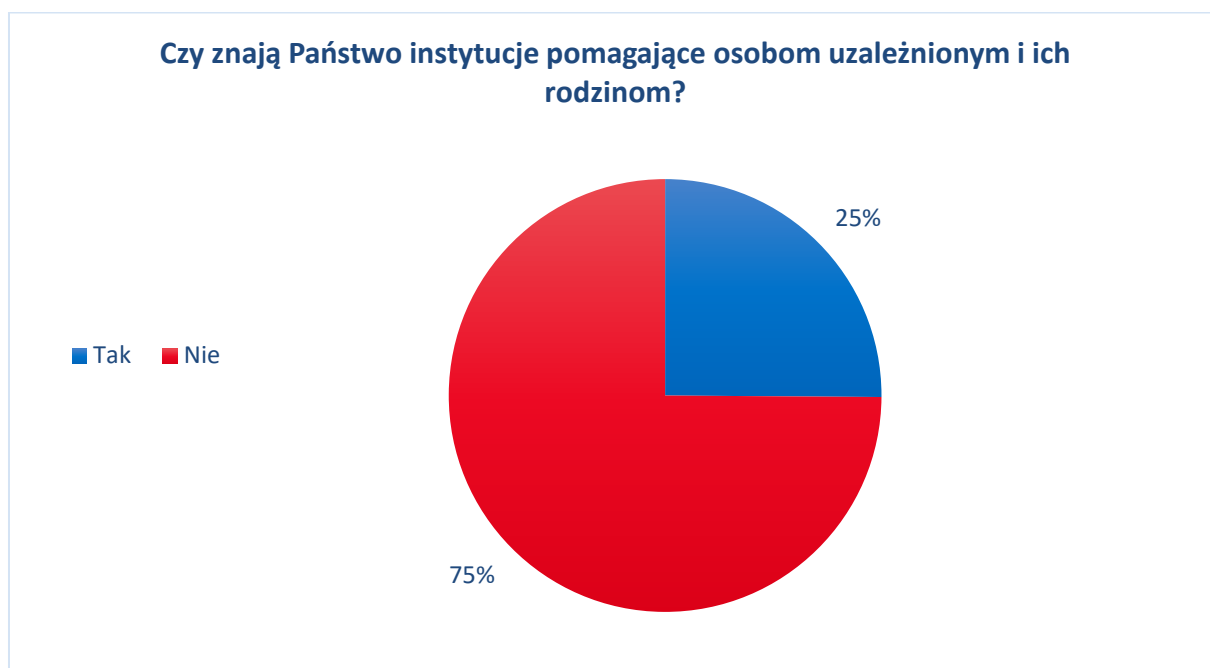
82% rodziców uważa, że potrafi rozpoznać osoby, które zażyły narkotyki lub dopalacze.

Wykres 153. Umiejętność rozpoznania osoby, która zażyła narkotyki lub dopalacze

Rodzice w zdecydowanej większości nie znają instytucji pomagających osobom uzależnionym i ich rodzinom (75%).

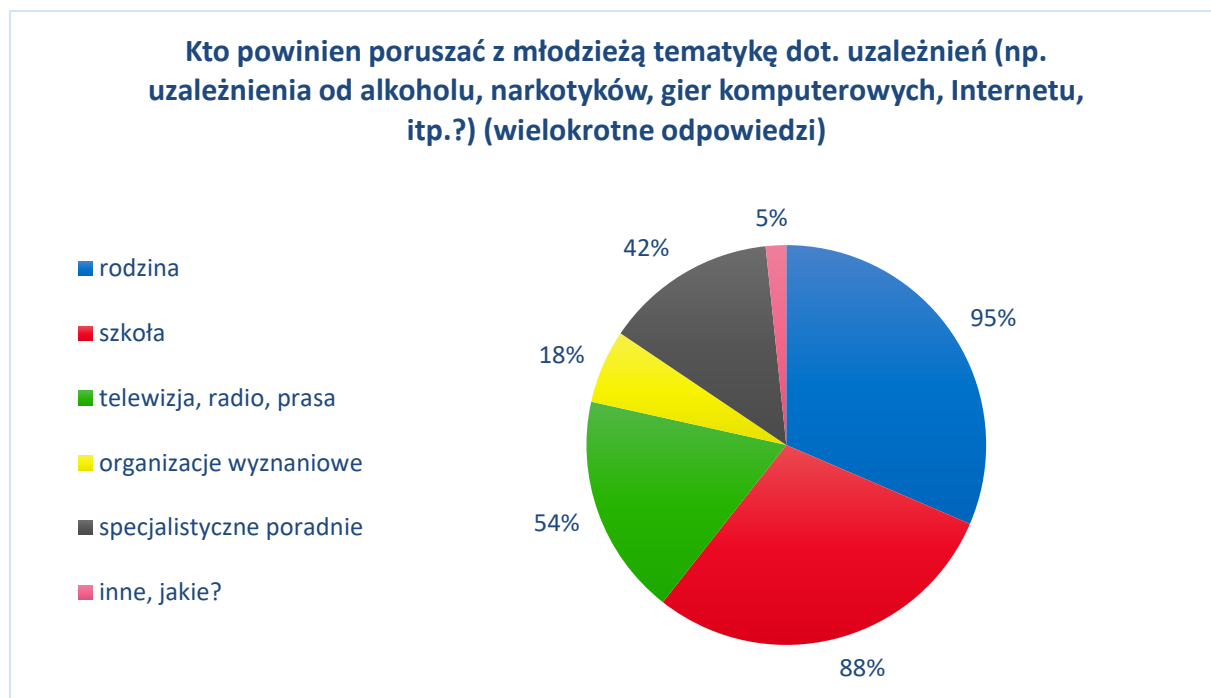
Wykres 154. Znajomość przez rodziców instytucji pomagających osobom uzależnionym i ich rodzinom

Na pytanie o to, kto powinien poruszać z młodzieżą tematykę dotyczącą uzależnień rodzice w zdecydowanej większości wskazali na rodzinę (95% odpowiedzi) i szkołę (88%).

Ostatnia odpowiedź, która uzyskała ponad połowę wskazań dotyczy telewizji, radia i prasy (54%).

Wykres 155. Obowiązek poruszania z młodzieżą tematyki dotyczącej uzależnień.

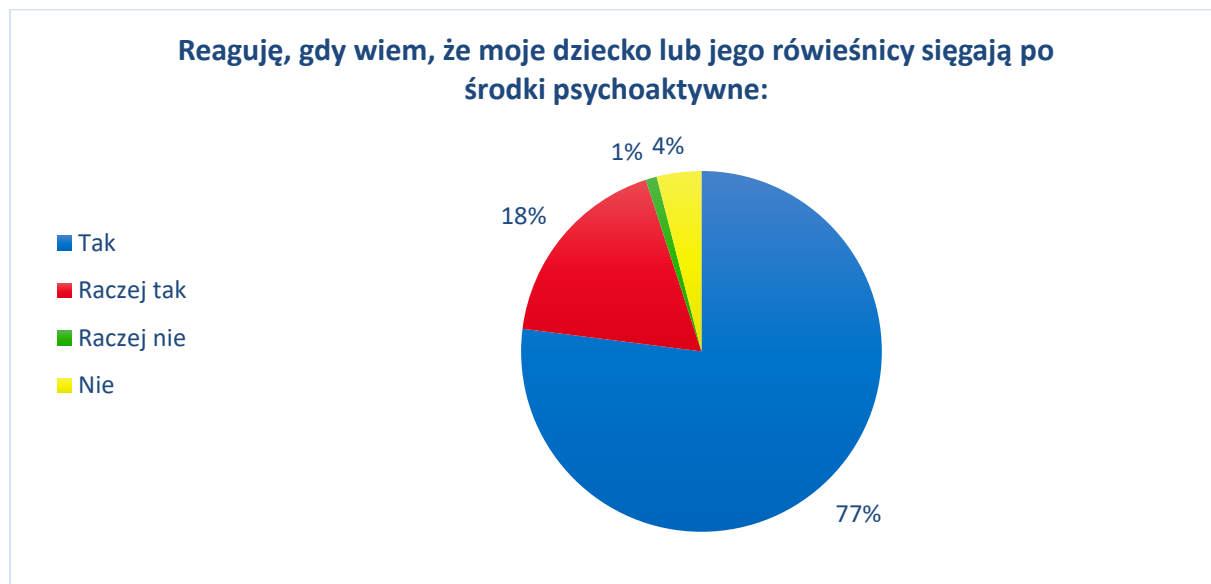
Zdaniem łącznie 70% badanych rodziców wychowawcy i nauczyciele omawiają z dziećmi tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych.

Wykres 156. Opinia rodziców o tym, czy wychowawcy i nauczyciele omawiają z dziećmi tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych

Rodzice w zdecydowanej większości reagują na przypadki sięgania przez dzieci po środki psychoaktywne – tak podaje łącznie 95%, w tym 77%, że tak, a 18%, że raczej tak postępuje lub postąpi.

Wykres 157. Reakcja rodziców na przypadki sięgania przez dzieci po środki psychoaktywne

X.3. Edukacja dzieci w szkole w opinii rodziców

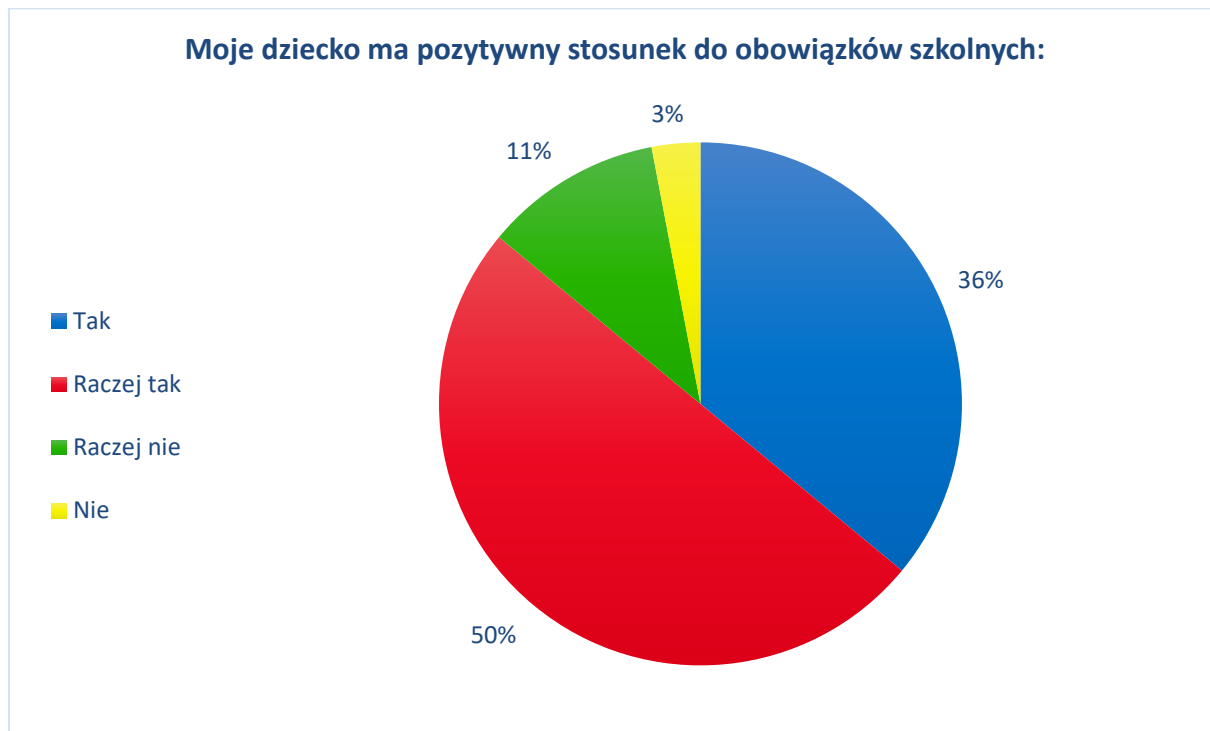
Ponad połowa (58%) rodziców nie uważa, że ich dzieci wykazują lekceważący i obojętny stosunek do nauki, pracy i swojej przyszłości. Nie sposób jednak pominąć wskazania na przeciwny wniosek wyrażony aż przez 42% rodziców.

Wykres 158. Opinia rodziców o stosunku dziecka do nauki, pracy, przyszłości

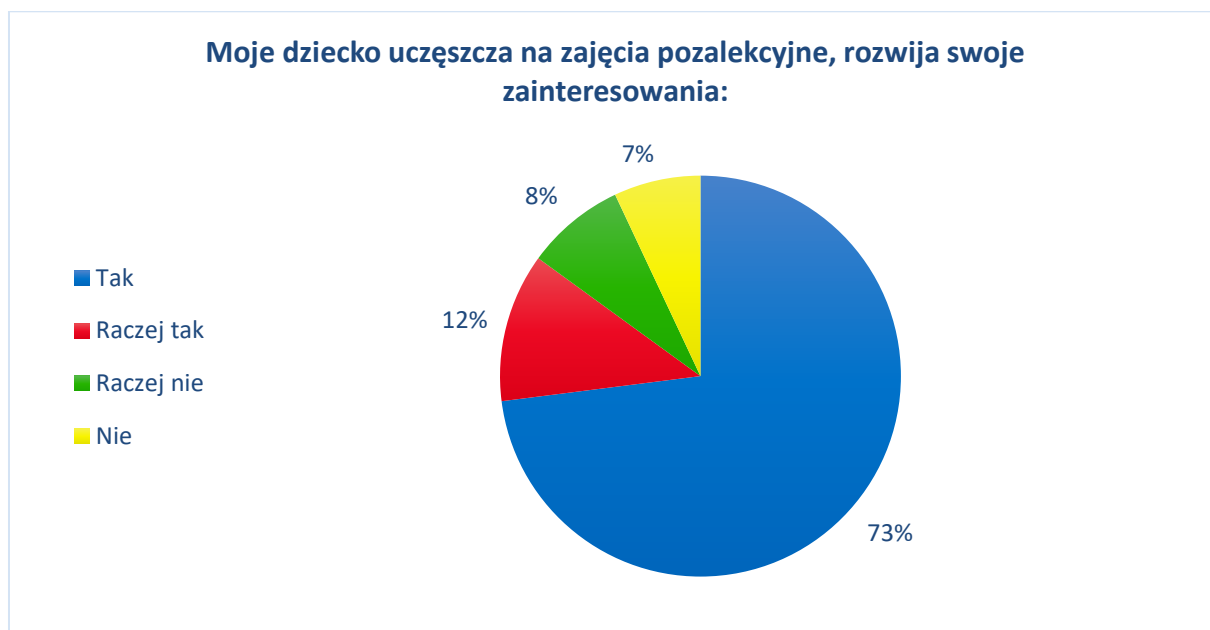
Zdaniem 86% rodziców ich dzieci wykazują pozytywny stosunek do obowiązków szkolnych.

Wykres 159. Stosunek dzieci do obowiązków szkolnych zdaniem rodziców

Rodzice w przeważającej większości (łącznie 85%) podają, że ich dzieci uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne.

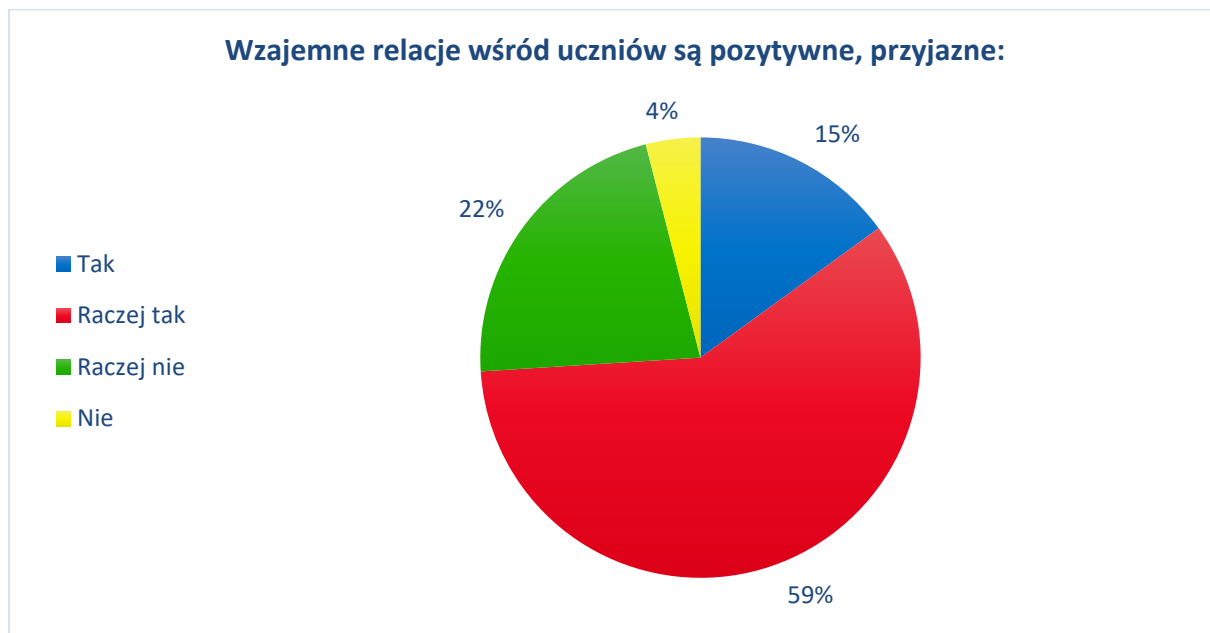
Wykres 160. Uczęszczanie dzieci na zajęcia pozalekcyjne

X.4. Relacje dzieci w szkole z innymi uczniami

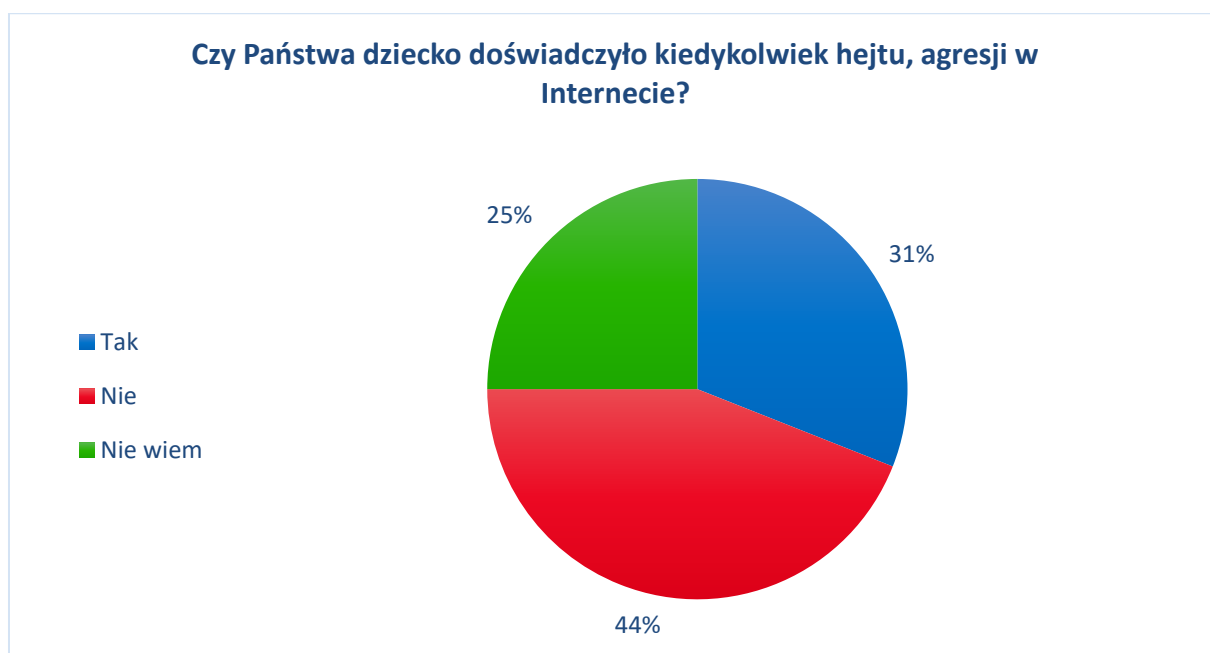
Rodzice w większości oceniają relacje między uczniami jako pozytywne (łącznie 74%), z tym że większość (bo 59%) uznaje je za raczej pozytywne, a tylko 15% za pozytywne.

Wykres 161. Wzajemne relacje między uczniami zdaniem rodziców

Największa grupa badanych rodziców twierdzi, że ich dziecko nie doświadczyło nigdy agresji w Internecie (44%), 31% podaje wprost przeciwnie, a pozostałe 25% nie ma na ten temat wiedzy.

Wykres 162. Doświadczenie agresji w Internecie przez dzieci zdaniem rodziców

X.5. Oczekiwana przez rodziców pomoc w procesie wychowawczym

Największa grupa rodziców (42%) podaje, że oczekuje od szkoły i kadry pedagogicznej organizowania dla dzieci form spędzania czasu wolnego, w tym kółek zainteresowań, wycieczek, zawodów sportowych i festynów.

Nieco mniej rodziców (38 %) oczekuje natomiast organizowania dla dzieci i rodziców spotkań z pedagogiem, psychologiem w celu rozwiązywania bieżących problemów.

Zaledwie 4% badanych rodziców w ogóle nie oczekuje pomocy ze strony szkoły i nauczycieli.

Wykres 163. Pomoc oczekiwana przez rodziców ze strony szkoły i nauczycieli

Zdecydowana większość rodziców nie deklaruje potrzeby wsparcia w obszarze kompetencji wychowawczych (77%).

Wykres 164. Poczucie potrzeby wsparcia rodziców w obszarze kompetencji wychowawczych

XI. ANALIZA SWOT NA PODSTAWIE ZEBRANYCH W DIAGNOZIE DANYCH

Tabela 7. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Łącznie 99% badanych nie zgadza się z poglądem, że „kobiety w ciąży mogą pić bezpiecznie niewielkie ilości alkoholu”. W tym 96% nie zgadza się w sposób zdecydowany. • 98% badanych dorosłych nie popiera stwierdzenia, że „prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne”. W tym 97% nie zgadza się w sposób zdecydowany. • W sumie 99% badanych dorosłych nie twierdzi, że „alkohol pomaga w trudnych sytuacjach życiowych”. • Łącznie 97% badanych dorosłych nie zgadza się z poglądem, że „alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten, zawarty w wódce”. • Dorośli mieszkańcy niemal jednogłośnie (94%) deklarują, że w ich rodzinach nie ma przyzwolenia na picie przez dzieci i młodzież napojów energetyzujących, piwa bezalkoholowego, cydru czy alkopopu. • Pośród dorosłej społeczności Gminy Piastów odsetek abstynentów jest bardzo wysoki (9%). • Ankietowani mieszkańcy bardzo rzadko sięgają po napoje alkoholowe (kilka razy w roku - 36% - lub kilka razy w miesiącu - 33%). • 4% badanych dorosłych twierdzi, że zna miejsca, w których można kupić substancje psychoaktywne. • Wszyscy badani dorośli (100%) nie zgadzają się ze stereotypem, że „przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać”.	• Największa część badanych wskazała na zjawisko uzależnienia od alkoholu jako główny problem społeczny w lokalnym środowisku (łącznie 61% badanych, w tym 39% uważa, że alkoholizm jest problemem raczej istotnym, a 22%, że bardzo istotnym), • Większość dorosłych mieszkańców przyznaje, że pali papierosy lub e-papierosy – łącznie 69%. W tym największa grupa (35%) twierdzi, że pali regularnie papierosy tradycyjne. • Większość pytaných dorosłych nie potrafi zakwalifikować konkretnych rodzajów zachowań jako przykładów aktów przemocy (62%). Wszystkie przedstawione w pytaniu przykłady zachowań uzyskały zbliżony poziom odpowiedzi kategoryzujących je w ramach działań przemocowych (pomiędzy 29 a 38% odpowiedzi). W tym najczęściej za przejaw przemocy uznano bicie, szarpanie i popychanie (38%), a najrzadziej ograniczanie kontaktów ze znajomymi (29%). • Nie wszyscy badani sprzedawcy weryfikują pełnoletność klientów w przypadku wątpliwości. Zawsze robi tak 37% respondentów, często 60%, a pozostałe 3% rzadko. • Większość (67%) dorosłego społeczeństwa wyraża potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

- Dorośli mieszkańcy w przeważającej większości twierdzą, że nie szukają odskoczni od codziennego stresu w kompulsywnym objadaniu się (82%).
- Większość (71%) badanych dorosłych deklaruje, że nie zna żadnej osoby doświadczającej przemocy domowej.
- Żaden ze sprzedawców napojów alkoholowych nie przyznał, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy wystąpiło nieprzyjemne zdarzenie związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.
- 100% sprzedawców deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie niepełnoletniej.
- Przeważająca większość sprzedawców nie zaobserwowała wzrostu sprzedaży alkoholu w przeciągu ostatnich 2 lat (87%).
- Zdaniem 90% badanych sprzedawców nie zdarzają się w ich pracy próby zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe.
- Ankietowani nauczyciele niemal jednogłośnie podali, że na terenie ich miejsc pracy nie wystąpiły żadne incydenty związane:
 - ze spożywaniem alkoholu przez osoby niepełnoletnie (92%),
 - z zażywaniem narkotyków, dopalaczy lub innych substancji psychoaktywnych (95%).
- W sumie 98% badanych nauczycieli deklaruje, że zareagowałiby, gdyby uczeń sięgał po środki psychoaktywne (89% twierdzi, że na pewno by tak zrobiło, a 10%, że raczej tak). Taki sam odsetek nauczycieli (98%) twierdzi, że podjęliby reakcję w razie zaobserwowania sytuacji przemocy rówieśniczej.
- W opinii 68% nauczycieli współpraca z rodzicami w zakresie problematyki uzależnień oraz problematyki przemocy układa się raczej dobrze lub wręcz bardzo dobrze.
- Niemal wszyscy (93%) badani nauczyciele deklarują, że biorą udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, od substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków) i zachowań przemocowych.
- Zdaniem 95% nauczycieli w ich szkołach są podejmowane działania profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom lub przemocy.
- Większość badanych sprzedawców (77%) przyznała, że nie widzi niczego niestosownego w sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej.
- 14% osób dorosłych zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, a 15% ma podejrzenia, że tak się dzieje.

SZANSE

ZAGROŻENIA

- Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych.
- Możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych.
- Negatywne następstwa epidemii Covid-19 w sferze społecznej (np. w zakresie uzależnień behawioralnych),
- Migracja zarobkowa młodych i wykształconych osób do większych miast i za granicę.

- Wzrost aktywności społecznej wśród mieszkańców.
- Rozwój oferty sportowej i kulturalnej dla mieszkańców.
- Rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą.
- Zdecydowana większość uczniów deklaruje, że ma swoją pasję (SP: 77%, LO: 76%),
- Zdecydowana większość uczniów ma bardzo dobre oraz dobre relacje z rówieśnikami – co umożliwia budowanie poczucia własnej wartości.
- Dorośli mieszkańcy odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka.
- Zadowolenie uczniów z lokalnych propozycji spędzania czasu wolnego rośnie wraz z wiekiem (SP: 30%, LO: 44%).
- Starzenie się społeczeństwa (ujemny przyrost naturalny).
- Zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy.
- Niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów.
- Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień.
- Zdecydowana większość mieszkańców Piastowa (88%) deklaruje, że nie ma wiedzy o instytucjach działających na terenie ich miasta, które pomagają osobom uzależnionym oraz osobom i rodzinom uwięzionym w przemoc domową.
- Zdaniem nauczycieli najczęstszym problemem wychowawczym rodziców jest nadużywanie telefonu i Internetu. Ta opcja uzyskała aż 95% odpowiedzi. Drugim najczęściej podawanym problemem wychowawczym jest brak chęci dzieci do nauki (83% odpowiedzi).
- Blisko połowa ankietowanych uczniów z klas VII i VIII szkół podstawowych, jak również z klas I, II i III Liceum Ogólnokształcącego przyznaje, że zdarza im się kompulsywnie objadać w sytuacji stresowej (SP: 48%, LO: 44%).
- Uczniowie zetknęli się osobiście lub ze słyszenia z różnymi formami przemocy internetowej, aczkolwiek w bardzo różnym stopniu. Najpopularniejsza w tym środowisku forma cyberprzemocy czyli hating narasta wraz z wiekiem.
- Uczniowie dość często sięgają po napoje typu energetyki. Przyznaje się do tego 34% uczniów z SP i 36% z LO. Ponad połowa (55%) uczniów z klas 7-8 SP i połowa (50%) uczniów LO pije napoje energetyczne raz w miesiącu. Oznacza to, że pozostała część spożywa je częściej, w tym po 1/10 uczniów z SP i LO nawet codziennie.

XII PODSUMOWANIE

XII 1. Dorośli mieszkańcy

- Największa część badanych wskazała na zjawisko uzależnienia od alkoholu jako główny problem społeczny w lokalnym środowisku. Tego zdania jest łącznie 61% badanych, w tym 39% uważa, że alkoholizm jest problemem raczej istotnym, a 22%, że bardzo istotnym.

- Ponad połowa ankietowanych wymieniła również dwa inne zjawiska społeczne:
 - uzależnienia behawioralne (łącznie 56%, w tym 23% uważa to za problem bardzo istotny, a 33% za raczej istotny),
 - bieda, ubóstwo (łącznie 52%, w tym 17% uważa to za problem bardzo istotny, a 35% za raczej istotny),

Pozostałe z wymienionych negatywnych zjawisk społecznych nie uzyskało więcej niż 50% odpowiedzi, liczonych łącznie jako problem bardzo istotny lub raczej istotny.

Z drugiej strony mieszkańcy uznali za najmniej rozpowszechnione w ich otoczeniu zjawiska:

- zaburzenia odżywiania (np. anoreksja, bulimia, kompulsywne objadanie się) – tak uważa łącznie 61% badanych, w tym 39% uważa to za problem raczej nieistotny, a 22% za zdecydowanie nieistotny,
- uzależnienie od narkotyków i dopalaczy – tak wskazało w sumie 60% ankietowanych, w tym 35% uważa to za problem raczej nieistotny, a 25% za zdecydowanie nieistotny.

- **Na pytanie dotyczące wyłącznie oceny skali występowania uzależnień, również łącznie 61% badanych wskazało na uzależnienie od alkoholu, jako na najbardziej rozpowszechniony problem w środowisku lokalnym**, albowiem w opinii 40% jest to problem dość powszechny, a 21% bardzo powszechny. Na drugim miejscu znalazł się nikotynizm (zdaniem 27% jest to problem dość powszechny, a 24% bardzo powszechny). Natomiast w trzeciej kolejności mieszkańcy dostrzegają wagę problemu sieciaholizmu. W opinii 22% jest to problem dość powszechny, a 18% bardzo powszechny, co daje łącznie 50% badanych.
- **Zdecydowana większość mieszkańców Piastowa (88%) deklaruje, że nie ma wiedzy o instytucjach działających na terenie ich miasta, które pomagają osobom uzależnionym oraz osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc domową.** Przeważająca większość mieszkańców nie ma wiedzy o miejscach pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu (85%).
- Zdaniem 67% badanych nie ma potrzeby realizowania działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
- **Ta część badanych, która dostrzega potrzebę realizowania działań profilaktycznych (33%)** uznała w największej mierze, że najbardziej potrzebne jest zapewnienie wsparcia psychologicznego dla rodzin (83% odpowiedzi).
Powyżej połowy wskazań dotyczy ponadto: warsztatów profilaktycznych dla uczniów (74%), konsultacji z terapeutą uzależnień (73%) i pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji wymuszonej przez epidemię (53%).
- Większość (69%) badanych podaje, że nie zna osób nadużywających alkoholu.
- Mieszkańcy niemal jednogłośnie (94%) deklarują, że w ich rodzinach nie ma przyzwolenia na picie przez dzieci i młodzież napojów energetyzujących, piwa bezalkoholowego, cydru czy alkopopu.
- Na pytanie o częstotliwość spożywania alkoholu dorośli mieszkańcy gminy twierdzą w większości, że spożywają go kilka razy w roku (36%) lub kilka razy w miesiącu (33%). Jest też część respondentów, którzy przyznali, że spożywają alkohol raz w tygodniu (14%) i kilka razy na tydzień (7%).

9% zadeklarowało abstynencję.

- Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).
Badani deklaruwali najczęściej, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje (38%) oraz 1-2 porcje alkoholu (27%). W tym pytaniu 13% badanych zadeklarowało abstynencję.
- Większość (79%) badanych twierdzi, że nie zna żadnej osoby przyjmującej substancje psychoaktywne. Oznacza to, że pozostałe 21% zna przynajmniej jedną taką osobę. W tym największa grupa badanych (11%) uważa, że zna od 2 do 5 takich osób. Jest też część badanych (4%), która przyznała, że zna ponad 10 osób przyjmujących substancje odurzające.
- Jedynie 4% badanych twierdzi, że zna miejsca, w których można kupić substancje psychoaktywne.
- Większość mieszkańców przyznaje, że pali papierosy lub e-papierosy – łącznie 69%. W tym największa grupa (35%) twierdzi, że pali regularnie papierosy tradycyjne.
- Niemal żaden z ankietowanych dorosłych mieszkańców nie grał w gry internetowe na pieniądze (98%). Zdaniem 81% badanych można uzależnić się od hazardu. W tym 41% jest zdecydowanie na tak, a 40% raczej się zgadza.
- Większość (71%) badanych deklaruje, że nie zna żadnej osoby doświadczającej przemocy w rodzinie. Oznacza to, że pozostałe 29% zna przynajmniej jedną taką osobę. W tym najwięcej, bo 15% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że zna takie rodziny.
- Mieszkańcy w większości nie znają miejsc, w których może uzyskać pomoc ofiara przemocy (86%).
- Okazuje się, że większość pytanym dorosłym nie potrafi zakwalifikować konkretnych rodzajów zachowań jako przykładów aktów przemocy (62%).
Wszystkie przedstawione w pytaniu przykłady zachowań uzyskały zbliżony poziom odpowiedzi kategoryzujących je w ramach działań przemocowych (pomiędzy 29 a 38% odpowiedzi). W tym najczęściej za przejaw przemocy uznano bicie, szarpanie i popychanie (38%), a najrzadziej ograniczanie kontaktów ze znajomymi (29%).

XII 2. Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Zdaniem 90% badanych sprzedawców do prób zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie dochodzi kilka razy w roku, dla 7% dzieje się to kilkakrotnie w miesiącu, a pozostałe 3% twierdzi, że do takich zachowań nie dochodzi nigdy.
- Częściej – zdaniem sprzedawców – ma miejsce próba zakupu przez niepełnoletnich napojów bezalkoholowych poniżej 0,5%. Zdaniem 63% respondentów dzieje się to kilka

razy w roku, 27% kilka razy w miesiącu, 7% kilka razy na tydzień. W opinii 3% nie zdarza się to w ogóle.

- Okazuje się, że zdecydowanie częściej niż do prób zakupu alkoholu dochodzi do prób nabycia papierosów przez osoby niepełnoletnie. Zdaniem 67% badanych zdarza się to kilka razy na tydzień, 3% codziennie, a 30% rzadko.
- Napoje energetyzujące są popularne w lokalnym środowisku osób niepełnoletnich. W opinii 60% sprzedawców raz w tygodniu osoba poniżej 18 r.ż. dokonuje w ich sklepie zakupu takiego napoju. Zdaniem 37% zdarza się to rzadko, bo raz w miesiącu, a 3% podaje, że wręcz codziennie.
- Warto również odnotować, że żaden z badanych nie zaznaczył opcji „nigdy”.
- Jedynie 10% badanych sprzedawców stwierdziło, że w obrębie ich sklepu nie dochodzi nigdy do przypadków spożywania alkoholu. Większość (67%) przyznaje, że takie sytuacje mają miejsce kilka razy w roku.
- Żaden ze sprzedawców nie przyznał, że kiedykolwiek zdarzyło mu się sprzedać alkohol osobie, o której wiedział, że jest niepełnoletnia (100%).
- **Nie wszyscy sprzedawcy weryfikują pełnoletność klientów w przypadku wątpliwości.** Zawsze robi tak 37% respondentów, często 60%, a pozostałe 3% rzadko.
- Przeważająca większość sprzedawców nie zaobserwowała wzrostu sprzedaży alkoholu w przeciągu ostatnich 2 lat (87%).
- Zdaniem 90% badanych sprzedawców nie zdarzają się w ich pracy próby zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe. Większość badanych (77%) przyznała, że nie widzi niczego niestosownego w sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej. Przeciwnego zdania jest 13%, a nie ma opinii na ten temat pozostałe 10%.

XII 3. Kadra MOPS w Piastowie

• Zdaniem 100% badanych pracowników MOPS problemy lokalnej społeczności uznane za bardzo istotne lub raczej istotne to:

- brak pozytywnych wzorców i autorytetów,
- uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej,
- bezrobocie,
- przemoc domowa,
- bieda i ubóstwo,
- uzależnienie od alkoholu.

Z drugiej strony pracownicy MOPS wskazali jako najmniejsze zagrożenie na:

- pogorszenie kondycji psychicznej w związku z izolacją w czasie pandemii Covid-19 (50% badanych twierdzi, że to problem zdecydowanie nieistotny),
- bezdomność, z tym że 50% badanych uznało to zjawisko jako raczej nieistotny problem, 25% za bardzo istotny i pozostałe 25% jako raczej istotny.

Warto również zwrócić uwagę na trzy z podanych zjawisk, które najbardziej poróżniły respondentów. Są to: uzależnienia behawioralne, kryzys rodziny i nadmierna opiekuńczość

rodziny oraz wyręczanie dziecka w jego pracy. Każde z tych zjawisk zostało inaczej ocenione przez każdego z 4 badanych pracowników, czyli jako: bardzo istotne, raczej istotne, raczej nieistotne i zdecydowanie nieistotne.

- Każdy z 4 badanych pracowników MOPS wskazał na inne - jego zdaniem - najbardziej potrzebne formy wsparcia dla mieszkańców gminy. Są to: spotkania integracyjne (25%), psycholog i psychiatra dostępny w domach dziennego pobytu dla dorosłych (25%), pomoc psychologiczna (25%) oraz większa liczba specjalistów z różnych dziedzin polityki społecznej (25%).
- W przeciwieństwie do badanych mieszkańców wszyscy badani pracownicy MOPS (100%) dostrzegają potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
- Wszyscy badani pracownicy MOPS (100%) są zgodni, że w celu przeciwdziałania uzależnieniom należy zapewnić pomoc psychologiczną dla dzieci, rodzin i osób dorosłych. W dalszej kolejności wskazano na pomoc prawną (75% odpowiedzi). Połowa (50%) odpowiedzi dotyczyła z kolei wspierania rozwoju grup AA, tworzenie grup wsparcia, prowadzenie działań informacyjnych nt. uzależnień oraz konsultacje z terapeutą uzależnień.
- W ramach oceny skali występowania różnych rodzajów uzależnień, największą uwagę badanych pracowników zwrócił nikotynizm i narkomania. Zdaniem 50% ankietowanych nikotynizm jest zjawiskiem bardzo powszechnym w Mieście, a dla 50% narkomania jest dość powszechna.
- W opinii 75% ankietowanych jest potrzeba realizacji działań profilaktycznych w gminie na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
- Natomiast za najbardziej potrzebne formy aktywności na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej wszyscy pracownicy MOPS (100%) uznali: podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli instytucji w sferze przeciwdziałania przemocy, tworzenie grup wsparcia, pomoc prawną, zwiększenie oraz dostępności do pomocy psychologicznej.

XII 4. Kadra oświaty

- **W opinii badanej kadry pedagogicznej bezapelacyjnie najważniejszym problemem w lokalnym środowisku szkolnym jest uzależnienie od Internetu i gier komputerowych** – tak uważa łącznie 87% ankietowanych nauczycieli. W tym 49% z nich oceniło to zjawisko za bardzo istotny problem, a 38% za istotny.
Na drugim miejscu wskazano tzw. „hejt” czyli kierowanie w sieci pod czyimś adresem obelg i złośliwych komentarzy. Tak stwierdziło w sumie 70% badanych nauczycieli, w tym 45% uznało to za problem bardzo istotny, a 25% za istotny.

- Z kolei za najmniej rozpowszechnione wśród uczniów zjawiska patologiczne uznano:

- zażywanie leków w celu odurzenia (łącznie 85% widzi ten problem jako nieistotny, mało istotny lub przeciętny),
- przyjmowanie przez nich narkotyków (łącznie 84% widzi ten problem jako nieistotny, mało istotny lub przeciętny).

- Anketowani nauczyciele niemal jednogłośnie podali, że na terenie ich miejsc pracy nie wystąpiły żadne incydenty związane:

- ze spożywaniem alkoholu przez osoby niepełnoletnie (92%),
- z zażywaniem narkotyków, dopalaczy lub innych substancji psychoaktywnych (95%).

- Zupełnie inaczej kształtuje się jednak sytuacja odnośnie incydentów w szkole związanych z przemocą lub cyberprzemocą. Zdaniem większości, bo 60% badanych nauczycieli, w ich szkołach doszło do takich zdarzeń.

- W opinii 95% nauczycieli uczniowie w ich szkołach są świadomi szkodliwości spożywania alkoholu. W tym zdaniem ponad połowy (52%) uczniowie są raczej świadomi, a 43% zdecydowanie są. Żaden z respondentów nie zaznaczył opcji „zdecydowanie nie”. Nauczyciele są w nieco wyższym stopniu przekonani o tym, że ich uczniowie mają świadomość o szkodliwości narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych. Tak uważa łącznie 97% badanych, w tym zdaniem ponad połowy (57%) uczniowie są zdecydowanie świadomi, a 40% raczej tak. Również w tym pytaniu żaden z respondentów nie zaznaczył opcji „zdecydowanie nie”.

- Ponad połowa nauczycieli (53%) twierdzi, że uczniowie raczej są świadomi konsekwencji prawnych za stosowanie przemocy rówieśniczej, natomiast 23% uważa, że zdecydowanie tak jest. Daje to łącznie 76%, co oznacza, że pozostałe 24% ma zdanie przeciwne. W tym 2% nauczycieli uważa, że uczniowie zdecydowanie nie są świadomi konsekwencji prawnych za stosowanie przemocy rówieśniczej.

- Zdaniem łącznie 95% nauczycieli uczniowie nie mają dostępu do środków psychoaktywnych na terenie szkoły. W tym 68% uważa tak w sposób zdecydowany, a 27% twierdzi, że raczej tego dostępu nie ma.

- Zdaniem w sumie 85% nauczycieli uczniowie w piastowskich szkołach mają pozytywny stosunek do obowiązku szkolnego. W tym 60% podaje, że raczej tak jest, a 25%, że tak. Zdaniem niemal wszystkich respondentów (łącznie 95%) uczniowie angażują się w życie szkoły (65% - raczej tak, 30% - tak).

- Nauczyciele bardzo pozytywnie oceniają wzajemne relacje wśród uczniów – takiego zdania jest łącznie 97% badanych, w tym 89% twierdzi, że raczej tak jest, a 8%, że tak jest. Pozostałe 3% uważa, że raczej tak się nie dzieje.

Zdaniem 85% nauczycieli w sytuacji, gdy jeden uczeń ma jakiś kłopot, pozostali próbują mu pomóc w tej sprawie (w tym 68% podaje, że raczej tak jest, a 17%, że tak).

- W sumie 98% badanych nauczycieli deklaruje, że zareagowałiby, gdyby uczeń sięgał po środki psychoaktywne (89% twierdzi, że na pewno by tak zrobiło, a 10%, że raczej tak). Taki

sam odsetek nauczycieli (98%) twierdzi, że podjęliby reakcję w razie zaobserwowania sytuacji przemocy rówieśniczej.

- Zdaniem 95% nauczycieli w ich szkołach są podejmowane działania profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom lub przemocy. Niemal wszyscy (93%) badani nauczyciele deklarują, że biorą udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, od substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków) i zachowań przemocowych.
- Zdaniem nauczycieli najczęstszym problemem wychowawczym rodziców jest nadużywanie telefonu i Internetu. Ta opcja uzyskała aż 95% odpowiedzi. Drugim najczęściej podawanym problemem wychowawczym jest brak chęci dzieci do nauki (83% odpowiedzi). W trzeciej kolejności, aczkolwiek zauważalnie dalej, uplasowały się różne lęki i depresje (55% odpowiedzi).
- W większości nauczyciele uważają, że rodzice uczniów oczekują pomocy od szkoły (69%). Zdecydowana mniejszość badanych podaje, że rodzice sami wychodzą z inicjatywą i zwracają się o pomoc do szkoły (28%).

XII 5. Uczniowie

- **Uczniowie z klas 7-8 SP bardzo pozytywnie oceniają swoje relacje zarówno z rówieśnikami, jak i z nauczycielami oraz rodzicami.** Łącząc ze sobą zbliżone odpowiedzi, uzyskujemy obraz, zgodnie z którym **badani uczniowie kwalifikują jako dobre lub wręcz bardzo dobre relacje:**
 - przede wszystkim z rodzicami (łącznie 89%, w tym ponad połowa, bo 56% ocenia je bardzo dobre i 33% jako dobre)
 - w niewiele mniejszym stopniu z rówieśnikami (łącznie 85% w tym 40% ocenia je bardzo dobre i 45% jako dobre)
 - w najmniejszym aczkolwiek nadal wysokim stopniu z nauczycielami (łącznie 62% w tym 12% ocenia je bardzo dobre i połowa - 50% - jako dobre).
- **Uczniowie z LO na bardzo zbliżonym poziomie pozytywnie oceniają swoje relacje z:**
 - z rodzicami (łącznie 87%, w tym ponad połowa, bo 55% ocenia je bardzo dobre i 32% jako dobre),
 - z rówieśnikami z rodzicami (łącznie 94%, w tym ponad połowa, bo 54% ocenia je bardzo dobre i 40% jako dobre).
- **Wzrostowi oceny swoich relacji z kolegami i koleżankami wśród uczniów LO towarzyszy mocny spadek w ocenie relacji z nauczycielami.** Łącznie 58% uczniów uważa je jako bardzo dobre lub dobre, w tym 21% jako bardzo dobre i 37% jako dobre.
- **Rodzice i opiekunowie uczniów obu badanych grup wiekowych to zdecydowanie te osoby, do których o pomoc w trudnej sprawie dzieci i młodzież zwracają się w pierwszej kolejności.** Tak deklaruje 48% uczniów z SP i mniej, bo 38% uczniów z LO. **Mocno zwraca uwagę śladowy poziom zaufania do kadry nauczycielskiej i szkolnego psychologa.**
- **Żadne z uzależnień behawioralnych, o które zapytano uczniów, nie są im całkowicie obce, aczkolwiek w bardzo zróżnicowanym zakresie.** Zdaniem uczniów z klas 7-8 SP

najczęściej ich rówieśników dotyka uzależnienie od smartfona i mediów społecznościowych – 44% podaje, że dzieje się tak bardzo często, a 27%, że czasami, co daje łącznie 71%.

Niemal na tym samym poziomie oceniono powszechność występowania **siecioholizmu** - 36% podaje, że dzieje się tak bardzo często, a 34%, że czasami, co daje łącznie 70%.

Bardzo zbliżony obraz zjawiska uzależnień behawioralnych wyłania się z analizy odpowiedzi uczniów LO. Również ich zdaniem najbardziej powszechne w środowisku uczniowskim uzależnienia to:

- **uzależnienie od smartfona i mediów społecznościowych** (50% podaje, że dzieje się tak bardzo często, a 16%, że czasami, co daje łącznie 66%), a także
- **siecioholizmu** (43% podaje, że dzieje się tak bardzo często, a 27%, że czasami, co daje łącznie 70%).

- **Blisko połowa uczniów z obu ankietowanych grup wiekowych przyznaje, że zdarza im się kompulsywnie objadać w sytuacji stresowej** (SP: 48%, LO: 44%).

- **Granie w gry na pieniądze nie jest popularną „rozrywką” wśród uczniów z Piastowa, chociaż zainteresowanie tą aktywnością wzrasta z wiekiem.** Do grania w gry hazardowe – przynajmniej raz w życiu - przyznało się łącznie 31% uczniów z klas 7-8 SP i 38% uczniów z LO.

- **Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że wraz z wiekiem zdecydowanie więcej uczniów ma sięgać po alkohol.** Dzieje się tak zdaniem 35% uczniów z SP i 63% uczniów z LO

Na pytanie skierowane bezpośrednio do badanych uczniów o to, jak często zdarza im się spożywać alkohol, zdecydowana większość deklaruje, że nigdy (SP: 89%, LO: 72%). Widać przy tym znaczący spadek deklarowanej abstynencji wraz z wiekiem.

Uczniowie, którzy przyznali się do spożywania napojów alkoholowych twierdzą najczęściej, że robią to rzadziej niż raz na miesiąc (SP: 6%, LO: 16%).

Uczniowie z LO jako okoliczności towarzyszące spożywaniu alkoholu przez uczniów wskazują najczęściej imprezy i dyskoteki (66% odpowiedzi), a uczniowie z SP twierdzą, że nie mają takiej wiedzy (45%), ale jeżeli już wiedzą, to podają spożywanie w plenerze (42%).

- **Wśród badanych uczniów najpopularniejszym rodzajem napoju alkoholowego ma być: piwo** (SP: 9%, LO: 14%) **oraz wódka** (SP: 8%, LO: 21%).

- **Zdecydowana większość uczniów twierdzi, że ich rówieśnicy palą papierosy** (SP: 68%, LO: 66%). Odsetek ten nieznacznie wzrasta z wiekiem. **Natomiast na pytanie adresowane wprost do respondentów, czy sami palą papierosy – przeważająca większość uczniów twierdzi, że nie** (SP: 79%, LO: 84%). Ponadto odsetek ten wzrasta z wiekiem. W obu grupach wiekowych uczniowie najczęściej deklarują, że do palenia papierosów skłoniła ich chęć spróbowania czegoś nowego (SP: 39%, LO: 41%).

- **Okazuje się, że zdaniem samych uczniów więcej uczniów wraz z wiekiem sięga po narkotyki i dopalacze.** Tak podaje 19 % uczniów SP i blisko dwukrotnie więcej, bo 36% z LO. **Na pytanie o to, czy sam ankietowany uczeń kiedykolwiek przyjmował tego rodzaju substancje, przyznaje się 4% uczniów z SP i dwa razy więcej, bo 8% uczniów z LO.**

- **Większość uczniów deklaruje, że nie ma wiedzy, czy łatwo jest zdobyć narkotyki/dopalacze w lokalnym środowisku** (SP: 70%, LO: 60%). **Może to pośrednio**

wskazywać, że pozostała część ankietowanych uczniów ma pewne doświadczenia w tym zakresie. Co więcej, z wiekiem to doświadczenie wzrasta, bo więcej uczniów z LO uważa to za zadanie łatwe (SP: 2125%, LO: 29%).

- Największa grupa badanych uczniów deklaruje, że **tygodniowe odcięcie od Internetu nie wpłynęłoby radykalnie na ich życie** – 43% uczniów z SP i 47% z LO podaje, że czuliby się raczej normalnie, chociaż trochę by im brakowało dostępu do sieci.

- 29% uczniów z SP i 35% z LO twierdzi, że w ogóle nie gra w gry komputerowe. Oznacza to, że pozostała zdecydowana większość praktykuje taką formę spędzania czasu wolnego. W tym największa grupa przeznaczna na gry od 1 do 3 godzin dziennie (SP: 28%, LO: 30%).

- **Największa część uczniów deklaruje, że spędza przed komputerem dziennie do 2 godzin** (SP: 30%, LO: 33%). Niewiele mniej podaje, że jest to już do 4 godzin (SP: 26%, LO: 29%). W obu grupach wiekowych jest też niemała część, która potwierdza, że w ogóle nie korzysta z komputera (SP: 23%, LO: 24%). Niemniej jest też pewna część, która podaje, że przeznaczna na komputer do 6 godzin, a nawet powyżej 6 godzin dziennie.

- **Uczniowie chętniej, niż z komputera, korzystają ze smartfona.** 42% uczniów z SP i 40% z LO deklaruje, że przeznaczna na to 2-3 godziny dziennie. Bez porównania mniejszy odsetek uczniów niż w pytaniu o komputer, podaje, że wcale nie korzysta ze smartfona (SP: 2%, LO: 4%).

- **Uczniowie we wszystkich badanych grupach wiekowych zetknęli się osobiście lub ze słyszenia z różnymi formami przemocy internetowej**, aczkolwiek w bardzo różnym stopniu. Najpopularniejsza w tym środowisku forma cyberprzemocy czyli hating narasta wraz z wiekiem.

Uczniowie z klas 7-8 SP najczęściej otrzymują:

- złośliwe komentarze, tzw. hejt (tak podaje łącznie 51% z nich, w tym 36% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 15%, że inne osoby z ich szkoły),
- wiadomości z przezwiskami i obelgami (tak podaje łącznie 47% z nich, w tym 34% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 13%, że inne osoby z ich szkoły).

Natomiast uczniowie z LO najczęściej padają ofiarą:

- udostępniania ich prywatnej wiadomości innej osobie (tak podaje łącznie 51% z nich, w tym 41% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 10%, że inne osoby z ich szkoły),
- złośliwe komentarze, tzw. hejt (tak podaje łącznie 55% z nich, w tym 33% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 22%, że inne osoby z ich szkoły).

- **Przemocy rówieśniczej dużo częściej doświadczają uczniowie z klas 7-8 SP, niż ze szkoły ponadpodstawowej – liceum ogólnokształcącego** (SP: 65%, LO: 36%). W obu grupach wiekowych przeważa przemoc psychiczna (SP: 45%, LO: 34%).

- **Uczniowie w przeważającej większości nie doznają przemocy domowej**, a odsetek ten nawet wzrasta z wiekiem (SP: 85%, LO: 91%).

- Zdecydowana większość uczniów deklaruje, że **ma swoją pasję** (SP: 77%, LO: 76%), a ten odsetek jest bardzo zbliżony w SP i LO.

- **Zadowolenie uczniów z lokalnych propozycji spędzania czasu wolnego rośnie wraz z wiekiem (SP: 30%, LO: 44%).**

Spośród propozycji usprawnień w tym zakresie największa część uczniów z SP sugeruje zorganizowanie większej liczby obiektów sportowych (25%), a z LO obiektów sportowych oraz miejsc (klubów) dla dzieci/młodzieży – po 16%.

- **W obu ankietowanych grupach uczniowie mają takie samo przekonanie, że napoje energetyczne nie są zdrowe (SP: 85%, LO: 85%).** Taka opinia nie powstrzymuje uczniów od sięgania po energetyki – robi tak 34% uczniów z SP i 36% z LO. Więcej niż połowa (55%) uczniów z klas 7-8 SP oraz połowa (50%) uczniów z LO pije napoje energetyczne raz w miesiącu. Oznacza to, że pozostała część spożywa je częściej, w tym po 1/10 uczniów z SP i LO nawet codziennie.

XII 6. Rodzice

- Na pytanie o określenie, ile czasu tygodniowo rodzice spędzają ze swoimi dziećmi, uzyskano bardzo wyrównany rozkład odpowiedzi. Największa grupa respondentów (28%) deklaruje, że spędza z dziećmi od 1 do 4 godzin w tygodniu.
- Jako największe zagrożenie dla swoich dzieci rodzice oceniają zjawisko hejtu – za bardzo istotny uważa go 81% badanych. Z kolei za najmniej istotny, aczkolwiek i tak dostrzeżony przez ponad połowę respondentów, rodzice uznali nawyk zażywania leków w celu odurzenia się (57%).
- Ponad połowa (57%) badanych deklaruje, że nie jest osobą palącą. 1/3 badanych (30%) deklaruje, że nie pali w obecności dziecka, a 13%, że tak robi. Zdaniem przeważającej części respondentów (87%) e-papierosy są porównywalnie szkodliwe względem papierosów tradycyjnych.
- Badani rodzice niemal jednomyślnie twierdzą, że ich dzieci nie palą papierosów, ani e-papierosów (99%), nigdy nie znalazły się w stanie upojenia alkoholowego (99,5%), ani nigdy nie zażywały środka odurzającego (98,5%).
- 82% rodziców uważa, że potrafi rozpoznać osoby, które zażyły narkotyki lub dopalacze. Rodzice w zdecydowanej większości reagują na przypadki sięgania przez dzieci po środki psychoaktywne – tak podaje łącznie 95%, w tym 77%, że tak, a 18%, że raczej tak postępuje lub postąpi.
- Rodzice w zdecydowanej większości nie znają instytucji pomagających osobom uzależnionym i ich rodzinom (75%).
- Na pytanie o to, kto ma obowiązek przestrzegania młodzieży przed negatywnymi skutkami nałogów, rodzice w zdecydowanej większości wskazali na rodzinę (95%)

odpowiedzi) i szkołę (88%). Ostatnia odpowiedź, która uzyskała ponad połowę wskazań dotyczy telewizji, radia i prasy (54%).

- Ponad połowa (58%) rodziców nie uważa, że ich dzieci wykazują lekceważący i obojętny stosunek do nauki, pracy i swojej przyszłości. Nie sposób jednak pominąć wskazania na przeciwny wniosek wyrażony aż przez 42% rodziców. Zdaniem 86% rodziców ich dzieci wykazują pozytywny stosunek do obowiązków szkolnych. Rodzice w przeważającej większości (łącznie 85%) podają, że ich dzieci uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne.
- Rodzice w większości oceniają relacje między uczniami jako pozytywne (łącznie 74%), z tym że większość (bo 59%) uznaje je za raczej pozytywne, a tylko 15% za pozytywne.
- Największa grupa badanych rodziców twierdzi, że ich dziecko nie doświadczyło nigdy agresji w Internecie (44%), 31% podaje wprost przeciwnie, a pozostałe 25% nie ma na ten temat wiedzy.
- Największa grupa rodziców (42%) podaje, że oczekuje od szkoły i kadry pedagogicznej organizowania dla dzieci form spędzania czasu wolnego, w tym kółek zainteresowań, wycieczek, zawodów sportowych i festynów. Z tym że zdecydowana większość rodziców nie deklaruje potrzeby wsparcia w obszarze kompetencji wychowawczych (77%).

XIII REKOMENDOWANE DZIAŁANIA

XIII 1. Rekomendowane działania dla Gminy Piastów i jej mieszkańców

- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie Gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerzego grona odbiorców, warto wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych. Kampania powinna uwzględniać również informacje dla mieszkańców Gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny).
- Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień.
- Organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.
- Wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

- Organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.
- Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.
- Rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu
- Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.
- Należałoby mimo wszystko zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

XIII 2. Rekomendowane działania dla sprzedawców napojów alkoholowych

- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych. Kampania informacyjna może obejmować szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych (szkolenie w punktach sprzedaży alkoholu), działania edukacyjne z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty i ulotki, naklejki do umieszczenia w punktach.
- Podejmowanie cyklicznych działań kontrolnych, interwencyjnych a także prewencyjno – edukacyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych np. wykorzystanie procedur badawczo - profilaktycznych.

- Zakup i kolportaż materiałów edukacyjnych skierowany do sprzedawców napojów alkoholowych występujących do Urzędu Gminy z wnioskiem o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
- Rekomenduje się także zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją oraz z organem kontrolnym takim jak GKRPA.

XIII 3. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA DLA KADRY POMOCY SPOŁECZNEJ

- Zapewnienie warunków sprzyjających stałemu podnoszeniu kompetencji zawodowych poprzez udział w szkoleniach, webinarach, konferencjach, kursach i innych formach (w tym supervizie).
- Budowa – z udziałem kadry MOPS – sprawnego, lokalnego modelu interdyscyplinarnej współpracy różnych podmiotów w realizacji zadań na rzecz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, łącznie z podejmowaniem działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej.

XIII 4. Rekomendowane działania dla środowiska szkolnego:

- **Organizacja spotkań, szkoleń, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą:**

- wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji,
- uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie,
- rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy,
- kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia, uczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, oraz będą miały na celu:
- poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,
- uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
- kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznanym,
- dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
- kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doborem treści programów komputerowych oraz Internetu,
- podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
- ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
- poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- poznanie wpływu jaki ma na życie hazard,
- pokazanie jak budować pozytywny obraz samego siebie.

- **Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce:**

- ✓ Przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych.
- ✓ Wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.

- ✓ Ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych.
- ✓ Sposobów wyjścia z uzależnienia.
- ✓ Ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem.
- ✓ Przedstawienie mechanizmu i konsekwencji uzależnienia.
- ✓ Zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia.
- ✓ Przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi.
- ✓ Omówienie poszczególnych uzależnień behawioralnych tj. pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, seksu.
- ✓ Omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia do Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu.
- ✓ Najpopularniejsze zagrożenia Internetu.
- ✓ Jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci.
- ✓ Nowe zagrożenia m.in: sexting – nastoletnia auto-pornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem.
- ✓ Programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu.

XIV ANALIZA PORÓWNAWCZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH W 2019 ROKU ORAZ 2023 ROKU

XIV 1. Analiza porównawcza sytuacji dorosłych mieszkańców

Poniżej opisano różnice pomiędzy wynikami w poszczególnych analizowanych obszarach dla mieszkańców Gminy Piastów. Badania zostały przeprowadzone w 2019 oraz 2023 roku.

Spożywanie alkoholu:

- a) w 2019 r. 40,38% badanych uważało alkoholizm za problem bardzo powszechny na terenie gminy. Natomiast w 2023 r. więcej, bo łącznie 61% badanych wskazało na uzależnienie od alkoholu, jako najbardziej rozpowszechniony problem w środowisku lokalnym (w tym 40% klasyfikuje ten problem jako dość powszechny, a 21% jako bardzo powszechny).
- b) Zdecydowanie zmalała liczba badanych mieszkańców deklarujących, że zna osoby, które nadużywają alkoholu. W 2019 r. łącznie 51,1% znało przynajmniej jedną taką osobę, a w 2023 r. uważa tak dużo mniej, bo 31%.
- c) Mieszkańcy częściej sięgają po alkohol. W 2019 r. najliczniejsza grupa ankietowanych tj. 56,04% przyznała się do spożywania napojów alkoholowych okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. Natomiast w 2023 r. mieszkańcy gminy w większość nadal twierdzą, że spożywają go kilka razy w roku (36%) lub kilka razy w miesiącu (33%), aczkolwiek odsetek ten spadł w 2023 r. Zmalał też znacząco odsetek osób deklarujących abstynencję – z 22,25% do 9%.

- d) Wzrosła za to świadomość społeczna na temat szkodliwości alkoholu. W 2019 r. 78,85% podzielało opinię, że można uzależnić się od piwa i wina tak samo, jak od wódki, a w 2023 r. uważa tak już 93% badanych dorosłych mieszkańców.

Nikotynizm

Znacząco wzrósł odsetek mieszkańców palących papierosy. W 2019 r. do palenia przyznawało się 33,52%, a w 2023 r. jest to już łącznie 69%. W tym największa grupa (35%) twierdzi, że pali regularnie papierosy tradycyjne. Na taki przyrost może mieć wpływ wzrost popularności e-papierosów. W 2019 r. nie pytano mieszkańców wprost o stosowanie takich wyrobów tytoniowych. W 2023 r. do palenia e-papierosów przyznaje się 15% badanych.

Przemoc domowa:

- a) W porównaniu do wyników badań z 2019 roku również aktualnie, w 2023 r., na bardzo zbliżonym poziomie utrzymuje się odsetek osób deklarujących znajomość osób doświadczających przemocy domowej – w 2019 r. twierdziło tak 30% badanych, a w 2023 r. 29%.
- b) Nastąpił wyraźny wzrost świadomości mieszkańców w zakresie zjawiska przemocy domowej. W 2019 r. 60,99% z nich nie podzielało opinii, jakoby przemoc domowa to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać. Natomiast w 2023 r. wszyscy badani (100%) nie zgadzają się z tym stereotypem. Ponadto mieszkańcy wykazują większą wiedzę o przykładowych zachowaniach przemocowych. W 2019 r. najwięcej osób (95,88%) wskazywało na przemoc fizyczną czyli bicie, szarpanie czy popychanie. Kolejno 87,09% wskazało na przemoc psychiczną, czyli wyzwiska, poniżanie czy krzyki. Z kolei w 2023 r. wszystkie przedstawione w pytaniu przykłady zachowań uzyskały zbliżony poziom odpowiedzi kategoryzujących je w ramach działań przemocowych (pomiędzy 29 a 38% odpowiedzi). W tym najczęściej za przejaw przemocy również w 2023 r. uznano bicie, szarpanie i popychanie (38%). Najrzadziej postrzegane jako przemocowe zachowanie w 2019 r. czyli ograniczanie kontaktów ze znajomymi – 1,65% w 2023 r. uzyskało 29% wskazań.
- c) Wzrosła także świadomość w społeczności lokalnej co do postaw wychowawczych wobec dzieci. W 2019 r. 64,94% dorosłych badanych mieszkańców gminy Piastów podzielało opinie, że kary fizyczne i surowe traktowanie dziecka nie stanowią dobrej metody wychowawczej. W 2023 r. tej samej opinii nie akceptuje już 95% mieszkańców.

Narkotyki i dopalacze:

Zarówno w 2019 r., jak i obecnie zdecydowana większość respondentów nie zna ani jednej osoby zażywającej substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. W 2019 r. było to 79,95%, a w 2023 79%.

XIV 2. Analiza porównawcza sytuacji sprzedawców napojów alkoholowych

Poniżej wyszczególniono różnice pomiędzy wynikami w poszczególnych badanych obszarach dla badanych sprzedawców napojów alkoholowych Gminy Piastów.

- a) W porównaniu do badania sprzedawców napojów alkoholowych z 2019 roku, nastąpił wzrost częstotliwości prób zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Co prawda w 2019 r. próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzały się w ocenie sprzedawców raczej rzadko, od czasu do czasu (63,33%). W 2023 r. zdaniem 90% badanych sprzedawców do prób zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie dochodzi kilka razy w roku.
- Należy jednak przy tym uwzględnić, że w 2019 r. 26,67% sprzedawców stwierdziło, że osoby poniżej 18 roku życia nigdy nie podejmują prób zakupu alkoholu w ich sklepach, a w 2023 r. tego zdania jest już tylko 3%.
- b) W 2019 r. wszyscy (100%) sprzedawcy zgodnie zadeklarowali, że w przypadku wątpliwości co do wieku kupującego zawsze proszą o okazanie dokumentu tożsamości. Z kolei w 2023 r. zawsze postępuje tak zdecydowanie mniej sprzedawców, bo 37%. Natomiast często 60%, a pozostałe 3% rzadko.
- c) Nastąpiła poważna zmiana postaw sprzedawców na przestrzeni ostatnich 4 lat. Na pytanie o to, czy widzą coś nieestosownego w sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej – w 2019 wszyscy badani (100%) odpowiedzieli twierdząco, na tak zadane pytanie, podczas gdy już w 2023 r. większość badanych (77%) przyznała, że nie widzi niczego nieestosownego w sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej.

XIV 3. Analiza porównawcza sytuacji uczniów

W porównywaniu wyników badań grupy uczniów piastowskich szkół należy wziąć pod uwagę, że w latach 2019 i 2023 dobrano inne grupy respondentów. W 2019 r. na pytania odpowiadali uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej oraz trzeciej gimnazjum, a także uczniowie wszystkich klas szkół średnich. W 2023 r. – wskutek reformy systemu edukacji – badania przeprowadzono tylko wśród klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej i klas 1, 2, 3 liceum ogólnokształcącego (bez klas czwartych).

Poniżej wyszczególniono różnice pomiędzy badaniami w poszczególnych badanych obszarach dla szkół podstawowych Gminy Piastów.

Alkohol:

- deklaracja dotyczące inicjacji alkoholowej na zdecydowanie niższym poziomie w porównaniu do badań z 2023 roku:

	Klasy 7-8 SP	LO
Badanie z 2019 r.	54,70%	71,05%
Badanie z 2023 r.	11% (-43,70%)	28% (-43,05%)

Papierosy:

deklaracje dotyczące inicjacji nikotynowej na zdecydowanie niższym poziomie w porównaniu do badań z 2023 roku:

	Klasy 7-8 SP	LO
Badanie z 2019 r.	43,11%	42,11%
Badanie z 2023 r.	21% (-22,11%)	16% (-26,11%)

Narkotyki i dopalacze:

deklaracja dotyczące inicjacji w zakresie używania substancji odurzających na niższym poziomie w porównaniu do badań z 2023 roku

	Klasy 7-8 SP	LO
Badanie z 2019 r.	10,94%	18,42%
Badanie z 2023 r.	5% (-5,94%)	8% (-10,42%)

Przemoc w szkole:

deklaracje uczniów wskazują, że aktualnie znacznie więcej w nich doświadczyła w środowisku szkolnym przemocy ze strony innych uczniów.

	Klasy 7-8 SP	LO
Badanie z 2019 r.	35,67%	25%
Badanie z 2023 r.	65% (+29,33%)	36% (+11)

Cyberprzemoc

- deklaracje uczniów wskazują, że aktualnie znacznie mniej z nich doświadczyła cyberprzemocy w szkole podstawowej, ale odsetek ten rośnie w LO. Należy przy tym koniecznie zauważyć, że porównano wyniki dotyczące przemocy polegającej na nagrywaniu uczniów telefonem bez ich zgody i publikowanie tych treści w Internecie. Skupiono się na tej formie, ponieważ jedynie o nią pytano uczniów w 2019 r., natomiast diagnoza z 2023 r. objęła już dużo więcej innych form cyberprzemocy. W 2023 r. uczniowie z klas 7-8 SP najczęściej otrzymują:

- złośliwe komentarze, tzw. hejt (tak podaje łącznie 51% z nich, w tym 36% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 15%, że inne osoby z ich szkoły),

- wiadomości z przezwiskami i obelgami (tak podaje łącznie 47% z nich, w tym 34% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 13%, że inne osoby z ich szkoły).

Natomiast uczniowie z LO w 2023 r. najczęściej padają ofiarą:

- udostępniania ich prywatnej wiadomości innej osobie (tak podaje łącznie 51% z nich, w tym 41% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 10%, że inne osoby z ich szkoły),

- złośliwe komentarze, tzw. hejt (tak podaje łącznie 55% z nich, w tym 33% deklaruje, że spotkało ich to osobiście, a 22%, że inne osoby z ich szkoły).

	Klasy 7-8 SP	LO
Badanie z 2019 r.	55,80%	35,53%
Badanie z 2023 r.	40% (-15,8%)	41% (+5,47%)

W 2019 r. badania w ramach diagnozy lokalnych problemów społecznych nie obejmowały grup kadry MOPS i placówek oświaty oraz rodziców.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

WYKRES 1. POPULACJA M. PIASTÓW W L. 1995-2022	6
WYKRES 2. PIRAMIDA WIEKU MIESZKAŃCÓW PIASTOWA	7
WYKRES 3. MAŁŻEŃSTWA I ROZWODY W PIASTOWIE W L. 2002-2021	8
WYKRES 4. PRZYROST NATURALNY W PIASTOWIE W L. 1995-2021	9
WYKRES 5. PŁEĆ ANKIETOWANYCH DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY PIASTÓW	14
WYKRES 6. WYKSZTAŁCENIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY PIASTÓW	14
WYKRES 7. ISTOTNE PROBLEMY W ŚRODOWISKU LOKALNYM	16
WYKRES 8. POWSZECHNOŚĆ UZALEŻNIEŃ W ŚRODOWISKU LOKALNYM	18
WYKRES 9. ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI NA TERENIE MIASTA, KTÓRE POMAGAJĄ OSOBOM UZALEŻNIONYM	19
WYKRES 10. OCENA POTRZEBY REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM	19
WYKRES 11. NAJBARDZIEJ POTRZEBNE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE PRZECIWKO UZALEŻNIENIOM	20
WYKRES 12: "ZAJADANIE" STRESÓW PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	20
WYKRES 13. PRZEKONANIA MIESZKAŃCÓW DOTYCZĄCE SPOŻYWANIA ALKOHOLU	22
WYKRES 14. ZNAJOMOŚĆ OSÓB NADUŻYWAJĄCYCH ALKOHOLU	23
WYKRES 15. RODZAJ SPOŻYWANEGO ALKOHOLU PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	24
WYKRES 16. PRYZWOLENIE W RODZINACH ANKIETOWANYCH NA PICIE PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ NAPOJÓW ENERGETYZUJĄCYCH, PIWA BEZALKOHOLOWEGO, CYDRU CZY ALKOPOPU	24
WYKRES 17. CZĘSTOTLIWOŚĆ SPOŻYWANIA ALKOHOLU WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY	25
WYKRES 18. WIELKOŚĆ STANDARDOWYCH PORCJI ZAWIERAJĄCYCH ALKOHOL SPOŻYWANYCH PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY	26
WYKRES 19. ZNAJOMOŚĆ MIEJSC POMOCY DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU	26
WYKRES 20. OCENA ILOŚCI SKLEPÓW I LOKALI Z ALKOHOLEM	27
WYKRES 21. ZNAJOMOŚĆ OSÓB PRZYJMUJĄCYCH SUBSTANCJE ODURZAJĄCE	28
WYKRES 22. ZNAJOMOŚĆ MIEJSC, GDZIE MOŻNA KUPIĆ SUBSTANCJE ODURZAJĄCE	28
WYKRES 23. SUBSTANCJE ODURZAJĄCE PRZYJMOWANE PRZEZ OSOBY ZNANE OSOBIŚCIE LUB ZE SŁYSZENIA	29
WYKRES 24. PALENIE PAPIEROSÓW WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY	30
WYKRES 25. STYCZNOŚĆ Z HAZARDEM PRZEZ INTERNET	30
WYKRES 26. POWODY GRANIA W GRY NA PIENIĄDZE	31
WYKRES 27. OCENA MOŻLIWOŚCI UZALEŻNIENIA OD HAZARDU	32
WYKRES 28. ZNAJOMOŚĆ OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE	32
WYKRES 29. ZNAJOMOŚĆ MIEJSC, W KTÓRYCH MOŻE UZYSKAĆ POMOC OFIARA PRZEMOCY	33
WYKRES 30. PRZEKONANIA MIESZKAŃCÓW NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE	34
WYKRES 31. KWALIFIKACJA RÓŻNYCH ZACHOWAŃ W KATEGORIACH PRZEMOCY DOMOWEJ	35
WYKRES 32. PŁEĆ ANKIETOWANYCH SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	36
WYKRES 33. CZĘSTOTLIWOŚĆ ZAKUPU ALKOHOLU PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOLETNIE	36
WYKRES 34. CZĘSTOTLIWOŚĆ ZAKUPU NAPOJÓW BEZALKOHOLOWYCH PONIŻEJ 0,5% PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOLETNIE	37
WYKRES 35. CZĘSTOTLIWOŚĆ PRZYPADKÓW SPOŻYWANIA ALKOHOLU W OBRĘBIE SKLEPU	37
WYKRES 36. WYSTĄPIENIE NIEPRZYJEMNEGO ZDARZENIA ZWIĄZANEGO ZE SPOŻYWANIEM ALKOHOLU W OBRĘBIE SKLEPU W CIĄGU OSTATNICH 3 MIESIĘCY	38
WYKRES 37. KONIECZNOŚĆ WEZWANIA POLICJI/STRAŻY MIEJSKIEJ Z PROŚBĄ O INTERWENCJĘ W SPRAWIE NIEPRZYJEMNEGO ZAJŚCIA ZWIĄZANEGO ZE SPOŻYWANIEM ALKOHOLU W OBRĘBIE SKLEPU W CIĄGU OSTATNICH 3 MIESIĘCY	38
WYKRES 38. PRZYPADKI SPRZEDAŻY ALKOHOLU OSOBIE NIEPEŁNOLETNIEJ	39
WYKRES 39. SPRAWDZANIE PEŁNOLETNOŚCI KLIENTÓW W PRZYPADKU WĄTPLIWOŚCI	39
WYKRES 40. WZROST SPRZEDAŻY ALKOHOLU W OSTATNICH 2 LAT	40
WYKRES 41. PRZEKONANIA SPRZEDAWCÓW NA TEMAT SPRZEDAŻY I SPOŻYWANIA ALKOHOLU	41
WYKRES 42. PRÓBY ZAKUPU ALKOHOLU PRZEZ OSOBY NIETRZEŻWE	42

WYKRES 43. OPINIA NA TEMAT SPRZEDAŻY ALKOHOLU OSOBIE NIETRZEŻWEJ	42
WYKRES 44. REAKCJA DOROSŁYCH KLIENTÓW W PRZYPADKACH ZAKUPU ALKOHOLU PRZEZ NIEPEŁNOLETNICH.....	43
WYKRES 45. CZĘSTOTLIWOŚĆ ZAKUPU PAPIEROSÓW PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOLETNIE	43
WYKRES 46. CZĘSTOTLIWOŚĆ ZAKUPU NAPOJÓW ENERGETYZUJĄCYCH PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOLETNIE	44
WYKRES 47. PŁEĆ ANKIETOWANYCH PRACOWNIKÓW MOPS	45
WYKRES 48. ISTOTNE PROBLEMY W ŚRODOWISKU LOKALNYM WEDŁUG PRACOWNIKÓW MOPS.....	46
WYKRES 49. INNE, NIEWYMIENIONE WCZEŚNIEJ PROBLEMY, WAŻNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM W OPINII PRACOWNIKÓW MOPS.....	47
WYKRES 50. NAJBARDZIEJ POTRZEBNE WSPARCIE DLA MIESZKAŃCÓW GMINY W OPINII PRACOWNIKÓW MOPS	48
WYKRES 51. OCENA POTRZEBY REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM WEDŁUG PRACOWNIKÓW MOPS	48
WYKRES 52. NAJBARDZIEJ POTRZEBNE DZIAŁANIA NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM WEDŁUG PRACOWNIKÓW MOPS	49
WYKRES 53. POWSZECHNOŚĆ UZALEŻNIEŃ W ŚRODOWISKU LOKALNYM WEDŁUG PRACOWNIKÓW MOPS	51
WYKRES 54. OCENA POTRZEBY REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W GMINIE NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ WEDŁUG PRACOWNIKÓW MOPS	52
WYKRES 55. NAJBARDZIEJ POTRZEBNE DZIAŁANIA NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ WEDŁUG PRACOWNIKÓW MOPS	53
WYKRES 56. NAJISTOTNIEJSZE PROBLEMY W ŚRODOWISKU SZKOLNYM WEDŁUG NAUCZYCIELI	55
WYKRES 57. INCYDENTY W SZKOLE ZWIĄZANE ZE SPOŻYWANIEM ALKOHOLU PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOLETNIE	56
WYKRES 58. INCYDENTY W SZKOLE ZWIĄZANE Z ZAŻYWANIEM NARKOTYKÓW, DOPALACZY LUB INNYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH.....	56
WYKRES 59. INCYDENTY W SZKOLE ZWIĄZANE Z PRZEMOCĄ/CYBERPRZEMOCĄ.....	57
WYKRES 60. ŚWIADOMOŚĆ SZKODLIWOŚCI ALKOHOLU WŚRÓD UCZNIÓW W OPINII NAUCZYCIELI	57
WYKRES 61. ŚWIADOMOŚĆ UCZNIÓW O SZKODLIWOŚCI NARKOTYKÓW, DOPALACZY I INNYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH W OPINII NAUCZYCIELI	58
WYKRES 62. ŚWIADOMOŚĆ WŚRÓD UCZNIÓW KONSEKWENCJI PRAWNYCH ZA STOSOWANIE PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ W OPINII NAUCZYCIELI	58
WYKRES 63. DOSTĘP UCZNIÓW DO ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH NA TERENIE SZKOŁY.....	59
WYKRES 64. ZAGROŻENIA POWODOWANE U UCZNIÓW PRZEZ ALKOHOL, NARKOTYKI, DOPALACZE I INNE SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE W OPINII NAUCZYCIELI.....	59
WYKRES 65. STOSUNEK UCZNIÓW DO OBOWIĄZKU SZKOLNEGO	60
WYKRES 66. ZAANGAŻOWANIE UCZNIÓW W ŻYCIE SZKOŁY.....	60
WYKRES 67. UDZIAŁ UCZNIÓW W ZAJĘCIACH POZALEKCYJNYCH	61
WYKRES 68. POMOC RÓWIEŚNICZA WŚRÓD UCZNIÓW ZDANIEM NAUCZYCIELI	61
WYKRES 69. WZAJEMNE RELACJE WŚRÓD UCZNIÓW ZDANIEM NAUCZYCIELI	62
WYKRES 70. REAKCJA NAUCZYCIELI NA SYTUACJĘ, GDY UCZEŃ SIĘGA PO ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE.....	63
WYKRES 71. REAKCJA NAUCZYCIELI NA SYTUACJĘ PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ	63
WYKRES 72. PODEJMOWANIE W SZKOLE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH PRZECIWKO UZALEŻNIENIOM LUB PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY	64
WYKRES 73. OCENA WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI W ZAKRESIE PROBLEMATYKI UZALEŻNIEŃ ORAZ PROBLEMATYKI PRZEMOCY	64
WYKRES 74. NAJCZĘSTSZE PROBLEMY WYCHOWAWCZE RODZICÓW W OPINII NAUCZYCIELI	65
WYKRES 75. OCZEKIWANIE POMOCY ZE STRONY SZKOŁY PRZEZ RODZICÓW	65
WYKRES 76. UDZIAŁ NAUCZYCIELI W SZKOLENIACH Z ZAKRESU PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ BEHAVIORALNYCH OD ZACHOWAŃ I SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH (ALKOHOLU, NARKOTYKÓW) ORAZ PROFILAKTYKI PRZEMOCY	66
WYKRES 77. PŁEĆ ANKIETOWANYCH UCZNIÓW	67
WYKRES 78. OCENA WYBRANYCH RELACJI SPOŁECZNYCH – KLASY 7-8	68
WYKRES 79. OCENA WYBRANYCH RELACJI SPOŁECZNYCH – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	69

WYKRES 80. STOPIEŃ ZAUFANIA UCZNIÓW WOBEC WYBRANYCH OSÓB W SYTUACJACH PROBLEMOWYCH.....	70
WYKRES 81. POWSZECHNOŚĆ WYBRANYCH UZALEŻNIEŃ WŚRÓD UCZNIÓW – KLASY 7-8	72
WYKRES 82. POWSZECHNOŚĆ WYBRANYCH UZALEŻNIEŃ WŚRÓD UCZNIÓW – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	73
WYKRES 83. „ZAJADANIE” STRESÓW PRZEZ UCZNIÓW	74
WYKRES 84. GRANIE W GRY HAZARDOWE	74
WYKRES 85. POWSZECHNOŚĆ SPOŻYWANIA ALKOHOLU WŚRÓD UCZNIÓW	75
WYKRES 86. OKOLICZNOŚCI SPOŻYWANIA ALKOHOLU PRZEZ UCZNIÓW	76
WYKRES 87. OCENA PRZYCZYN SIĘGANIA PO ALKOHOL PRZEZ UCZNIÓW	76
WYKRES 88. CZĘSTOTLIWOŚĆ SPOŻYWANIA ALKOHOLU PRZEZ UCZNIÓW	77
WYKRES 89. INICJACJA ALKOHOLOWA WŚRÓD UCZNIÓW	78
WYKRES 90. NAJBARDZIEJ POPULARNE ALKOHOLE WŚRÓD UCZNIÓW	78
WYKRES 91. POWODY SIĘGANIA PO ALKOHOL PRZEZ UCZNIÓW	79
WYKRES 92. PRZEKONANIA UCZNIÓW DOTYCZĄCE ALKOHOLU – KLASY 7-8	80
WYKRES 93. PRZEKONANIA UCZNIÓW DOTYCZĄCE ALKOHOLU – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	81
WYKRES 94. POWSZECHNOŚĆ PALENIA PAPIEROSÓW WŚRÓD UCZNIÓW	81
WYKRES 95. PALENIE PAPIEROSÓW WŚRÓD UCZNIÓW	82
WYKRES 96. CZĘSTOTLIWOŚĆ PALENIA PAPIEROSÓW WŚRÓD UCZNIÓW W CIĄGU OSTATNIEGO MIESIĄCA	82
WYKRES 97. POWODY PALENIA PAPIEROSÓW PRZEZ UCZNIÓW	83
WYKRES 98. KONTAKT UCZNIÓW Z NARKOTYKAMI I DOPALACZAMI	83
WYKRES 99. SPOŻYWANIE NARKOTYKÓW LUB DOPALACZY PRZEZ UCZNIÓW	84
WYKRES 100. OKOLICZNOŚCI INICJACJI NARKOTYKOWEJ WŚRÓD UCZNIÓW	84
WYKRES 101. POCHODZENIE ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH SPOŻYWANYCH PRZEZ UCZNIÓW	85
WYKRES 102. ŁATWOŚĆ NABYCIA NARKOTYKÓW/DOPALACZY W LOKALNYM ŚRODOWISKU	86
WYKRES 103. ZNAJOMOŚĆ PRZEZ UCZNIÓW MIEJSC, GDZIE MOŻNA NABYĆ NARKOTYKI/DOPALACZE	86
WYKRES 104. CZAS SPĘDZANY PRZY KOMPUTERZE	87
WYKRES 105. REAKCJA NA TYGODNIOWY BRAK DOSTĘPU DO INTERNETU	88
WYKRES 106. GRANIE W GRY NA KOMPUTERZE	88
WYKRES 107. STYCZNOŚĆ Z CYBERPRZEMOCĄ – KL. 7-8	89
WYKRES 108. STYCZNOŚĆ Z CYBERPRZEMOCĄ – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	90
WYKRES 109. KORZYSTANIE PRZEZ UCZNIÓW Z TELEFONU	90
WYKRES 110. NAJCZĘSTSZE ZAJĘCIE UCZNIÓW NA TELEFONIE	91
WYKRES 111. CZĘSTOTLIWOŚĆ DOŚWIADCZANIA PRZEMOCY PRZEZ UCZNIÓW	92
WYKRES 112. RODZAJE DOŚWIADCZANEJ PRZEMOCY W SZKOLE	92
WYKRES 113. DOŚWIADCZENIE PRZEMOCY W DOMU	93
WYKRES 114. DOŚWIADCZENIE AGRESJI SŁOWNEJ PRZEZ UCZNIÓW	93
WYKRES 115. POSIADANIE SWOJEJ PASJI PRZEZ UCZNIÓW	94
WYKRES 116. TOWARZYSTWO UCZNIÓW W WOLNYM CZASIE	95
WYKRES 117. OPINIE UCZNIÓW NT. PROPOZYCJI SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU	95
WYKRES 118. OPINIE UCZNIÓW NA TEMAT NAPOJÓW ENERGETYCZNYCH	96
WYKRES 119. SPOŻYWANIE NAPOJÓW ENERGETYCZNYCH PRZEZ UCZNIÓW	96
WYKRES 120. CZĘSTOTLIWOŚĆ SPOŻYWANIA NAPOI ENERGETYCZNYCH PRZEZ UCZNIÓW	97
WYKRES 121. PICIE ALKOHOLU W OGÓLE	100
WYKRES 122. PICIE PIWA W OGÓLE	101
WYKRES 123. PICIE WINA W OGÓLE	102
WYKRES 124. PICIE WÓDKI W OGÓLE	102
WYKRES 125. PICIE NAPOJÓW NISKOPROCENTOWYCH W OGÓLE - PIASTÓW	103
WYKRES 126. PICIE NAPOJÓW NISKOPROCENTOWYCH W OGÓLE - POLSKA	104
WYKRES 127. PRAWDOPODOBIENSTWO ZDARZEŃ PO WYPICIU ALKOHOLU – GMINA PIASTÓW	106
WYKRES 128. PRAWDOPODOBIENSTWO ZDARZEŃ PO WYPICIU ALKOHOLU – POLSKA - MŁODSZA GRUPA	107
WYKRES 129. PRAWDOPODOBIENSTWO ZDARZEŃ PO WYPICIU ALKOHOLU – POLSKA - STARSZA GRUPA	108
WYKRES 130. PRZEKONANIA UCZNIÓW GMINY PIASTÓW O NEGATYWNYCH SKUTKACH PICIA ALKOHOLU	109
WYKRES 131. PALENIE PAPIEROSÓW W ŻYCIU	110

WYKRES 132. PALENIE PAPIEROSÓW W CIĄGU OSTATNICH 30 DNI	111
WYKRES 133. SPOŻYWANIE MARIHUANY LUB HASZYSZU PRZEZ UCZNIÓW GMINY PIASTÓW	113
WYKRES 134. SPOŻYWANIE SUBSTANCJI WZIEWNYCH PRZEZ UCZNIÓW GMINY PIASTÓW	113
WYKRES 135. SPOŻYWANIE RÓŻNYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH PRZEZ UCZNIÓW GMINY PIASTÓW	114
WYKRES 136. PIERWSZY ŚRODEK PSYCHOAKTYWNY, PO JAKI SIĘGNĘLI UCZNIOWIE Z GMINY PIASTÓW	115
WYKRES 137. POCHODZENIE ŚRODKA PSYCHOAKTYWNEGO	115
WYKRES 138. POWODY SIĘGNIĘCIA PO ŚRODEK PSYCHOAKTYWNY	116
WYKRES 139. OPINIE UCZNIÓW NA TEMAT KORZYSTANIA Z MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH - GMINA PIASTÓW	117
WYKRES 140. OPINIE UCZNIÓW NA TEMAT KORZYSTANIA Z MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH - POLSKA - MŁODSZA KOHORTA.....	117
WYKRES 141. OPINIE UCZNIÓW NA TEMAT KORZYSTANIA Z MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH - POLSKA - STARSZA KOHORTA.....	118
WYKRES 142. LICZBA DNI SPĘDZONYCH NA GRACH NA URZĄDZENIACH ELEKTRONICZNYCH W MINIONYM TYGODNIU	119
WYKRES 143. CZĘSTOTLIWOŚĆ GRANIA W GRY HAZARDOWE W CZASIE OSTATNICH 12 MIESIĘCY – GMINA PIASTÓW	120
WYKRES 144. CZĘSTOTLIWOŚĆ GRANIA W GRY HAZARDOWE W CZASIE OSTATNICH 12 MIESIĘCY – POLSKA - MŁODSI	120
WYKRES 145. CZĘSTOTLIWOŚĆ GRANIA W GRY HAZARDOWE W CZASIE OSTATNICH 12 MIESIĘCY – POLSKA - STARSI	121
WYKRES 146. TYGODNIOWY CZAS SPĘDZONY Z DZIECKIEM.....	123
WYKRES 147. ISTOTNE PROBLEMY W ŚRODOWISKU SZKOLNYM DZIECI ZDANIEM RODZICÓW	124
WYKRES 148. PALENIE PAPIEROSÓW W OBECNOŚCI DZIECKA.....	125
WYKRES 149. OPINIA RODZICÓW O SZKODLIWOŚCI E-PAPIEROSÓW W PORÓWNANIU Z PAPIEROSAMI	125
WYKRES 150. PALENIE PAPIEROSÓW PRZEZ DZIECI W OPINII RODZICÓW	126
WYKRES 151. ZDARZENIE UPOJENIA ALKOHOŁOWEGO U DZIECI WG RODZICÓW	127
WYKRES 152. ZDARZENIE UŻYWANIA ŚRODKA UZALEŻNIAJĄCEGO LUB ODURZAJĄCEGO PRZEZ DZIECI W OPINII RODZICÓW	127
WYKRES 154. UMIEJĘTNOŚĆ ROZPOZNANIA OSOBY, KTÓRA ZAŻYŁA NARKOTYKI LUB DOPALACZE.....	128
WYKRES 156. ZNAJOMOŚĆ PRZEZ RODZICÓW INSTYTUCJI POMAGAJĄCYCH OSOBOM UZALEŻNIONYM I ICH RODZINOM.....	128
WYKRES 157. OBOWIĄZEK PRZESTRZEGANIA MŁODZIEŻY PRZED NEGATYWNYMI SKUTKAMI NAŁOGÓW ZDANIEM RODZICÓW	129
WYKRES 159. OPINIA RODZICÓW O TYM, CZY WYCHOWAWCY I NAUCZYCIELE OMAWIAJĄ Z DZIEĆMI TEMATY DOTYCZĄCE ZAGROZEŃ ZWIĄZANYCH Z ZAŻYWANIEM ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH	129
WYKRES 163. REAKCJA RODZICÓW NA PRZYPADKI SIĘGANIA PRZEZ DZIECI PO ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE	130
WYKRES 153. OPINIA RODZICÓW O STOSUNKU DZIECKA DO NAUKI, PRACY, PRZYSZŁOŚCI	130
WYKRES 160. STOSUNEK DZIECI DO OBOWIĄZKÓW SZKOLNYCH ZDANIEM RODZICÓW	131
WYKRES 161. UCZĘSZCZANIE DZIECI NA ZAJĘCIA POZALEKCYJNE	131
WYKRES 162. WZAJEMNE RELACJE MIĘDZY UCZNIAMI ZDANIEM RODZICÓW	132
WYKRES 155. DOŚWIADCZENIE AGRESJI W INTERNECIE PRZEZ DZIECI ZDANIEM RODZICÓW.....	132
WYKRES 158. POMOC OCZEKIWANA PRZEZ RODZICÓW WOBEC ZE STRONY SZKOŁY I NAUCZYCIELI	133
WYKRES 164. POCZUCIE POTRZEBY WSPARCIA RODZICÓW W OBSZARZE KOMPETENCJI WYCHOWAWCZYCH	134
 Tabela 1. Rodziny korzystające z pomocy społecznej w Piastowie w latach 2020-2022.....	10
Tabela 2. Powody korzystania przez rodziny z pomocy społecznej w latach 2020-2022.....	11
Tabela 3. Rodzaje pomocy udzielanej osobom przez MOPS w I. 2020-2022.....	12
Tabela 4. Procedura Niebieskie Karty w I. 2020-2022 na terenie Miasta Piastowa.....	12

Tabela 5. Osoby doświadczające i stosujące przemoc domową w Piastowie w l. 2020-2022.....	13
Tabela 6. Liczba rodzin, w których stwierdzono przemoc domową i które otrzymały pomoc w celu wyeliminowania tego zjawiska.	13
Tabela 6. Analiza SWOT.....	138